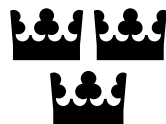

Samhällsekonomi och finansförvaltning

2

Förslag till statens budget för 2018

Samhällsekonomi och finansförvaltning

Innehållsförteckning

Tabellförteckning.....	7
Diagramförteckning	10
1 Förslag till riksdagsbeslut	13
2 Lagförslag.....	17
2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:695) om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)	17
2.2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	19
2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution	20
2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution	26
2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution	27
3 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	29
3.1 Omfattning.....	29
3.2 Utgiftsutveckling	30
3.3 Mål för utgiftsområdet.....	34
3.4 Resultatredovisning.....	34
3.4.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	34
3.4.2 Resultat.....	34
3.5 Den årliga revisionens iakttagelser.....	34
3.6 Politikens inriktning	34
3.7 Bedömning av personalpolitiska konsekvenser.....	34
4 Finansmarknad.....	37
4.1 Omfattning.....	37
4.2 Mål för finansmarknadsområdet	37
4.3 Det finansiella systemets uppgifter.....	37
4.4 Resultatredovisning.....	37
4.4.1 Resultat för det finansiella systemet.....	39
4.4.2 Resultat för hållbar utveckling.....	49
4.4.3 Resultat för effektiviteten i den statliga finansförvaltningen ..	52
4.4.4 Analys och slutsatser	54
4.5 Politikens inriktning	56
4.5.1 Initiativ för att nå målet inom det finansiella systemet.....	56

	4.5.2	Initiativ för att nå målet om en hållbar utveckling.....	61
4.6		Avgiftsuttaget till resolutionsreserven	62
	4.6.1	Ärendet och dess beredning	62
	4.6.2	Gällande rätt	63
	4.6.3	Ett förhöjt uttag av resolutionsavgiften med en stegvis nedtrappning av avgiftsuttaget	65
	4.6.4	Konsekvensanalys.....	70
	4.6.5	Författningskommentar.....	73
4.7		Budgetförslag	74
	4.7.1	1:11 Finansinspektionen	74
	4.7.2	1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter.....	75
	4.7.3	1:12 Riksgäldskontoret	75
	4.7.4	1:16 Finansmarknadsforskning	78
5		Statlig förvaltningspolitik	81
	5.1	Omfattning	81
	5.2	Mål	81
	5.3	Resultatredovisning	81
	5.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	81
	5.3.2	Resultat	81
	5.3.3	Analys och slutsatser.....	85
	5.4	Den årliga revisionens iakttagelser	86
	5.5	Politikens inriktning.....	86
	5.6	Budgetförslag	88
	5.6.1	1:1 Statskontoret	88
	5.6.2	1:2 Kammarkollegiet	88
	5.6.3	1:8 Ekonomistyrningsverket	90
	5.6.4	Statens servicecenter	91
6		Digitalisering och it inom offentlig förvaltning.....	93
	6.1	Omfattning	93
	6.2	Mål	93
	6.3	Resultatredovisning	93
	6.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	93
	6.3.2	Resultat	94
	6.3.3	Analys och slutsatser.....	97
	6.4	Politikens inriktning.....	98
	6.5	Budgetförslag	99
	6.5.1	1:18 Digitaliseringsmyndigheten.....	99
7		Statliga arbetsgivarfrågor	101
	7.1	Omfattning	101
	7.2	Mål	101
	7.3	Resultatredovisning	101
	7.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	101
	7.3.2	Resultat	102
	7.3.3	Analys och slutsatser.....	119
	7.4	Politikens inriktning.....	121
	7.5	Budgetförslag	121
	7.5.1	1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor.....	121
	7.5.2	1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.....	122

8	Offentlig upphandling.....	125
8.1	Omfattning.....	125
8.2	Mål.....	125
8.3	Resultatredovisning.....	126
8.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	126
8.3.2	Resultat.....	126
8.3.3	Analys och slutsatser.....	129
8.4	Politikens inriktning.....	130
8.5	Budgetförslag.....	131
8.5.1	1:17 Upphandlingsmyndigheten.....	131
9	Statistik.....	133
9.1	Omfattning.....	133
9.2	Mål och villkor för området.....	133
9.3	Resultatredovisning.....	133
9.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	133
9.3.2	Resultat.....	134
9.3.3	Analys och slutsatser.....	136
9.4	Den årliga revisionens iakttagelser.....	137
9.5	Politikens inriktning.....	137
9.6	Budgetförslag.....	138
9.6.1	1:9 Statistiska centralbyrån.....	138
10	Prognos- och uppföljningsverksamhet.....	139
10.1	Omfattning.....	139
10.2	Mål för området.....	139
10.3	Resultatredovisning.....	139
10.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	139
10.3.2	Resultat.....	139
10.3.3	Analys och slutsatser.....	143
10.4	Politikens inriktning.....	143
10.5	Budgetförslag.....	144
10.5.1	1:6 Finanspolitiska rådet.....	144
10.5.2	1:7 Konjunkturinstitutet.....	144
11	Fastighetsförvaltning.....	145
11.1	Omfattning.....	145
11.2	Mål.....	145
11.3	Resultatredovisning.....	146
11.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	146
11.3.2	Resultat.....	146
11.3.3	Analys och slutsatser.....	150
11.4	Den årliga revisionens iakttagelser.....	150
11.5	Politikens inriktning.....	150
11.6	Budgetförslag.....	151
11.6.1	Statens fastighetsverk.....	151
11.6.2	1:10 Bidragsfastigheter.....	155
11.6.3	Fortifikationsverket.....	157
12	God redovisningssed.....	161
12.1	Omfattning.....	161
12.2	Mål för god redovisningssed.....	161

12.3	Resultatredovisning	161
12.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	161
12.3.2	Resultat	161
12.3.3	Analys och slutsatser.....	162
12.4	Politikens inriktning.....	162
12.5	Budgetförslag	163
12.5.1	1:13 Bokföringsnämnden.....	163
13	Riksrevisionen	165
13.1	Riksrevisionen.....	165
13.2	Mål för Riksrevisionen	165
13.2.1	Uppgifter	165
13.2.2	Verksamhetsmål	166
13.3	Resultatredovisning	166
13.3.1	Resultat	166
13.3.2	Revisionens iakttagelser.....	167
13.4	Budgetförslag	167
13.4.1	1:15 Riksrevisionen	167
14	Vissa medlems- och garantiavgifter.....	169
14.1	Omfattning	169
14.2	Mål, indikatorer och resultat.....	169
14.2.1	Analys och slutsatser.....	170
14.3	Budgetförslag	171
14.3.1	1:14 Vissa medlems- och garantiavgifter.....	171
	Bilaga 1 Avgiftsuttaget till resolutionsreserven	
	Bilaga 2 Statsförvaltningens utveckling inkl. underbilaga Myndighetschefer och ordförande i styrelsemyndigheter	

Tabellförteckning

Tabell 1.1	Anslagsbelopp	14
Tabell 1.2	Beställningsbemyndiganden	15
Tabell 3.1	Ramnivå 2018 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.....	29
Tabell 3.2	Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	30
Tabell 3.3	Härledning av ramnivån 2018–2020. Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.....	31
Tabell 3.4	Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar	33
Tabell 4.1	Ärendestatistik hos Konsumenternas Bank- och finansbyrå samt Konsumenternas försäkringsbyrå	47
Tabell 4.2	Finansiell folkbildning	48
Tabell 4.3	Finansinspektionens varningslista.....	49
Tabell 4.4	Vetenskaplig publicering	49
Tabell 4.5	Agenda 2030-delmål med tydlig koppling till finansmarknadsområdet. 50	
Tabell 4.6	Styckkostnad per betalning	53
Tabell 4.7	Utestående garantier, tillgångar och förväntade förluster	54
Tabell 4.8	Utestående lån, tillgångar och förväntad förlust.....	54
Tabell 4.9	Riksgäldskontorets utlåning med kreditrisk	54
Tabell 4.10	Budgeteffekter av ändrat uttag av resolutionsavgiften	70
Tabell 4.11	Anslagsutveckling 1:11 Finansinspektionen.....	74
Tabell 4.12	Offentligrättslig verksamhet	74
Tabell 4.13	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:11 Finansinspektionen.....	74
Tabell 4.14	Anslagsutveckling 1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter.....	75
Tabell 4.15	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter.....	75
Tabell 4.16	Anslagsutveckling 1:12 Riksgäldskontoret	75
Tabell 4.17	Resultat för Riksgäldskontorets garanti- och utlåningsverksamhet	76
Tabell 4.18	Resultatet för in- och utlåningsverksamheten i statens internbank.....	76
Tabell 4.19	Insättningsgaranti och investerarskydd.....	76
Tabell 4.20	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:12 Riksgäldskontoret.....	77
Tabell 4.21	Anslagsutveckling 1:16 Finansmarknadsforskning.....	78
Tabell 4.22	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:16 Finansmarknadsforskning	78
Tabell 4.23	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:16 Finansmarknadsforskning	79
Tabell 5.1	Korruption och effektivitet	82
Tabell 5.2	Anslagsutveckling 1:1 Statskontoret	88
Tabell 5.3	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:1 Statskontoret	88
Tabell 5.4	Anslagsutveckling 1:2 Kammarkollegiet	88
Tabell 5.5	Offentligrättslig verksamhet	88
Tabell 5.6	Uppdragsverksamhet	89

Tabell 5.7	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:2 Kammarkollegiet	89
Tabell 5.8	Anslagsutveckling 1:8 Ekonomistyrningsverket	90
Tabell 5.9	Uppdragsverksamhet.....	90
Tabell 5.10	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:8 Ekonomistyrningsverket.....	91
Tabell 5.11	Uppdragsverksamhet.....	91
Tabell 6.1	Tillgång till digitala tjänster.....	95
Tabell 6.2	Anslagsutveckling 1:18 Digitaliseringsmyndigheten.....	99
Tabell 6.3	Offentligrättslig verksamhet.....	99
Tabell 6.4	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:18 Digitaliseringsmyndigheten	99
Tabell 7.1	Ärenden vid statens ansvarsnämnd.....	105
Tabell 7.2	Ärenden vid Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd.....	105
Tabell 7.3	Ärenden vid Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor	106
Tabell 7.4	Ärenden vid Statens överklagandenämnd	106
Tabell 7.5	Anmälda till Trygghetsstiftelsen	107
Tabell 7.6	De som lämnat Trygghetsstiftelsen	107
Tabell 7.7	Genomsnittsålder för respektive kompetenskategori och för samtliga anställda 2016	108
Tabell 7.8	Antal anställda 67 år eller äldre fördelade efter kompetens kategorier och kön 2014–2016.....	109
Tabell 7.9	Fördelningen den 8 september 2017 av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt.....	111
Tabell 7.10	BESTA-klassning efter grupperingsnivå (svårighetsgrad) 2016	113
Tabell 7.11	Personalansvarsärenden, typ av ärende och utfall 2014–2016.....	118
Tabell 7.12	Anslagsutveckling 1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor.....	121
Tabell 7.13	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor	122
Tabell 7.14	Anslagsutveckling 1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.	122
Tabell 7.15	Uppdragsverksamhet.....	122
Tabell 7.16	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.	123
Tabell 7.17	Beviljad respektive utnyttjad övrig kredit av SPV	123
Tabell 8.1	Genomsnittligt antal anbudsgivare per upphandling.....	127
Tabell 8.2	Inkomna antal ansökningar om överprövning vid upphandling till förvaltningsrätt	127
Tabell 8.3	Anslagsutveckling 1:17 Upphandlingsmyndigheten	131
Tabell 8.4	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:17 Upphandlingsmyndigheten.....	131
Tabell 9.1	Resultatindikatorer	134
Tabell 9.2	Intäkter, kostnader och registerutdrag.....	134
Tabell 9.2	Anslagsutveckling 1:9 Statistiska centralbyrån.....	138
Tabell 9.3	Uppdragsverksamhet.....	138
Tabell 9.5	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:9 Statistiska centralbyrån.....	138
Tabell 10.1	Prognosprecision och systematiska fel för BNP-tillväxt	140
Tabell 10.2	Prognosprecision och systematiska fel för arbetslöshet	140
Tabell 10.3	Prognosprecision och systematiska fel för KPI-inflation	140
Tabell 10.4	Prognosavvikelse jämförelse ESV och regeringen	142
Tabell 10.5	ESV:s prognosavvikelse för statens inkomster	142
Tabell 10.6	ESV:s prognosavvikelse för takbegränsade utgifter.....	142
Tabell 10.7	Anslagsutveckling 1:6 Finanspolitiska rådet.....	144

Tabell 10.8	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:6 Finanspolitiska rådet ..	144
Tabell 10.9	Anslagsutveckling 1:7 Konjunkturinstitutet	144
Tabell 10.10	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:7 Konjunkturinstitutet ..	144
Tabell 11.1	Statens byggnader, mark och fast egendom	146
Tabell 11.2	Fastighetsförvaltningens omfattning	146
Tabell 11.3	Uppgifter om det ekonomiska läget för Statens fastighetsverk.....	147
Tabell 11.4	Uppgifter om det ekonomiska läget Fortifikationsverket.....	147
Tabell 11.5	Utveckling av hyresintäkter för SFV	147
Tabell 11.6	Utveckling av hyresintäkter för FortV	147
Tabell 11.7	Utveckling av driftkostnaderna för SFV	148
Tabell 11.8	Utveckling av driftkostnaderna för FortV.....	148
Tabell 11.9	Utveckling av underhållskostnaderna för SFV.....	148
Tabell 11.10	Utveckling av underhållskostnaderna för FortV.....	148
Tabell 11.11	Utveckling av driftnettot för SFV.....	148
Tabell 11.12	Utveckling av driftnettot för FortV.....	148
Tabell 11.13	Utveckling av vakansgraden för SFV	148
Tabell 11.14	Utveckling av vakansgraden för FortV	149
Tabell 11.15	Utveckling avseende kundnöjdheten för SFV.....	149
Tabell 11.16	Utveckling avseende kundnöjdheten för FortV.....	149
Tabell 11.17	Utveckling av energianvändningen för SFV	149
Tabell 11.18	Utveckling av energianvändningen för FortV	149
Tabell 11.19	Investeringsplan för SFV 2018–2021	153
Tabell 11.20	Statens fastighetsverks pågående och planerade investeringar över 20 miljoner kronor 2008–2021	154
Tabell 11.21	Uppgifter om den utnyttjade låneramen för Statens fastighetsverk.....	154
Tabell 11.22	Anslagsutveckling 1:10 Bidragsfastigheter	155
Tabell 11.23	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:10 Bidragsfastigheter	155
Tabell 11.24	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:10 Bidragsfastigheter.....	156
Tabell 11.25	Investeringsplan för Fortifikationsverket 2018–2020.....	158
Tabell 11.26	Fortifikationsverkets pågående och planerade investeringar över 20 miljoner kronor 2018–2020	159
Tabell 12.1	Resultat indikatorer för Bokföringsnämndens verksamhet	161
Tabell 12.2	Anslagsutveckling 1:13 Bokföringsnämnden	163
Tabell 12.3	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:13 Bokföringsnämnden .	163
Tabell 13.1	Verksamhetens nettokostnader 2016 ¹	167
Tabell 13.2	Anslagsutveckling 1:15 Riksrevisionen.....	167
Tabell 13.3	Offentlighetsrättslig verksamhet Avgifter för årlig revision, inkomsttitel 2558	167
Tabell 13.4	Uppdragsverksamhet: Avgiftsfinansierade internationella uppdrag	167
Tabell 13.5	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för anslag 1:15 Riksrevisionen	168
Tabell 14.1	Anslagsutveckling 1:14 Vissa medlems- och garantiavgifter	171
Tabell 14.2	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter	172

Diagramförteckning

Diagram 4.1	Svenska bankers marknadsfinansiering	39
Diagram 4.2	Storbankernas genomsnittliga likviditetstäckningsgrad.....	40
Diagram 4.3	Storbankernas kapitaltäckning.....	41
Diagram 4.4	Genomsnittlig solvenskvot för livförsäkringsbolag	41
Diagram 4.5	Hushållens skuldsättning	42
Diagram 4.6	Hushållens räntekostnader efter skatt	42
Diagram 4.7	Bankernas bruttomarginal för nya bolån med tre månaders bindningstid	43
Diagram 4.8	Volymviktade belåningsgrader för nya bolån.....	43
Diagram 4.9	Andelen hushåll med belåningsgrad över 85 procent.....	43
Diagram 4.10	Amorteringsvilja beroende på belåningsgrad.....	44
Diagram 4.11	Marknadsandelar inlåning	44
Diagram 4.12	Storbankernas genomsnittliga avkastning på eget kapital.....	45
Diagram 4.13	Finansiellt stressindex (CISS).....	45
Diagram 4.14	Okonsoliderad statsskuld.....	46
Diagram 4.15	Företagens finansieringsmöjligheter	46
Diagram 4.16	Kundnöjdhet inom olika delar av finansmarknaden.....	47
Diagram 4.17	Internetbetalningar och elektroniska betalningar.....	48
Diagram 4.18	Andelen hållbara fonder inom premiepensionssystemet	51
Diagram 4.19	Gröna obligationer.....	52
Diagram 4.20	Myndigheternas upplevda servicenivå	53
Diagram 5.1	Förtroende för den nationella regeringen	82
Diagram 6.1	Kontakt med myndighet över internet.....	94
Diagram 7.1	Andelen anställda inom olika åldersgrupper i staten 2011 och 2016.....	108
Diagram 7.2	Utvecklingen av genomsnittliga löner i olika sektorer på arbetsmarknaden 1994–2016.....	110
Diagram 7.3	Fördelningen av kvinnor och män med uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet på olika nivåer 2007–2016. Visar även fördelningen exkl. Försvarsmakten	111
Diagram 7.4	Fördelningen av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt 2006–2017.....	111
Diagram 7.5	Löneskillnader mellan kvinnor och män i staten uppdelat på förklaringsfaktorer 2007–2016.....	112
Diagram 7.6	Grupperingsnivå (svårighetsgrad) uppdelat på kompetenskategorier och kön i staten 2016.....	113
Diagram 7.7	Andel med utländsk bakgrund för staten totalt, nyanställda, förvärvsarbetande 20–64 år samt för befolkningen i arbetsför ålder 2007–2016.....	114
Diagram 7.8	Andelen anställda med utländsk bakgrund inom staten totalt och uppdelad per kompetenskategori och kön 2007–2016	115
Diagram 7.9	Sjukfrånvaro totalt och uppdelat på kön	116
Diagram 7.10	Anställda som har nybeviljats sjukpension	117

Diagram 7.11	Anmälningar enligt PSA	117
Diagram 7.12	Antal personalansvarsärenden och antal ärenden som lett till åtgärd 2007–2016.....	118

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2017:695) om ändring i marknadsföringslagen (2008:486) (avsnitt 2.1 och 4.6),
2. antar förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (avsnitt 2.2 och 4.6),
3. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution (avsnitt 2.3 och 4.6),
4. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution (avsnitt 2.4 och 4.6),
5. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution (avsnitt 2.5 och 4.6),
6. bemyndigar regeringen att för 2018 besluta om en kreditram på högst 50 000 000 000 kronor och en garantiram på högst 750 000 000 000 kronor för stabilitetsfonden (avsnitt 4.7.3),
7. bemyndigar regeringen att för 2018 besluta om en kreditram på högst 100 000 000 000 kronor och en garantiram på högst 200 000 000 000 kronor för resolutionsreserven (avsnitt 4.7.3),
8. bemyndigar regeringen att för 2018 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare nyttjad kredit uppgår till högst 250 000 000 kronor för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i samband med inrättande av nya myndigheter (avsnitt 5.6.2),
9. bemyndigar regeringen att för 2018 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 kronor för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i det statliga försäkringssystemet (avsnitt 5.6.2),
10. bemyndigar regeringen att för 2018 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 kronor för att tillgodose Statens tjänstepensionsverks behov av likviditet i pensionshanteringen (avsnitt 7.5.2),
11. godkänner investeringsplanen för fastigheter och markanläggningar för 2018–2020 som riktlinje för Statens fastighetsverks investeringar (avsnitt 11.6.1),
12. bemyndigar regeringen att för 2018 besluta att Statens fastighetsverk får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 15 200 000 000 kronor för investeringar i fastigheter och markanläggningar (avsnitt 11.6.1),
13. godkänner investeringsplanen för fastigheter och markanläggningar för 2018–2020 som riktlinje för Fortifikationsverkets investeringar (avsnitt 11.6.3),
14. bemyndigar regeringen att för 2018 besluta att Fortifikationsverket får ta upp lån i

- Riksgäldskontoret som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 14 200 000 000 kronor för investeringar i fastigheter och markanläggningar (avsnitt 11.6.3),
15. för budgetåret 2018 anvisar ramanslagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, när det gäller anslag
16. som står till regeringens disposition, enligt tabell 1.1,
16. bemyndigar regeringen att under 2018 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför belopp av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i tabell 1.2.

Riksrevisionen föreslår att riksdagen

17. bemyndigar Riksrevisionen att för 2018 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 15 000 000 kronor (avsnitt 13.4.1),
18. för budgetåret 2018 anvisar ett ramanslag under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning för Riksrevisionen enligt tabell 1.1.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag		
1:1	Statskontoret	96 727
1:2	Kammarkollegiet	71 923
1:3	Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	17 550
1:4	Arbetsgivarpolitiska frågor	2 443
1:5	Statliga tjänstepensioner m.m.	13 227 000
1:6	Finanspolitiska rådet	10 078
1:7	Konjunkturinstitutet	64 571
1:8	Ekonomistyrningsverket	174 581
1:9	Statistiska centralbyrån	557 223
1:10	Bidragsfastigheter	269 000
1:11	Finansinspektionen	602 798
1:12	Riksgäldskontoret	327 642
1:13	Bokföringsnämnden	10 133
1:14	Vissa garanti- och medlemsavgifter	223 142
1:15	Riksrevisionen	329 737
1:16	Finansmarknadsforskning	29 913
1:17	Upphandlingsmyndigheten	94 036
1:18	Digitaliseringsmyndigheten	177 050
Summa		16 285 547

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden*Tusental kronor*

Anslag		Beställnings- bemyndigande	Tidsperiod
1:10	Bidragfastigheter	50 000	2019
1:16	Finansmarknadsforskning	60 000	2019–2022
Summa beställningsbemyndiganden under utgiftsområdet		110 000	

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:695) om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Härigenom föreskrivs att 1 § marknadsföringslagen (2008:486) i stället för lydelsen enligt lagen (2017:695) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2017:695

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag har till syfte att främja konsumenternas och näringslivets intressen i samband med marknadsföring av produkter och att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenter och näringsidkare.

Bestämmelser om marknadsföring finns bl.a. i

- lagen (1992:1672) om paketresor,
- tobakslagen (1993:581),
- lotterilagen (1994:1000),
- sjölagen (1994:1009),
- lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
- lagen (1996:1006) om *anmälningsskyldighet* avseende viss *valutaväxling och annan* finansiell verksamhet, – lagen (1996:1006) om finansiell verksamhet,
- lagen (1996:1118) om marknadsföring av kristallglas,
- lagen (1999:158) om investerarskydd,
- lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informations-samhällets tjänster,
- lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
- lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
- prisinformationslagen (2004:347),
- lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler,
- försäkringsavtalslagen (2005:104),
- lagen (2005:405) om försäkringsförmedling,

- lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet,
- lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
- lagen (2010:510) om lufttransporter,
- radio- och tv-lagen (2010:696),
- alkohollagen (2010:1622),
- konsumentkreditlagen (2010:1846),
- lagen (2011:914) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semesterprodukt,
- lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
- lagen (2013:1054) om marknadsföring av modersmjölksersättning och tillskottsning,
- lagen (2014:1344) med kompletterande bestämmelser till EU:s tåg-, fartygs- och busspassagerarförordningar,
- lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden,
- lagen (2015:953) om kollektivtrafikresenärers rättigheter,
- lagen (2016:415) om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner, *och*
- lagen (2016:415) om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner,
– *lagen (2016:915) om krav på installationer för alternativa drivmedel, och*
- lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

2.2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 30 kap. 6 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

6 §¹

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet som består i övervakning eller kontroll för sådan uppgift om en enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden som på begäran har lämnats av någon som är skyldig att lämna uppgifter till myndigheten, om övervakningen eller kontrollen sker enligt

1. lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument,
2. lagen (1996:1006) om *anmälningsskyldighet avseende* viss *valutaväxling och annan* finansiell verksamhet,
3. lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument,
4. lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
5. lagen (2006:451) om offentliga uppköpserbjudanden på aktiemarknaden,
6. lagen (2012:735) med kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning, eller
7. lagen (2013:287) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister.

Om en uppgift som avses i första stycket rör den som övervakningen avser, gäller sekretessen endast om denne kan antas lida skada eller men om uppgiften röjs och sekretessen inte motverkar syftet med uppgiftsskyldigheten.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

¹ Senaste lydelse 2016:1314.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2015:1016) om resolution dels att 27 kap. 18, 19 och 21 §§ ska upphöra att gälla, dels att rubriken närmast före 27 kap. 18 § ska utgå, dels att 1 kap. 2 §, 5 kap. 1 §, 12 kap. 1 §, 21 kap. 25 och 30 §§, 23 kap. 7 och 8 §§, 27 kap. 2, 5, 10, 13, 22, 23 och 25 §§ och 29 kap. 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Innehållet i denna lag är uppdelat enligt följande.

AVDELNING I. INLEDANDE BESTÄMMELSER

1 kap. – Övergripande om lagen

2 kap. – Definitioner

AVDELNING II. ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖRBEREDA RESOLUTION OCH UNDVIKA FALLISSEMANG

3 kap. – Resolutionsplaner

4 kap. – Minimikravet på nedskrivningsbara skulder

5 kap. – Ytterligare åtgärder för att förbereda resolution och undvika fallissemang

6 kap. – Nedskrivning eller konvertering av kapitalinstrument utanför resolution

7 kap. – Värdering

AVDELNING III. RESOLUTION

8 kap. – Inledande av resolution

9 kap. – Beslutsförfarande för gränsöverskridande koncerner

10 kap. – Följder av ett beslut om resolution för ägare och ledning

11 kap. – Hinder mot exekutiva åtgärder och rättshandlingar knutna till resolution

11 kap. – Hinder mot exekutiva åtgärder och *vissa* rättshandlingar knutna till resolution

12 kap. – Resolutionsåtgärder

13 kap. – Beslut om ändring av vissa avtalsvillkor och om förbud mot att fullgöra förpliktelser, ta i anspråk säkerheter och att utöva vissa rättshandlingar

14 kap. – Kompletterande befogenheter

15 kap. – Särskild förvaltare

16 kap. – Åtgärder mot ägare

17 kap. – Försäljningsverktyget

18 kap. – Broinstitutsverktyget

19 kap. – Avskiljandeverktyget

20 kap. – Kompletterande befogenheter vid överföring

21 kap. – Skuldnedskrivningsverktyget

22 kap. – De statliga stabiliseringsverktygen

23 kap. – Skyddsåtgärder

24 kap. – Konkurs, likvidation och avslutande av resolution

25 kap. – Verkan av vissa beslut fattade av resolutionsmyndigheter i andra länder inom EES

26 kap. – Erkännande och verkställighet av resolution i tredjeland

- 27 kap. – Finansiering av resolution
 AVDELNING IV. AVSLUTANDE BESTÄMMELSER
 28 kap. – Samarbete och informationsutbyte
 29 kap. – Bemyndiganden
 30 kap. – Överklagande och verkställighet av beslut m.m.

5 kap.

1 §

För en motpart till ett företag som avses i 1 kap. 1 § första stycket, gäller 11 kap. 3–6 och 8 §§ beträffande ett beslut om en krisavvärande åtgärd eller en händelse som har direkt koppling till ett sådant beslut. Det som anges om ett beslut om resolution eller resolutionsåtgärder ska då avse ett beslut om krisavvärande åtgärder.

För en motpart till ett företag som avses i 1 kap. 1 § första stycket gäller 11 kap. 3–7 §§ beträffande ett beslut om en krisavvärande åtgärd eller en händelse som har direkt koppling till ett sådant beslut. Det som anges om ett beslut om resolution eller resolutionsåtgärder ska då avse ett beslut om krisavvärande åtgärder.

12 kap.

1 §

När ett företag har försatts i resolution, får Riksgäldskontoret använda sig av följande resolutionsåtgärder:

1. Vidta åtgärder som anges i 10 kap. 2 §, 13 kap. 1, 2, 7, 8, 11 och 12 §§, 14 kap. 2–5 §§, 16 kap. 1, 3 och 4 §§, 17 kap. 7 och 9 §§, 18 kap. 8 och 10 §§, 19 kap. 7 och 9 §§, 20 kap. 1 och 4 §§, 21 kap. 16 och 18 §§ samt 28 kap. 2 §.

1. Vidta åtgärder som anges i 10 kap. 2 §, 13 kap. 1, 2, 7, 8, 11 och 12 §§, 14 kap. 2–4 §§, 16 kap. 1, 3 och 4 §§, 17 kap. 7 och 9 §§, 18 kap. 8 och 10 §§, 19 kap. 7 och 9 §§, 20 kap. 1 och 4 §§, 21 kap. 16 och 18 §§ samt 28 kap. 2 §.

2. Tillämpa följande resolutionsverktyg:

- försäljningsverktyget enligt 17 kap.,
- broinstituttsverktyget enligt 18 kap.,
- avskiljandeverktyget enligt 19 kap., eller
- skuldnedskrivningsverktyget enligt 21 kap.

3. Tillsätta en särskild förvaltare enligt 15 kap. 1 §.

Dessutom får regeringen använda något av de statliga stabiliseringsverktygen under de förutsättningar som anges i 22 kap.

21 kap.

25 §

Om en konvertering av skulder leder till ett förvärv som kräver tillstånd för bank- och finansieringsrörelse eller värdepappersrörelse, ska Finansinspektionen handlägga tillståndsärendet skyndsamt. Detsamma gäller om en konvertering innebär att tillstånd krävs enligt 7 kap. 12 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 7 kap. 13 § lagen (2007:528) om värdepappers-

Om en konvertering av skulder leder till ett förvärv som kräver tillstånd för bank-, finansierings- eller värdepappersrörelse, ska Finansinspektionen handlägga tillståndsärendet skyndsamt. Detsamma gäller om en konvertering innebär att tillstånd krävs enligt 7 kap. 12 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 7 kap. 13 § lagen (2007:528) om värdepappers-

marknaden.

marknaden.

30 §

Om Riksgäldskontoret beslutar att undanta kvalificerade skulder, får myndigheten använda medel från resolutionsreserven eller alternativa finansieringskällor enligt vad som anges i 27 kap. 1 och 6 §§, om det behövs för att absorbera förluster i eller ge kapitaltillskott till företaget i resolution. Det får dock bara göras om innehavare av aktier eller andra äganderättsinstrument eller innehavare av relevanta kapitalinstrument eller kvalificerade skulder, genom nedskrivning, konvertering eller på annat sätt, har absorberat förluster i eller bidragit till kapitaliseringen av företaget med ett belopp som minst motsvarar

1. 8 procent av totala skulder och eget kapital i företaget i resolution baserat på värderingen enligt 7 kap., eller

2. 20 procent av det berörda företagens riskvägda tillgångar, baserat på värderingen enligt 7 kap.

Alternativet i första stycket 2 får användas bara om

1. resolutionsreserven har tillgång till ett belopp som anskaffats genom resolutionsavgift enligt 27 kap. 13 § motsvarande minst 3 procent av de *totala* garanterade insättningarna, och

2. det berörda företagens konsoliderade tillgångar är mindre än motsvarande 900 miljarder euro.

1. resolutionsreserven har tillgång till ett belopp som anskaffats genom resolutionsavgift enligt 27 kap. 13 § motsvarande minst 3 procent av de garanterade insättningarna, och

23 kap.

7 §

Om det är nödvändigt för att säkerställa att de garanterade insättningarna är tillgängliga för insättarna, får Riksgäldskontoret trots 3–5 §§

1. överföra garanterade insättningar som omfattas av ett arrangemang som avses i 1 § 1–5 utan att samtidigt överföra andra tillgångar eller förpliktelser som omfattas av samma arrangemang,

2. överföra tillgångar eller förpliktelser som omfattas av ett arrangemang som anges i 1 § 1–5 utan att samtidigt överföra garanterade insättningar som omfattas av samma arrangemang, eller

3. upphäva eller ändra villkor som rör sådana tillgångar eller förpliktelser.

Riksgäldskontoret får utöva de befogenheter som anges i 11 kap. 3–8 §§ och 13 kap. 2–17 §§ trots bestämmelserna i 3–6 §§.

Riksgäldskontoret får utöva de befogenheter som anges i 11 kap. 3–7 §§ och 13 kap. 2–17 §§ trots bestämmelserna i 3–6 §§.

8 §

Om det av en värdering enligt 7 kap. 11 § framgår att det ekonomiska utfallet för någon ägare, borgenär eller för insättningsgarantisystemet har blivit sämre än vad det hade blivit om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation, har en sådan ägare eller borgenär eller insättningsgarantisystemet rätt till ersättning ur

Om det av en värdering enligt 7 kap. 10 § framgår att det ekonomiska utfallet för någon ägare, borgenär eller för insättningsgarantisystemet har blivit sämre än vad det hade blivit om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation, har en sådan ägare eller borgenär eller insättningsgarantisystemet rätt till ersättning ur

resolutionsreserven för mellan-skillnaden. resolutionsreserven för mellan-skillnaden.

Om Riksgäldskontoret har använt skuldnedskrivningsverktyget tillsammans med något annat resolutionsverktyg, har ägare och borgenärer endast rätt till ersättning till följd av myndighetens användning av skuldnedskrivningsverktyget.

27 kap.

2 §

För att finansiera de åtgärder som anges i 1 § ska en resolutionsreserv upprättas.

Resolutionsreserven ska utgöras av medel på ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret och andra tillgångar som anges i 5 § första stycket 5.

Resolutionsreserven ska utgöras av medel på ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret och andra tillgångar som anges i 5 § första stycket 4.

5 §

Till resolutionsreserven ska det föras

1. resolutionsavgifter enligt 13 §,
2. tilläggsavgifter enligt 16 §,
3. *riskavgifter enligt 18 §,*

4. dröjsmålsränta enligt 21 och 22 §§ *samt* artikel 13.4 i förordningen om resolutionsavgifter, och

5. tillgångar, återbetalningar, ersättning, ränta eller annan kompensation som Riksgäldskontoret får avseende åtgärder som vidtagits enligt denna lag och finansierats med medel ur resolutionsreserven.

Om kostnaderna för en koncernresolution enligt en överenskommen koncern-resolutionsordning fördelas mellan flera länders finansieringsarrangemang, ska intäkter enligt första stycket 5 fördelas mellan resolutionsreserven och de utländska finansieringsarrangemangen i enlighet med bidragen till finansieringen.

3. dröjsmålsränta enligt artikel 13.4 i förordningen om resolutionsavgifter, och

4. tillgångar, återbetalningar, ersättning, ränta eller annan kompensation som Riksgäldskontoret får avseende åtgärder som vidtagits enligt denna lag och finansierats med medel ur resolutionsreserven.

Om kostnaderna för en koncernresolution enligt en överenskommen koncern-resolutionsordning fördelas mellan flera länders finansieringsarrangemang, ska intäkter enligt första stycket 4 fördelas mellan resolutionsreserven och de utländska finansieringsarrangemangen i enlighet med bidragen till finansieringen.

10 §

Riksgäldskontoret får, efter regeringens tillåtelse, låna ut medel ur resolutionsreserven till ett annat finansieringsarrangemang inom EES. Sådana lån får lämnas endast om villkoren i artikel 106.1 i krishanteringsdirektivet är uppfyllda.

Resolutionsreservens fordran på ett annat finansieringsarrangemang inom EES är en sådan tillgång som

Resolutionsreservens fordran på ett annat finansieringsarrangemang inom EES är en sådan tillgång som

avses i 5 § första stycket 5.

avses i 5 § första stycket 4.

Vid beslut enligt denna paragraf ska förfarandet i 1 kap. 3 § andra stycket och 5 § andra stycket följas.

13 §

Avgiftsskyldiga ska betala årliga resolutionsavgifter. De sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,09 procent av det totala underlag för samtliga avgiftsskyldiga som beräknas enligt 14 § (avgiftsunderlaget).

Avgiftsskyldiga ska betala årliga resolutionsavgifter. De sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,125 procent av det totala underlag för samtliga avgiftsskyldiga som beräknas enligt 14 § (avgiftsunderlaget).

Om inte annat följer av tredje stycket fastställs den resolutionsavgift som en avgiftsskyldig ska betala i enlighet med förordningen om resolutionsavgifter.

Det som i artiklarna 4.1, 6–9, 12.1, 14.2, 14.3, 14.6 och 17.2 i förordningen om resolutionsavgifter anges om metoden för riskjustering av resolutionsavgift och om uppgiftsskyldighet, ska inte tillämpas för EES-filialer och värdepappersbolag som omfattas av definitionen i artikel 96.1 a eller b i tillsynsförordningen eller som bedriver verksamhet nr 8 i avsnitt A i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG, men som inte bedriver verksamheterna nr 3 eller 6 i samma avsnitt i den bilagan. För en sådan avgiftsskyldig ska riskjustering av resolutionsavgift ske i enlighet med de kriterier som anges i artikel 103.7 i krishanteringsdirektivet och föreskrifter som har meddelats med stöd av 29 kap. 1 § 8.

Resolutionsavgift ska betalas så länge som behållningen i resolutionsreserven vid utgången av det år avgiften avser understiger tre procent av de garanterade insättningarna.

22 §¹

Riksgäldskontoret beslutar om resolutionsavgift, tilläggsavgift och riskavgift för varje avgiftsskyldig. Avgiften ska betalas inom en månad från dagen för myndighetens beslut.

Riksgäldskontoret beslutar om resolutionsavgift och tilläggsavgift för varje avgiftsskyldig. Avgiften ska betalas inom en månad från dagen för myndighetens beslut.

Dröjsmålsränta ska tas ut på riskavgift som inte betalas i rätt tid. Dröjsmålsräntan ska beräknas enligt en räntefot som per år motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid varje tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) med ett tillägg av åtta procentenheter.

23 §

Om det finns särskilda skäl, får Riksgäldskontoret sätta ned resolutionsavgiften eller riskavgiften.

Om det finns särskilda skäl, får Riksgäldskontoret sätta ned resolutionsavgiften.

¹ Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

Riksgäldskontoret får bevilja anstånd med betalning av tilläggsavgift enligt 16 §, om det finns särskilda skäl med hänsyn till företagets finansiella ställning. Anståndet får beviljas för en tid av högst sex månader. På ansökan av företaget får denna tid förlängas.

25 §

Riksgäldskontorets beslut att ta ut resolutionsavgift, tilläggsavgift *eller riskavgift* får verkställas, om avgiften är obetald trots att den skulle ha betalats. Verkställighet får ske även om avgiftsbeslutet har överklagats. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

Riksgäldskontorets beslut att ta ut resolutionsavgift *eller tilläggsavgift* får verkställas, om avgiften är obetald trots att den skulle ha betalats. Verkställighet får ske även om avgiftsbeslutet har överklagats. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

29 kap.

1 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka kvalificerade skulder som är medräkningsbara vid beräkningen av om minimikravet på nedskrivningsbara skulder enligt 4 kap. 1 § är uppfyllt,
2. vilka kriterier som ska ligga till grund för ett beslut om storleken på minimikravet på nedskrivningsbara skulder enligt 4 kap. 3 §,
3. vilken information om nedskrivningsbara skulder ett företag ska lämna till Riksgäldskontoret och när den ska lämnas,
4. undantag enligt 5 kap. 3 § från skyldigheten i 5 kap. 2 § om att ta in vissa villkor i avtalen för sina skulder,
5. vilka företag som ska upprätta register som avses i 5 kap. 5 §, vad registren ska innehålla och när företagen ska ge in register för olika typer av avtal,
6. vad en omstruktureringsplan enligt 21 kap. 5 § ska innehålla,
7. hur storleken på de skulder som är hänförliga till derivat enligt 21 kap. 17 § ska beräknas,
8. metoden för riskjustering av resolutionsavgift enligt 27 kap. 13 § tredje stycket *samt riskavgiftens storlek och hur den ska bestämmas enligt 18 § samma kapitel,*
9. vilka uppgifter en avgiftsskyldig ska lämna till Riksgäldskontoret enligt 27 kap. 20 §, och
10. vilka upplysningar ett institut eller något annat koncernföretag ska lämna till Riksgäldskontoret för dess verksamhet enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution

Härigenom föreskrivs att 27 kap. 13 § lagen (2015:1016) om resolution ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.3

Föreslagen lydelse

27 kap. 13 §

Avgiftsskyldiga ska betala årliga resolutionsavgifter. De sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,125 procent av det totala underlag för samtliga avgiftsskyldiga som beräknas enligt 14 § (avgiftsunderlaget).

Avgiftsskyldiga ska betala årliga resolutionsavgifter. De sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,09 procent av det totala underlag för samtliga avgiftsskyldiga som beräknas enligt 14 § (avgiftsunderlaget).

Om inte annat följer av tredje stycket fastställs den resolutionsavgift som en avgiftsskyldig ska betala i enlighet med förordningen om resolutionsavgifter.

Det som i artiklarna 4.1, 6–9, 12.1, 14.2, 14.3, 14.6 och 17.2 i förordningen om resolutionsavgifter anges om metoden för riskjustering av resolutionsavgift och om uppgiftsskyldighet, ska inte tillämpas för EES-filialer och värdepappersbolag som omfattas av definitionen i artikel 96.1 a eller b i tillsynsförordningen eller som bedriver verksamhet nr 8 i avsnitt A i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG, men som inte bedriver verksamheterna nr 3 eller 6 i samma avsnitt i den bilagan. För en sådan avgiftsskyldig ska riskjustering av resolutionsavgift ske i enlighet med de kriterier som anges i artikel 103.7 i krishanteringsdirektivet och föreskrifter som har meddelats med stöd av 29 kap. 1 § 8.

Resolutionsavgift ska betalas så länge som behållningen i resolutionsreserven vid utgången av det år avgiften avser understiger tre procent av de garanterade insättningarna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution

Härigenom föreskrivs att 27 kap. 13 § lagen (2015:1016) om resolution ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.4

Föreslagen lydelse

27 kap.

13 §

Avgiftsskyldiga ska betala årliga resolutionsavgifter. De sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,09 procent av det totala underlag för samtliga avgiftsskyldiga som beräknas enligt 14 § (avgiftsunderlaget).

Avgiftsskyldiga ska betala årliga resolutionsavgifter. De sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,05 procent av det totala underlag för samtliga avgiftsskyldiga som beräknas enligt 14 § (avgiftsunderlaget).

Om inte annat följer av tredje stycket fastställs den resolutionsavgift som en avgiftsskyldig ska betala i enlighet med förordningen om resolutionsavgifter.

Det som i artiklarna 4.1, 6–9, 12.1, 14.2, 14.3, 14.6 och 17.2 i förordningen om resolutionsavgifter anges om metoden för riskjustering av resolutionsavgift och om uppgiftsskyldighet, ska inte tillämpas för EES-filialer och värdepappersbolag som omfattas av definitionen i artikel 96.1 a eller b i tillsynsförordningen eller som bedriver verksamhet nr 8 i avsnitt A i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG, men som inte bedriver verksamheterna nr 3 eller 6 i samma avsnitt i den bilagan. För en sådan avgiftsskyldig ska riskjustering av resolutionsavgift ske i enlighet med de kriterier som anges i artikel 103.7 i krishanteringsdirektivet och föreskrifter som har meddelats med stöd av 29 kap. 1 § 8.

Resolutionsavgift ska betalas så länge som behållningen i resolutionsreserven vid utgången av det år avgiften avser understiger tre procent av de garanterade insättningarna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

3 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

3.1 Omfattning

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning omfattar politiken för finansmarknaden och den statliga förvaltningspolitiken.

Innehållet i och indelningen av utgiftsområdet är i stort sett densamma som tidigare år. Området Digitalisering och it inom offentlig förvaltning, som tidigare låg under utgiftsområde 22 Kommunikationer, har dock tillkommit (se avsnitt 6).

Inom utgiftsområdet ingår följande myndigheter: Statskontoret, Kammarkollegiet, Finanspolitiska rådet, Konjunkturinstitutet, Ekonomistyrningsverket, Statistiska centralbyrån (SCB), Finansinspektionen, Riksgäldskontoret, Bokföringsnämnden, Riksrevisionen, Upphandlingsmyndigheten, E-legitimationsnämnden, Fortifikationsverket, Statens fastighetsverk, Statens tjänstepensionsverk, Arbetsgivarverket och Statens servicecenter.

Därutöver ingår ett antal nämnder m.m., främst inom området statliga arbetsgivarfrågor, där också en stiftelse ingår.

Tabell 3.1 Ramnivå 2018 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

<i>Miljoner kronor</i>	
	2018
Transfereringar ¹	13 246
Verksamhetsutgifter ²	3 027
Investeringar ³	12
Summa ramnivå	16 285

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2016 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

Utgifter för transfereringar utgör ca 81 procent av den anslagsfinansierade verksamheten under utgiftsområdet. Transfereringarna sker främst från anslaget 1:5 *Statliga tjänstepensioner m.m.* Verksamhetsutgifter för tolv myndigheter utgör 19 procent av utgiftsområdets anslagsmedel.

Drygt en tredjedel av utgiftsområdets myndigheter finansieras i huvudsak via avgifter.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.2 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Miljoner kronor

	Utfall 2016	Budget 2017 ¹	Prognos 2017	Förslag 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
1:1 Statskontoret	86	94	95	97	99	101
1:2 Kammarkollegiet	50	61	61	72	69	68
1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	11	14	12	18	18	18
1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor	1	2	2	2	2	2
1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.	12 475	12 614	12 682	13 227	13 672	14 313
1:6 Finanspolitiska rådet	10	10	10	10	10	10
1:7 Konjunkturinstitutet	61	63	63	65	65	66
1:8 Ekonomistyrningsverket	165	161	160	175	163	165
1:9 Statistiska centralbyrån	571	555	542	557	576	586
1:10 Bidragsfastigheter	191	193	197	269	290	281
1:11 Finansinspektionen	493	537	532	603	612	623
1:12 Riksgäldskontoret	281	316	302	328	333	338
1:13 Bokföringsnämnden	10	10	10	10	10	10
1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter	211	210	231	223	203	200
1:15 Riksrevisionen	320	324	334	330	335	341
1:16 Finansmarknadsforskning	31	30	30	30	30	31
1:17 Upphandlingsmyndigheten	66	85	76	94	97	95
1:18 Digitaliseringsmyndigheten ²				177	118	111
<i>Äldreanslag</i>						
2017 1:18 Statens servicecenter	3	3	3			
Totalt för utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	15 035	15 284	15 342	16 286	16 703	17 359

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Till och med budgetåret 2017 redovisades anslaget under utgiftsområde 22 Kommunikationer (anslaget 2:6 *Genensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*).

Utfallet för utgifterna under utgiftsområdet 2016 var 8 miljoner kronor högre än de sammanlagt anvisade medlen i statens budget för området samma år (15 027 miljoner kronor). Avvikelsen förklaras i huvudsak av en nettoeffekt av underskott på anslagen 1:5 *Statliga tjänstepensioner m.m.* och 1:9 *Statistiska centralbyrån* samt överskott på anslagen 1:12 *Riksgäldskontoret* och 1:17 *Upphandlingsmyndigheten*.

Utfallet för 2017 beräknas bli 58 miljoner kronor högre än de anvisade medlen för samma år.

År 2000–2016 har ca 55 olika anslag funnits under utgiftsområdet, varav ett tiotal anslag har existerat under hela perioden, dock för vissa med delvis olika ändamål och innehåll över tiden. Dessa tio anslag har svarat för 80–96 procent av utgiftsområdets anslagsmedel/utfall.

Budgetförslaget

**Tabell 3.3 Härledning av ramnivån 2018–2020.
Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning**

Miljoner kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	15 259	15 259	15 259
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	47	84	125
Beslut	321	265	240
Varav BP18 ³	299	287	276
Övriga makroekonomiska förutsättningar	210	488	775
Volym	403	570	924
Överföring till/från andra utgiftsområden	46	36	36
Varav BP18 ³	46	51	51
Övrigt	0	0	0
Ny ramnivå	16 286	16 703	17 359

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Utgiftsområdet föreslås i denna budgetproposition öka med totalt 1 027 miljoner kronor 2018 jämfört med förslaget i budgetpropositionen för 2017. I beloppet inkluderas medel om 25 miljoner kronor som tillförts i propositionen Vårändringsbudget 2017 samt en flytt av medel till utgiftsområdet från utgiftsområde 22 om 53 miljoner kronor som aviserades i 2017 års ekonomiska vårproposition. I budgetpropositionen för 2017 beräknades området att öka med 233 miljoner kronor 2018. I denna proposition föreslås att sammanlagt nio anslag tillförs totalt 721,3 miljoner kronor och att ett anslag minskas med totalt 7,28 miljoner kronor. Pris- och löneomräkningen av förvaltningsanslagen för 2018 leder till att anslagen belastas med ca 27 miljoner kronor mindre än vad som tidigare beräknats. Bakom den föreslagna tillkommande ökningen för 2018 på sammanlagt 687 miljoner kronor ligger i huvudsak följande förändringar:

- Anslaget 1:2 *Kammarkollegiet* föreslås ökas med 4 miljoner kronor 2018 och med 3 miljoner 2019–2020 för arbetet med ersättning till personer som fått ändrad könstillhörighet fastställd i vissa fall.

- Anslaget 1:5 *Statliga tjänstepensioner* m.m. föreslås ökas med 422 miljoner kronor mer än vad som tidigare beräknats, främst på grund av antaganden om högre volymer.
- Anslaget 1:8 *Ekonomistyrningsverket* föreslås ökas med 1 miljon kronor för 2018 för stöd till Sameskolstyrelsen.
- Anslaget 1:9 *Statistiska centralbyrån* föreslås ökas med 1 miljon kronor för 2018 samt med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2019 och framåt för ekonomisk redovisning på skolenhetsnivå.
- Anslaget 1:10 *Bidragsfastigheter* föreslås ökas med totalt 79 miljoner kronor under 2018. För underhåll av bidragsfastigheter ökas anslaget med 50 miljoner kronor årligen 2018–2019, 41 miljoner kronor 2020 samt med 30 miljoner kronor årligen 2021–2030. För att energieffektivisera bidragsfastigheter genom nyttjande av solceller ökas även anslaget med 25 miljoner kronor 2018 samt 50 miljoner kronor under perioden 2019–2023. För att täcka utgifter i samband med uppförandet av en minnesvård efter flodvågskatastrofen i Sydostasien 2004 ökas även anslaget med 4 miljoner kronor engångsvis 2018.
- Anslaget 1:11 *Finansinspektionen* föreslås ökas med 80 miljoner kronor fr.o.m. 2018 för att bl.a. stärka tillsynen inom bankområdet samt motverka penningtvätt och finansiering av terrorism.
- Anslaget 1:14 *Vissa garanti- och medlemsavgifter* föreslås ökas med 16,8 miljoner kronor mer än vad som tidigare beräknats för 2018 på grund av kompensation för valutakursförändringar, varav 8,4 miljoner kronor tas från anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Anslaget 1:14 *Vissa garanti- och medlemsavgifter* minskas dock även med 4 miljoner kronor 2018 enligt riksdagens beslut (prop. 2015/16:99, bet. 2015/16:FiU21, rskr. 2015/16:310) om medlemskap i Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar (AIIB).
- Anslaget 1:17 *Upphandlingsmyndigheten* föreslås ökas med 2 miljoner kronor för 2018 och med 3 miljoner kronor för 2019 arbete med sociala utfallskontrakt och med

att främja förnyelse och innovation i den offentliga sektorn. Vidare föreslås anslaget även ökas med 1 miljon kronor per år 2018–2021 för att främja mer tillförlitlig och lättillgänglig information om produktionsvillkor i andra länder.

- Anslaget 1:18 *Digitaliseringsmyndigheten* (tidigare anslaget 2:6 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse* under utgiftsområde 22 Kommunikationer), som uppgår till 53 miljoner kronor, flyttas fr.o.m. 2018 till utgiftsområdet. Anslaget föreslås ökas med 102,2 miljoner kronor 2018 för att finansiera en nyinrättad myndighet som kommer ha till uppgift att samordna och stödja den förvaltningsövergripande digitaliseringen, den nationella digitala infrastrukturen och satsningen på öppna data.

Övriga nya förslag om anslagsförändringar finansieras genom omfördelning och inom utgiftsområdena som beskrivs nedan.

Anslaget 1:2 *Kammarkollegiet* föreslås ökas med 7 miljoner kronor 2018 för uppgifter som rör ett utbyggt regelverk avseende ökad insyn i partiets finansiering. Från och med 2019 beräknas anslaget av samma anledning ökas med 4 miljoner kronor per år. Finansiering sker genom att anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse 2018 minskas med 1,75 miljoner kronor och fr.o.m. 2019 med 1 miljon kronor. Anslaget 6:5 *Stöd till politiska partier* under samma utgiftsområde minskas 2018 med 5,25 miljoner kronor och fr.o.m. 2019 med 3 miljoner kronor. Anslaget 1:2 *Kammarkollegiet* ökas även fr.o.m. 2018 med 0,06 miljoner kronor för uppgifter som myndigheten utför åt Nämnden för

Styrelserepresentationsfrågor och med 0,247 miljoner kronor för uppgifter som utförs åt Alkoholsortimentsnämnden. Finansiering sker genom att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse respektive det för under 2017 gällande anslaget 6:1 *Alkoholsortimentsnämnden* under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg minskas med motsvarande belopp (prop. 2016/17:100, bet.2016/17:KU26, rskr. 2016/17:305). Anslaget 1:2 *Kammarkollegiet* beräknas vidare ökas med 0,25 miljoner kronor per år 2019–2022 för arbetet med ändrade gränser mellan enskilt och allmänt vatten. Finansiering sker genom att anslaget 1:6 *Lantmäteriet* under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik minskas med motsvarande belopp.

Anslaget 1:9 *Statistiska centralbyrån* föreslås minskas med 7,28 miljoner kronor för 2018 och med 1,82 miljoner kronor fr.o.m. 2019 och framåt. Bakgrunden är den verksamhetsflytt av valundersökningar från SCB till anslaget under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning som beslutades efter förslag i 2017 års ekonomiska vårproposition (prop. 2016/17:100, bet. 2016/17:KU26, rskr. 2016/17:305).

Anslaget 1:17 *Upphandlingsmyndigheten* föreslås ökas med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2018 för Upphandlingsmyndighetens uppgift att tillhandahålla nationell vägledning för kommuner och landsting om statsstödsfrågor. Finansiering sker genom att anslaget 1:2 *Omstrukturering av kommunala bostadsföretag* under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik minskas med motsvarande belopp.

Tabell 3.4 Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar

Miljoner kronor

		Budget 2017 ¹	Förslag 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
1:2 Kammarkollegiet	Ersättning för ändrad könstillhörighet	61	4	3	3
	Gränsdragningen enskilt och allmänt vatten (medel från U018)			0,25	0,25
	Utbyggt regelverk avseende ökad insyn i partiers finansiering (medel från U01)		7	4	4
	Nämnden för styrelse representationsfrågor (medel från U01)		0,06	0,06	0,06
	Avskaffande av anslaget för alkoholsortimentsnämnden (medel från U09)		0,247	0,247	0,247
1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.	Revidering av makro-och volym antaganden	12 614	422	361	510
1:8 Ekonomistyrningsverket	Stöd till Sameskolstyrelsen	161	1		
1:9 Statistiska centralbyrån	Ekonomisk redovisning på skolenhetsnivå	555	1	5	5
	Verksamhetsflytt av valundersökningar (medel till U016)		-7,28	-1,82	-1,82
1:10 Bidragsfastigheter	Minnesvård tsunamin	193	4		
	Underhåll av bidragsfastigheter		50	50	41
	Solcellssatsning		25	50	50
1:11 Finansinspektionen	Krav på ökad tillsyn och reglering	537	80	80	80
1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter	Kompensation för valutakursförändringar (medel bl.a. från U07)	210	16,8		
1:17 Upphandlingsmyndigheten	Vägledningfunktion för statsstödsfrågor (medel från U018)	85	5	5	5
	Sociala utfallskontrakt		2	3	
	Information om produktionsvillkor i andra länder		1	1	1
1:18 Digitaliseringsmyndigheten	Digitaliseringsmyndigheten		16,7	23,5	30,5
	Nationell digital infrastruktur		65,5	42,5	36,6
	Öppen data		20	20	20
Alla förvaltningsanslag	Reviderad pris- och löneomräkning		-27		
Totalt för utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning			687,0	624,3	771,4

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition

Konsekvenser för sysselsättning, jämställdhet samt klimat och miljö

Nu föreslagna och aviserade förändringar avseende förvaltningsanslagen under utgiftsområdet väntas ge vissa sysselsättningseffekter, som behandlas i avsnitt 3.7. Utgiftsområdets personalram uppgick 2016 till ca 4 155 årsarbetskrafter. År 2011–2016 har antalet årsarbetskrafter varit relativt stabilt, bortsett från den ökning med ca 395 årsarbetskrafter som följde av inrättandet av de nya myndigheterna Upphandlingsmyndigheten och Statens servicecenter.

Utvecklingen i utgiftsområdets stora avgiftsfinansierade verksamhet bedöms ha större betydelse för sysselsättningen än budgetförslagen. Denna utveckling, som bestäms av efterfrågan m.m., är dock svårbedömd.

Regeringens satsning på moderna beredskapsjobb i staten (prop. 2016/17:1 utg. omr. 14 avsnitt 4.5) bedöms innebära en sysselsättningsökning i utgiftsområdets anslags- och avgiftsfinansierade verksamheter även 2018.

Förslagens konsekvenser för jämställdhet samt klimatet och miljön bedöms vara begränsade. Endast en liten del av utgiftsområdets verksamhet har enskilda medborgare som målgrupp. Området domineras av inomstatlig verksamhet och tillsyn av finansiella företag. Vissa insatser som redovisas under utgiftsområdet bedöms dock ha positiva effekter på klimat och miljö. Mål och insatser för en hållbar utveckling finns för finansmarknaden, offentlig upphandling, utvecklingen av offentlig förvaltning genom Agenda 2030-arbetet samt i Konjunkturinstitutets miljöekonomiska arbete och för SCB:s utvecklade miljöstatistik. SCB har

också på regeringens uppdrag i samarbete med ett stort antal myndigheter systematiskt gått igenom och redovisat nuläget i Sverige i förhållande till de 17 målen och de 169 delmålen i Agenda 2030. SCB har redovisat resultatet i rapporten Statistisk uppföljning av Agenda 2030. Rapporten låg till grund för den rapport som regeringen i juli 2017 överlämnade till FN:s politiska högnivåforum om hållbar utveckling.

AIIB:s uppdrag är att främja hållbar ekonomisk utveckling, skapa välbefinnande och förbättra infrastrukturen i Asien. Uppdraget bör på sikt ge effekter för sysselsättning, jämställdhet samt klimat och miljö. Storleken på dessa effekter är ännu svårbedömd, då banken nyligen inlett sin verksamhet och endast beslutat om några få projekt.

3.3 Mål för utgiftsområdet

Nedan redovisas de av riksdagen beslutade målen för verksamheterna under utgiftsområdet (prop. 2009/10:175, bet. 2009/10:FiU38, rskr. 2009/10:315, prop. 2015/16:1, utg.omr. 2, bet.2015/16:FiU2, rskr. 2015/16:118).

Finansmarknaden

- Det finansiella systemet ska vara stabilt och präglas av högt förtroende med väl fungerande marknader som tillgodoser hushållens och företagens behov av finansiella tjänster samtidigt som det finns ett högt skydd för konsumenter.
- Det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling.
- Statens finansförvaltning ska bedrivas effektivt.

Statlig förvaltningspolitik

- En innovativ och samverkande statsförvaltning som är rättssäker och effektiv, har väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet och som därigenom bidrar till Sveriges utveckling och ett effektivt EU-arbete.

För övriga delområden under utgiftsområdet, finns inga av riksdagen beslutade mål. De mål som är beslutade av regeringen, eller i förekommande fall Riksrevisionen, redovisas i respektive avsnitt.

3.4 Resultatredovisning

3.4.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

I avsnitt 4.4 redovisas ett antal indikatorer kopplade till målen för finansmarknadsområdet. Indikatorer för att bedöma statsförvaltningens utveckling avseende effektivitet och förtroende redovisas i avsnitt 5.3.1.

3.4.2 Resultat

Resultatredovisningen finns i avsnitt 4–14 och i bilaga 2.

3.5 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionens iakttagelser och redogörelser för vidtagna åtgärder finns i avsnitt 5.4 avseende Kammarkollegiet, avsnitt 9.4 avseende Statistiska centralbyrån och i avsnitt 11.4 avseende Statens fastighetsverk.

3.6 Politikens inriktning

Politikens inriktning för utgiftsområdets riksdagsbundna mål redovisas i avsnitt 4.5, 5.5 och 6.4. Politikens inriktning för regeringens delmål redovisas i de avsnitt där målen finns.

3.7 Bedömning av personalpolitiska konsekvenser

Nedan redovisas bedömningar av framtida personalkonsekvenser av de förslag i denna

proposition som hör till detta utgiftsområde (se avsnitt 4–14).

Förslaget att tillföra medel till Kammarkollegiet för ett utbyggt regelverk avseende ökad insyn i partiets finansiering bedöms möjliggöra en mindre ökning av antalet anställda. Det samma gäller de tidsbegränsade medel som avsätts till myndigheten 2018–2020 för arbetet med ersättning till personer som fått ändrad könstillhörighet fastställd i vissa fall.

Förslaget att ge en myndighet i uppgift att samordna och stödja den förvaltningsövergripande digitaliseringen bedöms möjliggöra en mindre ökning av antalet anställda i staten. Den nya myndigheten avses att inrättas 2018 och bl.a. inrymma uppgifter som nu utförs av E-legitimationsnämnden. Nämnden kommer att avvecklas och upphöra som myndighet. Vid bemanningen av den nya myndigheten ska 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd beaktas.

Förslaget om finansiering av nationell digital infrastruktur bidrar till en ökad kostnadseffektivitet inom den offentliga sektorn och en minskad administrativ börda för företag. Denna effektivisering möjliggör förstärkningar mot mer värdeskapande aktiviteter inom exempelvis myndigheternas kärnverksamhet. Vilka framtida personalkonsekvenser detta leder till kan för närvarande inte bedömas.

Förslaget om att inrätta en nationell vägledningsfunktion för kommuner och landsting om statsstödsfrågor vid Upphandlingsmyndigheten bedöms innebära en viss ökning av antalet anställda vid myndigheten.

För en effektiv samordning och informationsförsörjning m.m. mellan det stora antalet involverade myndigheter och andra aktörer avseende insatser mot penningtvätt och finansiering av terrorism har regeringen beslutat att införa en ny samordningsfunktion, som fr.o.m. 2018 ska placeras vid Polismyndigheten. Den funktion för samordning av tillsyn på området som för närvarande finns hos Finansinspektionen avvecklas samtidigt.

I denna proposition föreslås att Finansinspektionen anvisas ökade resurser motsvarande 80 miljoner kronor fr.o.m. 2018. En ökning av Finansinspektionens resurser motiveras av att myndigheten bl.a. behöver stärka tillsynen inom bankområdet och för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism samt kunna genomföra nya regelverk. Reformen förväntas medföra att antalet anställda vid

myndigheten kommer att öka med 50–60 personer.

4 Finansmarknad

4.1 Omfattning

Området finansmarknad omfattar åtgärder för ett stabilt och hållbart finansiellt system som präglas av ett starkt konsumentskydd och en effektiv statlig finansförvaltning. Avsnitt 4 innehåller bl.a. en redovisning av resultat och åtgärder för att uppnå målen för det finansiella systemet.

Myndigheterna inom området är Finansinspektionen och Riksgäldskontoret. I syfte att stödja finansmarknadsforskningen och för att bekosta Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter finns särskilda anslag. För nämnda verksamheter redovisas budgetförslag. Även Krigsförsäkringsnämnden hör till detta utgiftsområde. Vidare lämnas förslag till vissa krediter och garantier. I avsnittet lämnas också förslag om avgiftsuttaget till resolutionsreserven.

4.2 Mål för finansmarknadsområdet

Riksdagen har beslutat om följande mål för finansmarknadsområdet (prop. 2015/16:1, utg. omr. 2, bet. 2015/16:FiU2, rskr. 2015/16:118):

- Det finansiella systemet ska vara stabilt och präglas av högt förtroende med väl fungerande marknader som tillgodoser hushållens och företagens behov av finansiella tjänster samtidigt som det finns ett högt skydd för konsumenter.
- Det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling.
- Statens finansförvaltning ska bedrivas effektivt.

Statsskuldsförvaltningen, som också är en del av den statliga finansförvaltningen, utvärderas under utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

4.3 Det finansiella systemets uppgifter

Det finansiella systemet utgör en viktig del av det globala samhällets infrastruktur och är en förutsättning för att det moderna samhället ska kunna fungera och växa. Flera olika sorters aktörer är verksamma inom systemet, bl.a. banker, försäkringsföretag, fondbolag och börser. Det finansiella systemet tillhandahåller flera centrala funktioner, där de viktigaste är:

- skapande av krediter (pengar),
- omvandlande av sparande till finansiering,
- förmedling av betalningar, och
- hantering av risker.

En mer utförlig beskrivning av det finansiella systemets uppgifter lämnades i budgetpropositionen för 2017.

4.4 Resultatredovisning

I detta avsnitt redovisas resultat genom att indikatorer kopplas till målen.

Statliga medel för att nå målen

Ansvar för att målen för finansmarknadsområdet uppnås delas mellan regeringen, Finansinspektionen och Riksgäldskontoret. Även Riksbanken, Konkurrensverket, Pensionsmyndigheten, AP-fonderna och Konsumentverket har uppgifter inom området men omfattas i formell mening inte av de aktuella målen.

Målet avseende en hållbar utveckling infördes 2016 och insatserna är därför under utveckling. Såväl regeringens initiativ som myndigheternas insatser avses komma att bidra till målet. Regeringen och myndigheterna disponerar flera olika medel för att nå målen för det finansiella systemet, bl.a. i form av reglering och tillsyn. Vissa medel syftar till att förhindra framtida finansiella kriser och stärka konsumentskyddet, medan andra har till uppgift att stärka krishanteringsförmågan om en kris ändå skulle uppstå. Det krävs ett nära samarbete myndigheterna emellan, eftersom ansvaret för att förebygga en finansiell kris och för att hantera en sådan delas mellan myndigheterna. Som stöd för samarbetet finns det Finansiella stabilitetsrådet.

Medlen för att nå målet att statens finansförvaltning ska bedrivas effektivt utgörs främst av de regelverk, avtal och kontostrukturer som utgör statens betalningsmodell. På motsvarande sätt är regelverken för statens garanti- och utlåningsverksamhet medel för att uppnå effektivitet i denna verksamhet.

Omvärldsfaktorer som påverkar målluppfyllelsen

Finansiella problem i ett land kan snabbt spridas till andra länder. Detta beror både på att marknaderna är globala och på att banker kan vara utsatta för samma typ av risker oberoende av geografisk hemvist. När problem uppdagas i en enskild bank eller på en enskild marknad kan därför en förtroendekris utvecklas för hela banksystemet. På liknande sätt kan en positiv utveckling på de globala finansmarknaderna stärka förtroendet för de inhemska finansmarknaderna. Stor betydelse för stabiliteten och förtroendet för det finansiella systemet har också den realekonomiska utvecklingen, globalt och inom landet.

Resultatindikatorer

Följande resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder används för att bedöma målluppfyllelsen.

För det finansiella systemet:

- svenska bankers marknadsfinansiering,
- storbankernas genomsnittliga likviditetstäckningsgrad,
- storbankernas kapitaltäckning,
- genomsnittlig solvenskvot för livförsäkringsföretag,
- hushållens skuldsättning och räntekostnader efter skatt,
- bankernas bruttomarginal på nya tre månaderslån, volymviktade belåningsgrader och andelen hushåll med högre belåning än 85 procent,
- volymviktade belåningsgrader för nya bolån,
- amorteringsvilja efter belåningsgrad,
- marknadsandelar utlåning,
- storbankernas genomsnittliga avkastning på eget kapital,
- finansiellt stressindex,
- okonsoliderad statsskuld,
- företagens finansieringsmöjligheter,
- antal ärenden hos Konsumenternas Bank- och finansbyrå och Konsumenternas Försäkringsbyrå,
- kundnöjdhet inom olika delar av finansmarknaden,
- internetbetalningar och elektroniska betalningar,
- finansiell folkbildning,
- Finansinspektionens varningslista, och
- vetenskaplig publicering.

För hållbarhetsområdet:

- andelen hållbara fonder i premiepensions-systemet,
- volymen samt andelen gröna obligationer, och
- misstänkta transaktioner avseende penningtvätt.

För statlig finansförvaltning:

- styckkostnad per statlig betalning,
- myndigheternas betyg för kvalitet och service, och
- risken för stora förluster inom Riksgäldskontorets garanti- och utlåningsverksamhet.

4.4.1 Resultat för det finansiella systemet

Förutsättningarna för resultatutvärderingen

Styrningen och resultatutvärderingen i förhållande till målet för det finansiella systemet är komplex av flera skäl. Vissa åtgärder som syftar till att göra det finansiella systemet mer stabilt kan hämma dess funktionssätt. Vid val av åtgärder måste därför en avvägning göras utifrån vad som är samhällsekonomiskt motiverat.

Målets komplexitet gör att det inte finns något enskilt mått som beskriver den sammantagna måluppfyllelsen. I stället används flera olika indikatorer i resultatredovisningen. En del av indikatorerna är direkt knutna till något av delmålen, medan andra kopplas till flera mål. Av detta skäl klassificeras inte indikatorerna i förhållande till de olika delmålen (finansiell stabilitet, förtroende, fungerande marknader och konsumentskydd).

Finansiell stabilitet, fungerande marknader, förtroende och konsumentskydd

Definitioner av delmål för det finansiella systemet

Med finansiell stabilitet menas att det finansiella systemet ska kunna upprätthålla sina grundläggande funktioner även under ogynnsamma omständigheter. Systemet ska ha god motståndskraft mot störningar som hotar de grundläggande funktionerna. Det finansiella systemet ska bygga på väl fungerande marknader. Detta är kopplat till ambitionen om sund konkurrens och mångfald i utbudet av finansiella tjänster. Fungerande marknader är också samhällsekonomiskt effektiva. Målet anger också att ett högt och ömsesidigt förtroende mellan de företag och konsumenter som verkar på de finansiella marknaderna är en förutsättning för finansiell stabilitet.

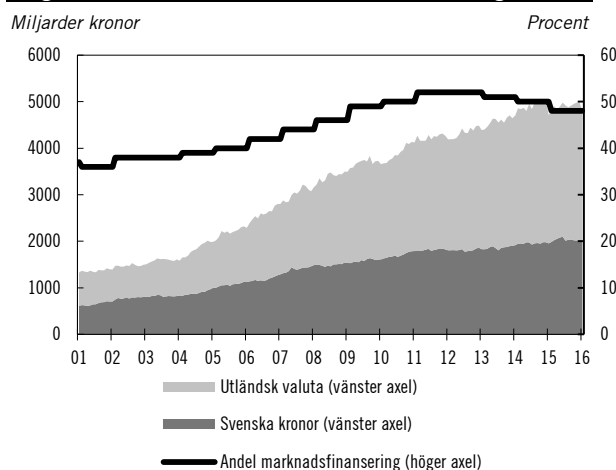
När konsumentskyddet är starkt följer finansiella aktörer gällande regler och konsumenterna ges korrekt och tydlig information för att kunna göra välgrundade val. Vidare krävs att de villkor som erbjuds är skäliga, att de finansiella företagen är stabila och att de förvaltade tillgångarna är väl skyddade.

En stor andel marknadsfinansiering

En av sårbarheterna i det svenska banksystemet är att en stor andel (knappt 50 procent) av bankernas totala finansiering utgörs av marknadsfinansiering, varav en stor del är i utländsk valuta. I ett scenario där marknadsaktörerna inte vill förnya bankernas lån eller köpa deras värdepapper kan bankerna få svårt att sköta sin dagliga verksamhet. Om bankerna ställer in betalningar kan stora problem uppstå för bankernas kunder och motparter samt för samhället i stort.

Andelen marknadsfinansiering har varit sjunkande de senaste åren. Volymen marknadsfinansiering har dock successivt ökat, men har under 2015 och 2016 varit relativt konstant (diagram 4.1). Av marknadsfinansieringen sker ca 60 procent i utländsk valuta och ca 40 procent i svenska kronor. Finansieringen i utländsk valuta utgörs till stor del av certifikat med kort löptid, medan finansieringen i svenska kronor till stor del utgörs av säkerställda obligationer för vilka säkerheten utgörs av panträtt i bostäder.

Diagram 4.1 Svenska bankers marknadsfinansiering

Källa: Finansinspektionen

De svenska bankernas höga andel marknadsfinansiering och låga andel inlåning från hushållen, jämfört med banker i andra europeiska länder, beror på att svenska hushåll i större

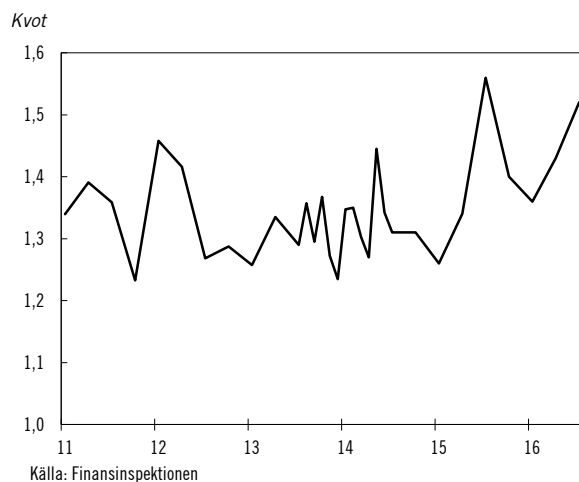
utsträckning än andra europeiska hushåll sparar i aktier, fonder och kapitalförsäkringar.

Stärkta likviditetsreserver

För att stärka bankernas förmåga att hantera likviditetskriser liknande de som uppkom under den globala finanskrisen 2008–2009 har kraven på deras riskhantering skärpts och likviditetsreserverna utökats. Ett viktigt led i detta arbete är Baselkommitténs och Finansinspektionens regler om kvantitativa likviditetstäckningskrav (Liquidity Coverage Ratio, LCR). I Sverige började kraven gälla 2013, medan de internationella riktlinjerna innebär att kraven ska fasas in under 2015–2019. I Sverige omfattas alla banker med en balansomslutning på över 100 miljarder kronor av LCR-kraven. LCR-kraven innebär att bankerna ska hålla en tillräcklig likviditetsbuffert som motsvarar minst 30 dagars nettokassautflöden under stressade förhållanden. Kraven gäller för samtliga valutor sammantaget.

De svenska kraven är särkrav som är mer restriktiva än de EU-regler som ska fasas in. De svenska kraven innefattar även, förutom det sammantagna kravet, specifika krav avseende euro och dollar.

Diagram 4.2 Storbankernas genomsnittliga likviditetstäckningsgrad

I diagram 4.2 visas den genomsnittliga likviditetstäckningsgraden för de svenska storbankerna. Om likviditetstäckningsgraden överstiger 1,0 uppfyller banken LCR-kraven, vilket är fallet för samtliga år under perioden 2011–2016. Som framgår av diagrammet varierar likviditetsgraden under året. En orsak är att bankerna under våren betalar utdelning till aktieägarna, en annan att bankerna har incita-

ment att hålla nere sin balansräkning inför årsskiftet eftersom resolutionsavgiften baseras på respektive banks balansräkning vid årets slut.

Under 2016 var den genomsnittliga likviditetstäckningsgraden för storbankerna drygt 1,4, vilket är motsvarande nivå som under 2015.

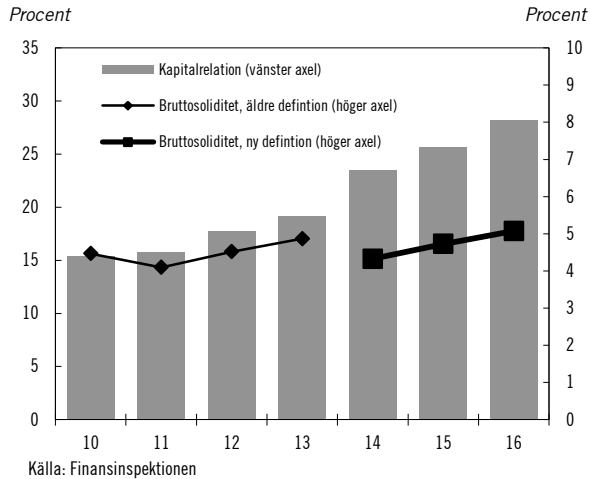
Storbankernas kapitaltäckning

En ytterligare sårbarhet i det finansiella systemet är att banker har en begränsad förmåga att absorbera förluster. Sedan den globala finanskrisen 2008–2009 har regelverket för att stärka bankernas motståndskraft mot kreditförluster skärpts i flera omgångar. Det kan bl.a. noteras att Finansinspektionen höjt riskviktsgolvet för bolån till 25 procent. Det högre riskviktsgolvet innebär högre kapitaltäckningskrav.

Finansinspektionen har därutöver, med stöd av lagen (2014:966) om kapitalbuffertar, infört ytterligare en buffert i form av en s.k. kontracyklisk kapitalbuffert. Den kontracykliska kapitalbufferten utökas i perioder av hög kredit-tillväxt och är sedan den 17 mars 2017 fastställd till 2,0 procent.

I diagram 4.3 nedan redovisas hur den genomsnittliga totala kärnprimärkapitalrelationen för storbankerna utvecklats sedan 2010. Som framgår har andelen ökat med några procentenheter per år för att uppgå till drygt 28 procent vid 2016 års slut. De höjda kapitalkraven har sannolikt bidragit till den stigande kapitaltäckningsgraden.

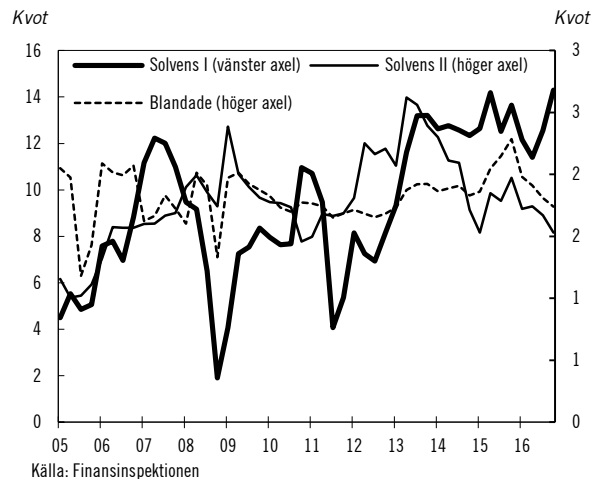
Som komplement till att mäta kapitaltäckning i riskvägda tillgångar används bruttosoliditet som mått. Bruttosoliditeten anger hur stort det egna kapitalet är i förhållande till bankens totala tillgångar och åtaganden utanför balansräkningen. I diagram 4.3 framgår att storbankernas bruttosoliditet var runt 4,6 procent vid 2016 års slut. Noteras bör att definitionen för bruttosoliditet ändrades 2014, varför tidigare data inte är direkt jämförbar. Likt likviditetsgraden varierar även bruttosoliditeten under året beroende dels på att bankerna under våren betalar utdelning till aktieägarna, dels på att bankerna har incitament att hålla nere sin balansräkning inför årsskiftet.

Diagram 4.3 Storbankernas kapitaltäckning

Försäkringsföretagens solvenskvot

Försäkringsföretagens förmåga att möta sina åtaganden på kort och lång sikt bedöms utifrån deras solvenskvot. Solvenskvoten definieras som kapitalbas dividerat med erforderlig solvensmarginal. En kvot som överstiger 1 innebär att företaget kan fullgöra sina åtaganden. Om kvoten understiger 1 ska Finansinspektionen ingripa.

I diagram 4.4 redovisas den genomsnittliga solvenskvoten för livförsäkringsbolag både utifrån det tidigare regelverket Solvens I (som fram till 2019 kan tillämpas för tjänstepensionsverksamhet via övergångsregler) och det nya regelverket Solvens II (vilket började gälla för svenska försäkringsföretag den 1 januari 2016). Övergångsregler avseende tjänstepensionsverksamheten innebär att olika försäkringsföretag rapporterar på olika sätt. Uppföljningen görs därför utifrån de båda regelverken och blandat för de försäkringsföretag som redovisar enligt båda regelverken.

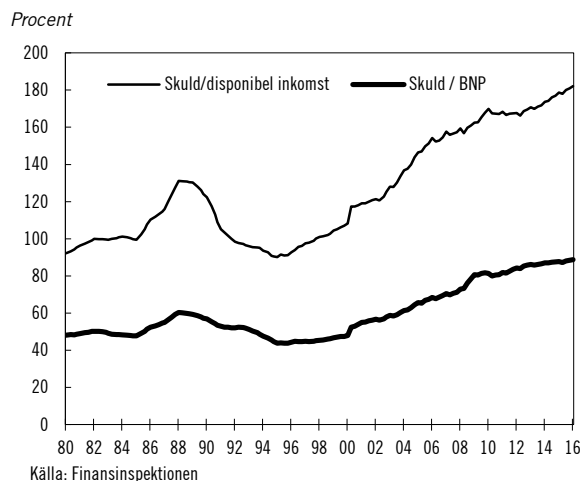
Diagram 4.4 Genomsnittlig solvenskvot för livförsäkringsbolag

Av diagrammet framgår att den genomsnittliga solvenskvoten för samtliga dessa kategorier av livförsäkringsbolag har överstigit 1 under hela tidsperioden. Det är bolagen under Solvens I som har uppvisat störst variation. Jämfört med slutet av 2015 har solvenskvoterna minskat för bolagen i grupperna Solvens II och Blandade, medan solvenskvoterna har ökat något för bolagen i gruppen Solvens I. Det beror huvudsakligen på att värderingen av aktiemarknaden är på en högre nivå 2016 jämfört med 2015. De längre marknadsräntorna är på något lägre nivå i jämförelse med 2015, vilka påverkar livförsäkringsbolagen mest.

Hög skuldsättning hos hushållen

Hushållens höga skuldsättning är en risk som kan hota den realekonomiska utvecklingen och på sikt även den finansiella stabiliteten. Historiskt sett har finansiella kriser ofta föregåtts av en snabb tillväxt i krediter och fastighetspriser.

Riskerna för den realekonomiska utvecklingen följer framför allt av att högt skuldsatta hushåll minskar sin konsumtion i en situation då bostadspriserna faller eller när räntorna stiger. Lägre bostadspriser kan göra hushållen försiktigare samtidigt som högre räntor minskar utrymmet för konsumtion.

Diagram 4.5 Hushållens skuldsättning

Hushållens skuldsättning har fördubblats sedan 1980, både som andel av disponibel inkomst och som andel av BNP (diagram 4.5). Hushållens skulder som andel av den disponibla inkomsten steg särskilt kraftigt mellan 2000 och 2010. Under 2016 ökade andelen med 5 procentenheter.

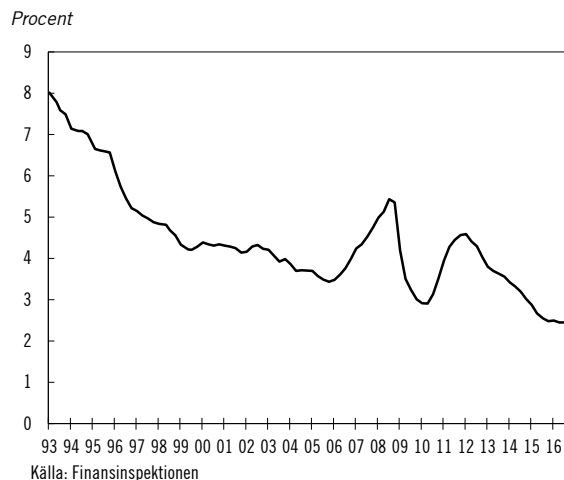
Finansinspektionens senaste bolåneundersökning visar att den genomsnittliga belåningsgraden för nya bolåntagare har legat relativt stabilt de senaste åren. Den genomsnittliga belåningsgraden minskade till 64 procent 2016, vilket är 1 procentenhet lägre än 2015. I stocken av befintliga bolån har belåningsgraden minskat under flera år och var 48 procent 2016. De höga bostadspriserna och hushållens skuldsättning lyfts fram som en risk och kan skada den makroekonomiska stabiliteten framhålls av flera bedömare, såsom IMF, EU-kommissionen, Finansinspektionen och Riksbanken.

Hushållens räntekostnader fortsätter att minska

Ett annat sätt att mäta hushållens skuldbörda är att sätta deras räntebetalningar efter skatt i förhållande till deras disponibla inkomst. Av diagram 4.6 framgår att hushållens räntekvot under en lång tid stadigt har minskat, bortsett från 2008 och 2012. Under 2016 fortsatte kvoten att minska, från 2,5 till 2,2 procent, men minskningstakten har avtagit. Motsvarande kvot 1993 var 8 procent.

Fortsatt låga räntor i kombination med stigande disponibla inkomster har gjort att räntekvoten minskat trots att hushållens skulder ökat. Bidragande är även att allt fler hushåll väljer lån med en kortare räntebindningstid som ofta är förknippad med lägre räntor. Vid 2016 års slut uppgick andelen hushåll med räntebindningstid

upp till tre månader till 75 procent jämfört med 73 procent i slutet av 2015 och 61 procent i slutet av 2011. Kortare räntebindningstid innebär att hushållen blir mer känsliga för en räntepågång.

Diagram 4.6 Hushållens räntekostnader efter skatt

Finansinspektionens stresstester visar att få hushåll med nya bolån skulle få problem att betala på sina lån om räntorna stiger eller om deras inkomster minskar. Andelen hushåll med små marginaler har dessutom minskat de senaste åren.

Ökade bruttomarginaler för nya bolån

För många hushåll är bolånet ett av de största ekonomiska åtagandena, varför räntan spelar en stor roll för hushållens ekonomi. Under 2016 använde hushållen runt 2,2 procent av sina disponibla inkomster till att betala räntor på lån (diagram 4.6). Trots att andelen är lägre än tidigare är det ur ett konsumentperspektiv viktigt att konkurrensen på bolånemarknaden fungerar väl och att konsumentskyddet på denna marknad är starkt.

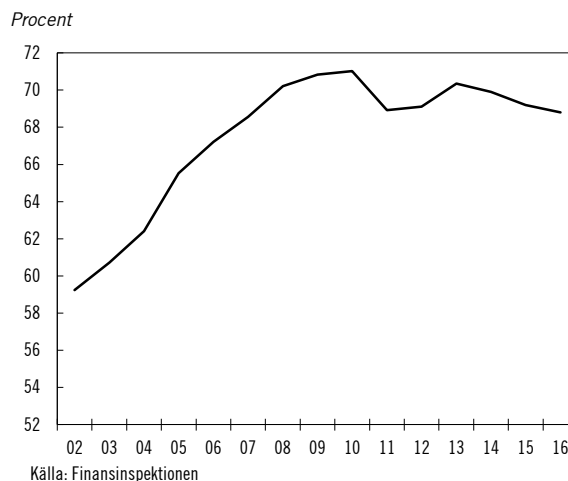
Ett sätt att mäta hur väl en marknad fungerar är att studera företagets vinstmarginaler. Om vinstmarginalerna är höga kan detta vara en signal om att konkurrensen är låg. Transparens kring vinstmarginaler stärker kundernas möjlighet att pressa priserna samtidigt som nya aktörer kan lockas in på marknaden.

Diagram 4.7 Bankernas bruttomarginal för nya bolån med tre månaders bindningstid

I diagram 4.7 visas skillnaden mellan den faktiska ränta som kunderna betalar för sina nya tremånaders bolån och den finansieringskostnad för nya bolån med tremånaders räntebindingstid som Finansinspektionen beräknar. Diagrammet visar att bruttomarginalen pressades ner under finanskrisen för att därefter stiga. Vid 2016 års slut uppgick bruttomarginalen på bolån enligt Finansinspektionens beräkningar till 1,73 procent jämfört med 1,62 procent året innan och är således på en historisk hög nivå.

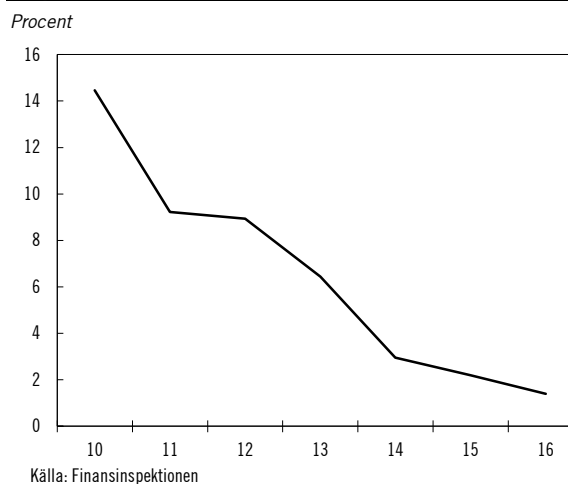
Hushållens sårbarhet

Hushållens skuldsättning berör både delmålet om finansiell stabilitet och konsumentskydd. För den finansiella stabiliteten är det viktigt att skulderna inte är så höga att hushållen kraftigt drar ner på sin konsumtion om räntorna stiger. För konsumentskyddet handlar det om att enskilda hushåll kan drabbas hårt om de har skulder som är större än att de kan klara av en förändrad livssituation, arbetslöshet, stigande räntor eller ett prisfall på bostadsmarknaden.

Diagram 4.8 Volymviktade belåningsgrader för nya bolån

Ett sätt att mäta sårbarheten utgörs av volymviktade belåningsgrader, där även storleken på lånet vägs in när genomsnittlig belåningsgrad beräknas. Med volymviktade belåningsgrader får stora bolån större genomslag i beräkningen av belåningsgraden, och vice versa. Diagram 4.8 visar att trenden med stigande volymviktade belåningsgrader i nyutlåningen bröts i samband med att bolånetaket infördes 2010. Detta tyder på att en potentiellt osund utveckling har dämpats.

Utöver bolånetaket antas även insatser som höjda riskvikter för bolån och amorteringskravet, vilket innebär att nya bolåntagare med en belåningsgrad över 70 procent måste amortera på bolånet, som infördes den 1 juni 2016 ha bidragit till nedgången.

Diagram 4.9 Andelen hushåll med belåningsgrad över 85 procent

Även diagram 4.9 visar att andelen av den totala bolånestocken som utgörs av lån med belåningsgrad över 85 procent har minskat kontinuerligt

sedan bolånetaket infördes. Färre högt belånade hushåll innebär en minskad risk för att många hushåll behöver dra ner på konsumtionen vid ett eventuellt bostadsprisfall. Även här antas åtgärder som bolånetaket, höjda riskvikter för bolån och amorteringskravet bidragit till den positiva utvecklingen.

Andelen hushåll som amorterar och amorteringarnas genomsnittliga storlek ökade kraftigt 2016. Analysen visar också att nya bolåntagare som omfattas av amorteringskravet har förändrat sitt beteende genom att låna mindre än vad som annars hade varit fallet och köper billigare bostäder. Kravet kan dock i vissa fall innebära inlåsnings effekter, eftersom nya lån kan medföra ökade amorteringskrav.

Diagram 4.10 Amorteringsvilja beroende på belåningsgrad

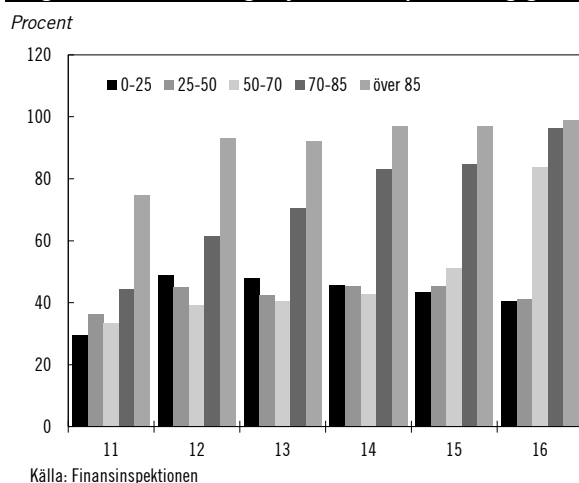

Diagram 4.10 visar amorteringsvilja för nya bolåntagare, sorterat efter belåningsgrad. Det har blivit allt vanligare med amorteringar sedan 2011. År 2016 amorterade 78 procent av alla hushåll med nya lån vilket är en tydlig ökning från föregående år då 67 procent amorterade i någon utsträckning. År 2011 var motsvarande siffra 42 procent. Ökningen kopplas framför allt till införandet av amorteringskravet. Det är främst hushåll med belåningsgrader över 70 procent som amorterar. Det var mindre vanligt med amorteringar för hushåll med lägre belåningsgrader fram till 2015. Av hushållen med belåningsgrader över 70 procent amorterade ungefär 97 procent, medan motsvarande siffra för de med belåningsgrader mellan 50 och 70 procent var 84 procent.

Trots en gynnsam utveckling av amorteringar är det fortsatt en hög andel av både nya och befintliga bolåntagare som har en hög skuld i förhållande till sin inkomst eller i förhållande till

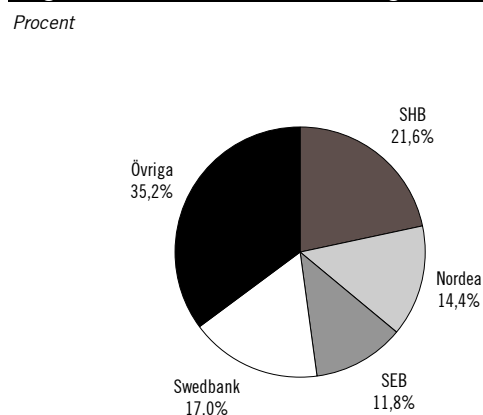
bostadens värde. Dessa hushåll kan reagera starkare vid en nedgång i bostadspriserna eller vid stigande räntor och kan därför förstärka en eventuell lågkonjunktur.

Finansinspektionen följer hushållens skuldsättning noga och den årliga bolåneundersökningen som myndigheten publicerar är en viktig del i denna kartläggning. Även om belåningsgraderna minskat så har hushållens skulder totalt ökat mer än hushållens inkomster. Skuldökningen och bostadspriserna har under senare tid stimulerats av låga räntor, stigande inkomster, och en växande befolkning. Hushållens höga skuldsättning och stigande bostadspriser utgör fortsatt en makroekonomisk risk. Högt skuldsatta hushåll kan komma att dra ned på sin konsumtion om priserna på bostäder faller kraftigt. Generellt sett har nya bolåntagare goda marginaler att klara sina betalningar och de senaste årens utveckling med större marginaler fortsatte 2016 enligt Finansinspektionens stresstester.

Konkurrens

Den svenska banksektorn är i hög grad koncentrerad till de fyra storbankerna Nordea, SEB, Swedbank och Handelsbanken. Vid utgången av 2016 stod de fyra storbankerna för 58,8 procent av utlåningen (59,5 procent året innan), vilket är marginell minskning (diagram 4.11). När det gäller inlåningen hade de fyra storbankerna en marknadsandel, baserat på bankernas verksamhet i Sverige, som uppgick till 64,8 procent 2016 (65,5 procent året innan). Även här kan en marginell minskning noteras i förhållande till föregående år.

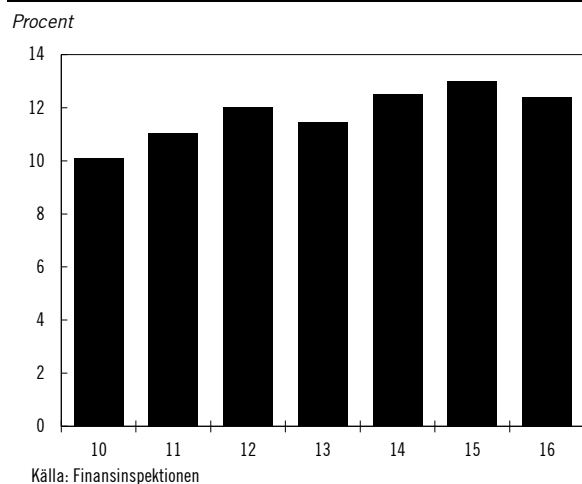
Diagram 4.11 Marknadsandelar inlåning

Källa: SCB

Storbankernas genomsnittliga årliga avkastning på eget kapital har varierat mellan 10 och 13 procent sedan 2010. Under 2016 var den 12,4 procent (diagram 4.12).

Diagram 4.12 Storbankernas genomsnittliga avkastning på eget kapital

För att förbättra öppenheten kring bolåneräntorna införde Finansinspektionen i juni 2015 nya regler som innebär att finansföretag som erbjuder bolån ska informera om den genomsnittliga räntan för varje räntebindningstid som företaget erbjuder. Finansföretaget ska även informera om vilka omständigheter som påverkar räntesättningen. Enligt reglerna bör företagen lämna informationen på sin webbplats.

Finansinspektionens bolåneundersökning visar att det är mycket vanligt att hushåll som tecknar bolån också köper andra finansiella tjänster. För en konsument som är mån om att bli beviljad ett bolån och att eventuellt få en individuell rabatt på bolåneräntan kan det vara svårt att avgöra om tilläggstjänsterna är en bra affär i relation till ränterbjudandet. Sedan årsskiftet har kraven skärpts för företag som förmedlar och ger råd om bolån, t.ex. är det inte längre tillåtet att kräva att en konsument också köper andra finansiella produkter för att bli beviljad ett bolån.

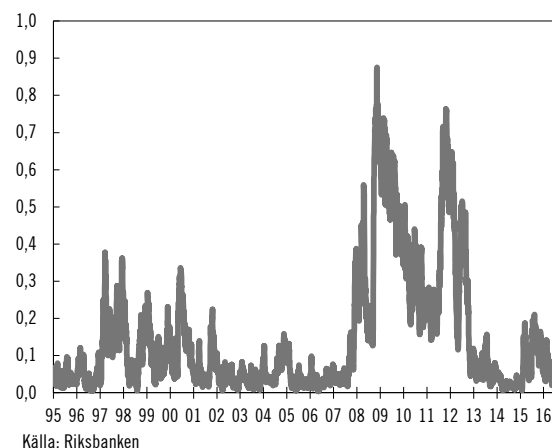
Stigande bruttomarginal på tremånaders bolån (diagram 4.7) och en fortsatt hög genomsnittlig avkastning på storbankernas eget kapital (diagram 4.12) indikerar att konkurrensen på den svenska bankmarknaden inte är helt tillfredsställande.

Stressindex för de finansiella marknaderna

I det tredje delmålet för det finansiella systemet konstateras att ett högt ömsesidigt förtroende

mellan företag som verkar på de finansiella marknaderna är en förutsättning för finansiell stabilitet. Finansiellt stressindex (CISS) består av fyra delindex som mäter volatilitet på aktie-, penning-, valuta- och obligationsmarknaden. Det sammanvägda indexet ger en god bild av hur hög stressen är på de svenska finansiella marknaderna.

Diagram 4.13 Finansiellt stressindex (CISS)

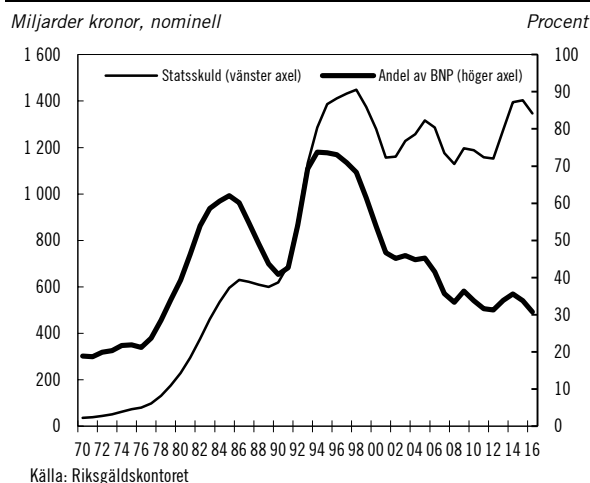
Av diagram 4.13 framgår att stressnivån varit något lägre 2016 än 2015. I förhållande till åren under finans- och skuldskrisen var stressnivån under 2016 på betydligt lägre nivåer.

Statens krishanteringsförmåga har förstärkts och statsskulden är fortsatt låg

Förtroendet för statens förmåga att hantera finansiella kriser påverkas av i vilken utsträckning det finns regler för krishantering som är ändamålsenliga, tydliga och kända. I februari 2016 infördes nya krishanteringsregler i Sverige som innebär att staten genom Riksgäldskontoret kan ta kontroll över och hantera ett krisdrabbat finansiellt företag. Detta förfarande, som kallas resolution, är främst aktuellt om det krävs för att bevara den finansiella stabiliteten. I resolution är det i första hand aktieägare och långivare som ska bära företagets förluster, inte staten. Förlusterna täcks genom att företagets aktiekapital skrivs ner. Vid behov skrivs även skulder till långivarna, med vissa undantag, ner. I den mån det är nödvändigt att återkapitalisera företagets verksamhet görs även en konvertering av skulder till nytt aktiekapital. Skuldnedskrivning och konvertering blir därmed de centrala verktygen för att hantera banker i kris.

Även om de nya krishanteringsreglerna innebär att det är aktieägare och långgivare till de drabbade instituten som ska bära kostnaderna kan statens ekonomiska ställning ha betydelse för omvärldens förtroende för statens förmåga att hantera finansiella kriser.

Diagram 4.14 Okonsoliderad statsskuld

Den svenska statsskulden är låg sett ur både ett historiskt och internationellt perspektiv (diagram 4.14). Vid 2016 års slut uppgick den okonsoliderade statsskulden till 1 347 miljarder kronor, motsvarande 31 procent av BNP. När den okonsoliderade statsskulden var som störst i förhållande till BNP, i mitten av 1990-talet, uppgick skuldkvoten till mer än 70 procent. I förhållande till BNP har statsskulden därmed halverats de senaste 20 åren.

Den konsoliderade offentliga bruttoskulden (Maastrichtskulden) var knappt 42 procent som andel av BNP vid slutet av 2016. Motsvarande skuld för EU som helhet var nära 84 procent av BNP, dvs. drygt dubbelt så hög som för Sverige.

Företagens kapitalförsörjning

Ytterligare ett viktigt bedömningskriterium för det finansiella systemets funktionssätt är företagens kapitalförsörjning. Ett väl fungerande ramverk och finansiellt system för kapitalförsörjning är avgörande för att företag ska kunna starta och expandera. Företagens behov av externt kapital ska i första hand tillgodoses av den privata marknaden. Statens roll är marknadskompletterande, t.ex. vid tidiga utvecklingskedan och vid kommersialisering av innovativa affärsidéer för små och medelstora företag.

Företagens möjlighet att finansiera investeringar är viktig för konkurrenskraft och fler jobb och därmed för regeringens mål om EU:s

lägsta arbetslöshet 2020. En indikator för det finansiella systemets funktionssätt när det gäller företagens kapitalförsörjning är Konjunkturinstitutets barometer, där företag tillfrågas om hur de upplever möjligheterna att finansiera sin verksamhet.

Diagram 4.15 Företagens finansieringsmöjligheter

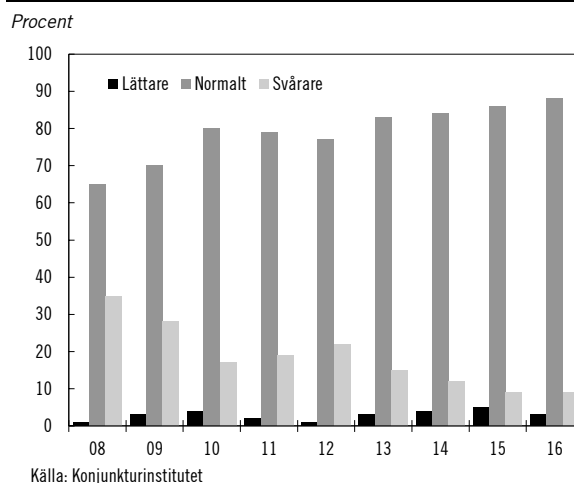

Diagram 4.15 visar företagens möjligheter att finansiera sin verksamhet, där 88 procent av respondenterna under 2016 i Konjunkturinstitutets barometer uppgav att det är "normalt". Det är en liten uppgång från 2015, vilket är en ihållande trend sedan 2012. I februari 2017 inleddes en dialog med bankerna där näringsministern och finansmarknadsministern tillsammans med bankerna eftersträvar att identifiera områden för att förbättra utlåningen till framför allt små och medelstora företag.

Ytterligare beskrivningar av företagens kapitalförsörjning lämnas under utgiftsområde 24 Näringsliv.

Mindre förändringar i klagomålsstatistiken över tiden

Ett sätt att utvärdera konsumentskyddet är att analysera ärendestatistik från t.ex. Konsumenternas Bank- och finansbyrå. I tabell 4.1 nedan redovisas inkomna ärenden som avsåg klagomål respektive information uppdelat på kategorierna låna, spara, betala och övrigt.

Tabell 4.1 Ärendestatistik hos Konsumenternas Bank och finansbyrå samt Konsumenternas försäkringsbyrå

Antal ärenden

		Betala	Låna	Spara	Övrigt	Totalt
2012	Klagomål	927	878	718	127	2 650
	Information	477	730	996	132	2 335
2013	Klagomål	1 061	690	641	120	2 512
	Information	431	717	830	120	2 098
2014	Klagomål	950	711	472	108	2 241
	Information	365	808	829	131	2 133
2015	Klagomål	1 060	729	440	98	2 327
	Information	408	918	658	106	2 090
2016	Klagomål	1 112	736	480	125	2 453
	Information	459	884	559	128	2 030

Källa: Finansinspektionen

Statistiken visar att antalet inkomna ärenden varit relativt konstant åren 2012–2016 även om vissa skillnader finns mellan hur anmälningsfrekvensen mellan områdena betala, låna och spara utvecklats under samma tid. Statistiken inom området finns för närvarande inte uppdelad på kön.

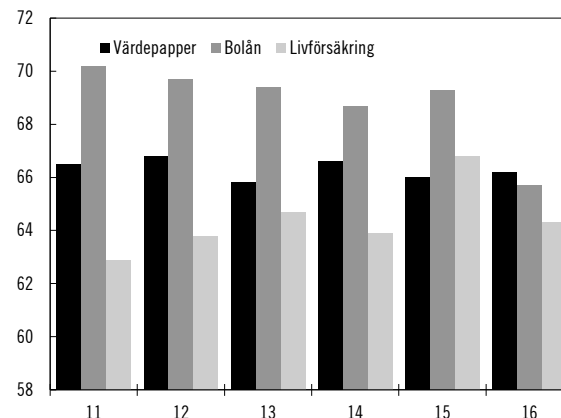
Även statistik från Allmänna reklamationsnämnden pekar på att antalet ärenden är relativt konstant. År 2016 kom det in 470 anmälningar inom området bank (412 året innan) och motsvarande för försäkring var 811 ärenden (801 året innan). Inom myndigheten kom det totalt sett in fler ärenden 2016 än året innan.

Kundnöjdhet inom olika delar av finansmarknaden

Svenskt Kvalitetsindex (SKI) utför en undersökning över nöjdheten inom olika marknader för finansiella produkter riktade till privatkunder. I diagram 4.16 nedan redovisas kundnöjdheten för sparande produkter i värdepapper, bolåneprodukter och privata livförsäkringar.

Diagram 4.16 Kundnöjdhet inom olika delar av finansmarknaden

Index 1–100

Källa: Finansinspektionen och Svenskt Kvalitetsindex

För kundnöjdheten avseende privata livförsäkringar har tilliten marginellt gått ner sedan föregående år. I jämförelse med åren 2011–2014 ligger den dock högre. En bidragande orsak är enligt SKI att kundernas förväntningar successivt har ökat över tiden, vilket tyder på ett ökat engagemang bland dem. Dessutom antas informationen som kunderna får av privata livförsäkringsbolag blivit tydligare och mer begriplig.

Kundnöjdheten för bolåneprodukter minskade mellan 2015 och 2016. Kundnöjdheten minskade för alla större banker, men ökade för ett antal mindre banker. Minskningen i nöjdhet kan vara kopplad till hur kunderna upplevde bolånens villkor samt medias rapportering kring listräntan och bankernas ökande marginaler.

Kundnöjdheten för sparande produkter i värdepapper minskade mellan 2015 och 2016. Enligt SKI är en av de största utmaningarna inom branschen att förbättra transparensen.

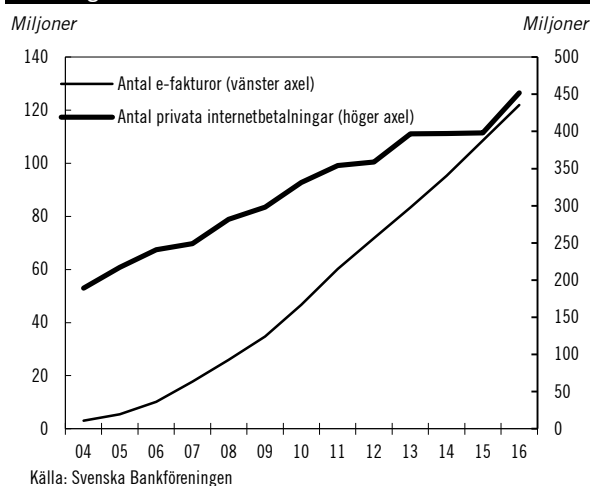
Användningen av elektroniska betalningar

Anpassningen till en minskad kontanthantering har gått mycket snabbt i Sverige jämfört med många andra länder. Antalet kortbetalningsautomater i butik har fortsatt att öka liksom användningen av internetbetalningar. Förändringen innebär minskade risker med kontanthantering och effektivare automatiska transaktioner.

För överföring av pengar har användningen av mobilapplikationen Swish ökat kraftigt. I en enkätundersökning från 2016 svarade 66 procent

av de tillfrågade att de använder Swish, att jämföra med 19 procent 2014.³ Enligt samma källa har däremot förtroendet för e-faktura-tjänster minskat. Sedan 2014 har andelen som anger ett högt förtroende för fakturor minskat med 23 procentenheter, från 86 till 63 procent 2016. Denna nedgång i förtroende kan ha påverkats av de senaste årens rapportering om bluffakturor och kanske även kritiska granskningar av vissa faktureringsföretag.

Diagram 4.17 Internetbetalningar och elektroniska betalningar

I diagram 4.17 visas utvecklingen av det totala antalet utförda privata internetbetalningar och elektroniska betalningar. Av diagrammet framgår att antalet fortsätter att öka. När det gäller antalet privata internetbetalningar har antalet ökat under 2016 i förhållande till perioden 2013–2015 då antalet var relativt konstant. Antalet elektroniska betalningar ökade till 122 miljoner under 2016 (108,5 miljoner året innan). Den ökade användningen av elektroniska betaltjänster och privata internetbetalningar kan ses som ett bevis på att både kunder, företag och handel har högt förtroende för och ser stor nytta med betaltjänsterna. Utvecklingen är positiv, men det finns också grupper av konsumenter som kan ha svårt att hantera de nya tekniska lösningarna eller saknar tillgång till dem. I kombination med att hanteringen av kontanter i samhället minskar innebär detta att de aktörer som utvecklar nya sätt att betala har en stor utmaning att skapa lättanvända tjänster.

Finansiell folkbildning

Finansinspektionen har sedan 2008 som mål att stärka konsumenternas ställning på finansmarknaden genom finansiell folkbildning. Fakta, information och utbildning ska bidra till att öka konsumenternas medvetenhet inom det privat-ekonomiska området. Detta sker parallellt med andra konsumentskyddande insatser på finansmarknaden.

Strategin bygger på att utbilda personer som i sin tur kan möta konsumenter från olika målgrupper och föreläsa och informera i olika situationer. På så sätt når insatserna betydligt fler. Merparten av insatserna sker i nära samverkan med andra myndigheter, organisationer och företag via det nationella nätverket ”Gilla Din Ekonomi”, med 69 medlemmar.

Tabell 4.2 Finansiell folkbildning

	2012	2013	2014	2015	2016
Anslag folkbildning (mkr)	5	7	7	7	7
Folkbildning (antal personer)	57 000	72 949	102 633	119 993	110 846

Källa: Finansinspektionen

Av tabell 4.2 framgår att omkring 110 000 personer fick del av verksamheten i någon form under 2016 (ca 120 000 året innan). Statistiken på området är inte uppdelad på kön. Under 2016 fokuserade utbildningen bl.a. på ”Trygga din ekonomiska framtid” riktat till överförmyndare för att dessa ska informera och utbilda gode män och i förlängningen förbättra ekonomin för huvudmännen. Även kommunala budget- och skuldrådgivare utbildades för att de ska kunna arbeta förebyggande. Dessutom hölls grundutbildning inom försäkring och pension för förtrondevalda inom ITP-avtalet. I samverkan med länsstyrelserna startade också utbildningen ”Våga prata pengar” för nyanlända.

Alla utbildningsinsatser som Finansinspektionen initierar utvärderas via enkäter och resultaten är genomgående positiva. En översyn av om resurserna används på rätt sätt resulterade i två nya målgrupper. Den ena målgruppen var gode män inom kommunerna som utbildare och den andra nyanlända via personal i kommuner som utbildare.

³ Insight Intelligence ”Sverige Betalar” 2016.

Finansinspektionens varningslista

Finansinspektionen publicerar regelbundet en varningslista över företag som erbjuder konsumenter och investerare finansiella tjänster eller produkter utan att företaget har nödvändiga tillstånd i eller utanför Sverige. Detta görs i samarbete med tillsynsmyndigheter i andra länder. Av tabell 4.3 framgår att antalet sådana varningar ökat något 2016 jämfört med 2015. En ökad volym varningar för oseriösa företag kan innebära att konsumentskyddet genom en ökad tillsyn blivit bättre, men kan även vara en indikator på att antalet oseriösa verksamhetsutövare ökat.

Tabell 4.3 Finansinspektionens varningslista

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antal varningar	853	753	574	891	806	864

Källa: Finansinspektionen

Finansmarknadsforskning

Verket för innovationssystem (Vinnova) har sedan 2009 i uppdrag att utforma ett forskningsprogram för finansmarknadsforskning med syfte att stärka den svenska finansmarknadsforskningens internationella konkurrenskraft och öka dess relevans för både privata och offentliga aktörer inom den finansiella sektorn.

Satsningen utgår ifrån aktuella finansiella utmaningar i samhället och är därför bred och tvärvetenskaplig. Flera vetenskapliga discipliner ingår såsom nationalekonomi, företagsekonomi, beteendevetenskap, juridik, statistik och matematik.

Finansmarknadsforskningsprogrammet består i huvudsak av två insatsformer: långsiktig finansiering av tre forskningscentrum och utlysningar av projektmedel inom olika områden. Utlysningen under 2016 fokuserade på forskning kring finansiella marknader och hållbar utveckling.

Centrumen sprider forskningsresultaten, dels genom akademiska och praktiska konferenser, dels genom samarbete med andra forskare och branschaktörer. Även vetenskaplig publicering är central för att sprida resultaten (tabell 4.4).

Tabell 4.4 Vetenskaplig publicering

Antal	2013	2014	2015	2016
Artiklar	57	68	57	69
Konferensbidrag	117	144	118	190
Totalt	174	212	175	259

Källa: Vinnova

4.4.2 Resultat för hållbar utveckling*Definition av målet för hållbar utveckling*

Med målet avses att det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling genom att finansmarknadernas olika aktörer ska beakta miljömässiga, sociala och bolagsstyrningsmässiga aspekter.

En viktig förutsättning för hållbar utveckling är stabila finansmarknader. Regeringens arbete för att värna finansiell stabilitet och fungerande marknader som tillgodoser behov av finansiella tjänster är därför ett sätt att bidra till detta. Över tid finns en målsättning att utveckla indikatorer som löpande kan redovisas och belysa risker avseende hållbarhet inom området.

Agenda 2030

Genom FN:s Agenda 2030 har världens länder gjort kraftfulla åtaganden för hållbar utveckling. De består av 17 globala mål och 169 delmål som syftar till att säkerställa en ekonomisk, miljömässig och social hållbar utveckling. Politikområdet Finansmarknad har kopplingar till flera av agendans delmål. I tabell 4.5 nämns de som bedöms ha tydligast koppling till politikområdet.

Tabell 4.5 Agenda 2030 delmål med tydlig koppling till finansmarknadsområdet

Delmål ¹	Beskrivning	Kommentar
8.10	Stärka de inhemska finansinstituten kapacitet att främja och utöka tillgången till bank- och försäkringstjänster samt finansiella tjänster för alla.	Delmålet kopplar till politikområdets mål om väl fungerande marknader som tillgodoser samhällets behov av finansiella tjänster.
10.5	Förbättra regleringen och övervakningen av globala finansmarknader och finansinstitut samt stärka genomförandet av sådana regleringar.	Reglering (krav) och tillsyn har stärkts trendmässigt.
13.3	Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten när det gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning.	Centralt att bygga kunskap om finansmarknadernas möjligheter att påverka utvecklingen samt vilka risker som utvecklingen medför för finansiell stabilitet och för långsiktig avkastning.
16.4	Till 2030 avsevärt minska de olagliga finansiella flödena och vapenflödena, öka möjligheterna att återvinna och återfå stulna tillgångar samt bekämpa alla former av organiserad brottslighet.	Det finansiella systemet och aktörer har en central roll i att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism (Diagram 3.20)
17.3	Öka den makroekonomiska stabiliteten i världen, bland annat genom politisk samordning och samstämmig politik.	Finansmarknadernas globala karaktär gör att internationella samarbeten och globala spelregler är centrala för den finansiella stabiliteten och följaktligen även för makroekonomisk stabilitet.

¹ Källa: Towards Achieving the 2030 Agenda and the Sustainable Development Goals (SDGs) Report on the implementation of the Addis Ababa Action Agenda on financing for development Compilation of operational examples.

Finansiella företags hållbarhetsarbete

Finansinspektionen har i två rapporter analyserat finansiella företags hållbarhetsarbete. Analysen är en del av redovisningen av regeringens uppdrag att fortsätta arbetet med hållbarhetsfrågor, kopplingen till finansiell reglering och tillsyn, samt hur tillsynen konstruktivt kan bidra till en hållbar utveckling.

Den ena rapporten, Finansiella företags hållbarhetsarbete (Fi2016/03995/FPM), redovisar utfallet av en enkät där företag i olika delar av den finansiella sektorn svarar på om och hur de arbetar med hållbarhetsfrågor generellt, och med särskilt fokus på klimatfrågan.

Enkäten visade att företagen tolkar begreppet hållbarhet på olika sätt och beror på företagets storlek, affärsmodell och hur efterfrågan från kunder ser ut. Kartläggningen visar också att

finansiella företag är medvetna om hållbarhet både som risk och som möjlighet men att de gör olika bedömningar av hållbarhetens betydelse för den egna verksamheten. Kartläggningen visar att det främst är stora företag och företag som ingår i en större koncern som arbetar aktivt med hållbarhetsfrågor.

I den andra rapporten, Hur kan finanssektorn bidra till en hållbar utveckling? (Fi2016/03995/FPM), behandlas principiella frågor om finansmarknadens och den finansiella tillsynens roll på området. Finansinspektionen drar slutsatsen att arbetet med de mål tillsynen redan har i sig är ett viktigt stöd för klimatpolitiken, dvs. stabilitet, konsumentskydd och effektiva marknader. Samtidigt innebär målet om hållbar utveckling nya krav på bl.a. tillsynen över de risker klimatförändringarna skapar, och som direkt berör de finansiella företagen, vilket är ett arbete som behöver utvecklas.

Klimatförändringar och finansiell stabilitet

I rapporten Klimatförändringarnas effekter på finansiell stabilitet (Fi2016/00927/FPM) bedömer Finansinspektionen att klimat- och omställningsrisker inte utgör ett betydande hot mot den finansiella stabiliteten i Sverige. Samtidigt konstateras att det finns kunskapsluckor som behöver fyllas för att en säkrare bedömning ska kunna göras. Företagen behöver bl.a. utveckla olika former av stresstester och scenarioanalyser för att fånga hur sårbarheten mer konkret kan komma till uttryck och få indikationer på möjliga förebyggande åtgärder.

Ett mått som ofta används i dessa sammanhang är koldioxidutsläpp. Sådan statistik kan löpande följas upp men ger i dagsläget ett begränsat underlag för att bedöma de totala finansiella klimatrelaterade riskerna. Dels är statistiken bristfällig med avseende på omfattning, dels täcker den inte alla typer av klimatrisker. Statistiken innebär dock att frågan uppmärksammas och kan utgöra ett bra underlag för finansiella investerares dialog med företag om bl.a. krav på minskade utsläpp som följer av klimatöverenskommelsen i Paris 2015.

AP-fonderna har sedan 2015 redovisat sina s.k. koldioxidavtryck för aktieportföljen på ett enhetligt sätt. Under 2016 tog även Fondbolagens förening och Svensk Försäkring fram rekommendationer för liknande enhetlig rapportering för sina medlemmar.

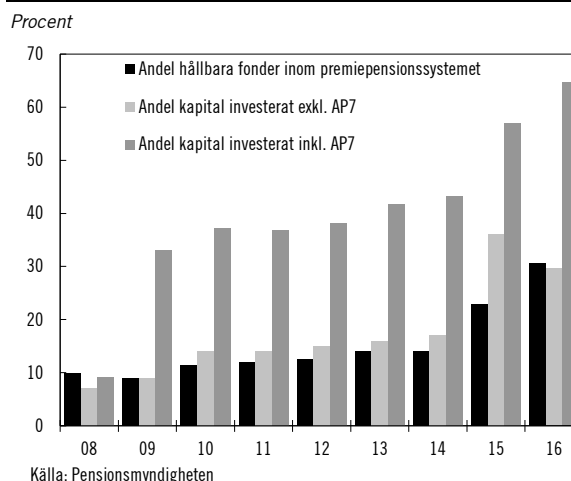
Hållbara fonder inom premiepensionssystemet

Inom premiepensionssystemet finns det fonder med M/E-märkning, som tar hänsyn till miljö och/eller etik i sina placeringar. För att få en sådan märkning ställer Pensionsmyndigheten vissa krav på fondbolagen, t.ex. tydlig och väl definierad process hur bolagen agerar samt systematisk och regelbunden uppföljning av fondens inriktning. Fondbolagen för dessa M/E-fonder är även skyldiga att upprätta ett fondfaktablad enligt ”Hållbarhetsprofilen” som branschorganisationen Sveriges forum för hållbara investeringar (Swesif) tillsammans med medlemsföretagen har utarbetat och som infördes på Pensionsmyndighetens fondtorg 2013.

Diagram 4.18 visar andel hållbara fonder inom premiepensionssystemet och andel investerat kapital i dessa inklusive och exklusive Sjunde AP-fonden. Sedan 2008 har andelen hållbara fonder och andel av det investerade kapitalet inom premiepensionssystemet ökat. Vid slutet av 2016 var enligt Pensionsmyndigheten 260 av de 847 fonderna på torget M/E-märkta, motsvarande 31 procent av antalet och knappt 65 procent av kapitalet. Sjunde AP-fonden definieras som en hållbar fond och har tidigare stått för den största andelen investerat kapital i hållbara fonder. Mellan 2014 och 2015 fördubblades andelen investerat kapital exklusive förvalsalternativet Sjunde AP-fonden eftersom det då var många fondbolag som fick sina fonder M/E-märkta.

Någon direkt jämförelse av andelen hållbara fonder i premiepensionssystemet och den övriga fondmarknaden går inte att göra då statistik för den övriga fondmarknaden saknas. Swesif uppger dock att ca 700 fonder av totalt 2 500 fonder i Sverige är anslutna till Hållbarhetsprofilen. Enligt en studie från TNS Sifo Prospera från 2016 uppger var fjärde fondsparare att man valt en fond på grund av dess hållbarhetsinriktning.

Diagram 4.18 Andelen hållbara fonder inom premiepensionssystemet

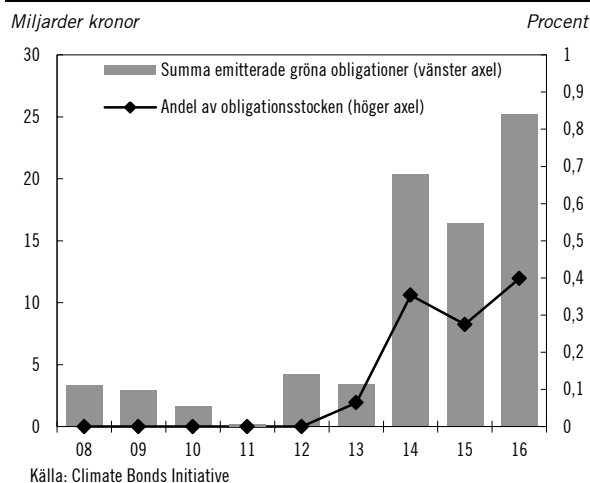

Emission av gröna obligationer

Gröna obligationer utvecklades under 2007 och 2008 av SEB och Världsbanken tillsammans med ett antal svenska investerare. Gröna obligationer kan användas av företag, organisationer och myndigheter för att söka finansiering för konkreta miljöinvesteringar. Samtidigt lägger investerare ökad vikt vid hållbarhet i sin dagliga portföljallokering och gröna obligationer har vuxit i popularitet. Globalt växte den gröna obligationsmarknaden till 81 miljarder amerikanska dollar (USD) under 2016 och det emitterades 241 nya gröna obligationer under året.⁴

Sedan 2008 då den första svenska gröna obligationen emitterades har antalet emitterade gröna obligationer ökat till 31 stycken 2016. Det motsvarar en emitterad summa på 25 miljarder kronor, vilket motsvarar 0,47 procent av den totala stocken av emitterade obligationer (diagram 4.19). På global basis emitterades ungefär motsvarande 1 800 miljarder kronor under 2016, en fördubbling mot året innan men fortfarande en bråkdel av den totala obligationsmarknaden. Svenska kronor var globalt sett den fjärde största emitterade valutan för gröna obligationer 2016 efter USD, euro och kinesiska renminbi.

⁴ Uppskattningen utgår från antagandet att alla gröna obligationer emitterade i svenska kronor är tänkta att gå till miljöprojekt i Sverige. För 2015 ingår en emission av AB Svensk exportkredit på 500 miljoner USD, med antagandet att det skulle gå till miljöprojekt kopplat till den svenska exportmarknaden.

Diagram 4.19 Gröna obligationer

Åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Sveriges arbete för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism har under 2016 bedrivits på många plan. Det är ett arbete som berör stora delar av samhället och som omfattar både administrativa regler och straffrättslig lagstiftning. Det är också ett arbete som i hög grad bedrivs internationellt, eftersom den brottslighet som systemet ska motverka ofta har gränsöverskridande inslag.

I det löpande internationella arbetet har Sverige med framgång arbetat för att säkerställa att det internationella ramverket för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism ska vara effektivt utan att ge avkall på rättsstatens grundläggande principer. Detta har gjorts i olika forum, framför allt inom ramen för förhandlingar i den internationella organisationen Financial Action Task Force (Fatf) och i EU.

Ett annat viktigt inslag på den internationella nivån är att Sverige under 2016 har granskats av Fatf. Fatf ställer detaljerade krav på ländernas system för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Sammantaget utvärderas hela systemet för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism – från de krav Sverige ställer på bankerna och andra verksamhetsutövare, till tillsynen, systemet för information om juridiska personer, användandet av finansiell underrättelseinformation, utredning av brott, åtal, domar och internationellt samarbete. Sverige fick överlag goda betyg. Många åtgärder lyfts fram som positiva, exempelvis Finansinspektionens penningtvätsrelaterade sanktioner som har fått en tydlig effekt på bankernas arbetssätt, samt det internationella

samarbetet, bl.a. på det brottsbekämpande området.

4.4.3 Resultat för effektiviteten i den statliga finansförvaltningen

För att statens finansförvaltning ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt krävs att de regelverk, avtal och kontostrukturer som stödjer statens betalningsmodell och modellen för statens garanti- och utlåningsverksamhet är ändamålsenliga. Resultatutvärderingen bygger till stor del på en kvalitativ bedömning av de regelverk som stödjer modellerna.

Statens betalningsmodell

Den statliga betalningsmodellen ska tillgodose statsmakternas uttalade krav på kostnads-effektivitet, säkerhet, information och valfrihet samt att staten ska ha en konkurrensneutral relation till bankerna.

I sin roll som statens internbank ansvarar Riksgäldskontoret för att förvalta och utveckla den statliga betalningsmodellen samt tillhandahålla den infrastruktur som de statliga myndigheterna behöver för att genomföra sina betalningar och för att få tillgång till de anslagsmedel och lån som respektive myndighet blivit tilldelad. Statens betalningsmodell är en samlad benämning på de regelverk, avtal, kontostrukturer och system som stödjer myndigheternas betalningar. Huvudaktörerna i modellen är Riksgäldskontoret, ramavtalsbankerna och myndigheterna.

Betalningsmodellen är en kombination av ett centraliserat och decentraliserat ansvar. Den centraliserade delen består i att Riksgäldskontoret upphandlar ramavtal för betaltjänster åt myndigheterna samt samlar likviditeten från alla in- och utbetalningar i staten på ett ställe, statens centralkonto i Riksbanken. Det decentraliserade ansvaret innebär att myndigheterna själva initierar och tar emot betalningar. Det är också myndigheternas eget ansvar att samtliga utbetalningar görs till rätt mottagare, med rätt belopp och vid rätt tidpunkt. Myndigheterna är skyldiga att använda ramavtalen för betaltjänster, såvida inte Riksgäldskontoret medgett något annat.

Styckkostnad per statlig betalning

Kostnadseffektiviteten i den statliga betalningsmodellen mäts som styckkostnad per betalning. Som framgår av tabell 4.6 har kostnaden per betalning minskat från 57 öre 2012 till 51 öre 2016.

Tabell 4.6 Styckkostnad per betalning

Kronor					
	2012	2013	2014	2015	2016
Antal betalningar (miljoner)	151	157	164	171	177
Total kostnad (miljoner)	86	89	91	94	91
Styckkostnad	0,57	0,57	0,56	0,55	0,51

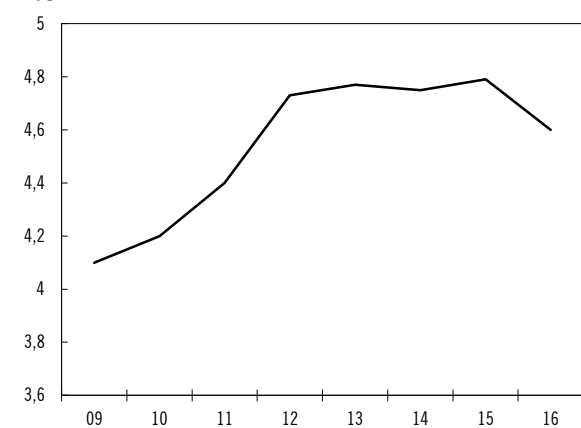
Källa: Riksgäldskontoret

Riksgäldskontorets service till myndigheterna

Riksgäldskontoret har även i uppdrag att utbilda och ge stöd till myndigheterna i betalningsfrågor. Betalningsverksamheten är i stora delar decentraliserad, varför det är viktigt att Riksgäldskontoret ger god service till myndigheterna. För att mäta graden av kvalitet och service gör Riksgäldskontoret varje år en kundundersökning, där myndigheterna på en femgradig skala svarar på hur de upplever den kvalitet och service Riksgäldskontoret ger på området.

Diagram 4.20 Myndigheternas upplevda servicenivå

Betyg 1-5

Källa: Riksgäldskontoret

Av diagram 4.20 framgår myndigheternas sammanvägda betyg från de årliga kundundersökningarna sedan 2009. Resultatet pekar på att myndigheterna under hela perioden varit nöjda med de tjänster och den service som Riksgäldskontoret tillhandahållit. Under 2016 blev resultatet 4,6 på en femgradig skala. Detta innebär en minskning från 2015 men överstiger verksamhetens mål på 4,50. Mest nöjda var

kunderna med handläggningstiden, kunskapsnivån och tillgängligheten.

Hög säkerhet i statens betalningar

Det är centralt att säkerheten i statens betalningsmodell är hög. Det bedrivs därför ett fortlöpande arbete för att öka säkerheten och effektiviteten i modellen. Vartannat år lämnar Riksgäldskontoret en rapport till regeringen om riskerna i den statliga betalningsmodellen. I rapporten avseende 2016 bedömer Riksgäldskontoret att säkerheten i betalningsmodellen är fortsatt god (Fi2016/03918/FPM).

Garanti- och utlåningsverksamheten

Riksgäldskontorets uppdrag inom garanti- och utlåningsverksamheten

Riksgäldskontoret ställer ut och förvaltar vissa statliga garantier och lån på uppdrag av regeringen grundat på beslut av riksdagen. Uppdraget innefattar att värdera de ekonomiska riskerna, sätta avgifter och bestämma villkoren för de garantier och lån som ställs ut. I uppdraget ingår också att hantera fordringar. Riksgäldskontoret ska bidra till att statens risk begränsas och att statens rätt tryggas. Riksgäldskontoret ska även arbeta aktivt för att andra myndigheters garanti- och utlåningsverksamhet bedrivs på ett effektivt sätt och för att utveckla hanteringen av statliga garantier och lån i samverkan med de andra myndigheterna.

Garantiportföljen

Vid utgången av 2016 uppgick det totala garanterade belopp för vilket Riksgäldskontoret ansvarar till 33,3 miljarder kronor, vilket var knappt 0,4 miljarder kronor mindre än vid föregående årsskifte. För en sammanställning över statens totala garantiåtaganden, se Årsredovisning för staten 2016 (skr. 2016/17:101).

Tabell 4.7 Utestående garantier, tillgångar och förväntade förluster

Miljoner kronor, 31 december 2016

	2014	2015	2016
Utestående garantier	34 652	33 704	33 316
Tillgångar	1 642	997	1 320
Reservkonto	289	334	313
Värdering fordringar	1 306	627	975
Förväntade framtida avgifter	47	36	32
Förväntade förluster	909	836	645

Källa: Riksgäldskontoret

Utlåning med kreditrisk

Riksgäldskontorets utlåning till låntagare utanför staten (exklusive lån med villkorad återbetalning) uppgick till drygt 11 miljarder kronor vid slutet av 2016, vilket är en liten ökning jämfört med året innan. Förändringen beror framför allt på att en försvagning av kronan mot euron ökade det utestående lånet till Irland mätt i kronor.

Tabell 4.8 Utestående lån, tillgångar och förväntad förlust

Miljoner kronor, 31 december 2016

	2014	2015	2016
Utestående lån	11 008	10 935	11 279
Tillgångar	778	777	779
Förväntade förluster	363	326	246

Källa: Riksgäldskontoret

Under 2016 var tillgångarna i utlåningsverksamheten i princip oförändrade jämfört med både 2015 och 2014. Avsättningarna för förväntade förluster minskade med 80 miljoner kronor.

I tabell 4.9 redovisas samtliga lån med kreditrisk hos Riksgäldskontoret. Denna tabell avser till största del de lån som redovisas i tabell 4.8, men innefattar även lån med villkorade återbetalningar (s.k. royaltylån).

Tabell 4.9 Riksgäldskontorets utlåning med kreditrisk

Miljoner kronor, 31 december 2016

	Låneram	Utestående lån	Nedskrivning till följd av förväntade kreditförluster
SVEDAB AB ¹	3 361	5 511	229
A-train AB	1 000	1 000	10
Irland ²	600 m €	5 749	
Svensk Exportkredit AB	125 000		
Övriga		182	
Totalt		12 442	239

Källa: Riksgäldskontoret

¹ Det utlånade beloppet till SVEDAB AB överstiger utlåningsramen då ramen anges i 2009 års prisnivå samt exklusive kapitaltjänstkostnader och mervärdesskatt (Svedab:s låneram inkl. kapitaltjänstkostnader och mervärdesskatt uppgår till 5 800 miljoner kronor).

² Ingen ytterligare utlåning kan ske till Irland då ramen är fullt utnyttjad.

Låg risk för stora förluster i garanti- och utlåningsverksamheten

I skrivelsen Årsredovisning för staten (skr. 2016/17:101) lämnas en särskild redovisning och riskanalys av statliga garantier och utlåning. Risken för stora förluster i den ordinarie portföljen bedöms sammantaget som låg.

4.4.4 Analys och slutsatser*Det finansiella systemet*

Det finansiella systemet är en förutsättning för att samhället ska kunna fungera och för att ekonomin ska växa – samtidigt är det känsligt för störningar som kan leda till omfattande samhällsekonomiska och sociala kostnader. Att utvärdera måluppfyllelsen för det finansiella systemet är, som nämns ovan, av flera skäl komplext. Huruvida det finansiella systemet är stabilt, en marknad är väl fungerande eller konsumentskyddet är högt är svårt att bedöma, utan resultatutvärderingen måste till viss del utgöras av olika mått på motståndskraft mot störningar samt vilken trender som kan avläsas över tid.

Resultatutvecklingen avseende det finansiella systemets stabilitet går sammanfattningsvis i olika riktning. De främsta sårbarheterna utgörs av att det svenska banksystemet är stort, tätt sammanlänkat, att storbankerna har en hög andel marknadsfinansiering (varav en stor del i utländsk valuta) och att bankerna har en begränsad möjlighet att absorbera förluster, vilket är en bedömning som kvarstår från tidigare år.

De krav som införts för svenska banker när det gäller likviditetsreserver och kapitaltäckning har bidragit till måluppfyllelsen för delmålet om finansiell stabilitet genom att stärka motståndskraften mot marknadsoro, kreditförluster och lägre intjäning.

Den expansiva penningpolitiken som Riksbanken och många andra centralbanker fört de senaste åren utgör en viktig förklaring till de lägre stressnivåerna efter finans- och skuld-krisen.

Den svenska bankmarknaden är till stor del koncentrerad till de fyra storbankerna. Bankerna redovisar stigande bruttomarginaler på bolån och storbankernas högre avkastning på eget kapital indikerar att konkurrensen på den svenska bankmarknaden inte är tillräcklig.

Vidare utgör hushållens höga skuldsättning en risk för den realekonomiska utvecklingen och kan på sikt även innebära en risk för den finansiella stabiliteten. Finansinspektionens införande av allmänna råd avseende bolånetak på 85 procent i oktober 2010 och det amorteringskrav som infördes i juni 2016 bedöms ha bidragit till att andelen av den totala bolånestocken som utgörs av lån med belåningsgrad över 85 procent har minskat och till att amorteringarna har ökat.

För konsumenterna på finansmarknadsområdet finns risker som bl.a. grundar sig på att det är svårt att jämföra och förstå finansiella produkter och bedöma behovet av dessa. Finansinspektionens insatser inom tillsynen och för finansiell folkbildning bör bidra till måluppfyllelsen om ett högt konsumentskydd. Statistik visar att antalet inkommande klagomåls- och informationsärenden till Konsumenternas Bank- och finansbyrå varit relativt konstant de senaste åren. Däremot visar kundnöjdheten enligt (SKI) när det gäller livförsäkringsprodukter en smärre försämring och för bolåneprodukter framkommer en större försämring. Användningen av elektroniska betalningar har fortsatt att öka, vilket ses som ett bevis på att både kunder och handel har ett högt förtroende och ser stor nytta med digitala betaltjänster.

En hållbar utveckling

Eftersom målet om att finansmarknaden ska bidra till en hållbar utveckling är nytt sedan 2016 och indikatorerna för att bedöma måluppfyllelsen är under utveckling är det svårt att dra starka slutsatser på basis av dessa. Däremot kan det konstateras att det pågår ett omfattande

arbete med att både analysera hur finansmarknadens aktörer påverkar hållbar utveckling och hur finansmarknaden kan påverkas av de risker som exempelvis klimatförändringarna för med sig.

Den ökande andelen hållbara fonder på Pensionsmyndighetens fondtorg och den ökande andelen gröna obligationer indikerar att finansmarknaden i större utsträckning bidrar till en hållbar utveckling än tidigare.

Sammantaget bedöms resultatet vara positivt och bör kunna bidra till måluppfyllelsen.

Effektiv finansförvaltning i staten

Resultatutvärderingen avseende effektiviteten i statens finansförvaltning är genomgående positiv. De regelverk, avtal och kontostrukturer som stödjer statens betalningsmodell bedöms vara utformade på ett sätt som främjar hög effektivitet. De centralt upphandlade ramavtalen av betal- och korttjänster bedöms leda till lägre priser, samtidigt som de möjliggör enhetliga och högt ställda krav när det gäller teknik, säkerhet, likviditetshantering och återrapportering. Eftersom myndigheterna själva står för kostnaden för de betaltjänster som de använder finns incitament för god kostnadseffektivitet. Den centraliserade likviditetsförvaltningen minimerar statens dagliga behov av upplåning och reducerar både statens räntekostnader och risk.

I den rapport som Riksgäldskontoret lämnade till regeringen avseende riskerna i statens betalningsmodell under 2016 bedöms säkerheten i betalningsmodellen som god (Fi2016/03918/FPM). Myndigheternas enkät-svar avseende Riksgäldskontorets kvalitet och service inom betalningsverksamheten pekar fortsatt på höga resultat. Genomsnittskostnaden för en statlig betalning har minskat från 83 öre till 51 öre mellan 2010 och 2016. Detta styrker att kostnadseffektiviteten i den statliga betalningsmodellen har förbättrats ytterligare de senaste åren.

När det gäller risken för stora förluster inom Riksgäldskontorets garanti- och kreditverksamhet har myndigheten som en del av arbetet med den samlade riskanalysen utvecklat ett analytiskt ramverk för just detta ändamål. Sammantaget bedöms måluppfyllelsen vara god, i enlighet med Årsredovisning för staten (skr. 2016/17:101) där risken för stora förluster bedömdes både som låg och något lägre än året innan.

4.5 Politikens inriktning

För att stärka förutsättningarna för Finansinspektionen att bidra till ett väl fungerande finansiellt system som präglas av ett högt konsumentskydd har myndighetens resurser ökat med omkring 250 miljoner kronor under åren 2011–2017. I denna proposition föreslås att Finansinspektionen anvisas ökade resurser motsvarande 80 miljoner kronor fr.o.m. 2018. En ökning av Finansinspektionens resurser motiveras av att myndigheten ska kunna stärka tillsynen bl.a. inom bankområdet med anledning av filialiseringen av Nordea Bank AB, men också stärka tillsynen för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism, genomföra nya regelverk samt integrera hållbarhet i befintliga och nya regelverk och i den finansiella tillsynen.

Styrelsen i Nordea Bank AB meddelade den 6 september 2017 att banken avser att flytta huvudkontoret från Sverige till Finland. Flytten avses genomföras under andra halvåret 2018. Den aviserade flytten beräknas inte få några väsentliga effekter för statens inkomster och utgifter 2018. Effekterna för 2019 och 2020 kan bedömas först när ytterligare omständigheter kring omstruktureringen av banken har klarlagts. Regeringen avser att beakta konsekvenserna i kommande ekonomiska propositioner.

Nedan redogörs för ett antal angelägna initiativ som regeringen tagit eller avser att ta för att nå målen för finansmarknadsområdet.

4.5.1 Initiativ för att nå målet inom det finansiella systemet

Makrotillsynsmandatet förstärks

Riksdagen har uttalat att regeringen snarast bör presentera ett sammanhållet och tydligt ramverk för den svenska makrotillsynen (bet. 2015/16:FiU41). Regeringen prioriterar arbetet och träffade i oktober 2016 en bred politisk överenskommelse med de borgerliga partierna och Vänsterpartiet om att förstärka Finansinspektionens mandat inom området. Den politiska överenskommelsen innebär att Finansinspektionen, efter regeringens medgivande, ska kunna meddela föreskrifter om vilka krav kreditinstitut och andra kreditgivare behöver följa i sin kreditgivning för att inte bidra till finansiella obalanser på kreditmarknaden.

Förslaget innebär att lagändringar ska träda i kraft den 1 februari 2018.

Finansinspektionen har nyligen föreslagit att alla nya bolåntagare som lånar mer än 4,5 gånger sin bruttoinkomst ska amortera en procentenhet mer av bolånet per år än vad de behöver i dag. Detta gäller utöver befintliga amorteringsregler. Således innebär förslaget från Finansinspektionen att de hushåll som har stora skulder både i förhållande till sina inkomster och till bostadens värde, kommer att amortera minst 3 procent av bolånet per år. Regeringen kommer att ta ställning till Finansinspektionens förslag under hösten efter det att förslaget remitterats och myndigheten därefter överlämnat förslaget till regeringen. Regeringen och berörda myndigheter fortsätter att analysera riskerna med hushållens skuldsättning kopplat till bolån och har beredskap att vidta ytterligare åtgärder om det skulle krävas.

Regeringen har även vidtagit åtgärder för att minska riskerna med hushållens överskuld-sättning i samband med övriga konsumentkrediter (blancolån). Åtgärderna beskrivs i utgiftsområde 18 avsnitt 4.5.

Regler för kapitaltäckning och krishantering utvecklas

I november förra året presenterade EU-kommissionen förslag till stärkt bankreglering, det s.k. bankpaketet. Det handlar dels om att genomföra ett antal nya och reviderade globala standarder för kapitaltäckning och krishantering, dels om att se över de befintliga reglerna på dessa områden så att de blir ändamålsenliga och effektiva. Regeringen anser att initiativet att göra regelverket mer proportionerligt och minska omotiverad administrativ börda, inte minst för de mindre instituten, är mycket välkommet. Det är dock viktigt att eventuella förändringar blir noggrant avvägda så att regelverket även i framtiden speglar riskerna i bankernas verksamhet. En annan viktig fråga är att medlemsstaternas möjligheter att vidta ytterligare åtgärder som är tillräckliga för att säkerställa den finansiella stabiliteten i respektive medlemsstat. Detta inte minst på grund av att finanssektorns storlek varierar i förhållande till landets ekonomi mellan medlemsstaterna och att medlemsstaterna kan befinna sig i olika faser i kreditcykeln.

Effektiv hantering av banker i kris

Resolutionsreserven är en viktig del i systemet för krishantering i banksektorn. Den kan bl.a. användas för att bidra till återkapitalisering av en bank i kris. Resolutionsreserven finansieras av banksektorn genom ett avgiftsuttag. I dag uppgår uttaget av resolutionsavgiften till 0,09 procent av det totala avgiftsunderlaget (de avgiftsskyldiga företagens skulder), vilket motsvarar ca 6,5 miljarder kronor för avgiftsåret 2017.

I denna proposition föreslår regeringen ett förändrat, inledningsvis förhöjt, uttag av de löpande avgifter som bankerna betalar till resolutionsreserven (se avsnitt 4.6).

Riksbanken ses över

Regeringen har tillsatt en parlamentarisk kommitté för att se över det penningpolitiska ramverket och lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank (dir. 2016:114). Kommittén har påbörjat sitt arbete och har antagit namnet Riksbankskommittén. Uppdraget till kommittén är brett formulerat och innefattar Riksbankens centrala verksamhet, såsom penningpolitikens mål och medel, tydliggöranden om ansvaret för finansiell stabilitet och ansvarsfördelningen inom valutapolitiken samt kontanthantering, kontantförsörjning och beredskapen i betalningssystemet.

Kontanthantering

Regeringen arbetar för att säkerställa att kontanthantering fungerar på ett tillfredsställande sätt i hela landet. Det är i första hand marknadsaktörerna själva som bör vidta åtgärder för att möjliggöra en fungerande kontanthantering. Statens ansvar för grundläggande betaltjänster omfattar de orter och den landsbygd där behovet av grundläggande betaltjänster inte tillgodoses av marknaden (se utg.omr. 22 avsnitt 4.5.3). För att hantera utmaningarna när det gäller betalningar och kontanter och för att säkerställa en effektiv och säker betalningsmarknad är det viktigt att det offentliga och det privata hjälps åt. Regeringen följer därför utvecklingen noga och för löpande samtal med företrädare för banker, andra privata aktörer och berörda myndigheter.

En väl fungerande och effektiv kontanthantering och kontanttillgång samt ett säkert betalningssystem är av stort samhällsintresse. Det regelverk som ska säkerställa detta är därför av central betydelse. Viktigt är också att regel-

verket är utformat så att det kan tillämpas på ett bra sätt även om betalningsmetoderna förändras över tiden på grund av den tekniska utvecklingen.

Under 2016 och 2017 har Riksbanken genomfört ett sedelbyte. I två omgångar har samtliga sedlar bytts ut. Sedelbytet har accelererat trenden med en allt mindre mängd sedlar och mynt hos allmänheten och aktualiserat de utmaningar som kommer med ett förändrat betalningsmönster.

I direktiven till Riksbankskommittén anges bl.a. att kommittén ska överväga hur Riksbankens ansvar för en väl fungerande kontanthantering i hela landet och för kontantförsörjningen och beredskapen i betalningssystemet bör tydliggöras i lag. Nödvändiga författningsändringar kommer att föreslås.

Innovation till nytta för finansmarknadens aktörer

Inom Regeringskansliet pågår för närvarande arbete med att ta fram de lagändringar som är nödvändiga för att i svensk rätt genomföra det andra betaltjänstdirektivet (PSD2) som antogs av Europaparlamentet och rådet i november 2015. Det andra betaltjänstdirektivet syftar bl.a. till att modernisera lagstiftningen för att därigenom skapa bättre förutsättningar för säkra och effektiva betalningar och andra betaltjänster. I förhållande till det första betaltjänstdirektivet har tillämpningsområdet utökats till att omfatta s.k. tredjepartsbetaltjänstleverantörer dvs. leverantörer av betalningsiniteringstjänster och kontoinformationstjänster. Direktivet ska vara genomfört i svensk rätt den 13 januari 2018.

Finansmarknaden förändras i snabb takt och nya aktörer har framför allt trätt in på betaltjänst-, kredit- och kapitalförvaltningsområdet. Detta är en utveckling som kan leda till nya och billigare tjänster vilket regeringen välkomnar. Regeringen har även gett Finansinspektionen ett uppdrag där myndigheten ska kartlägga, redogöra för samt identifiera hur myndigheten med beaktande av sina kärnprocesser (tillsyn, regelgivning och tillståndsprövning, mål och service-skyldighet) kan möta de frågeställningar och behov som kan uppkomma när finansiella företag erbjuder nya innovativa tjänster. Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2017.

I slutet av året kommer utredningen om gräsrotsfinansiering att redovisa sitt uppdrag (dir. 2016:70). Syftet med utredningen är att förbättra förutsättningarna för utvecklingen av

gräsrotsfinansiering som en alternativ källa till finansiering för små och medelstora företag och säkerställa ett högt konsumentskydd och investerarskydd. I uppdraget ingår bl.a. att analysera behovet av en ny näringsrättslig reglering eller om befintlig lagstiftning behöver justeras.

Effekter av Storbritanniens utträde ur EU hanteras
Mot bakgrund av Storbritanniens beslut att lämna EU har regeringen under våren arbetat med förberedelser inför förhandlingarna om utträde, ofta benämnt brexit, som inleddes i juni 2017. Regeringens arbete avseende finansmarknadsområdet har i första hand handlat om att analysera potentiella effekter av utträdet för svensk finansmarknad och identifiera svenska intressen inför förhandlingar om ett framtida avtal med Storbritannien. Regeringen har i detta sammanhang haft kontakt med finansbranschen, samarbetat med Finansinspektionen, Riksgäldskontoret och Riksbanken samt haft kontakt med ansvariga enheter inom EU-kommissionen. Regeringen har även inom ramen för EU:s förberedelser bidragit till framtagande av riktlinjer och förhandlingsdirektiv inför de regelrätta förhandlingarna.

Särskilda insatser för att stärka konsumenternas ställning

Regeringen fortsätter arbetet för att stärka konsumentskyddet på marknaden för finansiell rådgivning på olika sätt. Målet är att konsumentskyddet ska vara likvärdigt oavsett om rådgivningen handlar om sparande i värdepapper eller i försäkring, samtidigt som reglerna ska vara proportionerliga och ta hänsyn till de olikheter som finns när det gäller olika produkter och marknader.

I mars i år beslutade regeringen propositionen Nya regler om marknader för finansiella instrument (MiFID II och MiFIR) (prop. 2016/17:162). Den nya regleringen skapar ökat kundskydd på värdepappersmarknadsområdet och bättre förutsättningar för Finansinspektionen att utöva en effektiv och kraftfull tillsyn. Bland annat införs skärpta regler för rådgivning om investeringar i syfte att minska risken för intressekonflikter. Reglerna innebär också att ett värdepappersinstitut som har informerat kunden om att det tillhandahåller investeringsrådgivning på oberoende grund inte får lämna råd om egna finansiella produkter. Lagändringarna träder i kraft den 3 januari 2018.

Nya regler för att stärka konsumentskyddet på bolånemarknaden trädde i kraft den 1 januari 2017. Genom reglerna genomförs också ett EU-direktiv om konsumentkrediter som avser bostadsfastigheter (bolånedirektivet). För många människor är bostadsköpet den ekonomiskt mest betydande transaktion de gör i livet. Samtidigt befinner sig konsumenten ofta i ett kunskapsunderläge. En välfungerande bolånemarknad är därför av stor betydelse för många människors privatekonomi. Eftersom större delen av utlåningen till hushåll i Sverige består av bostadskrediter är bolånemarknadens funktion och stabilitet även av stor betydelse för samhälls ekonomin i stort. Genom den nya lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter har åtgärder därför vidtagits för att stärka konsumenternas ställning och främja en välfungerande bolånemarknad. Bestämmelserna i den nya lagen innebär bl.a. att konsumenten ska få tydligare information, bättre insyn i hur räntan bestäms och minst sju dagars betänketid att överväga ett erbjudande om en bostadskredit. Konsumenten ska också få ett förslag till en amorteringsplan.

Hållbara val för fondsparande

Den 8 juni i år fattade regeringen beslut om lagrådsremissen Bättre förutsättningar för fondsparande och hållbara val. Proposition är planerad att överlämnas till riksdagen i slutet av september i år. I lagrådsremissen föreslås ändringar i fondregelverket som innebär att fondförvaltare ska lämna hållbarhetsinformation. Kravet syftar till att underlätta för investerare att bedöma vilka hållbarhetsaspekter som beaktas i fondförvaltningen. I lagrådsremissen föreslås också att det ska vara möjligt för fondförvaltare att föra investeringssparkonton vilket ger fondförvaltare bättre förutsättningar att själva distribuera de fonder de förvaltar. Det föreslås även ändringar som innebär att provisionsersättningar kan differentieras för andelar i en och samma fond beroende på hur den distribueras. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

I syfte att förbättra informationen till investerare om aktivitetsgraden i fondförvaltning har regeringen remitterat en promemoria med förslag som innebär att det ställs krav på fondförvaltare att redovisa aktivitetsgrad i fondförvaltningen vid förvaltning av värdepappersfonder och specialfonder. Genom krav på

information om aktivitetsgraden får investerare bättre förutsättningar att bedöma om avgiften för förvaltningen motsvaras av förvaltningens aktivitetsgrad, vilket underlättar en jämförelse vid fondval.

Försäkringsdistribution

I juni 2017 remitterades en departementspromemoria med förslag till en ny lag om försäkringsdistribution (Ds 2017:17). I promemorian föreslås en ny lag som syftar bl.a. till att minska intressekonflikter på marknaden, öka konkurrensneutraliteten mellan olika aktörer som distribuerar försäkringar och att ge Finansinspektionen förbättrade möjligheter att bedriva en effektiv tillsyn. Enligt förslaget införs även ett förbud mot att ta emot och behålla tredjepartsersättningar om rådgivningen är baserad på en opartisk och personlig analys. Genom den föreslagna nya lagen genomförs försäkringsdistributionsdirektivet (IDD) i svensk lagstiftning. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 23 februari 2018, med vissa övergångsbestämmelser.

Förslagen om att införa ett förbud mot att ta emot och behålla tredjepartsersättningar vid rådgivning på oberoende grund om finansiella instrument, och vid opartisk och personlig analys om försäkringar, syftar till att skapa förutsättningar för konsumenter att kunna få rådgivning om finansiella instrument och försäkringar som är fria från intressekonflikter.

Ny tjänstepensionsreglering

Regeringen har ställts inför ett viktigt vägval om hur tjänstepensionsverksamhet ska regleras. Regeringen anser att det bör införas en modern och självständig sektorreglering för svenska tjänstepensionsföretag som enbart bedriver tjänstepensionsverksamhet.

För närvarande bereds ett lagstiftningsärende i Finansdepartementet som avser förslag till ny tjänstepensionsreglering som i svensk rätt genomför det reviderade tjänstepensionsdirektivet (IORP II-direktivet som ska genomföras i svensk rätt senast den 13 januari 2019). I ärendet bereds även vissa förslag till nationella bestämmelser som tar sin utgångspunkt i betänkandet En ny reglering för tjänstepensionsföretag (SOU 2014:57). För ett starkare konsumentskydd föreslås att EU-regelverket kompletteras med en förstärkt solvensreglering. Finansinspektionen har enligt ett särskilt regeringsuppdrag lämnat förslag till en kapitalkravsreglering för tjänstepensionsföretag.

Syftet med lagstiftningen är att stärka konsumentskyddet. En utgångspunkt är att nå en balanserad lösning som innebär ett fullgott skydd för de ersättningsberättigade samtidigt som det möjliggör en effektiv förvaltning av tjänstepensionsplaner.

I IORP II-direktivet tas hållbarhetsfrågan upp genom att det i skälen anges att medlemsstaterna bör ålägga företagen att uttryckligen redovisa när miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer beaktas vid investeringsbeslut och hur de ingår i deras riskhanteringssystem.

Tryggare premiepensionssystem

Pensionsgruppen, som är en arbetsgrupp för vårdande av pensionsöverenskommelsen (S 2007:F), har enats om att genomföra en rad reformer av premiepensionssystemet. Reformerna syftar dels till att underlätta för fler sparare att få en hög avkastning på sitt sparande, dels till att öka säkerheten inom premiepensionen. Åtgärderna för att underlätta för fler sparare att få en hög avkastning på sitt sparande inom premiepensionen kommer att ske med utgångspunkt i de förslag som lämnas i betänkandet Fokus premiepension (SOU 2016:61). Åtgärderna för att öka säkerheten kommer att ske med utgångspunkt i Pensionsmyndighetens svar på ett regeringsuppdrag om stärkt konsumentskydd inom premiepensionen (Fi2016/04460/FPM). Pensionsgruppen har också enats om att införa skärpta hållbarhetskriterier för de fonder som finns representerade på Pensionsmyndighetens fondtorg. Parallellt med nämnda reformer kommer Pensionsgruppen att utreda hur premiepensionssystemet ska vara utformat i framtiden.

AP-fondernas placeringar blir mer hållbara

Regeringen har i samråd med Pensionsgruppen tagit fram ett förslag till ändrade placeringsregler och en moderniserad styrning av hållbarhetsfrågor i förvaltningen för Första–Fjärde AP-fonderna. Förslaget innebär att minsta andel räntebärande värdepapper med låg kredit- och likviditetsrisk sänks från 30 till 20 procent, att begränsningen av onoterade värdepapper tas bort och ersätts av en högsta andel illikvida tillgångar samt att kravet på extern förvaltning tas bort. Förslaget remitterades under sommaren 2017 och ambitionen är att de nya reglerna ska börja tillämpas under 2018 (Fi2017/02972/FPM). Ingen förändring föreslås av det övergripande målet för förvaltningen eller

av övriga regler som i dag gäller för AP-fonderna.

Mycket har hänt på de finansiella marknaderna sedan dagens regelverk trädde i kraft för 17 år sedan. Utbudet av investeringsmöjligheter har ökat kraftigt både på grund av den tekniska utvecklingen, men även på grund av förändrade makroekonomiska förutsättningar. Genom att effektivisera placeringsreglerna ges AP-fonderna bättre förutsättningar att kunna uppnå målet för förvaltningen, att långsiktigt maximera avkastningen i förhållande till risken i placeringarna, särskilt i rådande lågräntemiljö.

Effektivare flytträtt vid pensionssparande

För att förbättra flytträtten för pensionssparare har Finansdepartementet i augusti 2017 remitterat en promemoria med förslag som rör både möjligheten att flytta värdet i en eller flera pensionsförsäkringar till en annan pensionsförsäkring och flyttavgifter (Fi2017/03918/FPM).

När det gäller möjligheterna att flytta värdet i en eller flera pensionsförsäkringar finns vissa begränsningar i inkomstskattelagen (1999:1229). Det remitterade förslaget syftar till att möjliggöra en sammanslagning och därigenom underlätta för konsumenten att få en helhetsbild av sin pension, men även ge möjligheter till bättre villkor och lägre avgifter. Förslaget innebär även att reglerna i försäkringsrörelselagen (2010:2043) om flyttavgifter preciseras och förtydligas.

Finansinspektionen har på regeringens uppdrag följt upp den branschöverenskommelse som trädde i kraft den 1 januari 2016. Uppföljningen visade i huvudsak att det har förekommit ett antal igångsättningssvårigheter för företagen och att uttag av rörliga avgifter kan leda till höga avgifter vid flytt av stora belopp. Finansinspektionen ifrågasätter de rörliga avgiftsmodellerna eftersom en flytt av en sådan pensionsförsäkring kan medföra orimligt höga avgiftsnivåer, vilket leder till inlåsning av kapitalet. De ovan nämnda förslagen syftar till att undanröja denna effekt.

De planerade åtgärderna ger konsumenterna ökade möjligheter att agera för att uppnå ett bättre slutligt pensionsutfall och innebär därmed en stärkt konsumentnytta.

En ny ordning för redovisningstillsyn

Övervakningen av sådan regelbunden finansiell information som ska offentliggöras av svenska företag vars aktier eller skuldebrev är upptagna

till handel på en reglerad marknad sköts för närvarande av börserna. Under våren har Finansinspektionen tagit fram en promemoria med ett förslag som innebär att den löpande granskningen istället ska utföras av Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden genom ett sakorgan benämnt Nämnden för svensk redovisningstillsyn. Promemorian har remitterats och avsikten är att den, tillsammans med remissynpunkter, ska ligga till grund för en lagrådsremiss och en proposition. En ny ordning för redovisningstillsynen bör kunna träda i kraft den 1 januari 2019.

Stärkt motståndskraft inom finansiell infrastruktur

Under det senaste året har EU-kommissionen presenterat ett antal förslag rörande s.k. centrala motparter. En central motpart är en aktör som agerar mellanhand mellan köpare och säljare i en finansiell transaktion. Centrala motparter har fått en ökad roll globalt sedan genomförandet av en överenskommelse som gjordes 2009 inom G20.

De förslag som nu har presenterats rör dels inrättandet av ett krishanteringsramverk för centrala motparter, dels förslag rörande hur tillsyn av centrala motparter belägna inom EU respektive i tredjeland ska organiseras. Därutöver föreslås revideringar i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (Emirförordningen). Regeringen deltar aktivt i detta arbete.

Bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism

Sedan augusti i år gäller en ny lag om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (se prop. 2016/17:173). Genom denna lag genomförs EU:s fjärde penningtvättsdirektiv och merparten av de internationella åtaganden som Sverige gjort på området, i första hand Fatfs rekommendationer. På så sätt säkerställs hållbarheten i det finansiella systemet ytterligare genom att finansiell brottslighet bättre motverkas.

De senaste årens händelser har gett upphov till en rad nya regleringsåtgärder på detta område, främst på det internationella planet. Eftersom de som vill tvätta pengar eller finansiera terrorism ofta rör sig över gränser måste även regleringen vara gränsöverskridande för att vara effektiv. Inom EU förhandlas i skrivande stund en revidering av det fjärde penningtvätts-

direktivet. Denna revidering kommer därefter att föranleda ändringar i svensk lagstiftning – t.ex. kommer ett register över bank- och betalkonton att behöva föras. Regeringen kommer att återkomma till riksdagen med en proposition i denna fråga.

För en effektiv samordning och informationsförsörjningen mellan det stora antalet involverade myndigheter och andra aktörer har regeringen i förordning beslutat om en ny samordningsfunktion som fr.o.m. 2018 ska placeras vid Polismyndigheten.

4.5.2 Initiativ för att nå målet om en hållbar utveckling

Sedan den 1 januari 2016 finns ett nytt mål inom finansmarknadsområdet som anger att det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling, exempelvis i enlighet med Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen. För att hållbarhet ska få ett faktiskt genomslag krävs att den integreras i alla verksamhetsområden såsom bank-, försäkrings- och fondmarknaden samt på global, nationell och regional nivå. Detta kräver samarbete och engagemang mellan regering, myndigheter och branschaktörer.

Hållbarhet en del av det generella finansiella regelverket

Regeringens ambition är att hållbar utveckling ska vara en del av det generella regelverket. Först då kan de risker och möjligheter, som exempelvis klimatförändringar medför, beaktas vid prissättningen av olika tillgångar och kapitalet kommer att kunna investeras mer hållbart. Det innebär att risker för felprissättningar minskar vilket gynnar den finansiella stabiliteten. Att integrera hållbarhet i den generella verksamheten är en prioriterad fråga för regeringen både internationellt och nationellt. EU och kapitalmarknadsunionen (CMU) utgör en viktig plattform för att integrera hållbarhet i det generella finansiella regelverket eftersom regelverk är effektivare när det tillämpas på bred front. Kommissionen har tillsatt en expertgrupp för att främja hållbara investeringar inom EU som ska lämna sina rekommendationer vid årsskiftet.

En förutsättning för att integrera hållbarhet i det generella regelverket är transparens och tillgång till hållbarhetsinformation. Sverige har

genomfört ett nytt regelverk för hållbarhetsrapportering till följd av ett EU-direktiv som gäller fr.o.m. räkenskapsåret 2017. För att driva på utvecklingen av hållbarhetsarbetet omfattar den svenska lagstiftningen fler företag än som krävs enligt EU:s miniminivå.

Skärpta krav på redovisning av hållbarhetsfaktorer i förvaltningen har tillkommit i den nya EU-gemensamma tjänstepensionsregleringen (IORP II-direktivet) som ska genomföras i svensk rätt senast 2019 samt i ovan nämnda lagrådsremiss om hållbara val för fondsparande. På nationell nivå föreslår regeringen att det i lag ska anges att AP-fonderna ska förvalta fondmedlen föredömligt genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande utan att ge avkall på målet om hög avkastning samt att hållbarhetskriterierna på Pensionsmyndighetens fondtorg skärps.

Utveckling av scenarioanalyser avseende klimatrelaterade risker

Finansinspektionen har en nyckelroll för att bidra till att uppnå hållbarhetsmålet för finansmarknaden. Insatserna ska syfta till att arbetet med hållbarhet och klimatrelaterade risker ska vara en naturlig del av de finansiella företagens affärsmodeller och riskhantering, och därmed också vara en naturlig del av den finansiella tillsynen och regleringen. Exempelvis genom att utveckla rapporteringen av hållbarhetsaspekter, att följa och stödja utvecklingen av scenarioanalyser avseende risker som aktualiseras av klimatförändringarna såväl som den accelererade utfasningstakten av fossila bränslen, samt förbättra konsumentinformationen.

En internationell arbetsgrupp, initierad av G20 och Financial Stability Board (FSB), presenterade i juni i år ett antal rekommendationer för hållbarhetsrapportering och hur scenarioanalyser kan användas för att analysera klimatrelaterade risker. Finansinspektionen avser att samla de svenska branschaktörerna för att diskutera hur dessa rekommendationer kan implementeras i Sverige. Finansinspektionen har även inlett en dialog med svenska branschaktörer om hur klimatförändringar skulle kunna integreras som en riskfaktor i stresstester för banker och försäkringsföretag.

Branschinitiativ stödjer den hållbara utvecklingen

Hur finansmarknadens aktörer agerar har en avgörande betydelse för att uppnå hållbarhetsmålet. Regeringen har fört samtal med före-

trädare för finansbranschen för att främja större genomlysning och öppenhet i samband med kreditgivning till företag, utifrån ett miljö- och hållbarhetsperspektiv. Svenska Bankförningen har tillsammans med ett antal banker enats om standardiserad information som beskriver hur de beaktar hållbarhet i sin kreditgivning till företag. Informationsbladet publiceras på respektive banks webbplats och är riktat till konsumenter som vill få en översikt över hur olika banker arbetar med hållbarhet, till vilka företagssektorer de lånar ut och vilka sektorer de undviker. Ambitionen är att alla medlemsbanker ska publicera motsvarande informationsblad senast vid kommande årsskifte.

Marknaden för gröna investeringar och gröna obligationer främjas

Regeringen har under mandatperioden främjat utvecklingen av gröna investeringar. Flera olika statliga aktörer erbjuder lån och riskkapital till gröna investeringar och flera statliga och kommunala bolag ger ut gröna obligationer. En grön riskkapitalfond har upprättats som ska investera i små och medelstora företag som erbjuder varor och tjänster som minskar klimatutsläppen. Fonden inriktar sig på företag i startfasen och satsningen uppgår till 650 miljoner kronor. Ambitionen är att investeringar ska genomföras i ca 50 företag t.o.m. 2023. Fonden administreras av Tillväxtverket men finansieras gemensamt av Almi Företagspartner, Almi Invest, Energimyndigheten och Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Regeringen verkar också för att internationella finansiella institutioner, exempelvis Nordiska investeringsbanken och International Finance Corporation, IFC, i ökad utsträckning ska kanalisera klimatinvesteringar.

Ett grönt finanscenter i samarbete mellan MISTRA och Handelshögskolan i Stockholm etableras i Stockholm under hösten.

I slutet av året kommer utredningen om gröna obligationer att redovisa sitt uppdrag (dir. 2016:109). I uppdraget ingår bl.a. att analysera hur marknaden för gröna obligationer kan främjas och bl.a. att inventera vilka möjliga projekttyper inom miljö och klimatområdet som skulle kunna finansieras med gröna obligationer och närliggande finansieringslösningar.

4.6 Avgiftsuttaget till resolutionsreserven

4.6.1 Ärendet och dess beredning

I promemorian Ett ökat avgiftsuttag till resolutionsreserven, som har upprättats inom Finansdepartementet, föreslås att de sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,125 procent av det totala avgiftsunderlaget (i stället för 0,09 procent) samt att målnivån för resolutionsavgiften tas bort och riskavgiften slopas. Det föreslås också att det görs några språkliga och redaktionella ändringar i lagen (2015:1016) om resolution, förkortad LOR.

Promemorians lagförslag finns i *bilaga 1, avsnitt 1*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 1, avsnitt 2*. En remissammanställning finns tillgänglig i Finansdepartementet (Fi2017/00971/B).

I detta avsnitt behandlas promemorians förslag. Därutöver behandlas ett tillkännagivande från riksdagen (se avsnitt 4.6.3). Slutligen föreslås vissa följdändringar i marknadsföringslagen (2008:486), förkortad MFL, och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL.

Regeringens förslag om ett ändrat avgiftsuttag till resolutionsreserven bygger på en överenskommelse med Vänsterpartiet.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 8 juni 2017 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 1, avsnitt 3*. Lagrådet lämnade förslagen utan erinran. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 1, avsnitt 4*.

Efter föredragningen i Lagrådet har riksdagen beslutat att en hänvisning till lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska göras i 1 § MFL (se bet. 2016/17:FiU35 och rskr. 2016/17:353). Mot denna bakgrund har lagförslaget 2.1 justerats något. Ändringen är författningsteknisk och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Lagrådets yttrande har därför inte inhämtats i denna del.

4.6.2 Gällande rätt

Utgångspunkt

Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012 (krishanteringsdirektivet) har i svensk rätt – och såvitt nu är av intresse – genomförts i LOR (se prop. 2015/16:5).

Regelverket om krishantering innebär i korthet att Riksgäldskontoret får ta kontroll över ett företag i kris i syfte att rekonstruera eller avveckla verksamheten, om det behövs för att värna den finansiella stabiliteten (s.k. resolution).

Resolutionsreserven

Resolutionsreserven utgörs av medel på ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret och andra tillgångar som anges i 27 kap. 5 § första stycket 5 LOR (se 27 kap. 2 § andra stycket samma lag). I och med att resolutionsreserven utgörs av medel på ett konto i Riksgäldskontoret påverkar avgiftsuttaget till resolutionsreserven det finansiella sparandet. Till resolutionsreserven har det kopplats dels en kreditram, som för 2017 uppgår till 150 miljarder kronor, dels en garanti-ram, som för 2017 uppgår till 200 miljarder kronor.

Resolutionsreserven ska finansiera de åtgärder i resolution som framgår av 27 kap. 1, 4 och 10 §§ LOR.

Bestämmelserna i 27 kap. LOR innebär att kostnader för de aktuella åtgärderna i resolution som utgångspunkt ska bäras av medel och tillgångar som förs till resolutionsreserven genom

- en engångsöverföring från stabilitetsfonden (se artikel 100.6 andra stycket i krishanteringsdirektivet och prop. 2015/16:5 s. 633 f.),
- resolutionsavgifter enligt 27 kap. 13 och 15 §§ LOR,

- riskavgifter enligt 27 kap. 18 § LOR,
- dröjsmålsräntor enligt 27 kap. 21 och 22 §§ LOR samt artikel 13.4 i Europeiska kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/63 av den 21 oktober 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU avseende förhandsbidrag till finansieringsarrangemang för resolution (förordningen om resolutionsavgifter), och
- tillgångar, återbetalningar, ersättning, ränta eller annan kompensation som Riksgäldskontoret får avseende åtgärder som vidtagits enligt LOR och finansierats med medel ur resolutionsreserven (se 27 kap. 5 § första stycket 5 LOR).

Kostnader för resolutionsåtgärder kan vidare bäras av lån enligt 27 kap. 6–9 §§ LOR, om medlen och tillgångarna i resolutionsreserven inte är tillräckliga, samt tilläggsavgifter enligt 27 kap. 16 § LOR, om det uppstår ett underskott i resolutionsreserven.

Av avsnittet Vissa begränsningar av användningen av resolutionsreserven nedan, framgår vissa begränsningar i användningen av resolutionsreserven i fråga om medel som förts till resolutionsreserven genom överföringen från stabilitetsfonden och riskavgiften.

Målnivåer och resolutionsreservens behållning

Av krishanteringsdirektivet framgår att behållningen i finansieringsarrangemanget för resolution senast den 31 december 2024 ska uppgå till minst en procent av de garanterade insättningarna (minimimålnivå). Krishanteringsdirektivets minimimålnivå ska som utgångspunkt uppnås genom ett avgiftsuttag. Om behållningen i finansieringsarrangemanget för resolution underskrider krishanteringsdirektivets minimimålnivå efter det att minimimålnivån första gången har uppnåtts, ska avgiftsuttaget återupptas till dess att den uppnås på nytt. Underskrids minimimålnivån med vissa tröskelvärden, ska avgiftsuttaget dessutom utformas så att krishanteringsdirektivets minimimålnivå uppnås inom viss tid. Se artiklarna 102 och 103 i direktivet och prop. 2015/16:5 s. 638 f.

Den svenska avgiftsmodellen har utformats med utgångspunkt i att det är tillåtet med ett avgiftsuttag som går utöver vad som är

nödväntigt för att uppnå krishanteringsdirektivets minimimålnivå inom den tid som direktivet föreskriver (se artiklarna 1 och 102 i krishanteringsdirektivet samt samma prop. s. 636–647 och 651 f.). Avgiftsuttaget till resolutionsreserven består som utgångspunkt av två avgifter som löpande betalas av företagen (resolutionsavgiften eller riskavgiften). Växlingen mellan resolutionsavgiften och riskavgiften sker när behållningen i resolutionsreserven överstiger tre procent av de garanterade insättningarna. Det innebär att avgiftsuttaget till resolutionsreserven är kontinuerligt, dvs. att avgiftsuttaget inte upphör när resolutionsreserven har uppnått en viss behållning.

Den svenska avgiftsmodellen har dessutom utformats med utgångspunkt i att krishanteringsdirektivets minimimålnivå kommer att uppnås redan under avgiftsåret 2016. Det möjliggörs genom överföringen från stabilitetsfonden.

Om behållningen i resolutionsreserven underskrider målnivån för resolutionsavgiften, ska uttaget av resolutionsavgiften återupptas till dess att målnivån för resolutionsavgiften uppnås på nytt (se samma prop. s. 866 och 869). Underskrids krishanteringsdirektivets minimimålnivå med vissa tröskelvärden, ska resolutionsavgiften dessutom utformas så att krishanteringsdirektivets minimimålnivå – inte målnivån för resolutionsavgiften – uppnås inom viss tid (se 27 kap. 15 § LOR).

Den svenska avgiftsmodellen vilar på förutsättningen att avgiftsuttaget dels ska finansiera kostnader för vissa åtgärder i resolution, dels ska ge företagen incitament att minska risktagandet. Till det kommer att avgiftsuttaget till resolutionsreserven ska utformas så att det s.k. skuldnedskrivningsverktyget i resolution ska kunna tillämpas på ett ändamålsenligt sätt (se samma prop. s. 636–647 och 651 f.).

Vid årsskiftet 2016/2017 hade ett belopp som motsvarar ca 1,5 procent av de garanterade insättningarna överförts till resolutionsreserven.

Resolutionsavgiften

Målnivån för resolutionsavgiften ska som utgångspunkt uppnås med (årliga) avgifter. Avgiftsskyldiga till resolutionsavgiften är institut – dvs. kreditinstitut och värdepappersbolag –

och EES-filialer med tillstånd att bedriva verksamhet i Sverige (se 27 kap. 12 § LOR).

Enligt 27 kap. 13 § LOR ska de sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år (avgiftsår) uppgå till 0,09 procent av det totala avgiftsunderlaget. Som utgångspunkt är avgiftsunderlaget den avgiftsskyldiges skulder två år före avgiftsåret (se 27 kap. 14 § LOR och artiklarna 4 och 14 i förordningen om resolutionsavgifter).

Resolutionsavgiften för banker och andra kreditinstitut samt vissa värdepappersbolag fastställs i enlighet med förordningen om resolutionsavgifter (se 27 kap. 13 och 14 §§ LOR). Den gör skillnad mellan större och mindre företag (se artikel 10 i förordningen om resolutionsavgifter). Det innebär som utgångspunkt att större företag betalar en resolutionsavgift som bestäms i förhållande till företagets riskprofil. Mindre företag betalar som utgångspunkt en resolutionsavgift som fastställs på schablonmässiga grunder.

Resolutionsavgiften för vissa värdepappersbolag och EES-filialer med tillstånd att bedriva verksamhet framgår av 27 kap. 13 § och 29 kap. 1 § 8 LOR, 22 § förordningen (2015:1034) om resolution samt 4 kap. 1 och 2 §§ Riksgäldskontorets föreskrifter (RGKFS 2015:2) om resolution.

De sammanlagda resolutionsavgifterna uppgår till ca 6,5 miljarder kronor för avgiftsåret 2017. Den samlade avgiftsbördan bärs i huvudsak av de företag som betalar en resolutionsavgift som bestäms i förhållande till företagets riskprofil. För de företag som betalar en resolutionsavgift som fastställs på schablonmässiga grunder uppgår de totala resolutionsavgifterna för avgiftsåret 2017 till ca 5 miljoner kronor.

Riskavgiften

När behållningen i resolutionsreserven överstiger målnivån för resolutionsavgiften, ska enligt gällande rätt i stället en riskavgift tas ut. Riskavgiften ska för varje avgiftsskyldig spegla den förväntade kostnad som kan komma att belasta resolutionsreserven avseende den avgiftsskyldige. Riskavgiften får sättas till noll om sannolikheten att en avgiftsskyldig kommer att försättas i resolution är mycket låg (se 27 kap. 18 § LOR).

Det har förutsatts att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (Riks-

gäldskontoret) ska meddela föreskrifter om riskavgiftens storlek och hur den ska bestämmas (se 29 kap. 1 § 8 LOR).

Till skillnad från resolutionsavgiften, har riskavgiften ingen motsvarighet i krishanteringsdirektivet.

Vissa begränsningar av användningen av resolutionsreserven

Regelverket om krishantering vilar på förutsättningen att det är aktieägare och långivare som ska bära förlusterna vid resolution. Det innebär att skuldnedskrivningsverktyget är ett centralt verktyg i resolution. Tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget innebär att företagets skulder – dels efterställda skulder som ingår i kapitalbasen vid tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (tillsynsförordningen), dels s.k. kvalificerade skulder – skrivs ned eller konverteras till eget kapital (aktier).

Vissa kvalificerade skulder kan undantas från tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget (se 21 kap. 27–34 §§ LOR). Det ska ses mot bakgrund av att de kreditgivare som träffas av skuldnedskrivningsverktyget i stor utsträckning kommer att vara andra företag som omfattas av LOR (se prop. 2015/16:5 s. 585–596).

I vissa fall får medel från resolutionsreserven användas för att kompensera för kvalificerade skulder som har undantagits från tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget (se 21 kap. 30–33 §§ och 27 kap. 1 § första stycket 6 LOR). Som utgångspunkt gäller att sådana bidrag från resolutionsreserven får finansieras bara av medel som har förts till resolutionsreserven genom resolutionsavgiften, tilläggsavgiften (under viss tid) och vissa lån (se 21 kap. 32 § LOR) eller resolutionsavgiften och vissa lån (se 21 kap. 33 § LOR och samma prop. s. 642 och 651 f.). Till det kommer att tillämpning av 21 kap. 30 § första stycket 2 LOR förutsätter att resolutionsreserven har tillgång till medel som har anskaffats genom resolutionsavgiften motsvarande minst tre procent av de garanterade insättningarna (se 21 kap. 30 § andra stycket 1 LOR och samma prop.).

4.6.3 Ett förhöjt uttag av resolutionsavgiften med en stegvis nedtrappning av avgiftsuttaget

Regeringens förslag: De sammanlagda resolutionsavgifterna ska uppgå till 0,125 procent av det totala avgiftsunderlaget för 2018, 0,09 procent för 2019 och 0,05 procent fr.o.m. 2020.

Riskavgiften ska slopas.

Följdändringar samt vissa språkliga och redaktionella ändringar ska göras i lagen om resolution, marknadsföringslagen och offentlighets- och sekretesslagen.

Lagändringarna som avser resolutionsavgiftens storlek ska träda i kraft den 1 januari 2018, den 1 januari 2019 respektive den 1 januari 2020. Övriga lagändringar ska träda i kraft den 1 januari 2018.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att enligt promemorians förslag ska de sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år uppgå till 0,125 procent av avgiftsunderlaget samt målnivån för resolutionsavgiften tas bort. I promemorian föreslås inga ändringar i MFL och OSL.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Stockholm* och *Tillväxtverket* har inget att invända mot förslaget.

Finansbolagens Förening, Finansförbundet, Svenskt Näringsliv, Företagarna, Industrins finansförening, Kommuninvest i Sverige AB, Skandinaviska Enskilda Banken AB, Sparbankernas Riksförbund, Stockholms handelskammare, Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen, Svenskt Näringsliv och *Sveriges Kommuner och Landsting* avstyrker förslaget.

När det gäller utformningen av förslaget framhåller *Finansbolagens Förening, Finansförbundet, Svenskt Näringsliv, Företagarna, Industrins finansförening, Sparbankernas Riksförbund, Skandinaviska Enskilda Banken AB, Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen* och *Svenskt Näringsliv* i huvudsak att de samlade kraven på svenska företag enligt regelverken om kapitaltäckning och krishantering är mycket höga, inte minst i ett internationellt perspektiv. Redan mot den

bakgrunden är det enligt dessa remissinstanser inte motiverat med ett ökat avgiftsuttag till resolutionsreserven. Enligt remissinstanserna framstår förslaget i stället som en (förtäckt) skatt, inte minst sett mot bakgrund av att medlen i resolutionsreserven placeras på ett konto i Riksgäldskontoret och inte – såsom rätteligen borde vara fallet – i värdepapper (en fond som förvaltas av Riksgäldskontoret). Svenskt Näringsliv anser att förslaget skadar omvärldens tilltro till det svenska rättssystemet. Också *Finansinspektionen* och *Sveriges advokatsamfund* ifrågasätter om förslaget verkligen motiveras av att motverka finansiella stabilitetsrisker eller om förslaget i själva verket utgör en (förtäckt) skatt.

Sveriges riksbank, *Riksgäldskontoret*, *Finansinspektionen*, *Ekonomistyrningsverket*, *Konjunkturinstitutet*, *AB Svensk Exportkredit*, Finansbolagens Förening, Kommuninvest i Sverige AB, Skandinaviska Enskilda Banken AB, Sparbankernas Riksförbund, Svenska Bankföreningen, Svenskt Näringsliv och Sveriges Kommuner och Landsting anser att det bör finnas en bortre gräns för uttaget av resolutionsavgiften, eftersom det inte behövs en behållning i resolutionsreserven som på sikt kommer att uppgå till ett mycket stort belopp i förhållande till den svenska bruttonationalprodukten (BNP) för att motverka finansiella stabilitetsrisker. Vissa av dessa remissinstanser anser att avgiftsväxlingen mellan resolutionsavgiften och riskavgiften bör kvarstå vid en viss behållning i resolutionsreserven, eftersom riskavgiften – till skillnad från resolutionsavgiften (som är relativt riskbaserad) – är absolut riskbaserad. Det gäller Kommuninvest i Sverige AB och Sveriges Kommuner och Landsting (en procent av de garanterade insättningarna), Sveriges riksbank, Finansinspektionen, AB Svensk Exportkredit, Skandinaviska Enskilda Banken AB, Svenska Bankföreningen och Svenskt Näringsliv (tre procent av de garanterade insättningarna) och Riksgäldskontoret (strax över tre procent av de garanterade insättningarna). Ekonomistyrningsverket, Finansinspektionen, Riksgäldskontoret och Sveriges riksbank anser att det i och för sig kan vara motiverat med ett förhöjt uttag av resolutionsavgiften för att uppnå de av remissinstanserna förordade målnivåerna. Riksgäldskontoret och Sveriges riksbank lämnar förslag till alternativa avgiftsmodeller.

Finansinspektionen anser att det inte bör finnas några begränsningar vid användningen av resolutionsreserven vid tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget i resolution när det gäller överföringen från stabilitetsfonden och riskavgiften (se avsnitt 4.6.2, Vissa begränsningar av användningen av resolutionsreserven).

Exportkreditnämnden efterlyser en analys av hur förslaget påverkar det svenska exportkreditfinansieringssystemet.

Svenskt Näringsliv anser att beredningen av förslaget står i strid med beredningskravet i regeringsformen (RF).

När det gäller förslagets överensstämmelse med unionsrätten anser Skandinaviska Enskilda Banken AB och Svenska Bankföreningen att förslaget strider mot krishanteringsdirektivet och proportionalitetsprincipen i fördraget om den Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Också Finansbolagens Förening anser att förslaget strider mot krishanteringsdirektivet. Finansbolagens Förening, Finansförbundet, Svenskt Näringsliv, Skandinaviska Enskilda Banken AB, Sparbankernas Riksförbund, Svenska Bankföreningen och Svenskt Näringsliv anser att förslaget utgör en fördel för framför allt utländska företag inom Europeiska unionen (EU) som bedriver verksamhet i Sverige genom filial och som inte träffas av resolutionsavgiften. Det innebär enligt remissinstanserna att förslaget utgör ett (negativt) statsstöd till dessa företag och att förslaget – enligt statsstödsreglerna i EUF-fördraget – behöver anmälas till och godkännas av Europeiska kommissionen (kommissionen) innan det kan införas i Sverige.

När det gäller konsekvensanalysen anser *Regelrådet* att den brister och behöver utvecklas i vissa avseenden. Svenskt Näringsliv efterlyser en redovisning av de offentligfinansiella effekterna av förslaget samt anser att redovisningen av de samhällsekonomiska effekterna av förslaget brister och framhåller att effekten av ett ökat avgiftsuttag till resolutionsreserven avtar i takt med att reserven ökar. Finansbolagens Förening, Finansförbundet, Företagarna, Industrins finansförening, Skandinaviska Enskilda Banken AB, Sparbankernas Riksförbund, Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen, Svenskt Näringsliv och Sveriges advokatsamfund anser att förslaget kommer att gynna utländska företag inom EU som bedriver

verksamhet i Sverige genom t.ex. filial på bekostnad av svenska företag.

Riksgäldskontoret, Finansbolagens Förening, Svenskt Näringsliv och Sveriges advokatsamfund anser att förslaget kan öka incitamentet för svenska företag att placera sina huvudkontor i utlandet. Enligt dessa remissinstanser – som framhåller att det i huvudsak är hemviststaten som ansvarar för tillämpningen av regelverken om kapitaltäckning och krishantering – är det svårt att överblicka effekterna av att svenska företag placerar huvudkontor i utlandet.

Vissa remissinstanser framhåller att högre finansieringskostnader kan påverka företagens utlåning. Det gäller Exportkreditnämnden och AB Svensk Exportkredit (utlåningen till svenska och utländska företag vid export av svenska varor och tjänster), Företagarna (utlåningen till företagen, inte minst små företag i glesbygden) samt Kommuninvest i Sverige AB och Sveriges Kommuner och Landsting (utlåningen till kommuner och landsting).

Finansbolagens Förening, Företagarna, Skandinaviska Enskilda Banken AB, Svenska Bankföreningen och Svenska Fondhandlareföreningen framhåller att förslaget (i förening med resolutionsavgiftens konstruktion, som gör skillnad mellan mindre och större företag i fråga om resolutionsavgiftens storlek) ökar tröskel-effekterna på den svenska kreditmarknaden. Finansbolagens Förening och Sparbankernas Riksförbund anser att ett kontinuerligt uttag av resolutionsavgiften ökar finansieringskostnaderna för mindre företag i förhållande till avgiftsväxlingen mellan resolutionsavgiften och riskavgiften.

Företagarna, Industrins finansförening och Svenskt Näringsliv anser att avgiftsuttaget kommer att övervältras på företagens kunder. Finansförbundet anser att avgiftsuttaget också kommer att övervältras på företagens anställda. Riksgäldskontoret och Svenska Fondhandlareföreningen anser att resolutionsavgiftens utformning i förening med avsaknaden av en målnivå för resolutionsavgiften påverkar de svenska obligations- och räntemarknadernas funktionssätt, eftersom avgiftsunderlaget för resolutionsavgiften i huvudsak utgörs av företagens skulder den 31 december två år före avgiftsåret och att företagen begränsar inlåningen över årsskiften. Det påverkar i sin tur marknadsräntorna.

Skälen för regeringens förslag

Ett förhöjt uttag av resolutionsavgiften med en stegvis nedtrappning av avgiftsuttaget

De sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år uppgår enligt gällande rätt till 0,09 procent av det totala avgiftsunderlaget. Det motsvarar ca 6,5 miljarder kronor för 2017.

I promemorian föreslås ett ökat avgiftsuttag till resolutionsreserven i form av ett förhöjt och kontinuerligt uttag av resolutionsavgiften. Det innebär – vid sidan av att målnivån för resolutionsavgiften (tre procent av de garanterade insättningarna) tas bort och riskavgiften slopas – att de sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,125 procent av avgiftsunderlaget (i stället för 0,09 procent). I promemorian anges att 0,125 procent av avgiftsunderlaget beräknas motsvara ca 9,5 miljarder kronor för 2018 och ca 12 miljarder kronor fr.o.m. 2019. I stort sett samtliga remissinstanser uttrycker kritik mot promemorians förslag.

Regelverken om kapitaltäckning och krishantering samspelar. Väl utformade kapitaltäckningskrav minskar risken för att en bank hamnar i kris. Om en bank ändå gör det ska banken kunna återkapitaliseras genom tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget i resolution. Det förutsätter i sin tur dels att det finns tillräckligt med skulder som skuldnedskrivningsverktyget kan tillämpas på, dels att det finns en tillräckligt stor resolutionsreserv så att skuldnedskrivningsverktyget kan tillämpas på ett ändamålsenligt sätt (se avsnitt 4.6.2, Vissa begränsningar av användningen av resolutionsreserven). Det innebär att en stark resolutionsreserv är en förutsättning för ett trovärdigt regelverk om krishantering. Finanskriser är mycket kostsamma. I förhållande till den svenska ekonomin har Sverige en stor, koncentrerad och växande banksektor. Det gäller även i ett internationellt perspektiv. En koncentrerad banksektor ökar smitto- och systemriskerna vid finansiell stress. Den svenska banksektorn verkar dessutom inom ett litet valutaområde, vilket innebär att extra stora reserver kan krävas för att motverka finansiella stabilitetsrisker. Därutöver har den svenska banksektorn en stor andel marknadsfinansiering. Det innebär sammanfattningsvis att det i Sverige finns behov av en stor resolutionsreserv i förhållande till andra med Sverige jämförbara

medlemsstater i EU. Banksektorn gör stora vinster och det är i goda tider som risker för den finansiella stabiliteten – t.ex. genom ökad skuldsättning och stigande tillgångspriser – byggs upp.

Det talar enligt regeringens uppfattning för att avgiftsuttaget till resolutionsreserven – som utgångspunkt – bör ökas. Samtidigt finns det skäl att ta intryck av remisskritiken, inte minst från *Sveriges riksbank*, *Riksgäldskontoret* och *Finansinspektionen*.

Ett konkurrenskraftigt och dynamiskt företagsklimat ger förutsättningar för tillväxt och fler arbetstillfällen. Även banksektorn kan bidra i detta. Det innebär att den svenska avgiftsmodellen inte i alltför hög grad bör avvika från motsvarande avgiftsmodeller i med Sverige jämförbara medlemsstater i EU. Med den utgångspunkten bör dels en bortre gräns för avgiftsuttaget till resolutionsreserven finnas, dels avgiftsuttaget till resolutionsreserven omfördelas och minska över tid. Regeringen anser därför att den nuvarande målnivån för resolutionsavgiften (tre procent av de garanterade insättningarna) bör kvarstå oförändrad samtidigt som riskavgiften bör slopas. De sammanlagda resolutionsavgifterna bör uppgå till 0,125 procent av det totala avgiftsunderlaget för 2018, 0,09 procent för 2019 och 0,05 procent fr.o.m. 2020. Det motsvarar ca 9 miljarder kronor för 2018, ca 8,5 miljarder kronor för 2019 och ca 4,9 miljarder kronor fr.o.m. 2020.

Förslaget innebär sammanfattningsvis att den svenska avgiftsmodellen i regelverket om krishantering i huvudsak kvarstår oförändrad i förhållande till gällande rätt.

Förslaget att riskavgiften ska slopas innebär vidare enligt regeringens uppfattning att regeringen därmed har tillgodosett riksdagens tillkännagivande den 17 december 2015 som innebar att regeringen ska utreda hur bestämmelserna om riskavgifter i LOR kan utformas så att kriterierna för hur riskavgifterna ska fastställas blir tydligare reglerade i lagen, och därefter återkomma till riksdagen under 2017 med förslag på ändringar i LOR (se bet. 2015/16:FiU17 punkt 2 och rskr. 2015/16:117). Det aktuella tillkännagivandet är därmed slutbehandlat.

Den nuvarande målnivån för resolutionsavgiften (tre procent av de garanterade insättningarna) aktualiserar frågan om skuldnedskrivningsverktyget i resolution kan tillämpas på

ett ändamålsenligt sätt (se avsnitt 4.6.2, Vissa begränsningar av användningen av resolutionsreserven).

Regelverket om krishantering vilar på förutsättningen att det är aktieägare och långivare som ska bära förlusterna vid resolution. Det innebär att skuldnedskrivningsverktyget är ett centralt verktyg i resolution. Tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget innebär att företagets skulder – dels efterställda skulder som ingår i kapitalbasen, dels s.k. kvalificerade skulder – skrivs ned eller konverteras till eget kapital (aktier). Vissa kvalificerade skulder kan undantas från tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget. Det ska ses mot bakgrund av att de kreditgivare som träffas av skuldnedskrivningsverktyget i stor utsträckning kommer att vara andra företag som omfattas av regelverket om krishantering. I vissa fall får medel från resolutionsreserven användas för att kompensera för kvalificerade skulder som har undantagits från tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget. Som utgångspunkt gäller att sådana bidrag från resolutionsreserven får finansieras bara av medel som har förts till resolutionsreserven genom resolutionsavgiften. Till detta kommer att en förutsättning, av två alternativa, för att bidrag ska få lämnas från resolutionsreserven – tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget har bidragit till återkapitaliseringen av företaget med ett belopp som motsvarar 20 procent av företagets riskvägda tillgångar – i sin tur förutsätter att resolutionsreserven har tillgång till medel som har förts till resolutionsreserven genom resolutionsavgiften motsvarande minst tre procent av de garanterade insättningarna (se avsnitt 4.6.2, Vissa begränsningar av användningen av resolutionsreserven).

Finansieringsarrangemang i resolution kan utformas på olika sätt (se artikel 100.5 och 100.6 i krishanteringsdirektivet). Det svenska finansieringsarrangemanget i resolution har utformats i enlighet med artikel 100.6 första stycket i direktivet (se t.ex. prop. 2015/16:5 s. 183 och 631–674). Med stöd av artikel 100.6 andra stycket har från stabilitetsfonden till resolutionsreserven förts ett belopp som uppgår till ca 19 miljarder kronor. Det innebär att målnivån för resolutionsavgiften – tre procent av de garanterade insättningarna – som utgångspunkt kommer att mötas dels av överföringen från stabilitetsfonden, dels av resolutions-

avgiften. Samtidigt vilar den svenska avgiftsmodellen på förutsättningen att överföringen från stabilitetsfonden inte ryms i uttrycket ”resolutionsavgift enligt 27 kap. 13 §” i 21 kap. 30–33 §§ LOR (se samma prop. s. 642 och 651 f.). Med en sådan utgångspunkt skulle det – som Riksgäldskontoret och Finansinspektionen tar upp – kunna göras gällande att den svenska avgiftsmodellen har getts en utformning som innebär att skuldnedskrivningsverktyget i resolution – t.ex. regeln i 21 kap. 30 § första stycket 2 LOR – inte kan tillämpas på ett ändamålsenligt sätt.

Krishanteringsdirektivet gör i fråga om finansieringsarrangemang för resolution skillnad mellan ”förhandsbidrag” enligt artikel 103, ”extraordinära efterhandsbidrag” enligt artikel 104 och ”alternativa finansieringssätt” enligt artikel 105 (se artikel 100.4 i direktivet). Motsvarande gäller i fråga om det alternativa finansieringsarrangemanget för resolution (se artikel 100.6).

Det innebär att i uttrycket ”förhandsbidrag” i krishanteringsdirektivet får anses rymmas medel som förs till finansieringsarrangemang i resolution genom dels resolutionsavgiften (se artiklarna 100.6 första stycket e och 103.1 och 103.2 i direktivet), dels överföringen från stabilitetsfonden (se artikel 100.6 andra stycket).

Bestämmelserna i 21 kap. 30–33 §§ LOR genomför artikel 44 i krishanteringsdirektivet. Det svenska uttrycket ”resolutionsavgift enligt 27 kap. 13 §” i 21 kap. 30–33 §§ LOR motsvarar uttrycket ”förhandsbidrag i enlighet med artiklarna 100.6 och 103” i artikel 44 i direktivet.

Mot den bakgrunden råder det enligt regeringens uppfattning – och som Finansinspektionen tar upp – inget tvivel om att överföringen från stabilitetsfonden ryms i uttrycket ”resolutionsavgift enligt 27 kap. 13 §” i 21 kap. 30–33 §§ LOR.

Resolutionsavgiften ska betalas de avgiftsår som behållningen i resolutionsreserven understiger tre procent av de garanterade insättningarna. Om behållningen i resolutionsreserven underskrider målnivån för resolutionsavgiften, ska uttaget av resolutionsavgiften återupptas till dess att målnivån för resolutionsavgiften uppnås på nytt (se 27 kap. 13 § fjärde stycket LOR samt prop. 2015/16:5 s. 866 och 869).

Det innebär sammanfattningsvis att skuldnedskrivningsverktyget kan tillämpas på ett ändamålsenligt sätt med en målnivå för

resolutionsavgiften om tre procent av de garanterade insättningarna.

Svenskt Näringsliv anser att beredningen av förslaget står i strid med beredningskravet i RF. Regeringen konstaterar att enligt RF (7 kap. 2 §) ska behövliga upplysningar och yttranden inhämtas från berörda myndigheter vid beredningen av regeringsärenden. Upplysningar och yttranden ska också i den omfattning som behövs inhämtas från kommuner. Även sammanslutningar och enskilda ska i den omfattning som behövs ges möjlighet att yttra sig. Någon närmare reglering om formerna för detta finns inte. För beredningen av lagförslag följer dock av praxis att ett skriftligt remissförfarande alltid bör vara det normala sättet för att inhämta synpunkter. Det nu aktuella förslaget – som gäller en mycket begränsad del av regelverket om krishantering – har remitterats till ett tjugotal remissinstanser, varav flera myndigheter och intresseorganisationer i finanssektorn. Remisstiden var ca sex veckor. Samtliga remissinstanser har svarat. Regeringen anser med hänsyn till det anförda att beredningen av förslaget uppfyller beredningskravet i RF.

Gränsdragningen mellan avgifter och skatter vid tillämpning av 8 kap. RF framgår av förarbetena till lagen (se prop. 1973:90 s. 213; se även prop. 2009/10:30 s. 20). Hanteringen av en bank i kris ska som utgångspunkt finansieras genom att kostnaderna bärs av aktieägare och kreditgivare. I vissa fall behövs extern finansiering. Av det skälet finns en resolutionsreserv, som genom avgiftsuttaget till resolutionsreserven finansieras av de företag som träffas av regelverket om krishantering. Medlen i resolutionsreserven kan användas för att finansiera olika åtgärder i resolution (se avsnitt 4.6.2, Resolutionsreserven). Det står Sverige fritt att dels ta ut avgifter till resolutionsreserven som överstiger krishanteringsdirektivets minimimålnivå (se avsnitt 4.6.2, Målnivåer och resolutionsreservens behållning), dels avgöra om medlen i resolutionsreserven ska placeras i värdepapper (en fond med finansiella tillgångar som förvaltas av Riksgäldskontoret) eller på ett konto i Riksgäldskontoret (se artikel 100.5 och 100.6 i krishanteringsdirektivet). Till skillnad från *Finansbolagens Förening*, *Finansförbundet*, *Företagarna*, *Industrins finansförening*, *Skandinaviska Enskilda Banken AB*, *Svenska Bankföreningen*, *Svenskt Näringsliv* och *Svenska Fondhandlareföreningen* anser regeringen därför

att avgiftsuttaget till resolutionsreserven – oavsett avgiftsuttagets storlek och utsträckning i tiden – inte utgör en (förtäckt) skatt.

Remissinstanserna tar även upp frågan om utformningen av resolutionsreserven. Enligt regeringens mening saknas emellertid anledning att frångå gällande rätt (se 27 kap. 2 § LOR och prop. 2015/16:5 s. 672–674).

Ekonomistyrningsverket och *Konjunkturinstitutet* efterlyser en analys av om nivån på överskottsmålet bör revideras med hänsyn till avgiftsuttaget till resolutionsreserven. En översyn av överskottsmålet har gjorts av en parlamentariskt sammansatt kommitté och en närmare redovisning av denna lämnas i ett annat avsnitt i denna proposition (se förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 5.6). Förändringar i skatte- och avgiftsregler föranleder inte någon revidering av nivån på överskottsmålet.

Synpunkter på konsekvensanalysen och förslagens förenlighet med unionsrätten behandlas i avsnitt 4.6.4.

Följändringar samt vissa språkliga och redaktionella ändringar

I detta sammanhang bör det också göras vissa språkliga och redaktionella ändringar i LOR (1 kap. 2 §, 5 kap. 1 §, 12 kap. 1 §, 21 kap. 25 och 30 §§ och 23 kap. 7 och 8 §§).

Slopandet av riskavgiften föranleder följändringar i 27 kap. 2, 5, 10, 18, 19, 21–23 och 25 §§ samt 29 kap. 1 § LOR.

Med anledning av att rubriken till lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet har ändrats bör följändringar göras i hänvisningar till den lagen i MFL (1 §) och OSL (30 kap. 6 §). Av förbiseende har de följändringarna inte gjorts i det lagstiftningsärendet där rubriken till 1996 års lag ändrades (se prop. 2016/17:173). I fråga om 1 § MFL har dessutom lagförslaget i prop. 2016/17:207 beaktats.

Ikraftträdande

Lagändringarna som avser resolutionsavgiftens storlek bör träda i kraft den 1 januari 2018, den 1 januari 2019 respektive den 1 januari 2020. Övriga lagändringar bör träda i kraft den 1 januari 2018.

4.6.4 Konsekvensanalys

Offentligfinansiella effekter

Resolutionsavgiften beräknades till 7,4 miljarder kronor i statens budget för 2017 (se prop. 2016/17:1, bet. 2016/17:FiU1 och rskr. 2016/17:49). Enligt Riksgäldskontoret uppgår resolutionsavgiften för avgiftsåret 2017 till ca 6,5 miljarder kronor.

Det är svårt att beräkna avgiftsuttaget till resolutionsreserven, eftersom avgiftsunderlaget, dvs. i huvudsak företagens balansomslutningar, varierar.

Till det kommer att styrelsen i Nordea Bank AB den 6 september 2017 meddelade att banken avser att flytta huvudkontoret från Sverige till Finland. Flytten avses genomföras under andra halvåret 2018. Effekterna för det totala avgiftsuttaget till resolutionsreserven fr.o.m. avgiftsåret 2019 kan bedömas först när ytterligare omständigheter kring omstruktureringen av banken har klarlagts.

Förslaget innebär att inkomsterna på statens budget av resolutionsavgiften beräknas uppgå till 9 miljarder kronor för 2018, 8,5 miljarder kronor för 2019 och 4,9 miljarder kronor fr.o.m. 2020 (tabell 4.10). Brutto- respektive nettoeffekten av förslaget skiljer sig åt på grund av att resolutionsavgiften är avdragsgill och att en viss motverkande effekt uppkommer i bolagsbeskattningen.

Tabell 4.10 Budgeteffekter av ändrat uttag av resolutionsavgiften

Miljarder kronor

	2018	2019	2020
Inkomsttitel 1647 Resolutionsavgifter	9,0	8,5	4,9
varav bruttoeffekt av förslaget	2,5	0,0	-3,9
varav periodiserad nettoeffekt av förslaget	2,0	0,0	-3,1

Sverige har redan uppnått krishanteringsdirektivets minimimålnivå för finansieringsarrangemanget för resolution (en procent av de garanterade insättningarna). Sverige har en målnivå för resolutionsavgiften som uppgår till tre procent av de garanterade insättningarna.

Avgiftsuttaget till resolutionsavgiften påverkar den offentliga sektorns finansiella sparande eftersom avgifter betalas från privat sektor till offentlig sektor (se avsnitt 4.6.2, Resolutionsreserven). Det gäller oavsett om medlen i resolutionsreserven placeras i värdepapper (en

fond med finansiella tillgångar som förvaltas av Riksgäldskontoret) eller på ett konto i Riksgäldskontoret.

Samhällsekonomiska effekter

En finanskris tar omfattande resurser från såväl offentlig som privat sektor i anspråk. Samtidigt är resursåtgången mycket oförutsägbar. Det innebär att det är av största vikt att risken för en finanskris minskas. Avgiftsuttaget till resolutionsreserven bidrar till en förstärkning av stabiliteten på finansmarknaden. Den förstärkta stabiliteten på finansmarknaden leder i sin tur till att statens verksamhet blir mer förutsägbar och att statsapparaten fungerar bättre i en finanskris (se prop. 2015/16:5 s. 763). Det kommer staten och företagen till godo. I det avseendet innebär förslaget ingen förändring i förhållande till i dag sett över tid.

En analys av hur det svenska exportkreditfinansieringssystemet bör påverkas av avgiftsuttaget till resolutionsreserven – som efterfrågas av *Exportkreditnämnden* – ryms inte inom ramen för det förevarande lagstiftningsärendet.

Effekter för företagen

Omkring 180 företag träffas av resolutionsavgiften. Av dessa träffas ca 45 företag av en resolutionsavgift som bestäms i förhållande till företagets riskprofil och ca 135 företag av en resolutionsavgift som fastställs på schablonmässiga grunder. Den samlade avgiftsbördan bärs i huvudsak av de företag som betalar en resolutionsavgift som bestäms i förhållande till respektive företags riskprofil. Det innebär att det ligger i resolutionsavgiftens konstruktion att ett företags storlek beaktas vid fastställandet av storleken av resolutionsavgiften och att den är relativt sett lägre för mindre företag än för större företag.

Som *Finansbolagens Förening*, *Finansförbundet*, *Företagarna*, *Industrins finansförening*, *Skandinaviska Enskilda Banken AB*, *Sparbankernas Riksförbund*, *Svenska Bankföreningen*, *Svenska Fondhandlareföreningen*, *Svenskt Näringsliv* och *Sveriges advokatsamfund* framhåller, kan avgiftsuttaget till resolutionsreserven påverka konkurrensen mellan svenska och utländska företag i viss utsträckning, eftersom

den svenska avgiftsmodellen även fortsatt innebär ett högre avgiftsuttag till resolutionsreserven i förhållande till motsvarande avgiftsmodeller i med Sverige jämförbara medlemsstater i EU. Det innebär att svenska företag har högre finansieringskostnader i förhållande till utländska företag. Samtidigt ger ökad finansiell stabilitet lägre finansieringskostnader för företagen.

Som *Finansbolagens Förening*, *Företagarna* och *Svenska Fondhandlareföreningen* framhåller kan avgiftsuttaget till resolutionsreserven påverka konkurrensen också mellan svenska företag, eftersom resolutionsavgiften i huvudsak bärs av större företag (se avsnitt 4.6.2, *Resolutionsavgiften*).

Som *Riksgäldskontoret* och *Svenska Fondhandlareföreningen* framhåller kan avgiftsuttaget till resolutionsreserven påverka de svenska obligations- och räntemarknadernas funktionsätt, eftersom avgiftsunderlaget för resolutionsavgiften i huvudsak utgörs av företagens skulder den 31 december två år före avgiftsåret och att företagen i viss utsträckning begränsar inlåningen över årsskiftena. Det påverkar i sin tur marknadsräntorna. Regeringen vill i det avseendet framhålla att resolutionsavgiften fastställs i enlighet med unionsrätten (se avsnitt 4.6.2, *Resolutionsavgiften*).

I dessa avseenden innebär förslaget ingen förändring i förhållande till i dag sett över tid.

Förslaget påverkar inte de administrativa kostnaderna för att uppfylla avgiftsskyldigheten i förhållande till i dag.

Effekter för företagens anställda, kunder och ägare

Som *Företagarna*, *Industrins finansförening* och *Svenskt Näringsliv* framhåller, kan avgiftsuttaget till resolutionsreserven i viss utsträckning komma att övervältras på företagets anställda och kunder (inklusive konsumenter). Motsvarande bör kunna gälla företagets ägare. Samtidigt är övervältringseffekterna mycket svåra att beräkna, inte minst sett mot bakgrund av att förhållandena mellan företagen varierar i stor utsträckning.

Som *Exportkreditnämnden*, *AB Svensk Exportkredit*, *Företagarna*, *Kommuninvest i Sverige AB* och *Sveriges Kommuner och Landsting* framhåller innebär den omständligheten att svenska företag

har högre finansieringskostnader i förhållande till utländska företag att avgiftsuttaget till resolutionsreserven i viss utsträckning kan påverka utlåningen till företagens kunder, dvs. små, medelstora och stora företag med olika verksamheter – t.ex. företag som är verksamma i exportnäringen – samt kommuner och landsting.

Samtidigt vill regeringen framhålla att företagens anställda, kunder och ägare gynnas av att den finansiella stabiliteten förstärks.

I dessa avseenden innebär förslaget ingen förändring i förhållande till i dag sett över tid.

Effekter för myndigheter och domstolar

Förslaget bedöms inte medföra några ökade kostnader för vare sig Riksgäldskontoret eller de allmänna förvaltningsdomstolarna. Eventuella merkostnader ska hanteras inom beslutade ramar.

Speciella informationsinsatser

Förslaget medför inget behov av speciella informationsinsatser.

Överensstämmelse med unionsrätten

Det står Sverige fritt att dels ta ut avgifter till resolutionsreserven som överstiger krishanteringsdirektivets minimimålnivå (se avsnitt 4.6.2, Målnivåer och resolutionsreservens behållning), dels att avgöra om medlen i resolutionsreserven ska placeras i värdepapper (en fond med finansiella tillgångar som förvaltas av Riksgäldskontoret) eller på ett konto i Riksgäldskontoret (se avsnitt 4.6.3). Till skillnad från *Skandinaviska Enskilda Banken AB* och *Svenska Bankföreningen* anser regeringen att avgiftsuttaget till resolutionsreserven – oavsett avgiftsuttagets storlek och utsträckning i tiden – inte står i strid med krishanteringsdirektivet.

Enligt proportionalitetsprincipen i artikel 5 i EUF-fördraget ska EU:s åtgärder till innehåll och form inte gå utöver vad som är nödvändigt för att nå målen i fördragen (se t.ex. rättsfallet NJA 2014 s. 79). Till skillnad från *Skandinaviska Enskilda Banken AB* och *Svenska Bankföreningen*, anser regeringen att krishanteringsdirektivet – och genomförandet av direktivet i

svensk rätt – inte står i strid med proportionalitetsprincipen i EUF-fördraget.

Statsstödsreglerna i artiklarna 107–109 i EUF-fördraget vilar på förutsättningen att statliga stöd till företag (s.k. statsstöd) som huvudregel inte är förenliga med den inre marknaden.

Från huvudregeln görs vissa undantag.

Med statsstöd avses stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Begreppet stöd omfattar emellertid inte åtgärder som medför att företag behandlas olika i fråga om åtgärder – t.ex. olika slag av pålagor – när denna skillnad följer av det aktuella systemets art och funktion.

Av speciellt intresse är om en åtgärd gynnar vissa företag eller viss produktion i förhållande till andra företag som befinner sig i en likartad faktisk och rättslig situation med hänsyn till målet för åtgärden, dvs. om åtgärden är selektiv.

Denna prövning sker som utgångspunkt i tre steg: 1) Vilket är referenssystemet, dvs. den ram mot vilken en åtgärds selektivitet ska prövas? 2) Utgör åtgärden ett undantag från det aktuella systemet? 3) Är undantaget i så fall motiverat av det aktuella systemets art och funktion?

I vissa fall kan trestegsprövningen inte tillämpas full ut. Det gäller t.ex. om själva referenssystemet har utformats så att tillämpningen av systemet leder till att vissa företag på godtyckliga eller partiska grunder undantas från systemet, trots att det formellt sett gäller alla företag (se t.ex. de förenade målen C-106/09 P och C-107/09 P, kommissionen och Spanien mot Government of Gibraltar och Förenade kungariket).

I fråga om särskilda (fristående) pålagor som inte egentligen utgör en del av ett mer övergripande system, är det själva pålagan som utgör referenssystemet. I det ligger att pålagor som är begränsade till vissa verksamheter kan leda till en fördel för andra verksamheter som inte omfattas av pålagan och som befinner sig i en likartad faktisk och rättslig situation med hänsyn till målet för pålagan. Om skillnaden i behandling av verksamheterna inte är motiverad av den aktuella pålagans art och funktion, kan pålagan utgöra ett statsstöd till de verksamheter som inte träffas av pålagan (se t.ex. mål C-53/00, Ferring, mål C-308/01, GIL Insurance Ltd, de

förenade målen C-128/03 och C-129/03, AEM SpA och C-487/06 P, British Aggregates).

I frågan om avgiftsuttaget till resolutionsreserven utgör ett statsstöd till framför allt utländska företag (kreditinstitut och värdepappersföretag) inom EU som driver verksamhet i Sverige genom filial, vill regeringen framhålla att det svenska regelverket om krishantering – som innefattar avgiftsuttaget till resolutionsreserven – vilar på unionsrätten. Det innebär att det i huvudsak träffar svenska företag. Utländska företag från andra medlemsstater inom EU som driver verksamhet i Sverige genom filial träffas av motsvarande regelverk om krishantering – och finansieringsarrangemang i resolution – i den medlemsstat där de har sitt hemvist. I det ligger att avgiftsuttaget till resolutionsreserven inte utgör ett statsstöd till de företag som inte omfattas av det svenska regelverket om krishantering (och avgiftsuttaget till resolutionsreserven). Till skillnad från *Finansbolagens Förening*, *Finansförbundet*, *Skandinaviska Enskilda Banken AB*, *Sparbankernas Riksförbund*, *Svenska Bankföreningen* och *Svenskt Näringsliv* anser regeringen att avgiftsuttaget till resolutionsreserven – oavsett avgiftsuttagets storlek och utsträckning i tiden – inte står i strid med statsstödsreglerna i EUF-fördraget.

Sammanfattningsvis står förslaget i detta avsnitt enligt regeringens uppfattning i överensstämmelse med unionsrätten.

4.6.5 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:695) om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

1 §

I paragrafen görs några följdändringar.

Övervägandena finns i avsnitt 4.6.3.

Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

30 kap.

6 §

I paragrafen görs en följdändring.

Övervägandena finns i avsnitt 4.6.3.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution

1 kap. 2 §, 5 kap. 1 §, 12 kap. 1 §, 21 kap. 25 och 30 §§, 23 kap. 7 och 8 §§, 27 kap. 2, 5, 10, 22, 23 och 25 §§ och 29 kap. 1 §

I paragraferna görs följdändringar på grund av att riskavgiften slopas samt vissa språkliga och redaktionella ändringar.

Övervägandena finns i avsnitt 4.6.3.

27 kap.

13 §

Paragrafen, som delvis genomför artikel 103.2 och 103.4 i krishanteringsdirektivet, reglerar uttaget av resolutionsavgift från de avgiftsskyldiga.

Ändringen i *första stycket* innebär att de sammanlagda resolutionsavgifterna ska uppgå till 0,125 procent av det totala avgiftsunderlaget för 2018.

Övervägandena finns i avsnitt 4.6.3.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution

27 kap.

13 §

Ändringen i *första stycket* innebär att de sammanlagda resolutionsavgifterna ska uppgå till 0,09 procent av det totala avgiftsunderlaget för 2019.

Övervägandena finns i avsnitt 4.6.3.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution

27 kap.

13 §

Ändringen i *första stycket* innebär att de sammanlagda resolutionsavgifterna ska uppgå till

0,05 procent av det totala avgiftsunderlaget fr.o.m. 2020.

Övervägandena finns i avsnitt 4.6.3.

4.7 Budgetförslag

4.7.1 1:11 Finansinspektionen

Tabell 4.11 Anslagsutveckling 1:11 Finansinspektionen

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2016	Utfall	492 848		11 681
2017	Anslag	537 180 ¹	Utgifts-prognos	531 789
2018	Förslag	602 798		
2019	Beräknat	612 355 ²		
2020	Beräknat	622 835 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 602 798 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 602 797 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Finansinspektionens förvaltningsutgifter, för Krigsförsäkringsnämnden och för samordningsorganet för tillsyn över åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Från och med 2018 utvecklas samordningsorganets verksamhet och förs till Polismyndigheten. Ändamålet med anslaget utvidgas därmed till att omfatta samordningsorganets utvecklade verksamhet inom Polismyndigheten.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.12 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	590 435	84 046	82 352	1 694
Prognos 2017	632 000	98 000	96 000	2 000
Budget 2018	697 000	92 000	91 000	1 000

Finansinspektionen tar i huvudsak ut två slag av avgifter, dels för tillstånd m.m. som regleras i förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen, dels

avgifter för Finansinspektionens anslagsfinansierade verksamhet enligt förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet. Avgifterna bestäms i syfte att uppnå full kostnadstäckning över tid. De årliga avgifterna har en konstruktion som innebär att en höjning av anslaget är saldo-neutralt, eftersom motsvarande belopp tas upp på inkomstsidan.

I beloppen för intäkter till inkomsttitel ingår även sanktionsavgifter som företagen under tillsyn betalar vid överträdelse.

Regeringens överväganden

Tabell 4.13 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:11 Finansinspektionen

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017 ¹	512 180	512 180	512 180
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	10 586	18 874	27 963
Beslut	80 032	81 301	82 692
Varav BP18 ³	80 000	80 000	80 000
Varav ³			
Krav på ökad tillsyn och reglering	80 000	80 000	80 000
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	602 798	612 355	622 835

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Finansinspektionen tillförs ökade resurser för att myndigheten ska kunna stärka tillsynen inom bankområdet bl.a. med anledning av filialiseringen av Nordea Bank AB, stärka tillsynen för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism, genomföra nya regelverk samt integrera hållbarhet i befintliga och nya regelverk och i den finansiella tillsynen. Anslaget ökas därför sammantaget med 80 miljoner kronor fr.o.m. 2018. Av anslaget beräknas 7 miljoner kronor avsättas för satsningar inom den finansiella folkbildningen. Av anslaget används 5 miljoner kronor för insatser mot penningtvätt

och finansiering av terrorism. Beloppet ska disponeras av Polismyndigheten.

Regeringen föreslår att 602 789 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Finansinspektionen* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 612 355 000 kronor respektive 622 835 000 kronor.

4.7.2 1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter

Tabell 4.14 Anslagsutveckling 1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2016	Utfall	10 731		1 419
2017	Anslag	14 350 ¹	Utgifts-prognos	12 371
2018	Förslag	17 550		
2019	Beräknat	17 550		
2020	Beräknat	17 550		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter Europeiska bankmyndigheten, Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten samt Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten.

Regeringens överväganden

Tabell 4.15 Härledning av anslagsnivån 2018-2020 för 1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	14 350	14 350	14 350
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	3 200	3 200	3 200
Varav BP18			
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	17 550	17 550	17 550

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget ökas med 3,2 miljoner kronor, enligt tidigare fastställt, plan fr.o.m. 2018 till följd av att avgifterna som Finansinspektionen ska betala till EU-myndigheterna förväntas öka. Regeringen föreslår att 17 550 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 17 550 000 kronor för respektive år.

4.7.3 1:12 Riksgäldskontoret

Tabell 4.16 Anslagsutveckling 1:12 Riksgäldskontoret

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2016	Utfall	281 195		73 469
2017	Anslag	315 702 ¹	Utgifts-prognos	302 159
2018	Förslag	327 642		
2019	Beräknat	332 815 ²		
2020	Beräknat	338 465 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 327 642 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 327 640 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksgäldskontorets förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Avgifter tas ut för verksamheterna inom områdena garantier och krediter, statens internbank, bankstöd samt insättningsgaranti och investerarskydd.

De riskavspeglande garanti- och kreditavgifterna finansieras av garanti- respektive låntagarna eller genom anslag på statsbudgeten. I enlighet med budgetlagen (2011:203) ska ränta eller avgift tas ut motsvarande statens förväntade kostnad för lånet eller åtagandet, om inte riksdagen för ett visst lån eller åtagande beslutat annat. Vidare föreskrivs att om lån- eller garanti-tagaren ska betala en ränta eller avgift som inte täcker kostnaderna ska regeringen föreslå riksdagen hur mellanskillnaden ska finansieras.

Dessa avgifter, samt återvinningar från tidigare infrianden, placeras på räntebärande konton hos Riksgäldskontoret och ska finansiera eventuella infrianden i myndighetens garanti- och kreditverksamhet. De administrativa avgifter som tas ut disponeras av Riksgäldskontoret för att täcka de administrativa kostnaderna i verksamheten. Målet är att avgifterna ska täcka infrianden och administrationskostnaderna sett över en längre tid. Modellen ska vara finansiellt självbärande och tydligt visa vad kostnaderna för statens garanti- och kreditgivning uppgår till. Kassaflödesmässigt är dock reservkontona konsoliderade med statens övriga finanser. Detta innebär att inbetalda avgifter minskar statens upplåningsbehov, statsskulden och statens räntekostnader, medan infrianden leder till motsatt effekt.

Tabell 4.17 Resultat för Riksgäldskontorets garanti och utlåningsverksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	18 239	117 650	545 040	-854 779
Utfall 2016	26 454	84 248	-493 297	1 155 090
Prognos 2017	34 239	72 266	32 942	78 648
Budget 2018	46 829	71 800	28 000	87 600

För 2016 resulterade Riksgäldskontorets garanti- och utlåningsverksamhet i ett överskott på 1 155 miljoner kronor. För 2017 och 2018 beräknas det uppskattade resultatet för garanti- och kreditverksamheten till 78 miljoner kronor respektive 87 miljoner kronor. Överskottet 2016

berodde till största del på att de tillgångar som Riksgäldskontoret erhöll när garantin för Saab Automobile AB föll ut uppvärderades under 2016.

Under 2016 uppgick avgifterna inom statens internbank till 4 miljoner kronor. För 2017 och 2018 beräknas motsvarande avgifter minska till nära noll i takt med att avgifterna för statens internbank avvecklades från årsskiftet 2016/2017. Avgifterna har används som styrmedel i strävan mot ökad effektivisering av den finansiella verksamheten inom staten. Då målet, gällande främst antalet konton respektive myndighet har hos Riksgäldskontoret, anses uppnått finns inte längre något behov att ta ut avgifter.

Tabell 4.18 Resultatet för in och utlåningsverksamheten i statens internbank

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	4 049			
Prognos 2017	55			
Budget 2018	0			

Verksamheten insättningsgaranti och investerarskydd finansieras genom Riksgäldskontorets förvaltningsanslag. Administrationskostnaden för denna verksamhet avräknas från efterföljande års avgifter och redovisas mot inkomsttitel 2552 *Övriga offentligrättsliga avgifter*. Resterande avgifter placeras på räntebärande konto i Riksgäldskontoret eller i skuldförbindelser utfärdade av staten. Avgifter för insättningsgaranti och investerarskydd betalas av de institut som är anslutna till garantin respektive skyddet.

Tabell 4.19 Insättningsgaranti och investerarskydd

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	24 051			
Prognos 2017	17 153			
Budget 2018	17 000			

Regeringens överväganden

Tabell 4.20 Härlledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:12 Riksgäldskontoret

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	315 702	315 702	315 702
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	11 900	17 073	22 723
Beslut	39	40	40
Varav BP18 ³			
<i>Överföring till/från andra anslag</i>			
Varav BP18 ³			
Övrigt	1	0	0
Förslag/beräknat anslag	327 642	332 815	338 465

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 327 642 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Riksgäldskontoret* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 332 815 000 kronor respektive 338 465 000 kronor.

Ramar till stabilitetsfonden och resolutionsreserven

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2018 besluta om en kreditram på högst 50 000 000 000 kronor och en garantiram på högst 750 000 000 000 kronor för stabilitetsfonden.

Regeringen bemyndigas att för 2018 besluta om en kreditram på högst 100 000 000 000 kronor och en garantiram på högst 200 000 000 000 kronor för resolutionsreserven.

Skälen för regeringens förslag: I samband med genomförandet i svensk rätt av krishanteringsdirektivet ändrades reglerna för stabilitetsfonden och en ny fond för finansiering av krishanteringsåtgärder, resolutionsreserven, inrättades. Båda fonderna finansieras genom avgifter från banksystemet. I samband därmed beslutades att riksdagen årligen ska fastställa krediter och garantiramar för stabilitetsfonden respektive resolutionsreserven. För ytterligare bakgrundsinformation om stabilitetsfonden och resolutionsreserven, se budgetpropositionen för budgetåret 2017 (prop. 2016/17:1).

Stabilitetsfonden består i dagsläget av ca 40 miljarder kronor. Regeringen bedömer att medlen utgör en betydande resurs för att vidta eventuella krisinsatser, dvs. förebyggande statligt stöd eller användning av statliga stabiliseringsverktyg. Om man utgår ifrån en analys utifrån vad som skulle krävas för att stärka de 10 största bankernas kapitalbas med 2–4 procentenheter föreligger ett behov av stöd med ca 50–60 miljarder kronor. Det program som inrättades vid krisen 2008 hade ett fastställt belopp om högst 50 miljarder kronor, vilket var det sammanlagda kapitaltillskott som staten kunde medge. Samma belopp utgör för närvarande utgångspunkt för stabilitetsfondens lånemöjligheter och föreslås även gälla för 2018.

Garantiramen för stabilitetsfonden bör bestämmas utifrån det faktum att i första hand generella stödåtgärder i form av garantiprogram till samtliga banker kan komma att bli aktuella. Garantiramen för stabilitetsfonden bör vara på ett högre belopp än den ram som gäller för resolutionsreserven, eftersom det här blir fråga om generella stödåtgärder till samtliga banker. Den ram som fanns i garantiförordningen från 2008 var baserad på de svenska bankernas upplåning under viss period. Den ramen var då 750 miljarder kronor även om utnyttjandet aldrig var över 400 miljarder. Samma belopp utgör för närvarande ramen för stabilitetsfondens möjlighet att medge garantier och föreslås även gälla för 2018.

När det gäller resolutionsreservens kreditram bör den främst bli aktuell i frågan om förlusttäcknings- och återkapitaliseringsåtgärder efter det att nedskrivning av vissa av företagets skulder skett. Därutöver kan resolutionsreservens kreditram komma att användas till att betala ut kompensation till företagets ägare och borgenärer i de fall dessa fått ett sämre ekono-

miskt utfall vid resolution än vid konkurs eller likvidation. Kreditramen om 100 miljarder kronor motiveras därför av att den bör ha åtminstone samma förmåga till förlusttäcknings- och återkapitaliseringsåtgärder som kreditramen till stabilitetsfonden, dvs. 50 miljarder kronor, samt dessutom innehålla utrymme för att hantera eventuella kompensationsfall.

Garantiramen för resolutionsreserven kan användas för att banker i resolution initialt kan behöva stöd för sin finansiering (likviditet). Garantier kan ges till banken själv eller till Riksbanken. Att uppskatta likviditetsbehov i en kris-situation är svårt, men Riksgäldskontorets bedömning är att likviditetsstöd till ett antal av Sveriges storbanker skulle behöva uppgå till minst 100 miljarder kronor. Då det även här kan finnas en negativ signaleffekt i att under ett krisförlopp behöva justera garantiramen föreslår regeringen att garantiramen för resolutionsfonden sätts till 200 miljarder kronor.

4.7.4 1:16 Finansmarknadsforskning

**Tabell 4.21 Anslagsutveckling
1:16 Finansmarknadsforskning**

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2016	30 553	75	
2017	29 916 ¹		29 607
2018	Förslag	29 913	
2019	Beräknat	30 376 ²	
2020	Beräknat	30 881 ³	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 29 914 tkr i 2018 års prismet.

³ Motsvarar 29 914 tkr i 2018 års prismet.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för finansmarknadsforskning och högst 2 procent av anslaget får användas för programanknutna förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

**Tabell 4.22 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för
1:16 Finansmarknadsforskning**

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017 ¹	29 916	29 916	29 916
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	2	464	969
Beslut	-4	-4	-4
Varav BP18 ³			
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt	-1	0	0
Förslag/beräknat anslag	29 913	30 376	30 881

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 29 913 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Finansmarknadsforskning* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 30 376 000 kronor respektive 30 881 000 kronor.

Tillkännagivande

Riksdagen har riktat ett tillkännagivande till regeringen om att i beredningen av budgeten för 2018 pröva möjligheterna att utöka resurserna för att finansiera extern forskning inom penningpolitik och finansiell stabilitet i enlighet med ett förslag från Riksbanken (se bet. 2016/17:FiU23 och rskr. 2016/17:231). Under beredningen i Regeringskansliet har det dock framkommit att mer tid krävs för att på ett ändamålsenligt sätt omhänderta tillkännagivandet. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i denna fråga.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2018 för anslaget 1:16 *Finansmarknadsforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 60 000 000 kronor 2019–2022.

Skälen för regeringens förslag: Från och med 2016 lämnades ett bemyndigande att ingå ekonomiska åtaganden för anslaget 1:16 *Finansmarknadsforskning*. Regeringen bedömde att det för verksamheten bör medges en möjlighet att ingå fleråriga ekonomiska åtaganden om finansiering av olika forskningssatsningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2018 för anslaget 1:16 *Finansmarknadsforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 60 000 000 kronor 2019–2022.

Tabell 4.23 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:16 Finansmarknadsforskning

Tusental kronor

	Utfall 2016	Prognos 2017	Förslag 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021–2022
Ingående åtaganden		34 839	76 000			
Nya åtaganden		70 161	7 000			
Infriade åtaganden		29 000	23 000	23 000	22 000	15 000
Utestående åtaganden	34 839	76 000	60 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	76 000	76 000	60 000			

5 Statlig förvaltningspolitik

5.1 Omfattning

Statlig förvaltningspolitik omfattar styrning, ledning, organisation och utveckling av de statliga myndigheterna samt vissa övergripande frågor om relationen mellan stat och kommun, inklusive regional ansvarsfördelning. Vidare omfattar området myndigheterna Statskontoret, Kammarkollegiet, Ekonomistyrningsverket (ESV), och Statens servicecenter (SSC).

5.2 Mål

Målet för den statliga förvaltningspolitiken är en innovativ och samverkande statsförvaltning som är rättssäker och effektiv, har väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet och som därigenom bidrar till Sveriges utveckling och ett effektivt EU-arbete (prop. 2009/10:175, bet. 2009/10:FiU38, rskr. 2009/10:315).

5.3 Resultatredovisning

Resultatredovisningen är inriktad på den statliga förvaltningens utveckling på en övergripande nivå. Vidare redovisas vissa förvaltningspolitiska åtgärder som vidtagits liksom relevanta resultat hos de myndigheter som omfattas av området.

5.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De indikatorer som används för att redovisa resultaten inom utgiftsområdet är följande:

- Världsbankens indikator för den offentliga sektorns måluppfyllelse,
- organisationen Transparency Internationals ranking av världens länder utifrån korruption i den offentliga sektorn, och
- OECD:s undersökning om allmänhetens förtroende för den nationella regeringen.

Indikatorerna förklaras närmare i avsnitt 5.3.2. Vid bedömningen beaktas också resultat från områdets myndigheter liksom särskilda åtgärder som vidtagits. Statsförvaltningens resultat inom enskilda områden redovisas under respektive utgiftsområde.

5.3.2 Resultat

Världsbankens indikator Government Effectiveness (GE) beskriver effektivitet i bred mening och avser måluppfyllelse för hela den offentliga sektorn. Med indikatorn redogör Världsbanken för kvalitet i offentliga tjänster och institutioner, självständighet från politiska påtryckningar, kvaliteten på politikens utformning och genomförande samt beständigheten i politiska åtaganden. Mätningar har gjorts årligen sedan 2006. Rankat på percentilen låg Sverige 2016 på 96,2 av världens länder, vilket var en knapp förbättring jämfört med 2015, men ett lägre resultat än åren dessförinnan (se tabell 5.1).

Indikatorn Corruption Perceptions Index (CPI) tas fram av organisationen Transparency International. Sedan 1995 rankas världens länder utifrån graden av korruption i den offentliga sektorn. Sverige har legat bra till i alla mätningar. I CPI 2016 rankades den svenska offentliga sektorn som världens fjärde minst korrupta (se tabell 5.1), vilket var en försämring med en placering jämfört med 2015.

Tabell 5.1 Korruption och effektivitet

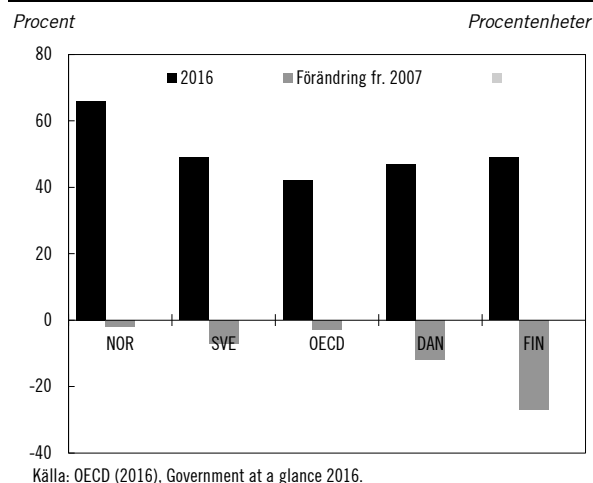
Sveriges placering i Corruption Perceptions Index (CPI) och Government Effectiveness (GE)

År	CPI (placering)	GE (percentil)
2016	4	96,2
2015	3	95,7
2014	4	95,7
2013	3	98,6
2012	4	98,6
2011	4	98,6
2010	4	98,6
2009	3	98,6
2008	1	98,1
2007	4	98,1
2006	6	96,1

OECD ger vartannat år ut rapporten Government at a Glance. Där följs den offentliga sektorn upp inom en rad områden, bl.a. allmänhetens förtroende för den nationella regeringen (se diagram 5.2). Sverige ligger över snittet för OECD-länderna, men förtroendet har sjunkit sedan 2007.

Resultaten ska tolkas med viss försiktighet. Enskilda länder med förhållandevis dåliga resultat i CPI, alltså för korruption i den offentliga sektorn, kan ha ett högt förtroende för den nationella regeringen. Jämfört med OECD-länder ligger Sverige dock över snittet. För index på en sådan aggregerad nivå som GE och CPI är det mycket svårt att dra slutsatser utifrån små förändringar från ett år till ett annat. Resultaten talar emellertid för att den svenska offentliga sektorn hör till världens bästa. Samtidigt finns det utrymme för förbättringar.

Diagram 5.1 Förtroende för den nationella regeringen

En innovativ och samverkande statsförvaltning

Utvecklad styrning

Regeringens arbete med tillitsreformen fortsätter. Bland annat har Statskontoret haft i uppdrag att analysera hur regeringens styrning av statliga myndigheter kan utvecklas och bli mer sammanhållen och effektiv. Statskontoret har i rapporterna Mer tid till kärnverksamhet (Statskontoret 2016:19), Utvecklat medarbetarskap och ledarskap i staten (Statskontoret 2016:20), Utvecklad styrning – om sammanhållning och tillit i förvaltningen (Statskontoret 2016:26) samt Myndighetschefernas syn på regeringens styrning (Fi2016/04261/SFÖ) konstaterat att styrningen av de statliga myndigheterna även fortsättningsvis behöver utvecklas. Statskontoret lyfter bl.a. fram behovet av att minska och förebygga onödigt tidskrävande administration genom att fortsätta att verksamhetsanpassa styrningen och att förenkla och digitalisera, exempelvis genom att ta bort myndigheternas delårsrapporter, upphäva förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll och vidareutveckla den interna ledningen och styrningen vid myndigheterna. Myndigheten lämnar även förslag som ska skapa bättre förutsättningar för en mer sammanhållen förvaltning, där ett verksamhetsperspektiv snarare än enskilda myndigheter är en viktig utgångspunkt, liksom en samlad funktion för värdegrundsfrågor i staten. Regeringen har vidtagit flera åtgärder som ligger i linje med rapporterna, se nedan. Rapporterna utgör ett värdefullt underlag i det löpande arbetet med att utveckla styrningen av de statliga myndigheterna.

ESV har på uppdrag av regeringen vidtagit ett antal åtgärder och tagit fram underlag som ger vägledning för en mer strategisk styrning. ESV har bl.a. redovisat hur myndigheternas resultat kan synliggöras (ESV 2016:51), lämnat förslag på att kravet på att lämna delårsrapporter ska tas bort (ESV 2017:3) och kartlagt goda exempel på effektiviseringar i statsförvaltningen (ESV 2016:59). ESV:s översyn av den årliga värderingen av hur väl myndigheterna följer relevanta ekonomiadministrativa bestämmelser resulterade bl.a. i att antalet frågor som ska besvaras av myndigheterna minskade från 120 år 2016 till ett 40-tal 2017.

Vidare har regeringen gett en särskild utredare i uppdrag att se över regeringens analys- och utvärderingsresurser och hur dessa bör vara organiserade (dir. 2017:79). Syftet är bl.a. att säkerställa att ökade behov av analyser med helhetsperspektiv kan mötas.

Regeringen har bedömt att det finns ett ökat behov av styrning av den offentliga sektorns digitalisering (se avsnitt 6).

Agenda 2030 – nationellt genomförande

Regeringens ambition är att Sverige ska vara ledande i genomförandet av FN-resolutionen om hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling, Agenda 2030.

Regeringen har fortsatt det kartläggningsarbete som behövs för att se hur väl Sverige uppfyller agendans mål, där bl.a. de redovisningar som inkommit från ett 90-tal statliga myndigheter utgör en viktig grund. På regeringens uppdrag har Statistiska centralbyrån (SCB) i samarbete med ett stort antal statistikinsamlade myndigheter systematiskt gått igenom och redovisat nuläget i Sverige för agendans 17 mål, 169 delmål och 232 unika indikatorer (Fi2017/00692/SFÖ). Arbetet har resulterat i att det nu finns en preliminär bedömning bl.a. av hur Sverige lever upp till de olika målen. I sin rapport redovisar SCB ett drygt 120-tal indikatorer, varav ca 100 helt eller delvis motsvarar de globala indikatorerna. Av samtliga globala indikatorer bedömer SCB att 49 stycken, dvs. 20 procent, visar att Sverige nått det delmål till vilken indikatorn är kopplad.

Agenda 2030-delegationen (dir. 2016:18 och dir. 2017:8) har vidare lämnat tre redovisningar, som bl.a. omfattar ett förslag till övergripande handlingsplan för Sveriges genomförande av

agendan. Delegationens olika förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

I den ekonomiska vårpropositionen för 2017 presenterade regeringen ett ramverk för nya mått på välbefinnande. I linje med Agenda 2030 ska utvecklingen av välbefinnandet och ett hållbart samhälle följas inom tre områden: ekonomiska, miljömässiga och sociala indikatorer.

Agendans genomförande följs årligen upp vid FN:s politiska högnivåforum. Sverige lämnade i juli 2017 en rapport om genomförandet av agendan. Rapporten togs fram i nära samverkan med myndigheter, kommuner och landsting, näringsliv, civilsamhällsorganisationer, fackföreningar, universitet och högskolor. Med en inkluderande förankringsprocess, där olika aktörer bjuds in att ta del av kunskap och erfarenheter, skapas förutsättningar för ett brett engagemang. Regeringens inriktning är att genomförandet av Agenda 2030 ska ske integrerat i ordinarie processer. Närmare redogörelser för genomförandet finns under respektive utgiftsområde.

Rättssäkerhet och effektivitet

En god förvaltningskultur motverkar korruption

Sedan den 1 januari 2017 har Statskontoret i uppgift att främja och samordna arbetet för en god förvaltningskultur i staten. Fokus ligger på ledarskapets betydelse och rollen som stats-tjänsteman. Arbetet är en viktig del i tillitsreformen.

Inom ramen för arbetet med en god förvaltningskultur har regeringen gett Statskontoret i uppdrag att stärka arbetet mot korruption och andra oegentligheter i statsförvaltningen, bl.a. genom att inrätta ett statligt nätverk mot korruption (Fi2017/01595/SFÖ). Arbetet med att främja en kultur fri från korruption och andra oegentligheter ska särskilt inriktas på myndigheter med stora inköp och myndigheter som verkar nära byggbranschen. Vidare innefattar uppdraget att utarbeta riktlinjer för hur statliga myndigheter kan underlätta för anställda, uppdragstagare, leverantörer och kunder som vill informera om misstankar om korruption eller andra oegentligheter, liksom hur myndigheterna själva kan hantera misstankar av detta slag. ESV har också i regleringsbrevet för 2017 i uppdrag att se över vissa myndigheters tillämpning av

förordningen om intern styrning och kontroll (Fi2017/02672/E2).

Myndigheternas lokalförsörjning

Regeringens arbete med att se över myndigheternas lokalkostnader har fortsatt. Bland annat har ESV på regeringens uppdrag tagit fram rapporten Nyckeltal i statens lokalförsörjning (ESV 2017:49) och där lämnat förslag till nya nyckeltal för statens lokalförsörjning, vilket i betänkandet Systematiska jämförelser – För lärande i staten (SOU 2015:36) identifierats som ett område där man kan arbeta med systematiska jämförelser. ESV:s rapport bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Samordnade tjänster ökar effektiviteten

Regeringens arbete med att skapa kostnads-effektiva och säkra lösningar för myndighets-gemensamma tjänster har fortsatt. SSC och Kammarkollegiet utför tjänster åt främst statliga myndigheter inom bl.a. inköpsamordning, fordringsbevakning, försäkring, kapitalförvaltning, lönehantering och ekonomi.

Antalet myndigheter som är anslutna till någon av de bastjänster som SSC levererar ökade till 150 stycken i slutet av 2016, vilket utgör ca 34 procent av staten mätt i antalet anställda, jämfört med 147 myndigheter och 30 procent av staten 2015. Regeringen har också utvidgat förordningsregleringen av vilka myndigheter som ska använda SSC:s lönerelaterade tjänster.

Nöjdheten hos de myndigheter som är anslutna till SSC ökade något 2016, från ett s.k. nöjd kund-index på 68 till 69. De största skillnaderna finns i de ekonomirelaterade tjänsterna, där nöjdheten ökat, och för service-desken, där nöjdheten minskat. SSC redovisade för 2016 ett resultat på -8,5 miljoner kronor, vilket var en förbättring med 9,6 miljoner kronor från 2015. Sedan starten 2012 har resultatet förbättrats med totalt 69,4 miljoner kronor, vilket är en ökning med 89 procent. Regeringens mål är att myndigheten fr.o.m. 2017 på årsbasis ska uppnå en ekonomi i balans.

Som en följd av bl.a. systembyten har SSC haft ökade kostnader, vilket medfört avgiftshöjningar som särskilt mindre myndigheter kan ha svårt att klara inom givna ramar. På regeringens uppdrag har SSC redogjort för gällande situation med stödsystemen. SSC bedömer att systembyten kommer att kosta myndigheten 400–500 miljoner kronor under en dryg femårsperiod. För att stärka kapaciteten inom

personal- och löneadministrationen har SSC i april 2017 tecknat ett kompletterande avtal med en systemleverantör, som sträcker sig som längst fram till mars 2032. Vidare har regeringen i december 2016 gett Kammarkollegiet och ESV i uppdrag att förbereda ett inordnande och en överföring av ESV:s uppgift att säkerställa statsförvaltningens tillgång till administrativa system till Kammarkollegiet (Fi2016/04307/E2 och Fi2016/04316/SFÖ). Förberedelserna inför överföringen ska slutföras fram till den 1 januari 2018. Som en del i ett pågående regeringsuppdrag om e-arkiv ska vidare SSC upphandla en förvaltningsgemensam tjänst för e-arkiv (Fi2017/01440/DF).

Omsättningen i användningen av Kammarkollegiets ramavtal ökade från 13,5 miljarder kronor 2015 till 14,1 miljarder kronor 2016. År 2015 och 2016 har sociala risker och miljökrav inom de varu- och tjänsteområden som ramavtalen omfattar inventerats och analyserats. Områdena bedömdes utifrån risk för brott mot mänskliga rättigheter, rättigheter i arbetslivet och risk för korruption. Vidare ställs uppföljningsbara miljömål i majoriteten av ramavtalsupphandlingarna. Kammarkollegiets mål är att ställa miljökrav och sociala krav som är relevanta, effektiva och uppföljningsbara.

Det belopp som drivs in med hjälp av Kammarkollegiets tjänster för fordringar och indrivning ökade från 58 miljoner kronor 2015 till 98 miljoner 2016. Även antalet inkomna och avgjorda ärenden ökade. Kundnöjdheten i fordringsverksamheten steg påtagligt mellan 2014 och 2015. År 2014 bedömde 71,5 procent av kunderna att tjänsterna var bra eller mycket bra. År 2015 hade denna andel ökat till 82,3 procent. Motsvarande andel uppgick 2016 till 81 procent.

Marknadsvärdet av det kapital som förvaltas av Kammarkollegiet ökade 2016 med 22 miljarder kronor och uppgick vid årets slut till 196 miljarder kronor. I verksamheten görs en prövning av i vilka bolag som investeringar bör ske, bl.a. med hjälp av internationella standarder och normer som rör miljö, mänskliga rättigheter, arbetsvillkor och korruption. Kammarkollegiet investerar t.ex. inte i bolag som är involverade i bekräftade fall av korruption eller kränker mänskliga rättigheter. Myndigheten har även en egen policy för ansvarsfulla investeringar där det också sker ett positivt urval utifrån s.k. ESG-faktorer (Environmental, Social and

Governance). Dessutom följs i vissa fall Svenska kyrkans policy för ansvarsfulla investeringar.

Premierna i Kammarkollegiets försäkringsverksamhet höjdes 2016 som en följd av högre skadekostnader. Totalt ökade premieintäkterna med 2 procent jämfört med föregående år. Myndighetens mål är att driftskostnaderna i förhållande till premieintäkterna över tid ska understiga 20 procent. För 2016 uppgick andelen till 16 procent.

Kvalitet, service och tillgänglighet

Spridningen av statliga myndigheter har ökat

Regeringen har fortsatt att omlokalisera verksamhet eller hela myndigheter från Stockholms län till andra delar av landet. Detta är del i regeringens arbete med att säkerställa att statliga myndigheter finns i hela landet.

En omlokalisering pågår av vissa delar av E-hälsomyndighetens verksamhet, inklusive dess säte, från Stockholm till Kalmar. Regeringen har också beslutat att den nya Jämställdhetsmyndigheten ska vara placerad i Göteborg.

Vidare har Fastighetsmäklarinspektionen i uppdrag att omlokalisera myndigheten till Karlstad, vilket ska vara genomfört senast den 1 december 2017. SCB har i uppdrag att senast den 30 april 2018 lokalisera ytterligare verksamhet till Örebro, där också myndighetens säte ska ligga. Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd har i uppdrag att lokalisera sin verksamhet till Skellefteå, vilket ska vara genomfört senast den 1 september 2018.

Den 31 augusti 2017 beslutade regeringen att lokalisera Myndigheten för kulturanalys till Göteborg, Polarforskningssekreteriatet till Luleå, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor till Växjö, viss verksamhet vid Strålsäkerhetsmyndigheten och Svenska ESF-rådet, inklusive myndigheternas säten, till Katrineholm respektive Gävle samt ytterligare verksamhet vid Universitets- och högskolerådet och Tillväxtverket till Visby respektive Östersund. Lokaliseringen ska för samtliga myndigheter vara avslutad hösten 2018, utom för Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor samt Polarforskningssekreteriatet, vars lokalisering ska vara avslutad senast den 1 februari 2019 respektive den 30 juni 2019.

En ändamålsenlig statlig indelning

Regeringen beslutade 2015 att ge en kommitté i uppdrag att bl.a. föreslå en ny läns- och landstingsindelning som skulle innebära att Sverige delades in i väsentligt färre län och landsting (dir. 2015:77). I uppdraget ingår även att föreslå en ändrad beteckning för kommuner på regional nivå, om det bedöms lämpligt. Regeringen beslutade i juni 2017 att det förstnämnda uppdraget och tillhörande deluppdrag ska utgå. Kommittén ska inte heller utreda länsstyrelsernas organisation eller lämna förslag till hur det regionala utvecklingsansvaret ska tilldelas landstingen. Kommittén behåller dock bl.a. uppdragen i fråga om beteckningen för kommuner på regional nivå och statliga myndigheters regionala indelning. Uppdraget ska slutredovisas senast den 28 februari 2018. Kommitténs förslag kommer därefter att beredas.

5.3.3 Analys och slutsatser

Regeringen bedömer att den statliga förvaltningen i ett internationellt perspektiv presterar bra, men att den kan bli bättre. I en föränderlig omvärld krävs att förvaltningen både är förutsebar och anpassningsbar. Genom bl.a. tillitsreformen har åtgärder vidtagits för att styrningen ska bli mer strategisk och sammanhållen samt för att den ska fokusera på helheten. Det är också viktigt att regeringens resurser för utvärdering och analys är ändamålsenligt organiserade och styrda, vilket de förslag som den ovan nämnda utredningen om dessa resurser kommer lämna förväntas bidra till.

Myndigheternas möjligheter att möta förändringar stärks genom en god förvaltningskultur, där Statskontoret genom sin nya uppgift får en viktig roll. Regelverk och återrapporteringskrav ska inte i onödan medföra en detaljstyrning som hämmar myndigheternas förmåga att bedriva och utveckla sin verksamhet. Samtidigt krävs ökad samordning för att gemensamma lösningar och investeringar ska kunna tillvaratas.

Regeringen bedömer att kostnaderna för byten av administrativa stödsystem i samband med att ramavtal löper ut är för stora. Regeringen bedömer dock att det i samband med omfattande systembyten är en tydlig fördel med en samlande aktör som SSC.

5.4 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har avgivit en revisionsberättelse med reservation avseende Kammarkollegiets årsredovisning för 2016. Ett av skälen till detta är att normeringen inte ger förutsättningar för att säkerställa tillräckliga och ändamålsenliga underlag för att bedöma värdet i redovisningen av andelar i hel- och delägda företag. En annan anledning är att Riksrevisionen anser att Kammarkollegiet har gjort en för låg justering av värdet av innehavet i SAS AB och att en komplett anslagsredovisning saknades till årsredovisningen. När det gäller redovisningen av andelar i hel- och delägda företag kan det konstateras att myndighetens redovisning har skett i enlighet med det normeringsbeslut som fattats av ESV om undantag från tillämpning av föreskrifter.

Det krävs en noggrann analys av konsekvenserna innan någon förändring avseende Kammarkollegiets redovisning av andelar i hel- och delägda företag kan göras. Regeringen avser att ge ESV i uppdrag att utreda frågan.

5.5 Politikens inriktning

Innovativ och samverkande förvaltning

Enskildas, organisationers och företags behov och förväntningar är en utgångspunkt för den offentliga förvaltningen. Dagens snabba samhällsutveckling innebär att den offentliga sektorn måste vara både förutsebar och anpassningsbar. Det ställer höga krav på en mer sammanhållen styrning på flera nivåer.

Regeringen vill värna och utveckla den svenska förvaltningsmodellen, med en stor tillit och ett långtgående delegerat ansvar till de statliga myndigheterna. Styrningen ska därför vara långsiktig, strategisk, verksamhetanpassad och utgå från ett helhetsperspektiv, med tillit och förtroende som grund. Med tillitsbaserad styrning avser regeringen en styrning som både tydliggör vad som ska uppnås och ger ett så stort handlingsutrymme som situationen tillåter för den som ska utföra verksamheten. En tillitsbaserad styrning omfattar även en uppföljning och efterhandskontroll, som både ger tillräckliga underlag för fortsatt styrning och upplevs vara

meningsfull och legitim av den som ska kontrolleras. För att främja statliga myndigheters idé- och verksamhetsutveckling inom ramen för en tillitsbaserad styrning har Statskontoret fått i uppdrag att synliggöra och lyfta fram goda exempel som bidrar till en rättssäker och effektiv förvaltning med tillit och förtroende som grund (Fi2017/03341/SFÖ).

Behovet av samordning har i flera fall ökat och styrningen behöver i en del fall bli mer sammanhållen, t.ex. genom att utgå från verksamhetsområden snarare än enskilda myndigheter. Lokalisering och digitalisering är exempel på områden där ett helhetsperspektiv medför fördelar för staten som helhet, vilket också avspeglas i regeringens styrning.

Medborgarnas förtroende för det allmänna är även fortsättningsvis en grundläggande förutsättning för den statliga förvaltningen och dess förmåga att möta förändringar. Arbetet för en god förvaltningskultur och mot korruption fortsätter. För statens legitimitet är också statens närvaro i hela landet en fortsatt prioriterad fråga.

Agenda 2030

Sverige har såväl ett gynnsamt utgångsläge som viktiga utmaningar framför sig i arbetet med Agenda 2030 för hållbar utveckling. Regeringen ser båda förhållandena som drivkrafter för det fortsatta arbetet med att genomföra Agenda 2030 i Sverige och därmed bidra till det globala förverkligandet av de 17 målen i agendan. Det finns utmaningar som kräver insatser både i Sverige och internationellt. Agendan ska genomföras inom ramen för ordinarie styrning och processer, genom arbetet inom alla politikområden, så som bl.a. jämställdhetspolitiken, miljöpolitiken samt politiken för global utveckling.

Arbetet med att vidareutveckla existerande partnerskap kommer därför fortsätta, liksom arbetet med att främja och ingå i nya, innovativa partnerskap, inte minst av tvärspektoriell karaktär, både i Sverige och internationellt. Samverkan mellan det privata, offentliga och idéburna samhället är en förutsättning för att nå agendans mål och vidmakthållande av det stora engagemang som många delar av samhället visar. Regeringen sätter stort värde på samarbetet med näringslivet och civilsamhällets organisationer i genomförandet av Agenda 2030.

Regeringens ambition är att utforma en övergripande och nationell handlingsplan för

genomförandet av Agenda 2030. Regeringen avser också att ta fram nationella svenska indikatorer för agendans mål liksom ett uppföljningssystem (Fi2017/00692/SFÖ).

Det är av vikt att tänka globalt och agera lokalt. Viktigt arbete sker i kommunerna och landstingen som ansvarar för stora delar av samhällsservicen. Lokal självstyrelse skapar förutsättningar att hitta lokalt och regionalt anpassade lösningar i balansen mellan ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet.

Regeringen avser att fortsatt vara aktiv inom EU, på det internationella planet bilateralt och i FN-systemet, för att stödja och främja genomförandet av Agenda 2030.

En viktig förutsättning för genomförandet av Agenda 2030 är att det där finns en bred kunskap om agendans mål och syfte och en medvetenhet om vikten av ett hållbart samhälle. Kommunikativa insatser på olika nivåer är prioriterat. Regeringen kommer även fortsättningsvis aktivt följa upp, dokumentera och rapportera hur arbetet med att genomföra agendan fortlöper samt bidra aktivt till det internationella uppföljningssystem som har etablerats för agendan och de globala målen.

Rättssäkerhet och effektivitet

Arbetet med att effektivisera statens administrativa stödverksamhet fortsätter. Regeringen följer fortlöpande hur intentionerna med reformen realiserar, bl.a. i fråga om effektivisering. Regeringens utgångspunkt är fortsatt att utvidga förordningsregleringen av myndigheters anslutning till SSC:s lönerelaterade tjänster med lämpliga myndigheter under regeringen. Regeringen avser även att analysera om anslutningen till SSC:s beställnings- och fakturatjänster bör förordningsregleras, med utgångspunkt i det förslag som myndigheten lämnat i delrapporten En samordnad ekonomifunktion för statliga myndigheter. En god informationssäkerhet måste säkerställas, varför ett strategiskt arbete i syfte att uppnå detta sker parallellt med beredningen av SSC:s förslag. Regeringen följer vidare med stort intresse SSC:s arbete med regeringsuppdraget att tillhandahålla en tjänst e-arkiv och överväger om åtgärder behöver vidtas för att säkerställa en bred och säker anslutning till tjänsten.

Kvalitet, service och tillgänglighet

Spridningen av statliga myndigheter ska öka

Regeringens arbete med att stärka den statliga närvaron i landet fortsätter. Utgångspunkten är att nya myndigheter ska lokaliseras utanför Stockholms län. Flera omlokaliseringar av verksamhet har beslutats och regeringen avser att fortsätta arbetet med att omlokalisera myndigheter. Det är också något som riksdagen efterfrågat (bet. 2015/16:NU17, rskr. 2015/16:201 samt bet. 2015/16: FiU25, rskr. 2015/16:208). För de myndigheter som har befintlig verksamhet i flera delar av landet är det viktigt att denna, i den utsträckning som detta är möjligt, kan upprätthållas.

Utvecklad service över hela landet

För att säkerställa och stärka tillgången till grundläggande statlig service i hela landet behöver vissa statliga myndigheters lokala serviceverksamheter organiseras på ett mer sammanhållet sätt. Regeringen har som ett led i detta arbete gett Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket i uppdrag att fram till den 30 juni 2018 etablera tio nya servicekontor.

Därutöver ska Statens servicecenter fr.o.m. 2019 ansvara för en samlad serviceorganisation för statlig lokal service. En särskild utredare har i uppdrag att bl.a. presentera en plan för när serviceorganisationens lokala kontor ska tillhandahålla service avseende Försäkringskassans, Pensionsmyndighetens och Skatteverkets verksamhet samt en plan för när tillhandahållande av service för fler myndigheters räkning kan ske vid de lokala kontoren. Utredaren ska även lämna förslag på ytterligare platser där serviceorganisationen ska tillhandahålla service (dir. 2017:95).

För reformens genomförande avsätter regeringen 420 miljoner kronor till berörda myndigheter 2018–2020. Budgetförslagen avseende 2018 finns under berörda utgiftsområden (utg.omr. 3 avsnitt 3.4, utg.omr. 10 avsnitt 1.11 och utg.omr. 11 avsnitt 1.7).

5.6 Budgetförslag

5.6.1 1:1 Statskontoret

Tabell 5.2 Anslagsutveckling 1:1 Statskontoret

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2016	Utfall	85 641		5 577
2017	Anslag	94 266 ¹	Utgifts- prognos	95 488
2018	Förslag	96 727		
2019	Beräknat	99 328 ²		
2020	Beräknat	101 019 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 97 786 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 97 786 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statskontorets förvaltningsutgifter och för regeringens behov av vissa förvaltningspolitiska insatser.

Regeringens överväganden

Tabell 5.3 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:1 Statskontoret

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017 ¹	94 266	94 266	94 266
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	2 453	3 978	5 651
Beslut	7	1 084	1 103
Varav BP18 ³			
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt	1	0	0
Förslag/beräknat anslag	96 727	99 328	101 019

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusivt beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusivt pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 96 727 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Statskontoret* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 99 328 000 kronor respektive 101 019 000 kronor.

5.6.2 1:2 Kammarkollegiet

Tabell 5.4 Anslagsutveckling 1:2 Kammarkollegiet

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2016	Utfall	49 798		5 170
2017	Anslag	60 994 ¹	Utgifts- prognos	60 568
2018	Förslag	71 923		
2019	Beräknat	69 095 ²		
2020	Beräknat	68 316 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 68 009 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 66 103 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kammarkollegiets förvaltningsutgifter och för förvaltningsutgifter för vissa nämnder. Anslaget får även användas för att bevaka statens rätt och andra allmänna intressen samt vissa mindre skadestånd.

Kompletterande information

De ovan angivna nämnderna är Alkohol-sortimentsnämnden, Fideikommissnämnden, Nämnden för styrelserepresentationsfrågor, Resegarantinämnden, Statens överklagandenämnd, Statens skaderegleringsnämnd, Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor och Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar.

Med mindre skadestånd avses skadestånd upp till 600 000 kronor enligt 4 § förordningen (1995:1301) om handläggning av skadeståndsanspråk mot staten.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.5 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	4 662		16 465	-11 803
Prognos 2017	4 700		17 000	-12 300
Budget 2018	5 100		17 900	-12 800

Den avgiftsbelagda offentligrättsliga verksamheten avser auktorisation av tolkar m.m. och

stiftelserätt. Intäkterna disponeras inte av Kammarkollegiet.

Tabell 5.6 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	204 646	181 281	23 365
Prognos 2017	206 960	194 900	12 060
Budget 2018	208 413	203 161	5 252

Kammarkollegiets verksamhet finansieras till större delen av avgifter från uppdragsverksamheten.

Regeringens överväganden

Tabell 5.7 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:2 Kammarkollegiet

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	60 994	60 994	60 994
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 087	2 078	3 165
Beslut	9 535	5 711	3 840
Varav BP18 ³	11 000	7 250	7 250
Varav ³			
Ersättning ändrad könstillhörighet	4 000	3 000	3 000
Gränsdragningen enskilt och allmänt vatten		250	250
Förstärkt insyn partifinansiering	7 000	4 000	4 000
Överföring till/från andra anslag	307	312	317
Varav BP18 ³	307	307	307
Varav ³			
Nämnden för styrelserepr.frågor	60	60	60
Alkoholsortimentsnämnden	247	247	247
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	71 923	69 095	68 316

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget ökas med 4 000 000 kronor 2018 för arbetet med ersättning till personer som har fått ändrad könstillhörighet fastställd i vissa fall. För

2019 och 2020 beräknas av samma anledning anslaget ökas med 3 000 000 kronor per år.

Vidare ökas anslaget med 7 000 000 kronor 2018 för uppgifter som rör ett utbyggt regelverk avseende ökad insyn i partiets finansiering. Från och med 2019 beräknas anslaget av samma anledning ökas med 4 000 000 kronor per år. Finansiering sker genom att anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse 2018 minskas med 1 750 000 kronor och fr.o.m. 2019 med 1 000 000 kronor. Anslaget 6:5 *Stöd till politiska partier* under samma utgiftsområde minskas 2018 med 5 250 000 kronor och fr.o.m. 2019 med 3 000 000 kronor.

Anslaget ökas även fr.o.m. 2018 med 60 000 kronor för uppgifter avseende Nämnden för Styrelserepresentationsfrågor och med 247 000 kronor för uppgiften avseende Alkoholsortimentsnämnden. Finansiering sker genom att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse och det för i år gällande anslaget 6:1 *Alkoholsortimentsnämnden* under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg minskas med motsvarande belopp (prop. 2016/17:100, bet. 2016/17:KU26, rskr. 2016/17:305).

Anslaget beräknas ökas med 250 000 kronor per år 2019–2022 för arbetet med ändrade gränser mellan enskilt och allmänt vatten. Finansiering sker genom att anslaget 1:6 *Lantmäteriet* under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik minskas med motsvarande belopp.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget minskas med 1 465 000 kronor 2018.

Regeringen föreslår att 71 923 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Kammarkollegiet* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 69 095 000 kronor respektive 68 316 000 kronor.

Kredit avseende nya myndigheter

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2018 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare nyttjad kredit uppgår till högst 250 000 000 kronor för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i samband med inrättande av nya myndigheter.

Skälen för regeringens förslag: I avvaktan på ett riksdagsbeslut om anslag för ändamålet anser regeringen att tillgångar och övriga utgifter för nya myndigheters räkning vid anskaffningstillfället tillfälligt bör finansieras med en kredit hos Kammarkollegiet. När en myndighet har bildats bör anskaffningen av tillgångar eller övriga utgifter, inklusive ränta, regleras genom betalning av krediten. Krediten har årligen nyttjats med mellan 0–22 665 000 kronor under den senaste femårsperioden. Hitills under 2017 har 458 000 kronor av krediten nyttjats. För vilka nya myndigheter som krediten behöver utnyttjas 2018, och i vilken utsträckning, är svårt att bedöma. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2018 låta Kammarkollegiet disponera en kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret på högst 250 000 000 kronor för att tillgodose behovet av likviditet i samband med inrättandet av nya myndigheter.

Kredit avseende det statliga försäkringssystemet

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2018 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 kronor för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i det statliga försäkringssystemet.

Skälen för regeringens förslag: Kreditramen är avsedd att finansiera enstaka stora skador eller anhopningar av skador. En nyttjad kredit ska återbetalas inom ramen för försäkringssystemet. Om den sammanlagda försäkringsersättningen som Kammarkollegiet ska betala för en enskild skadehändelse överstiger 50 000 000 kronor, ska dock regeringen besluta om hur det överstigande beloppet ska finansieras utanför det statliga försäkringssystemet.

5.6.3 1:8 Ekonomistyrningsverket**Tabell 5.8 Anslagsutveckling 1:8 Ekonomistyrningsverket**

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2016	Utfall	164 974		4 541
2017	Anslag	160 999 ¹		160 327
2018	Förslag	174 581		
2019	Beräknat	163 249 ²		
2020	Beräknat	164 704 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 160 699 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 159 402 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Ekonomistyrningsverkets förvaltningsutgifter och för verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen.

Kompletterande information

De verksamhetsstöd som avses anges i 26 a § förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet (RK Statsbudgetstöd).

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 5.9 Uppdragsverksamhet**

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	28 138	25 528	2 610
(varav tjänsteexport)	3 057	3 152	-95
Prognos 2017	24 700	23 400	1 300
(varav tjänsteexport)	35	135	-100
Budget 2018	14 700	13 400	1 300
(varav tjänsteexport)	0	0	0

Uppdragsverksamheten avser områdena Ekonomisk styrning, Administrativa system och Tjänsteexport.

Regeringens överväganden

Tabell 5.10 Härlledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:8 Ekonomistyrningsverket

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	160 999	160 999	160 999
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	2 574	5 169	8 015
Beslut	11 008	11 194	10 044
Varav BP18 ³	1 000		
Varav			
Stöd till Sameskolstyrelsen	1 000		
Överföring till/från andra anslag		-14 113	-14 355
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	174 581	163 249	164 704

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget föreslås ökas med 1 000 000 kronor 2018 för genomförandet av ett regeringsuppdrag om att analysera Sameskolstyrelsens kostnadsutveckling och ekonomistyrning.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 10 008 000 kronor fr.o.m. 2018.

Regeringen föreslår att 174 581 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Ekonomistyrningsverket* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 163 249 000 kronor respektive 164 704 000 kronor.

5.6.4 Statens servicecenter

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.11 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	358 380	366 849	-8 469
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2017	404 063	404 063	0
(varav tjänsteexport)			
Budget 2018	562 045	556 345	5 700
(varav tjänsteexport)			

Verksamheten vid Statens servicecenter finansieras med avgiftsintäkter från de myndigheter som är anslutna till Statens servicecenter. Statens servicecenter erbjuder tjänster inom ekonomiadministration, löneadministration och e-handel.

6 Digitalisering och it inom offentlig förvaltning

6.1 Omfattning

Området omfattar frågor om digitalisering och it inom offentlig förvaltning, digital mognad, it-användning och it-investeringar i statsförvaltningen, e-handel i staten, elektronisk identifiering och underskrift, förvaltningsgemensam digital infrastruktur, t.ex. plattformar, tjänster, standarder och ramverk, samt vidareutnyttjande av information från den offentliga förvaltningen. Vidare omfattar området myndighetsstyrning av E-legitimationsnämnden.

Åtgärder och resultat med koppling till digitalisering följs upp och redovisas även inom andra utgiftsområden.

6.2 Mål

Regeringens mål för digitaliseringen av den offentliga förvaltningen är en enklare vardag för medborgare, en öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet samt högre kvalitet och effektivitet i verksamheten.

Vidare har regeringen gjort bedömningen att digitalt ska vara förstahandsval i den offentliga förvaltningens verksamhet och i kontakter med privatpersoner och företag. Digitalt som förstahandsval innebär att den offentliga förvaltningen, när det är lämpligt, ska välja digitala lösningar vid utformningen av sin verksamhet. Samtidigt ska säkerheten och skyddet för den personliga integriteten säkerställas. Med det i beaktande ska det vara enkelt att digitalt komma i kontakt med det offentliga Sverige och

uppgifter ska om möjligt bara behöva lämnas en gång. Den offentliga förvaltningen ska vara effektiv och samarbeta samt återanvända information, uppgifter och gemensamma lösningar, när det är möjligt och lämpligt. Den offentliga förvaltningen ska vidare verka för öppenhet, innovation och delaktighet i digitala lösningar.

6.3 Resultatredovisning

6.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Området har tidigare redovisats under utgiftsområde 22 Kommunikationer. För att följa upp utvecklingen inom verksamhetsområdet används i huvudsak en delmängd av indikatorerna inom digitaliseringspolitiken (se utg.omr.22), som visar andel män och kvinnor som har använt internet för att

- hämta information från myndigheters webbsidor,
- ladda ner blanketter från myndigheters webbsidor, och
- skicka in ifyllda blanketter.

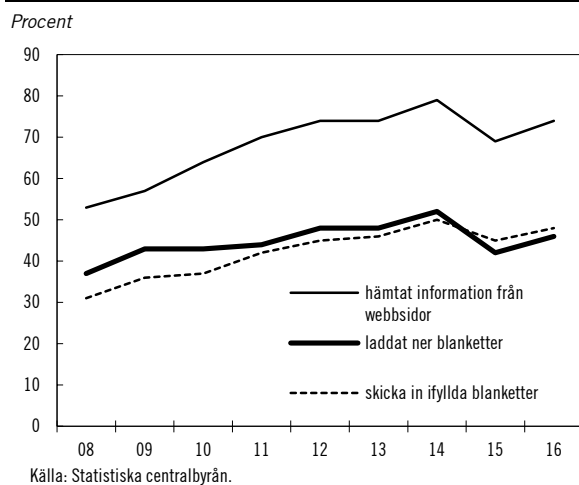
Indikatorerna mäter inte utvecklingen av helt digitala och automatiserade tjänster som myndigheterna erbjuder till privatpersoner och företag. Ett pågående utvecklingsarbete förväntas leda till att mer omfattande indikatorer kan användas i budgetpropositionen för 2019.

För att följa upp utvecklingen på området används även internationella index och rankningar, främst EU:s mätningar Digital Economy and Society Index 2017 (DESI) och eGovernment Benchmark 2016, men även Open Knowledge Foundations index om Global Open data.

Även relevanta rapporter från myndigheter används för att bedöma resultatet på området.

6.3.2 Resultat

Diagram 6.1 Kontakt med myndighet över internet

Enligt Statistiska centralbyråns (SCB) statistik om it-användning bland privatpersoner har andelen individer som använt internet för att hämta information från myndigheters webbsidor ökat från 69 procent 2015 till 74 procent 2016. Bland kvinnliga användare har andelen under samma period ökat från 69 procent till 77 procent och bland män från 70 procent till 72 procent.

I DESI ligger Sverige kvar på åttonde plats när det gäller EU-ländernas digitalisering av den offentliga sektorn. Sveriges resultat är totalt sett bättre än genomsnittet för EU:s medlemsländer, men förbättringen mellan 2015 och 2016 är mindre än EU:s genomsnitt.

I EU:s mätning eGovernment Benchmark 2016 får Sverige ett bättre resultat än vid föregående års mätning, men placerar sig sämre än genomsnittet för de nordiska länderna.

Regeringen har skrivit under en nordisk-baltisk ministerdeklaration med ett antal prioriterade åtgärder för att den nordisk-baltiska regionen ska gå i tåten avseende digitalisering.

Effektiv styrning

För att stärka styrningen har regeringen gett ett tilläggsdirektiv till den pågående utredningen om effektiv styrning av nationella digitala tjänster i en samverkande förvaltning om att analysera hur digitaliseringen i den offentliga sektorn kan stärkas genom att samla ansvaret för frågorna till en myndighet (dir. 2016:97). I delbetänkandet digitalförvaltning.nu (SOU 2017:23) bedöms att Sverige halkat efter jämförbara länder när det gäller den digitala förvaltningen. Utredningen föreslår bl.a. att ansvaret för digitaliseringen i den offentliga sektorn samlas till en myndighet. Utredningens förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Regeringen beslutade den 18 maj 2017 om strategin För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi (N2017/03643/D, se vidare utg.omr. 22 avsnitt 4.4.2).

Regeringen har i januari 2017 ingått en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om en handlingsplan för samverkan vid genomförande av Vision e-hälsa 2025 (S2016/01874/FS) för att skapa bättre förutsättningar för fortsatt digitalisering av vård och omsorg och genomförandet av visionen. Handlingsplanen fastslår bl.a. att en gemensam styr- och samverkansorganisation ska användas (se vidare utg.omr. 9 avsnitt 3.4.2).

Utpekade utvecklingsområden

Regeringen har fortsatt arbeta med följande fyra utvecklingsområden: förenklat företagande (N2016/01182/FF), smartare livsmedelskedja (N2016/01646/EF), smartare samhällsbyggnadsprocess (N2016/01419/EF) och smartare miljöinformation (N2016/02035/EF).

Lagstiftning som stöder digitalisering

En viktig förutsättning för digitaliseringen av den offentliga förvaltningen är att lagstiftningen ger ett tillräckligt stöd för digitaliseringen och en samverkande förvaltning. I den nya förvaltningslag som föreslås träda i kraft den 1 juli 2018 (prop. 2016/17:180) tydliggörs och förbättras myndigheternas möjligheter att använda s.k. automatiserat beslutsfattande. De ändringar i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som regeringen föreslagit i propositionen Utökad sekretesskydd i verksamhet för teknisk

bearbetning och lagring bedöms bidra till bättre förutsättningar för myndighetssamverkan genom att säkerställa skyddet för uppgifter om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden samt skyddet för allmänna intressen vid användning av digitala tjänster och vid utkontraktering av it-drift mellan myndigheter (prop. 2016/17:198).

Regeringen har vidare tillsatt en utredning som bl.a. ska kartlägga och analysera lagstiftning som i onödan försvårar digital utveckling och samverkan inom den offentliga förvaltningen (dir. 2016:98). Utredaren ska även lämna förslag till de författningsändringar som bedöms ha störst potential att stödja den fortsatta digitaliseringen av den offentliga förvaltningen.

En enklare vardag för medborgare

Sveriges placering i eGovernment Benchmark 2016 avseende tillgång till digitala tjänster som skapar en enklare vardag för medborgare i olika livshändelser varierar mellan de olika kategorierna i undersökningen. Bäst i förhållande till de andra EU-medlemsländerna placerar sig Sverige i kategorierna Flytta, Starta företag, Åga och köra bil och sämst i kategorin Förlora och hitta arbete (se tabell 6.1).

Tabell 6.1 Tillgång till digitala tjänster

Livshändelse	Sveriges placering (av 33 länder)
Flytta	3
Starta företag	5
Åga och köra bil	5
Studera	7
Driva företag	10
Starta ett rättsligt förfarande	21
Förlora och hitta arbete	24

Källa: EU eGovernment Benchmark (2016).

När det gäller hur väl digitala tjänster utformas efter användaren (användarcentrerad) har Sverige förbättrat sig sedan föregående års mätning, men ligger fortfarande under det nordiska genomsnittet.

Kommunernas och landstingens digitalisering är viktig för att skapa en enklare vardag för privatpersoner och företag. På uppdrag av SKL gjordes 2016 en undersökning som visar att endast 21 procent av befolkningen tycker att kommuner och landsting lever upp till deras förväntningar på digital service.

Regeringen har i samverkan med SKL genomfört en kartläggning av nio kommuners behov och förutsättningar i arbetet med digital omställning (Fi2016/03061/DF). Vidare har Ekonomistyrningsverket (ESV) på regeringens uppdrag lämnat förslag till en finansieringsmodell för utbyte av viss grunddata mellan statliga myndigheter, kommuner och landsting (Fi2017/02487/DF). Underlagen visar på behovet av ökad nationell styrning och bereds nu vidare inom Regeringskansliet.

E-legitimation

En förutsättning för att digitaliseringen ska bidra till en enklare vardag för privatpersoner och företag är tillgång till säkra och enkla tjänster för identifiering. E-legitimationsnämnden har regeringens uppdrag att säkerställa försörjning av e-legitimationer på kort och lång sikt.

För att underlätta gränsöverskridande elektronisk identifiering har Skatteverket på regeringens uppdrag lämnat förslag till utformning av en tjänst för koppling mellan en utländsk e-legitimation och en individs svenska personnummer eller identitetsstyrkt samordningsnummer vid användning av svenska digitala myndighetstjänster (Fi2016/03889/EF).

Förslaget bereds inom Regeringskansliet.

E-legitimationsnämnden och Post- och telestyrelsen (PTS) har genom förordningsändringar 2016 fått i uppdrag att hantera de skyldigheter som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG, bl.a. avseende tillsyn och tillhandahållande av en nationell förbindelsepunkt för gränsöverskridande e-legitimering.

Mina meddelanden

Antalet privatpersoner och företag som använder Mina meddelanden ökade 2016 jämfört med 2015. I dagsläget tar över 1,7 miljoner privatpersoner och företag emot myndighetspost digitalt via Mina meddelanden. Antalet offentliga avsändare, dvs. statliga myndigheter och kommuner, har däremot inte ökat nämnvärt. Mindre än 30 procent av myndigheterna som omfattas av Skatteverkets uppdrag att följa upp anslutningen (Fi2017/00849/S3) bedömer att de kommer att ansluta relevanta meddelandeflöden till Mina meddelanden senast 2017, vilket är regeringens mål för mellanstora och stora

myndigheter. Regeringen har i regleringsbrevet för 19 myndigheter 2017 gett dessa i uppdrag att vidta åtgärder för att öka anslutningen och mängden meddelanden som kan skickas digitalt.

Öppnare förvaltning som stöder innovation och delaktighet

I Open Knowledge Foundations index om Global Open data har Sverige förbättrat sin placering, från 27:e plats 2015 till 20:e plats 2016. I DESI får Sverige 2017 högre poäng avseende öppna data jämfört med 2016. Sverige faller dock i placering från 20:e plats till 22:a plats.

I eGovernment Benchmark 2016 ökar Sverige antalet poäng med 5 till 64 poäng för transparens i förvaltningen jämfört med undersökningen 2015. Poängen delas ut utifrån hur väl den offentliga förvaltningen redovisar sitt ansvar och sina prestationer, hur lätt det är för användare av digitala tjänster att få en överblick av ärende-processer samt hur väl den offentliga förvaltningen redovisar om personliga data används.

Riksdagen har tillkännagett att regeringen bör ge de statliga myndigheterna i uppdrag att arbeta strategiskt för att öka utbudet av och tillgängligheten till öppna data och se till att de offentliga handlingar som med liten eller ingen kostnad kan bli öppna data tillgängliggörs (bet. 2015/16:FiU25, rskr. 2015/2016:208).

Regeringen gav den 16 juni 2016 Riksarkivet i uppdrag att främja statliga myndigheters arbete med att tillgängliggöra handlingar för vidareutnyttjande (Fi2015/02025/SFÖ och Fi2016/01537/SFÖ). Riksarkivet fick vidare i uppdrag att redovisa förutsättningarna för att myndighetens egen digitala information ska kunna tillgängliggöras avgiftsfritt och som öppna data (Ku2017/00871/KL, se vidare utg.omr. 17 avsnitt 9). Regeringen har vidare gett Tillväxtverket i uppdrag att främja öppen och datadriven innovation som ökar vidareutnyttjande av öppna data och information som omfattas av lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar (Fi2017/02164/DF). Regeringen har även gett Statskontoret i uppdrag att utvärdera hinder mot vidareutnyttjande av öppna data från statliga myndigheter (Fi2017/02163/DF) samt beslutat om bidrag till OECD för en översyn av den datadrivna förvaltningen i Sverige (Fi2017/02165/DF). Med detta anser regeringen

att den aktuella delen av tillkännagivandet har slutbehandlats.

Högre kvalitet och effektivitet i verksamheten

En nationell digital infrastruktur

Regeringskansliet har under 2016 kartlagt behovet av en infrastruktur för digitala tjänster och lösningar, en nationell digital infrastruktur. I delbetänkandet digitalforvaltning.nu (SOU 2017:23) bedöms att det finns ett behov av ökad styrning och samordning samt en tydlig målbild för den nationella digitala infrastrukturen.

Effektiv it-användning

ESV har i uppdrag att fortsatt följa upp digitaliseringen av det offentliga Sverige (Fi2017/00199/DF). De 65 myndigheter som ingår i ESV:s kartläggning har it-kostnader motsvarande 19 miljarder kronor, vilket enligt ESV översatt till hela statsförvaltningen motsvarar 25 miljarder kronor. I relation till statens samlade verksamhetskostnader på drygt 300 miljarder kronor utgör it-kostnaderna drygt 8 procent. Omkring 14 procent av it-verksamheten är utkontrakterad, mätt i andel av de totala it-kostnaderna. Kartläggningen visar att det finns ett behov av förbättrad styrning hos myndigheterna, särskilt avseende it-försörjning, informationssäkerhet och nyttorealiserings.

Regeringen har i sex myndigheters regleringsbrev gett dem i uppdrag att undersöka möjligheten att använda ett internationellt accepterat ramverk för att bl.a. kunna göra jämförelser av it-kostnader och kundnöjdhet samt ta tillvara digitaliseringens möjligheter.

Regeringen följer myndigheternas arbete med strategiska it-projekt. År 2016 bedrev 52 myndigheter 157 strategiska it-projekt, med en samlad budget om 10,7 miljarder kronor. ESV:s kartläggning visar att 78 av dessa projekt, motsvarande 6,9 miljarder kronor, saknade antingen nyttorealiseringsplan, nyttorealiseringsansvarig eller båda delarna. För att statliga myndigheter ska bli bättre på att genomföra verksamhetsutveckling och snabbare uppnå önskade resultat av politiska reformer eller förändrade uppgifter har regeringen tillsatt en expertgrupp för digitala investeringar (dir. 2017:62). Regeringen har också gett 20 myndigheter i uppdrag att vända sig till expertgruppen inför nya större strategiska verk-

samhetsinvesteringar i immateriella anläggnings-tillgångar med väsentliga inslag av it och digitalisering och inhämta rekommendationer.

Riksdagen har tillkännagett att regeringen dels bör se till att de statliga myndigheterna på ett bättre sätt samverkar över myndighetsgränserna med e-förvaltningsprojekt, dels säkerställa att de lägger ett ökat fokus på att ta fram fler e-tjänster (bet. 2015/16:FiU25, rskr. 2015/2016:208). Den tillsatta expertgruppen har som uppgift att bl.a. bidra till kunskapsbyggande, erfarenhetsutbyte och lärande inom det offentliga så att statens samlade kompetens tas tillvara. Regeringen har även lämnat förslag till förändringar i OSL, som beskrivits ovan, som skapar bättre förutsättningar för utveckling av digitala tjänster och samverkan kring gemensamma lösningar. Med detta anser regeringen att den del av tillkännagivandet som avser bättre samverkan över myndighetsgränserna med e-förvaltningsprojekt och ökat fokus på att ta fram fler e-tjänster har slutbehandlats.

En departementspromemoria har 2017 tagits fram och remitterats med förslag till en ny lag om elektronisk fakturering vid offentlig upphandling (Ds 2017:31). De fakturor som en leverantör utfärdar till en upphandlande myndighet eller enhet ska enligt förslaget vara elektroniska och överensstamma med den europeiska standarden för elektronisk fakturering om inte annan standard för elektronisk fakturering har avtalats. Upphandlande myndigheter och enheter ska vara skyldiga att ta emot och behandla fakturor som överensstämmer med den europeiska standarden för elektronisk fakturering. Genom förslaget genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/55/EU av den 16 april 2014 om elektronisk fakturering vid offentlig upphandling.

Säker it-drift

För att öka säkerheten i den statliga it-driften har regeringen gett Försäkringskassan i uppdrag att under tre år erbjuda samordnad och säker it-drift för vissa myndigheter (Fi2017/03084/DF).

Regeringen har även gett PTS i uppdrag att lämna förslag till en förvaltningsmodell för skyddade it-utrymmen för offentliga aktörer som bedriver säkerhetskänslig verksamhet (Fi2017/03084/DF).

6.3.3 Analys och slutsatser

Utvecklingen i den undersökning som genomförs av SCB, och som beskrivits i avsnitt 6.3.2, visar att både kvinnor och män i hög grad tar del av offentlig service digitalt. Även nedladdningen och inskickandet av elektroniska blanketter ökade 2016 jämfört med 2015. Det är emellertid svårt att dra några säkra slutsatser om utvecklingen på området utifrån SCB:s undersökning, eftersom den inte mäter användningen av de helt digitala tjänster som många myndigheter i dag erbjuder. Resultatet från de internationella mätningarna visar dock att den svenska offentliga sektorn inte möter den snabba digitala samhällsutvecklingen och de förändrade behoven från privatpersoner och företag. Regeringen bedömer att det resultat som uppvisas i dessa mätningar delvis är ett utfall av hur den digitala förvaltningen har organiserats i Sverige. Regeringen anser därför att styrningen av digitaliseringen i den offentliga sektorn behöver stärkas genom att en myndighet får ett ansvar för de förvaltningsgemensamma digitaliseringsfrågorna.

Regeringen bedömer vidare att Sverige saknar flera av de förvaltningsgemensamma grundläggande komponenter och lösningar som finns i jämförbara länder. Bristen på en nationell digital infrastruktur har lett till många myndighets-specifika lösningar, som skiljer sig från varandra, vilket i stor utsträckning resulterat i en ineffektiv ordning för den offentliga sektorn som helhet.

Resultat i de internationella mätningarna visar även på behovet av att främja innovation och användardriven design samt användning av öppna data.

Det behövs bättre kunskap om kostnads-bilden i verksamheten för att kunna mäta vilken nytta it genererar för verksamheten. Regeringen bedömer att myndigheterna för merparten av de strategiska it-projekten inte har lagt grunden för att effektivt kunna styra mot och följa upp realiseringen av nyttan samt att det finns brister i myndigheternas förmåga att driva utvecklingen. Vidare bedömer regeringen att myndigheterna behöver utveckla sin digitala mognad för att effektivt, och på ett säkert sätt, ta tillvara digitaliseringens möjligheter.

6.4 Politikens inriktning

Den offentliga förvaltningen behöver öka förmågan att ta tillvara digitaliseringens möjligheter för att möta behoven hos privatpersoner och företag samt behovet av miljö- och klimatomställning. Vidare behöver styrning och samordning inom den offentliga sektorn stärkas för att de besparingar och nyttor som digitalisering medför ska kunna realiseras. I detta arbete måste säkerheten och skyddet för den personliga integriteten säkerställas.

Regeringen anser att fler gemensamma insatser krävs för att nå målet för digitaliseringen av den offentliga förvaltningen. Mot denna bakgrund gör regeringen en långsiktig satsning för att stärka och effektivisera styrningen av digitaliseringen i den offentliga sektorn, bl.a. genom att inrätta en ny myndighet med uppgift att samordna och stödja den förvaltningsövergripande digitaliseringen. Det medför förbättrade förutsättningar för en säker, effektiv och innovativ verksamhetsutveckling, som utgår från användarnas behov. Den nya myndigheten avses att inrättas under 2018 och bl.a. ansvara för uppgifter som nu utförs av E-legitimationsnämnden. Nämnden kommer därför att avvecklas.

Regeringen bedömer att det finns behov av en framtidssäkrad och resurseffektiv nationell digital infrastruktur samt av åtgärder för att få ordning och reda på den offentliga sektorns gemensamma informationsförsörjning. Med informationsförsörjning avses hanteringen och utbytet av registerinformation, s.k. grunddata, och annan information som behövs för att tillhandahålla tjänster inom den offentliga sektorn. Regeringen avser därför att stärka styrningen och samordningen av den offentliga sektorns informationsförsörjning genom att tydliggöra ansvarsfördelningen och öka standardiseringen. Sådana åtgärder förbättrar också förutsättningar för att öka informations-säkerheten och skyddet för den personliga integriteten. Regeringen avser återkomma med formerna för detta. Den nya myndigheten kommer att ha en viktig uppgift i att samordna den nationella digitala infrastrukturen.

Digital identitet är en del av den nationella digitala infrastrukturen och en förutsättning för fortsatt utveckling av digital service till privatpersoner och företag. Alla som behöver det ska kunna få tillgång till enkla och säkra e-

legitimationer. Lösningarna ska uppfylla högt ställda krav på säkerhet och användbarhet och nödvändig samordning mellan inblandade aktörer ska ske. Identifiering och underskrifter i samband med användning av digitala tjänster ska fungera på ett enkelt sätt för användaren, oavsett om denna befinner sig i Sverige eller i något annat land. Regeringen förstärker därför satsningen på elektronisk identifiering och underskrift.

Digitalisering av den offentliga förvaltningen underlättas av internationell samverkan. Därför arbetar regeringen aktivt med digitalisering av den offentliga förvaltningen inom ramen för såväl det europeiska som det nordisk-baltiska samarbetet.

Digital förvaltning främjar en tillgänglig och likvärdig service i hela landet. Genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer, som regeringen arbetar med, kommer att öka tillgängligheten till digital offentlig service, särskilt för personer med funktionsnedsättning.

Det finns ett fortsatt behov av att stärka förmågan att leda den digitala utvecklingen hos statliga myndigheter, kommuner och landsting. En ökad digital mognad avseende it-drift och informationssäkerhet skapar förutsättningar för effektiv verksamhetsutveckling, en prövning av utkontraktering och säker it-drift. Regeringen fortsätter arbetet med det internationella ramverket på området för att bl.a. kunna göra jämförelser av it-kostnader och kundnöjdhet.

Regeringen genomför en ny satsning på öppna data och datadriven innovation inom den offentliga förvaltningen. Tillgängliggörande, matchning och vidareutnyttjande av data ska främjas. Strukturerad samverkan kring utbyte av data mellan enskilda och offentliga aktörer ska förstärkas i syfte att stödja innovation och delaktighet. Det är av avgörande vikt att behovet av informationssäkerhet och skydd för den personliga integriteten beaktas i arbetet.

Regeringen bedömer att lagstiftningen måste anpassas ytterligare för att ge ett tillräckligt stöd för digital utveckling och samverkan inom offentlig sektor. Regeringen kommer att ta ställning till de förslag som lämnas från utredningen om rättsliga förutsättningar för en digitalt samverkande förvaltning (dir. 2016:98)

utifrån behovet av att undanröja onödiga juridiska hinder för digitalisering och samverkan.

6.5 Budgetförslag

6.5.1 1:18 Digitaliseringsmyndigheten

**Tabell 6.2 Anslagsutveckling
1:18 Digitaliseringsmyndigheten**

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2016	Utfall	53 545		1 501
2017	Anslag	75 265 ¹	Utgifts- prognos	65 265
2018	Förslag	177 050		
2019	Beräknat	117 934 ²		
2020	Beräknat	110 709 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition. Till och med budgetåret 2017 redovisades anslaget under utg.omr. 22 Kommunikationer (anslaget 2:6 Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse).

² Motsvarar 116 010 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 106 998 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Digitaliseringsmyndighetens förvaltningsutgifter. Anslaget får användas för utgifter för styrning, samordning och uppföljning av digitaliseringen av den offentliga förvaltningen samt för den nationella digitala infrastrukturen. Anslaget får användas för utgifter för E-legitimations-nämndens verksamhet i den mån den inte finansieras med avgifter samt för andra förvaltningsgemensamma tjänster och funktioner.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.3 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016		7	7	0
Prognos 2017		25	25	0
Budget 2018		50	50	0

E-legitimationsnämnden får disponera de avgifter som myndigheten får ta ut av de upphandlande myndigheter som ansluter sig till det

system för säker elektronisk identifiering som nämnden tillhandahåller.

PTS får enligt förordningen (2016:602) om finansiering av Post- och telestyrelsens verksamhet disponera de avgifter som myndigheten tar ut av tillhandahållare av betrodda tjänster enligt lagen (2016:561) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om elektronisk identifiering.

Regeringens överväganden

**Tabell 6.4 Härledning av anslagsnivån 2018-2020 för
1:18 Digitaliseringsmyndigheten**

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017 ¹	52 882	52 882	52 882
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	428	1 683	3 052
Beslut	123 801	63 542	55 350
Varav BP18 ³	102200	86000	87100
Varav ³			
Digitaliseringsmyndigheten	16 700	23 500	30 500
Nationell digital infrastruktur	65 500	42 500	36 600
Öppna data	20 000	20 000	20 000
Överföring till/från andra anslag			1
Varav BP18 ³			
Varav ³			
Kostnadsfri bolagsregisterinformation			
Övrigt	-1	259	264
Förslag/beräknat anslag	177 050	117 934	110 709

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget. Beloppet 52 882 tkr avser flytt av medel ifrån utg.omr. 22, anslag 2:6 Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse enligt beslut i 2017 års ekonomiska vårproposition. Detta efter att anslaget har minskats med 22 443 tkr fr.o.m. 2018 som följd av att verksamhet och ändamål som avser kostnadsfritt tillhandahållande av registerinformation inom området digital förvaltning flyttas till utgiftsområde 24 Näringsliv och anslaget 1:11 Bolagsverket (prop. 2016/17:100, bet. 2016/17:KU26, rskr. 2016/17:305).

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Under 2017 användes anslaget 2:6 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse* under utgiftsområde 22 Kommunikationer till bl.a. projekten att följa de statliga myndigheternas användning av it och hur myndigheterna tar tillvara digitaliseringens möjligheter samt till utgifter för E-arkiv, E-handel i staten, Svensk e-

legitimation, E-legitimationsnämnden och genomförandet av eIDAS-förordningen.

Efter förslag i 2017 års ekonomiska vårproposition har riksdagen beslutat att överföra den verksamhet som finansierades med detta anslag till utgiftsområde 2 Samhälls-ekonomi och finansförvaltning (prop. 2016/17:100, bet. 2016/17:KU26, rskr. 2016/17:305). Anslaget har i samband med detta bytt namn till 1:18 *Digitaliseringsmyndigheten*.

Anslaget minskas med 22 443 000 kronor fr.o.m. 2018 som en följd av att de ändamål och verksamheter som avser kostnadsfritt tillhandahållande av registerinformation inom området digital förvaltning flyttats till utgiftsområde 24 Näringsliv (prop. 2016/17:100, bet. 2016/17:KU26, rskr. 2016/17:305). Anslaget 1:11 *Bolagsverket* under utgiftsområde 24 Näringsliv ökas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 102,2 miljoner kronor 2018 för att finansiera en ny myndighet, med uppgift att samordna och stödja den förvaltningsövergripande digitaliseringen, den nationella digitala infrastrukturen och satsningen på öppna data.

Övriga förändringar av anslagen förklaras av tidigare reformer och överföringar som avslutats.

Regeringen föreslår att 177 050 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Digitaliseringsmyndigheten* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 117 934 000 kronor respektive 110 709 000 kronor.

7 Statliga arbetsgivarfrågor

7.1 Omfattning

Området Statliga arbetsgivarfrågor omfattar personal- och lönepolitiska frågor, såsom löneutveckling, pensionsvillkor, arbets- och anställningsvillkor i offentlig anställning, statlig arbetsrätt och kompetensförsörjning. I området ingår bl.a. frågor om arbetsmiljö och hälsa, jämställdhet, mångfald och värdegrundarbete inom staten. Till området hör Arbetsgivarverket, Statens tjänstepensionsverk (SPV) och följande nämnder: Statens ansvarsnämnd, Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd, Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor, Statens överklagandenämnd, Offentliga sektorns särskilda nämnd, samt Trygghetsstiftelsen – en kollektivavtalsstiftelse (Trygghetsstiftelsen).

7.2 Mål

Regeringens mål för området är en samordnad statlig arbetsgivarpolitik som säkerställer att kompetens finns för att nå verksamhetens mål.

Målet utgår från den långtgående arbetsgivarpolitiska delegeringen i staten. Arbetsgivarpolitiken utvecklas i samverkan mellan myndigheterna och samordnas av Arbetsgivarverket. För att uppnå målet måste staten vara en attraktiv och föredömlig arbetsgivare. De statliga myndigheterna ska bedriva ett strategiskt arbete med sin kompetensförsörjning. Att de statsanställda avspeglar befolkningens sammansättning har betydelse för legitimiteten och allmänhetens förtroende för den statliga förvaltningen. Ett respektfullt och värdigt

bemötande av allmänheten är av stor vikt för förtroendet.

Regeringen har satt upp följande delmål för de statliga arbetsgivarna.

- Den statliga sektorn ska totalt sett inte vara löneledande.
- Andelen kvinnor på ledande befattningar i staten ska öka.
- Löneskillnaderna mellan kvinnor och män i staten ska minska.
- Andelen anställda i staten med utländsk bakgrund ska öka på alla nivåer.
- Arbetsmiljön i staten ska vara god.
- De statsanställda ska ha kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som stats-tjänsteman.

7.3 Resultatredovisning

7.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Den arbetsgivarpolitiska delegeringen i staten är långtgående och följs årligen upp av regeringen.

För att följa upp utvecklingen inom verksamhetsområdet i förhållande till regeringens mål och delmål används i huvudsak följande indikatorer:

- myndigheternas arbete med kompetensförsörjningen,
- personalförsörjningsläget i staten,

- utvecklingen av genomsnittliga löner i olika sektorer på arbetsmarknaden,
- andelen kvinnor på ledande befattningar i staten,
- löneskillnaden mellan kvinnor och män i staten,
- andelen anställda med utländsk bakgrund på olika nivåer i staten,
- den genomsnittliga sjukfrånvaron i staten,
- utvecklingen av nybeviljade sjukpensioner i staten, och
- utvecklingen av antalet anmälningar enligt det statliga personskadeavtalet (PSA).

År 2016 var 255 797 personer, varav 52 procent kvinnor och 48 procent män, anställda i den statliga sektorn. Detta motsvarade 5,5 procent av samtliga sysselsatta på den svenska arbetsmarknaden. Bland samtliga månadsavlönade statsanställda hade 95 procent av såväl kvinnorna som männen en heltidsanställning. Heltid är således norm inom statsförvaltningen. I bilaga 2 ges en övergripande redovisning av personalstrukturen m.m. inom staten.

7.3.2 Resultat

En samordnad statlig arbetsgivarpolitik

I detta avsnitt redovisas hur myndigheterna inom området och Trygghetsstiftelsen bidragit till regeringens mål att den statliga arbetsgivarpolitiken ska vara samordnad.

Arbetsgivarverket

Arbetsgivarverket är både en förvaltningsmyndighet under regeringen och en medlemsorganisation. Arbetsgivarverket har vidare i uppgift att utföra stabsuppgifter åt regeringen.

Den statliga arbetsgivarpolitiken utvecklas genom samverkan mellan Arbetsgivarverkets medlemmar och samordnas av myndigheten. Arbetsgivarverket förhandlar och sluter kollektivavtal på statens vägnar för det statliga avtalsområdet. Myndigheten företräder vidare medlemmarna i arbetstvister och svarar för information, rådgivning och utbildning i arbetsgivarfrågor.

Alla statliga myndigheter som har arbetsgivaransvar är medlemmar i Arbetsgivarverket.

Enligt Arbetsgivarverkets årsredovisning för 2016 företrädde myndigheten därutöver detta år 26 icke-obligatoriska medlemmar med anknytning till det statliga området. Dessa medlemmar har sammanlagt ca 5 000 anställda, vilket utgör ca 2 procent av samtliga anställda som är knutna till medlemsorganisationen. Vidare har Arbetsgivarverket serviceavtal med riksdagen och dess myndigheter samt med Kungliga Hovstaterna. Arbetsgivarverket ger därutöver service till tre nordiska myndigheter och till Finsk-svenska gränsälvscommissionen.

Arbetsgivarverket är en avgiftsfinansierad myndighet vars verksamhet finansieras av medlemsavgifter. Medlemsavgiften har de senaste åren uppgått till 0,085 procent av respektive medlems bruttolönesumma, men har för 2017 sänkts till 0,08 procent. År 2016 uppgick intäkterna från medlems- och serviceavgifter till drygt 88 miljoner kronor, vilket ska jämföras med ca 85 miljoner kronor 2015. Totalt uppgick intäkterna för Arbetsgivarverket, i form av avgifter och andra ersättningar, till drygt 95 miljoner kronor 2016, vilket ska jämföras med ca 93,9 miljoner kronor 2015.

Avtal

Av de tre nuvarande ramavtalen om löner m.m. för arbetstagare inom det statliga avtalsområdet (RALS) gäller ett tills vidare, medan två är tidsbegränsade. Med Sveriges akademikers centralorganisation (Saco-S) gäller RALS sedan 2010 tills vidare. Med Seko, service- och kommunikationsfacket samt med Offentliganställdas Förhandlingsråds förbundsområden inom det statliga förhandlingsområdet sammantagna (OFR/S,P,O) gäller avtalen t.o.m. den 30 september 2017.

År 2016 präglades av 2016 års avtalsrörelse, som resulterade i ettåriga avtal med OFR/S,P,O och med Seko och en löneökningnivå på 2,2 procent i de siffersatta avtalen.

Styrmodell och prioriteringar

År 2016 var det första året då den nya gemensamma strategi för statliga arbetsgivare, som har beslutats av Arbetsgivarcollegiet, tillämpades. Strategin, som gäller 2016–2020, är ett gemensamt åtagande för de statliga arbetsgivarna och ersatte tidigare gemensamma strategi som gällde fram t.o.m. 2015. Den nya strategin ska fungera som ledstjärna i en fördjupad arbetsgivarpolitisk samverkan och fokuserar på

tre områden. Till varje målbild är två delstrategier kopplade enligt följande:

1. Utveckling och innovation – Våra verksamheter möter framtida utmaningar och förändrade förutsättningar.
 - Vi samarbetar för att utveckla nya och effektiva lösningar.
 - Våra avtal utformas och tillämpas för att stödja en effektiv verksamhet.
2. Attraktiv arbetsgivare – Vi attraherar den kompetens vi behöver.
 - Vårt samhällsnyttiga uppdrag attraherar rätt kompetens.
 - Vi profilerar staten som attraktiv arbetsgivare.
3. Ledarskap – Våra ledare tar ansvar för och driver verksamhetens utveckling.
 - Våra ledare är tydliga arbetsgivarföreträdare.
 - Vi utvecklar ett aktivt medarbetarskap.

Medlemsundersökning

Medlemsundersökningen har omarbetats i samverkan med medlemmarna. Den första delen av undersökningen fokuserar på Arbetsgivarverkets uppdrag som arbetsgivarorganisation. Frågorna i den andra delen är inriktade på utvecklingen mot målbilderna i strategin för statliga arbetsgivare. Från och med 2016 skickas undersökningen till medlemmarnas högsta chef och besvaras i samverkan mellan chefen och medlemsföreträdaren i Arbetsgivarverket (personalchef eller liknande).

Omarbetningen av medlemsundersökningen innebär att det är svårt att göra jämförelser med tidigare års undersökningar. Det kan dock konstateras att svaren på ett antal frågor visar på en låg andel nöjda medlemmar. Arbetsgivarverket kommer att arbeta vidare inom samtliga områden, där följande tre fördjupningsområden har identifierats av verkets styrelse utifrån resultaten i enkäten:

- arbete med att utveckla och samordna den statliga arbetsgivarpolitiken,
- bidrag till att stimulera myndighetsövergripande samverkan för att utveckla verksamheten, och
- bidrag till att stimulera utvecklingen av statliga ledare.

Svarsfrekvensen på undersökningen 2016 uppgick till 67 procent. De tre senaste åren har svarsfrekvensen för medlemscheferna legat på 40–57 procent och för medlemsföreträdarna på 72–76 procent.

Utöver den årliga medlemsundersökningen utvärderas också Arbetsgivarverkets olika arrangemang, möten och utbildningar kontinuerligt av deltagarna.

Statens tjänstepensionsverk

SPV ansvarar för frågor som rör den statliga tjänstepensioneringen och statens tjänstegrupp-livförsäkring. Hur SPV:s verksamhet finansieras framgår av avsnitt 7.5.2.

År 2016 har SPV arbetat med att införa det nya statliga tjänstepensionsavtalet PA 16 som slutits mellan de centrala parterna på det statliga avtalsområdet. Detta har bl.a. inneburit att myndigheten har behövt bygga om systemstöd och e-tjänster.

Den statliga försäkringsmodellen

SPV har det övergripande ansvaret för att försäkringstekniskt korrekta kostnader beräknas för statliga tjänstepensioner och liknande förmåner. I detta ingår att SPV med tillgängligt underlag ska påföra arbetsgivarna rätt premier utifrån ett statsfinansiellt perspektiv.

Premierna fastställs inom ramen för en statlig försäkringsmodell med en fiktiv försäkringsrörelse. Beräkningarna sker enligt försäkringstekniska riktlinjer som beslutas av SPV.

De premier som myndigheterna och andra berörda arbetsgivare betalar till SPV, och de förmåner som SPV betalar ut, redovisas på inkomstitel 5211 *Statliga pensionsavgifter* respektive belastar anslaget 1:5 *Statliga tjänstepensioner m.m.* Förmånerna ska finansieras fullt ut inom ramen för försäkringsrörelsen. För ett enskilt budgetår finns dock ingen direkt koppling mellan utgifterna på anslaget och inkomsterna på inkomstiteln. Detta beror på att premierna avser beräknade pensionskostnader för aktiv personal, medan anslaget belastas med de förmåner som under året betalas ut till pensionärer och andra förmånstagare.

Den ekonomiska ställningen i försäkringsrörelsen framgår av konsolideringsgraden, dvs. tillgångarna i förhållande till skulderna. SPV har fastställt ett långsiktigt mål som innebär att konsolideringsgraden vid utgången av 2018 ska uppgå till minst 106 procent. Konsoliderings-

graden i sparrörelsen uppgick till 104,3 procent vid utgången av 2016, vilket ska jämföras med 103,6 procent för 2015.

Prestationer

SPV:s driftkostnader jämförs sedan flera år tillbaka med tjänstepensionsföretaget Alectas. Jämförelsen görs utifrån nyckeltalet driftkostnadsprocent, som sätter driftkostnaderna i relation till premieinkomsterna. SPV:s driftkostnadsprocent har ökat från 2,4 till 2,5 procent mellan 2015 och 2016. Uppgifter om Alectas driftkostnadsprocent finns endast för 2015, då nyckeltalet uppgick till 1,6 procent. Driftkostnadsprocent är dock ett trubbigt nyckeltal eftersom premieinkomsterna kan fluktuera mellan olika år, exempelvis beroende på ändringar i de försäkringstekniska antagandena och premieregleringar av engångskaraktär.

SPV införde 2016 nya kvalitetskontroller, som ersätter den utbetalningskontroll som myndigheten tidigare utgått från vid redovisningen av sitt resultat. I och med att kvalitetskontrollen är ny finns det inget resultat från tidigare år att jämföra med.

SPV hanterar återkrav som beror på att för mycket pension eller ersättning betalats ut. Antalet möjliga belopp att återkräva till följd av för mycket utbetald pension minskade 2016. Jämfört med 2015 ökade dock antalet möjliga återkrav utifrån fel orsakade av SPV.

Antalet kontrollerade förmåner och återkrävda belopp enligt SPV:s årliga kontroll av vissa utbetalda pensionsförmåner mot Skatteverkets inkomstuppgifter har minskat sedan kontrollerna infördes 2010. Detta beror främst på att den totala andelen ärenden minskat och att SPV förbättrat utsöknings- och sorteringskriterierna för kontrollen. År 2016 kontrollerades 251 förmåner och ca 2,1 miljoner kronor återkrävdes, vilket kan jämföras med 2010 då 1 169 förmåner kontrollerades och 9,2 miljoner kronor återkrävdes. Kontrollerna avser det senast fastställda inkomståret, vilket innebär att den kontroll som genomfördes av SPV 2016 avsåg inkomståret 2014.

Pensionsinformation, kundnöjdhet och samverkan

SPV samlar in synpunkter från myndighetens målgrupper för att få ett bra underlag för förbättring och utveckling av verksamheten. Med utgångspunkt i de behov och önskemål som framkommit, har SPV 2016 samarbetat med branschen för att underlätta för statligt anställda

som planerar inför sin pensionering. SPV har också i samarbete med tjänsten Min pension erbjudit pensionsinformation via arbetsgivares intranät.

SPV gör årligen mätningar av hur nöjda målgrupperna är med de tjänster och den service som myndigheten tillhandahåller. Den övergripande nöjdheten bland arbetsgivarna uppgick 2016 till 85 på en 100-gradig skala, vilket ska jämföras med 84 för 2015. Nöjdheten bland de statligt anställda har minskat från 66 till 51, medan nöjdheten bland pensionärer har minskat från 77 till 68. Då mätmetoden ändrats för dessa två grupper är resultaten dock inte direkt jämförbara. SPV uppfyller vidare de serviceåtaganden som myndigheten satt upp som mål.

Under 2016 har Myndighetsnätverket i Sundsvallsregionen, där SPV ingår tillsammans med 15 andra myndigheter, arbetat fram och antagit en målbild för 2020, som ska fungera som en ledstjärna i verksamheten under kommande år. Av målbilden framgår bl.a. att myndighetsnätverket även fortsatt ska fokusera på långsiktig kompetensförsörjning och kostnadseffektivitet.

Statlig pensionsverksamhet m.m.

SPV:s verksamhetsområde Statlig pensionsverksamhet m.m. inrymmer bl.a. administrationen av de förmånsbestämda pensionerna enligt statliga tjänstepensionsbestämmelser och den statliga tjänstegrupplivförsäkringen. Verksamheten står för drygt två tredjedelar av myndighetens omsättning och ska bedrivas med full kostnadsäckning över tid. Verksamhetsutfallet för 2016 var positivt och uppgick till ca 9 miljoner kronor.

Inomstatliga pensionsuppdrag

För att underlätta de administrativa processer som myndigheterna ska hantera i samband med tjänstepensioneringar kan SPV erbjuda en enklare pensionshantering för de myndigheter som efterfrågar detta. Denna verksamhet har utvecklats ytterligare under 2016. I december 2016 var 201 myndigheter som sammanlagt omfattar ca 202 000 statligt anställda anslutna till tjänsten. Avgifterna har successivt kunnat sänkas sedan 2010, i takt med en ökad anslutningsgrad. Verksamhetsområdet ska bedrivas med full kostnadsäckning, vilket uppfylldes 2016.

Pensionsverksamhet på uppdrag

SPV bedriver uppdragsverksamhet enligt den affärsstrategi som regeringen fastställt (S2011/00054/ESA).

Uppdragsverksamheten omfattar bl.a. administrationen av de premiebestämda pensionerna enligt det statliga tjänstepensionsavtalet. Ungefär en tredjedel av SPV:s omsättning hänför sig till denna verksamhet. Målet för verksamheten är att generera ett verksamhetsutfall, exklusive ränteintäkter avseende balanserade vinstmedel, som på fem år motsvarar minst 6 procent av verksamhetens intäkter. Områdets ekonomiska resultat 2016 bidrar till att detta mål nås för sjätte året i följd.

Nämndmyndigheter inom området

Till området hör fyra nämndmyndigheter, som prövar vissa frågor inom den delegerade statliga arbetsgivarpolitiken.

Statens ansvarsnämnd

Statens ansvarsnämnd prövar frågor om disciplinansvar, åtalsanmälan, avskedande, avstängning och läkarundersökning med tvång beträffande statligt anställda i högre befattningar. Till denna krets hör bl.a. myndighetschefer, domare, åklagare och professorer.

År 2016 hade nämnden 5 sammanträden och därutöver har ett beslut fattats efter skriftlig beredning. Av tabell 7.1 framgår utvecklingen av antalet anmälningsärenden som inletts i behörig ordning de senaste tre åren.

Tabell 7.1 Ärenden vid statens ansvarsnämnd

Antal ärenden	2014	2015	2016
Pågående ärenden	0	4	1
Inkomna ärenden	13	8	8
Avgjorda ärenden	9	11	8
- varav avsked/avstängning	0	2	1
- varav läkarundersökning	0	0	0
- varav åtalsanmälan	1	2	1
- varav disciplinansvar	1	3	0
- varav avskrivna ärenden	7	4	6
Kvarstående ärenden	4	1	1

Källa: Statens ansvarsnämnd.

Svea hovrätt utför administrativa uppgifter åt nämnden. Dess förvaltningsutgifter belastar anslaget 1:4 *Arbetsgivarpolitiska frågor*.

Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd

Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd utövar vissa befogenheter som tillkommer arbetsgivaren enligt de statliga pensionsbestämmelserna i deras lydelse den 31 december

1991 eller tidigare. Nämnden prövar vidare vissa frågor enligt den statliga grupplivförsäkringen.

Tvister rörande den statliga grupplivförsäkringen avgörs av Skiljenämnden för grupplivfrågor, som består av ledamöterna i Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd.

År 2016 sammanträdde Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd fyra gånger. Av tabell 7.2 framgår hur många ärenden som nämnden har avgjort under de senaste tre åren.

Tabell 7.2 Ärenden vid Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd

Antal ärenden	2014	2015	2016
Pågående ärenden	0	0	0
Inkomna ärenden	9	9	12
Avgjorda ärenden	9	9	12
- varav grupplivärenden	9	9	12
- varav pensionsärenden	0	0	0
Kvarstående ärenden	0	0	0

Källa: Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd.

SPV utför administrativa och handläggande uppgifter åt nämnden. Dess förvaltningsutgifter belastar anslaget 1:4 *Arbetsgivarpolitiska frågor*.

Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor

Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor har till uppgift att pröva frågor om tvister om tillämpningen av PSA. Skiljenämnden prövar vidare överklaganden av beslut av Kammarkollegiet om bl.a. ersättning vid skada i skolan eller vid arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Skiljenämnden prövar även andra frågor i den utsträckning det framgår av avtal, andra författningar eller beslut.

Av tabell 7.3 framgår hur många ärenden som prövats av skiljenämnden under de senaste tre åren. Skiljenämnden har justerat uppgifterna för 2014 och 2015, varför dessa skiljer sig från de uppgifter som lämnades i budgetpropositionen för 2017.

Tabell 7.3 Ärenden vid Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor

Antal ärenden	2014	2015	2016
Pågående	53	91	54
Inkomna	150	171	162
Återförvisade	3	0	1
Avgjorda (i sak)	96	192	141
- varav PSA	47	120	88
- varav författningsreglerade	49	72	53
Avgjorda (övriga)	13	16	13
Kvarstående ärenden	91	54	61

Källa: Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor.

Det har kommit in fler ärenden till skiljenämnden under de senaste tre åren än tidigare. År 2016 genomförde skiljenämnden 10 sammanträden, vilket ska jämföras med 12 sammanträden 2015, då den ärendebalans som uppstod 2014 hanterades, och 9 sammanträden 2014.

Kammarkollegiet utför administrativa och handläggande uppgifter åt skiljenämnden. Skiljenämndens förvaltningsutgifter belastar anslaget 1:2 *Kammarkollegiet*. Dessa uppgick 2016 till 1 156 000 kronor.

Statens överklagandenämnd

Statens överklagandenämnd prövar överklaganden av beslut i anställningsärenden i statsförvaltningen med undantag av universitets- och högskolesektorn.⁵ Nämnden prövar även överklaganden av beslut om utbildning i skydd mot olyckor (övriga ärenden) och beslut som rör totalförsvarspiktiga (försvarsmaktsärenden).

År 2016 genomförde nämnden 21 sammanträden. Av tabell 7.4 framgår antalet inkomna och avgjorda ärenden under de senaste tre åren samt i hur många av dessa ändringar av det överklagade beslutet skett genom bifall eller återförvisning till myndigheten för förnyad prövning.

Tabell 7.4 Ärenden vid Statens överklagandenämnd

Anställningsärenden och övriga ärenden

Antal ärenden	2014	2015	2016
Inkomna ärenden	1 182	1 517	1 515
Avgjorda ärenden	1 198	1 541	1 389
- varav bifall/återförvisning	28	36	28

Försvarsmaktsärenden

Antal ärenden	2014	2015	2016
Inkomna ärenden	255	213	125
Avgjorda ärenden	307	229	189
- varav bifall/återförvisning	6	0	2

Källa: Statens överklagandenämnd.

Nämnden har som mål att ett ärende ska vara avgjort senast tre månader från ankomstdagen. Måluppfyllelsen för 2016 var 84 procent, vilket ska jämföras med 95 procent för 2015 och 95 procent för 2014.

Kammarkollegiet utför administrativa och handläggande uppgifter åt nämnden. Dess förvaltningsutgifter belastar anslaget 1:2 *Kammarkollegiet* och uppgick 2016 till 4 276 000 kronor.

Offentliga sektorns särskilda nämnd

Offentliga sektorns särskilda nämnd tillkom genom det s.k. särskilda huvudavtalet den 29 november 1976 för den offentliga sektorn. Avtalet ansluter till arbetsrättsreformen 1977 (prop. 1975/76:105). På begäran av förhandlande part ska nämnden i sitt utlåtande ange om den anser att ett kollektivavtal i något visst ämne skulle kränka den politiska demokratin.

Nämnden består av representanter för arbetsgivar- respektive arbetstagar sidan samt riksdagen. Nämnden har hittills endast behandlat ett ärende, som avgjordes 1995. Nämndens förvaltningsutgifter belastar anslaget 1:4 *Arbetsgivarpolitiska frågor*.

Trygghetsstiftelsen

Trygghetsstiftelsen bildades av staten och de statsanställdas huvudorganisationer 1990 i samband med att parterna på det statliga avtalsområdet enades om trygghetsavtalet för statligt anställda. Den 1 januari 2015 ersattes trygghetsavtalet av ett avtal om omställning. Trygghetsstiftelsen har fått i uppdrag att bedriva verksamhet enligt det nya avtalet.

Trygghetsstiftelsens verksamhet finansieras genom avgifter från statliga myndigheter och andra arbetsgivare som omfattas av avtalet om omställning. Avgifterna fastställs genom centrala

⁵ Överklagade anställningar inom denna sektor prövas av Överklagandenämnden vid högskolan.

kollektivavtal mellan områdets parter. Den totala avgiften för stiftelsen var oförändrad 2016 och uppgick till 0,3 procent av arbetsgivarnas lönesummor. Avgifterna uppgick till sammanlagt 310 miljoner kronor 2016, vilket ska jämföras med 304 miljoner kronor 2015 och 294 miljoner kronor 2014.

Anmälda till Trygghetsstiftelsen

När en statsanställd blir uppsagd på grund av arbetsbrist eller innehaft en tidsbegränsad anställning som löpt ut och som omfattas av avtalet om omställning skickas en anmälan till Trygghetsstiftelsen. Detsamma gäller om någon till följd av omlokalisering väljer att inte följa med till den nya orten och därför säger upp sig.

Som framgår av tabell 7.5 uppgick antalet anmälda till Trygghetsstiftelsen 2016 till 2 305 personer, vilket var en högre nivå än åren dessförinnan. Andelen kvinnor respektive män som anmäls är relativt jämn. De senaste två åren har dock andelen män varit något högre än andelen kvinnor. Andelen av dem som anmäls till Trygghetsstiftelsen som lämnat en tidsbegränsad anställning fortsätter att öka och uppgick 2016 till 78 procent.

Tabell 7.5 Anmälda till Trygghetsstiftelsen

	2014	2015	2016
Kvinnor	52 %	49 %	47 %
Män	48 %	51 %	53 %
Tillsvidareanställda	33 %	25 %	22 %
Tidsbegränsat anställda	67 %	75 %	78 %
Antal	2 124	2 189	2 305

Källa: Trygghetsstiftelsen.

Vid utgången av 2016 var det totalt 3 816 personer som anmäls till Trygghetsstiftelsen som inte hade fått en permanent lösning på sin situation. Av dem hade 53 procent en tillfällig lösning eller deltog i en målinriktad åtgärd.

De som lämnade Trygghetsstiftelsen

De som lämnar Trygghetsstiftelsen har antingen fått en permanent lösning eller så har tidsgränsen för trygghetsavtalet respektive ramtiden för avtalet om omställning infallit, vilket innebär att de inte längre omfattas av stiftelsens verksamhet.

År 2015 var det första året då tidsgränsen tillämpades, vilket förklarar den markanta ökningen av personer som lämnade stiftelsen jämfört med året innan. År 2016 var det färre som lämnade stiftelsen på grund av tidsgränsen.

År 2016 var det en lika stor andel kvinnor som män som lämnade Trygghetsstiftelsen (se tabell 7.6). Tidigare har andelen kvinnor varit större än andelen män.

Tabell 7.6 De som lämnat Trygghetsstiftelsen

	2014	2015	2016
Kvinnor	53 %	52 %	50 %
Män	47 %	48 %	50 %
Antal	2 124	2 955	2 569

Källa: Trygghetsstiftelsen.

Majoriteten av de som har lämnat Trygghetsstiftelsen var tidigare anställda inom universitets- och högskolesektorn.

Av de som lämnat en tillsvidareanställning fick 81,1 procent 2016 ett nytt arbete eller en annan lösning på sin situation innan uppsägningstidens slut. Det kan jämföras med 73,4 procent 2015 och 76,8 procent 2014.

Av de personer som lämnat en tidsbegränsad anställning fick 86,1 procent 2016 en lösning på sin situation inom nio månader från att deras anställning löpte ut. Detta kan jämföras med 84,2 procent 2015 och 83,5 procent 2014.

Trygghetsstiftelsen har målsättningen att 75 procent av de som anmäls ska ha fått en lösning på sin situation innan de angivna tiderna. Stiftelsen har därmed nått sin målsättning för båda grupperna.

Nöjdheten med Trygghetsstiftelsens stöd

Trygghetsstiftelsens undersökningar visar på en hög nöjdhet hos dem som har deltagit i de aktiviteter som stiftelsen har genomfört. År 2016 tyckte 82,3 procent att stödet bidragit mycket eller ganska mycket till att deras förutsättningar att nå en ny sysselsättning hade ökat. Stiftelsen får därmed ansetts ha nått sin målsättning att minst 80 procent av de som tagit del av stödet ska vara nöjda.

En attraktiv och föredömlig arbetsgivare

Verksamhetens behov styr kompetensförsörjningen i myndigheterna. Viktiga kanaler för myndigheterna i detta arbete är bl.a. Arbetsgivarverkets rapporter och webbplats, som bl.a. har en söktjänst för lediga jobb i statsförvaltningen. År 2016 hade sidan 227 000 besökare, vilket ska jämföras med 201 000 år 2015. År 2016 resulterade arbetet med att profilera staten som attraktiv arbetsgivare i att

Arbetsgivarverkets medlemmar tog fram ett gemensamt arbetsgivarerbjudande för den statliga sektorn. Erbjudandet identifierar ett antal kärnvärden som är grundläggande för de statliga verksamheterna och de utvecklingsmöjligheter som både nuvarande och blivande statligt anställda erbjuds. Arbetet med att profilera staten som attraktiv arbetsgivare syftar till att stärka statens kompetensförsörjning och attraktion genom att skapa ett gemensamt arbetsgivarvarumärke för den statliga sektorn.

En strategisk kompetensförsörjning i staten

Åldersstrukturen i staten

År 2017–2026 beräknas knappt 54 500 personer i statsförvaltningen uppnå sin pensionsålder. I denna grupp finns drygt 4 200 personer som uppnådde sin pensionsålder enligt gällande tjänstepensionsavtal före 2017, men som kvarstår i anställning. Det finns således en generationsväxling att hantera.

För att följa utvecklingen i detta avseende används uppgifter om åldersstrukturen i staten.

Diagram 7.1 visar att den totala andelen anställda under 35 år ökade från 22 procent till 24 procent mellan 2011 och 2016. Nedbrutet per kön ökade andelen män i denna åldersgrupp under samma period från 23 procent till 25 procent, och andelen kvinnor från 22 procent till 23 procent.

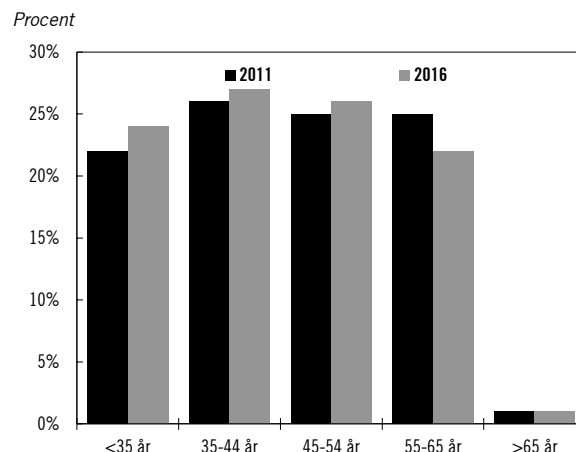
I åldersgruppen 35–44 år ökade den totala andelen anställda med 1 procentenhet mellan 2011 och 2016. Andelen kvinnor i denna åldersgrupp ökade från 27 procent till 28 procent och andelen män från 25 procent till 26 procent.

Såväl den totala andelen anställda i åldersgruppen 45–54 år som andelen kvinnor respektive män ökade från 25 procent till 26 procent mellan 2011 och 2016.

Den totala andelen anställda i åldersgruppen 55–65 år minskade från 25 procent till 22 procent mellan 2011 och 2016. Andelen män minskade från 25 procent till 22 procent, medan andelen kvinnor minskade från 25 procent till 21 procent.

Den totala andelen anställda över 65 år var 1 procent både 2011 och 2016. Andelen kvinnor och män i denna åldersgrupp var också oförändrad och uppgick till 1 procent respektive 2 procent.

Diagram 7.1 Andelen anställda inom olika åldersgrupper i staten 2011 och 2016

Källa: Arbetsgivarverket.

Genomsnittsåldrarna för kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens framgår av tabell 7.7.

Tabell 7.7 Genomsnittsålder för respektive kompetenskategori och för samtliga anställda 2016

Genomsnittsålder	2016		
	Alla	Kvinnor	Män
Ledningskompetens	49	49	49
Kärnkompetens	43	43	43
Stödkompetens	46	46	46
Samtliga	44	44	44

Källa: Arbetsgivarverket.

Skillnaden i genomsnittsålder mellan könen är liten. Mycket små förändringar har skett vid en jämförelse mellan 2016 och 2011.

Medianåldern för pensionsavgångar är 65 år

Medianåldern för när statsanställda avgår med pension är 65 år, vilket den har varit sedan 2008 för både kvinnor och män. Avgång med pension inkluderar förmånerna ålderspension, sjukpension och pensionsersättning.

Något fler statsanställda fortsätter att arbeta efter 67-årsdagen än tidigare. Antalet anställda med månadslön som är 67 år eller äldre ökade från 1 649 personer 2015 till 1 776 personer 2016.

Antalet anställda som är över 67 år fördelade efter kompetenskategori och kön framgår av tabell 7.8.

Tabell 7.8 Antal anställda 67 år eller äldre fördelade efter kompetenskategorier och kön 2014 2015 2016

	2014	2015	2016
Ledningskompetens	48	63	37
– varav kvinnor	15	21	10
– varav män	33	42	27
Kärnkompetens	1 168	1 124	1 136
– varav kvinnor	365	357	363
– varav män	803	767	773
Stödkompetens	315	255	254
– varav kvinnor	152	130	127
– varav män	163	125	127
Oklassade	200	207	349
– varav kvinnor	56	60	137
– varav män	144	147	212
Summa	1 731	1 649	1 776
– varav kvinnor	588	568	637
– varav män	1 143	1 081	1 139

Källa: Arbetsgivarverket.

Jämfört med 2015 har antalet anställda som är 67 år eller äldre minskat inom kategorierna lednings- och stödkompetens. I kategorin kärnkompetens och oklassade har dock en ökning skett. Av det totala antalet anställda som är 67 år eller äldre är 36 procent kvinnor och 64 procent män. Andelen kvinnor har ökat med 2 procentenheter jämfört med 2015.

Utbildningsbakgrund bland de statsanställda

Medelåldern är högre inom den statliga sektorn än på den övriga arbetsmarknaden och uppgick 2016 till 44 år för både kvinnor och män. En anledning till detta är att utbildningsnivån i den statliga sektorn generellt är högre än på arbetsmarknaden i övrigt, vilket innebär att de anställda i de yngsta åldersgrupperna är få. Av de anställda inom den statliga sektorn 2016 hade 76 procent eftergymnasial utbildning. En majoritet av dessa hade en eftergymnasial utbildning som var två år eller längre. På hela arbetsmarknaden i stort var andelen med eftergymnasial utbildning 48 procent.

År 2016 hade kvinnor för första gången en något högre genomsnittlig utbildningsnivå än män inom staten. Det beror på att fler kvinnor än män anställs i staten de senaste åren och att de som nyanställs har en högre utbildningsnivå än tidigare anställda.

Det finns stora skillnader mellan män och kvinnor när det gäller vilka utbildningsområden som är vanligast. Inom det enskilt största utbildningsområdet säkerhetstjänster finns en

mycket stor majoritet män. Detta område inkluderar poliser och militär personal. Även inom teknikområdet dominerar männen. Kvinnorna är fler inom övriga områden, bl.a. inom samhälls- och beteendevetenskap, företagsekonomi, handel och administration, juridik och rättsvetenskap, hälso- och sjukvård, samt pedagogik och lärarutbildning.

Konjunkturbarometern för den statliga sektorn

På uppdrag av Arbetsgivarverket genomför Konjunkturinstitutet två gånger per år en enkätundersökning benämnd Konjunkturbarometern för den statliga sektorn i vilken samtliga medlemmar hos Arbetsgivarverket ingår. Av medlemmarna svarade 76 procent på Konjunkturbarometern våren 2017. Dessa representerade 75 procent av de anställda hos Arbetsgivarverkets medlemmar. Detta är i princip samma nivåer som för den undersökning som genomfördes hösten 2016.

Andelen medlemmar med brist på lämpliga sökanden uppgick i vårens undersökning till 63 procent, vilket var en minskning med 3 procentenheter jämfört med undersökningen hösten 2016.

Bristen på lämpliga sökanden inom it-området är fortfarande hög och uppgår i genomsnitt till drygt 34 procent, vilket dock är en minskning med 26 procentenheter sedan den förra mätningen. Fördelat på arbetsområden anger 37 procent av medlemmarna brist på lämpliga sökanden inom it-drift, underhåll och support. Inom it-systemutveckling och systemförvaltning anger 32 procent av medlemmarna brist på lämpliga sökanden.

Undersökningen visar på en ökad brist på lämpliga sökanden till anställningar som chef med personalansvar. Bristen minskar inom området forskning och utvecklingsarbete samt utbildning och forskning, men är fortsatt hög inom juridiskt utredningsarbete.

Andelen medlemmar som upplevt en svårighet att behålla personal senaste halvåret har minskat från 43 procent till 29 procent. Svårigheter att behålla personal finns främst inom arbetsområdena psykolog-, socialt och kurativt arbete samt inom juridiskt utredningsarbete. Andelen har också ökat när det gäller chefer med personalansvar.

Andelen medlemmar som sagt upp personal under det senaste halvåret har ökat från 27 procent till 30 procent.

I undersökningen uppger 13 procent av medlemmarna att de haft omfattande pensionsavgångar, vilket är en lika stor andel som hösten 2016. Effekterna av pensionsavgångarna har däremot ökat det senaste halvåret. Andelen medlemmar inom verksamhetsområdena Samhällsskydd och rättsskipning samt Socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård⁶ som haft omfattande pensionsavgångar har tidigare varit relativt hög. Nu är det inom verksamhetsområdet Försvar som andelen är högst. En majoritet av de som haft omfattande pensionsavgångar anser nu att kompetensförsörjningen påverkats negativt. Jämfört med för ett halvår sedan har den andelen ökat från 27 till 92 procent.

Av Konjunkturbarometern framgår vidare att drygt 4 av 10 medlemmar har haft en ökad personalomsättning 2016 jämfört med 2015.

En majoritet av medlemmarna har inte förändrat sitt övertidsuttag (den del som kompenseras i pengar) mellan 2015 och 2016.

Uppföljning av delmålen för de statliga arbetsgivarna

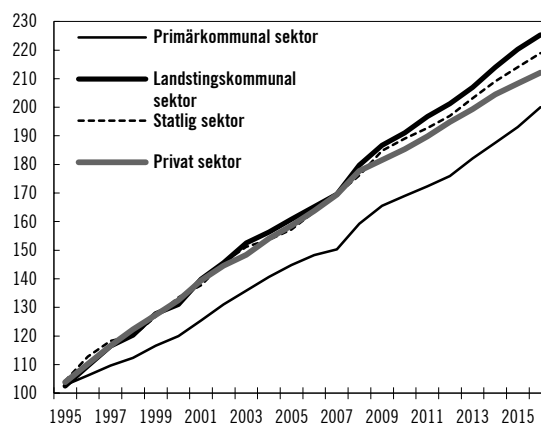
Den statliga sektorn ska totalt sett inte vara löneledande

Den svenska lönebildningsmodellen baseras på att den internationellt konkurrensutsatta sektorn är lönenormerande. Arbetsgivarverket, som sluter kollektivavtal på statens vägnar, har tolkat detta som att staten inte ska förhandla först vid en ny avtalsperiod. Lönekostnadsutvecklingen inom staten som helhet får på sikt inte överstiga den konkurrensutsatta sektorn.

Som underlag för uppföljningen av delmålet används utvecklingen av genomsnittliga löner i olika sektorer.

Diagram 7.2 Utvecklingen av genomsnittliga löner i olika sektorer på arbetsmarknaden 1994-2016

Index 1994 = 100

Anm. Uppgifter avser nominella löner och är rensade med hänsyn till strukturella förändringar i utbildningsnivå, ålder och kön.
Källa: Statistiska centralbyrån.

Som framgår av diagram 7.2 fortsätter löneutvecklingen i staten att relativt väl följa utvecklingen på arbetsmarknaden i stort, enligt jämförande statistik från tiden efter ramanslagsreformen.

Mellan 1994 och 2016 uppgick löneutvecklingen inom den landstingskommunala sektorn till 125,3 procent, inom den statliga sektorn till 118,9 procent, inom den privata sektorn till 112,1 procent och inom den kommunala sektorn till 100,0 procent. För tjänstemän inom den privata sektorn uppgick löneutvecklingen till 120,1 procent och för arbetare till 101,5 procent.

Andelen kvinnor på ledande befattningar i staten ska öka

Som underlag för uppföljningen av delmålet används i första hand statistik över andelen kvinnor respektive män med uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet (ledningskompetens).

I kompetenskategori ledningskompetens ingår personal med formellt personalansvar som har till uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet på olika nivåer, oberoende av om ledningsuppgifterna avser kärn- eller stödverksamhet. En avgörande förklaring till att andelen kvinnor på ledande befattningar i staten sjönk efter 2009 är den strukturella ändring som skett inom Försvarsmakten i och med att personalförsörjningssystemet i fråga om gruppbefäl, soldater och sjömän förändrades den 1 juli 2010. Personalansvaret för dessa grupper har delegerats till befäl i insatsorganisationen. De som innehar dessa anställningar är i huvudsak män.

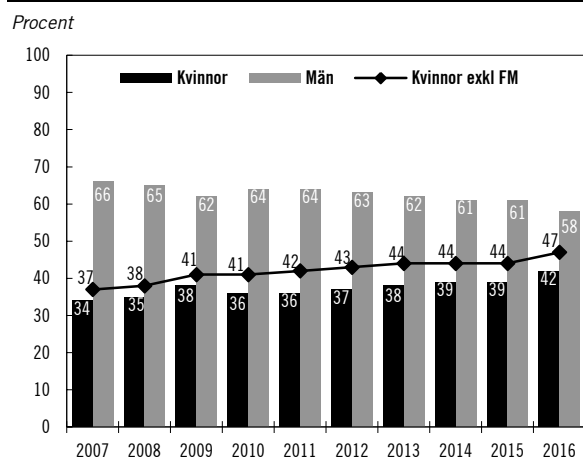
⁶ Med verksamhetsområde avses COFOG-grupper (Classification of the Functions of the Government), vilket är en internationell klassifikation som används för att gruppera verksamheter inom den offentliga sektorn, och som syftar till att redovisa sektorns uppgifter efter deras funktion och ändamål.

Som framgår av diagram 7.3 ökade den totala andelen kvinnor på ledande befattningar från 34,4 procent 2007 till 42,3 procent 2016. Det finns nu drygt 7 150 chefer som är kvinnor och drygt 9 700 som är män. År 2007 var ca 4 600 chefer kvinnor och ca 8 700 män.

Vid en exkludering av anställda tillhörande ledningskompetens inom Försvarsmakten uppgår andelen kvinnor på ledande befattningar i staten 2016 till 47,3 procent, vilket är en ökning med 3,2 procentenheter jämfört med 2015.

Av diagram 7.3 framgår dels den totala fördelningen av kvinnor och män på ledande befattningar 2007–2016, dels samma andel exklusive ledningskompetens inom Försvarsmakten.

Diagram 7.3 Fördelningen av kvinnor och män med uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet på olika nivåer 2007–2016. Visar även fördelningen exkl. Försvarsmakten

Fördelning av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt

År 2016 anställde regeringen totalt 32 myndighetschefer, varav 14 (44 procent) var kvinnor och 18 (56 procent) var män.

Den 8 september 2017 var andelen kvinnor bland myndighetscheferna 48,2 procent, dvs. 1,5 procentenheter lägre än 2016. Förändringar i myndighetsstrukturen kan påverka det totala antalet myndighetschefer som regeringen anställer. Dessa uppgår nu till 195, dvs. samma antal som 2016 (se tabell 7.9).

Tabell 7.9 Fördelningen den 8 september 2017 av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt

Antal

	Kvinnor	Män	Totalt
Generaldirektörer	49	54	103
Landshövdingar	13	8	21
Rektorer ¹	12	19	31
Överintendenter	4	6	10
Övriga titlar ²	16	14	30
Myndighetschefer totalt³	94	101	195⁴

¹ Regeringen anställer rektorer vid statliga universitet och högskolor efter förslag från lärosätets styrelse.

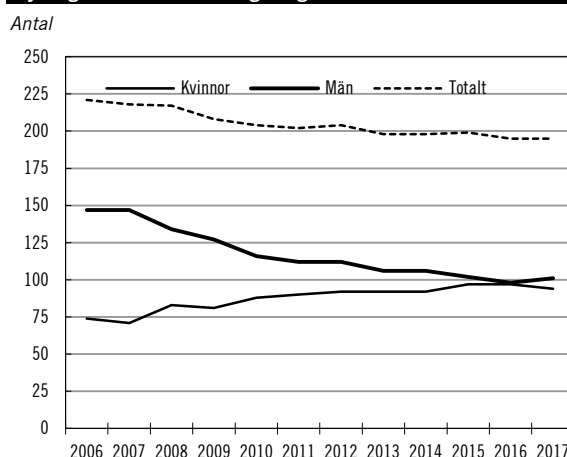
² Här ingår myndighetschefer med andra eller unika titlar såsom ombudsmän, direktörer, ordföranden samt rikspolischef, riksåklagare etc.

³ Inklusive vikarierande myndighetschefer.

⁴ Riksutställningar har upphört som myndighet. Myndigheten för stöd till trossamfund är ny enärighetsmyndighet (tidigare nämndmyndighet).

Av diagram 7.4 framgår fördelningen av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt 2006–2017.

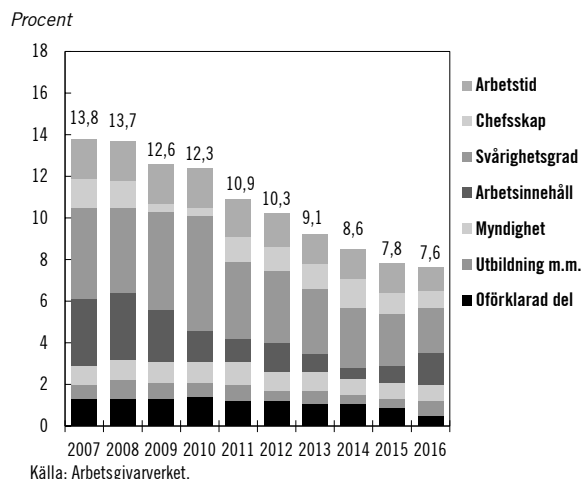
Diagram 7.4 Fördelningen av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt 2006–2017

Löneskillnaderna mellan kvinnor och män i staten ska minska

Som underlag för uppföljningen av delmålet används den partsgemensamma lönestatistiken.

Löneskillnaden mellan kvinnor och män i staten fortsätter att minska och har mer än halverats sedan 2000, då den uppgick till knappt 18 procent. I september 2016 var de statsanställda kvinnornas genomsnittslön totalt sett 7,6 procent lägre än de statsanställda männens. År 2015 var motsvarande löneskillnad 7,8 procent. I diagram 7.5 redovisas löneskillnaderna 2007–2016 uppdelade på olika förklaringsfaktorer.

Diagram 7.5 Löneskillnader mellan kvinnor och män i staten uppdelat på förklaringsfaktorer 2007–2016

Den statistiska analys som Arbetsgivarverket har gjort utifrån den partsgemensamma lönestatistiken visar att den genomsnittliga löneskillnaden nästan helt kan hänföras till mätbara faktorer.⁷

Löneskillnaden beror på att fler kvinnor än män arbetar deltid, att deras arbetes svårighetsgrad och innehåll skiljer sig åt samt på att fler män än kvinnor är chefer. Vidare påverkar det att arbetsinnehåll och löner ser olika ut hos olika myndigheter. Det finns också skillnader när det gäller utbildning, erfarenhet och i vilken region som de anställda arbetar.

Den oförklarade löneskillnaden

Den löneskillnad som inte kan förklaras av den mätbara information som finns tillgänglig i den partsgemensamma lönestatistiken, den s.k. oförklarade löneskillnaden, uppgick i september 2016 till 0,5 procent, vilket var en minskning med 0,4 procentenheter jämfört med 2015. År 2003 var den som högst sedan mätningarna inleddes 2000 och uppgick då till 2,0 procent (se vidare utg.omr. 14 avsnitt 5.6 för en beskrivning av kvinnor och mäns löner enligt lönestrukturstatistiken).

Förklaringsfaktorer

Som framgår av diagram 7.5 är det två faktorer som tillsammans står för knappt hälften av den totala löneskillnaden mellan kvinnor och män.

Dessa två förklaringar är att kvinnor jämfört med män oftare har arbetsuppgifter på en lägre grupperingsnivå (svårighetsgrad) och skillnader i arbetsinnehåll mellan kvinnor och män. Skillnader i grupperingsnivå var 2016 fortfarande den viktigaste förklaringsfaktorn, även om den hade minskat något (0,3 procentenheter) i betydelse. Andelen kvinnor har ökat på de högre nivåerna, samtidigt som kvinnors medellön ökat snabbare än mäns på motsvarande nivåer. Skillnaderna i arbetsinnehåll har vidare ökat i betydelse (0,7 procentenheter).

Skillnader i arbetstid mellan könen har minskat i betydelse. År 2016 var det 14,0 procent av kvinnorna som arbetade deltid (15,2 procent 2015), medan motsvarande andel för männen var 7,3 procent (7,5 procent 2015).

Bland samtliga månadsavlönade statsanställda hade 95 procent av såväl kvinnorna som männen en heltidsanställning. År 2015 var motsvarande andel 94 procent för kvinnorna och 95 procent för männen.

Närmare om grupperingsnivå (svårighetsgrad)

För att bättre kunna analysera lönestatistiken i staten har parterna på det statliga avtalsområdet kommit överens om en indelning av arbetsuppgifter i arbetsområden och grupperingsnivåer. Denna indelning, BESTA-systemet, delar upp arbetsuppgifter på ett sextiototal arbetsområden och på sex grupperingsnivåer. Grupperingsnivån anger arbetsuppgifternas omfång och komplexitet. Den ska också återspegla det ansvar, den självständighet, de kunskaper och de erfarenheter som krävs för att utföra dem. Sammantaget var det ca 19 000 anställda som inte var klassificerade 2016. År 2015 var det knappt 31 000 anställda som inte var klassificerade.

Som framgår av tabell 7.10 är nivå 3 den vanligaste BESTA-klassificeringen. För chefer, dvs. personer som tillhör kompetenskategori ledningskompetens, finns en särskild nivågruppering. Genom att jämföra antalet klassificerade som chefer med antalet som inte är klassificerade som chefer ser man att det går ca 14 anställda per chef i staten. År 2015 uppgick antalet till ca 17 anställda per chef. Myndighetschefer ingår inte i det aktuella chefskollektivet eftersom de inte klassificeras i BESTA-systemet när det gäller arbetsområde och grupperingsnivå.

⁷ Arbetsgivarverkets rapport om löneskillnader mellan statsanställda kvinnor och män 2000–2016 (Fi2017/02430/ESA).

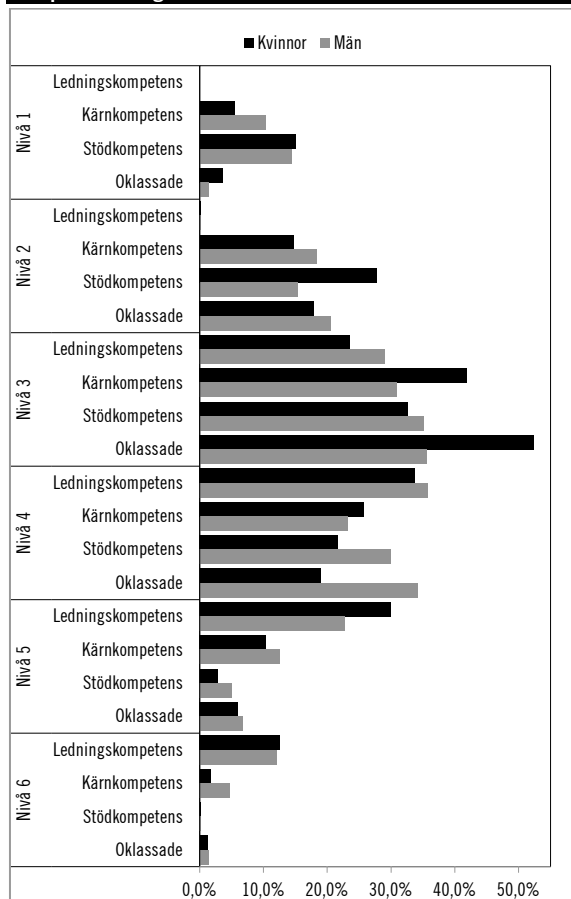
Tabell 7.10 BESTA klassning efter grupperingsnivå (svårighetsgrad) 2016

Antal och procentuell fördelning

Grupperingsnivå	Anställda, ej klassade som chef	Anställda, klassade som chef
Nivå 1	21 980	0
Andel kvinnor	46,1	
Andel män	53,9	
Nivå 2	40 733	0
Andel kvinnor	54,4	
Andel män	45,6	
Nivå 3	77 660	4 632
Andel kvinnor	58,8	37,6
Andel män	41,2	62,4
Nivå 4	53 566	6 052
Andel kvinnor	53,7	41,0
Andel män	46,3	59,0
Nivå 5	20 606	4 283
Andel kvinnor	46,2	49,0
Andel män	53,8	51,0
Nivå 6	5 393	1 796
Andel kvinnor	27,3	45,0
Andel män	72,7	55,0
Oklassade	19 096	
Andel kvinnor	43,2	
Andel män	56,8	
Summa	239 034	16 763

Källa: Arbetsgivarverket.

I diagram 7.6 redovisas grupperingsnivå (svårighetsgrad) uppdelat på kompetens-kategorier och kön 2016.

Diagram 7.6 Grupperingsnivå (svårighetsgrad) uppdelat på kompetens-kategorier och kön i staten 2016

Källa: Arbetsgivarverket.

Genomsnittslöner

Enligt urvalet i Arbetsgivarverkets rapport uppgick de statsanställda kvinnornas genomsnittslön i september 2016 till 33 104 kronor i månaden, medan de statsanställda männen i genomsnitt hade en lön om 35 836 kronor.

Inom chefskollektivet har löneskillnaderna mellan kvinnor och män varierat under den studerade perioden. Mellan 2004 och 2016 ökade snittlönen för kvinnliga chefer från 38 034 till 53 304 kronor per månad, medan snittlönen för manliga chefer ökade från 39 433 till 51 492 kronor. År 2004 var genomsnittslönen 3,6 procent högre för manliga chefer än för kvinnliga. För 2016 visar statistiken att genomsnittslönen för kvinnliga chefer var 3,5 procent högre än för manliga chefer.

Genomsnittlig löneutveckling

Den genomsnittliga löneutvecklingen i årstakt under statistikperioden 2015 och 2016 har liksom under hela avtalsperioden 2013–2016 och tidigare varit högre för de kvinnliga cheferna än för de manliga. Den uppgick 2015 och 2016 till

5,1 procent för de kvinnliga cheferna och 4,6 procent för de manliga. Denna beräkning omfattar endast identiska individer, dvs. de som varit anställda på samma myndighet under hela mätperioden.

För statsanställda, exklusive chefer, har den genomsnittliga löneutvecklingen för identiska individer varit 3,6 procent för både kvinnor och män.

Partsgemensamt arbete

Parterna har på alla nivåer ett gemensamt ansvar för att utjämna och förhindra skillnader i löner och andra anställningsvillkor mellan kvinnor och män som utför arbete som är att betrakta som lika eller likvärdigt. Parterna ska också främja alla medarbetares lika möjligheter att på sakliga grunder påverka sin löneutveckling.

De centrala parterna har träffat en överenskommelse om att gemensamt fortsatt bedriva fyra utvecklingsområden inom Rådet för partsgemensamt stöd inom det statliga avtalsområdet⁸. Ett av områdena rör centrala parter stöd till lokal lönebildning. Arbetet ska fortgå fram t.o.m. den 31 december 2017.

Andelen anställda i staten med utländsk bakgrund ska öka på alla nivåer

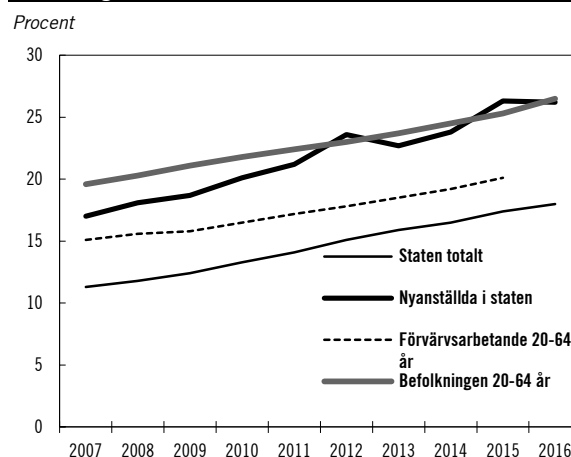
Som underlag för uppföljningen av delmålet används statistik avseende hur stor andel av de statsanställda som har utländsk bakgrund. Med utländsk bakgrund avses personer som är utrikes födda eller personer som är födda i Sverige och där båda föräldrarna är utrikes födda, i enlighet med SCB:s definition. Av diagram 7.7 framgår andelen med utländsk bakgrund bland de anställda i staten (totalt, respektive nyanställda), bland samtliga förvärvsarbetande och i befolkningen som helhet (i åldern 20–64 år).

Fram t.o.m. budgetpropositionen för 2016 inkluderade den redovisade statistiken avseende andelen anställda med utländsk bakgrund inom staten även Arbetsgivarverkets frivilliga medlemmar. I denna proposition, liksom i budgetpropositionen för 2017, redovisas statistik endast för de obligatoriska medlemmarna för samtliga jämförelseår.

Totalt hade ca 43 300 statsanställda utländsk bakgrund 2016. Andelen anställda med utländsk bakgrund i staten fortsätter att öka och uppgick 2016 till 18,0 procent, vilket var en ökning med 0,6 procentenheter jämfört med 2015.

Andelen anställda med utländsk bakgrund förändras över tid. Många av dem som i dag är statsanställda rekryterades när andelen med utländsk bakgrund i befolkningen var lägre än i dag. Det är därför intressant att följa andelen nyanställda med utländsk bakgrund inom staten, eftersom det på sikt påverkar andelen med utländsk bakgrund bland de statsanställda totalt sett.

Diagram 7.7 Andel med utländsk bakgrund för staten totalt, nyanställda, förvärvsarbetande 20–64 år samt för befolkningen i arbetsför ålder 2007–2016

Staten totalt avser individer med månadsavlönad anställning hos obligatoriska medlemmar i Arbetsgivarverket. Timanställda m.fl. ingår ej, källa: Arbetsgivarverket. Som nyanställda räknas individer som inte varit anställda i staten föregående år samt individer som bytt anställningsmyndighet sedan föregående år, källa Arbetsgivarverket.

Förvärvsarbetande 20–64 år, källa Statistiska centralbyråns (SCB) registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS). I RAMS ingår egna företagare och personer vars arbetstidsomfattning är minst en timme per vecka. Statistik för 2016 avseende förvärvsarbetande 20–64 år är ännu inte tillgänglig. Befolkningen 20–64 år, källa SCB:s befolkningsstatistik.

Som framgår av diagram 7.7 har andelen med utländsk bakgrund bland de nyanställda i staten minskat marginellt med 0,1 procentenhet efter den stora ökningen 2015. Andelen uppgick 2016 till 26,2 procent. Andelen är nästan i nivå med den totala andelen med utländsk bakgrund i befolkningen (26,5 procent 2016).

Mellan 2006 och 2015 (senast jämförbara uppgifter) uppgick ökningen av andelen med utländsk bakgrund till 6,5 procentenheter bland de statsanställda och till 5,7 procentenheter bland samtliga förvärvsarbetande i Sverige. Diagram 7.7 illustrerar att andelen nyanställda med utländsk bakgrund i staten är på samma nivå som andelen med utländsk bakgrund i

⁸ Rådet är en ideell förening vars medlemmar är Arbetsgivarverket, OFR/S,P,O, Saco-S och Seko.

befolkningen i arbetsför ålder. Ökningen av andelen anställda med utländsk bakgrund är snabbare i staten än bland samtliga förvärvsarbetande.

Nedbrutet per födelseregion är 14,7 procent av de statsanställda utrikes födda och 3,3 procent födda i Sverige med två föräldrar som är födda utrikes. Bland de utrikesfödda har de som kommer från länder utanför EU och de nordiska länderna successivt ökat under de senaste åren.

Könsfördelningen

Av diagram 7.8 framgår att andelen kvinnor med utländsk bakgrund i statsförvaltningen var 18,3 procent 2016 och andelen män 17,6 procent. Det innebär en ökning med 0,6 procentenheter för både kvinnor och män jämfört med 2015. Att andelen är något lägre bland män hänger samman med strukturen i de tre mest mansdominerade verksamhetsområdena Försvar, Näringslivsfrågor m.m. samt Samhällsskydd och rättsskipning. Inom dessa verksamhetsområden har endast mellan 6 och 11 procent av de anställda utländsk bakgrund. De låga andelarna kan till viss del förklaras av en skev könsfördelning och det krav på svenskt medborgarskap som följer av viss lagstiftning, bl.a. lagen (1994:260) om offentlig anställning, eller av säkerhetsklassning som gäller för vissa arbetsuppgifter inom dessa verksamhetsområden. Att en betydande andel av verksamheterna bedrivs i regioner med en befolkning med få invånare med utländsk bakgrund kan också ha betydelse.

Var och på vilka kompetenskategorierna finns de anställda med utländsk bakgrund inom staten?

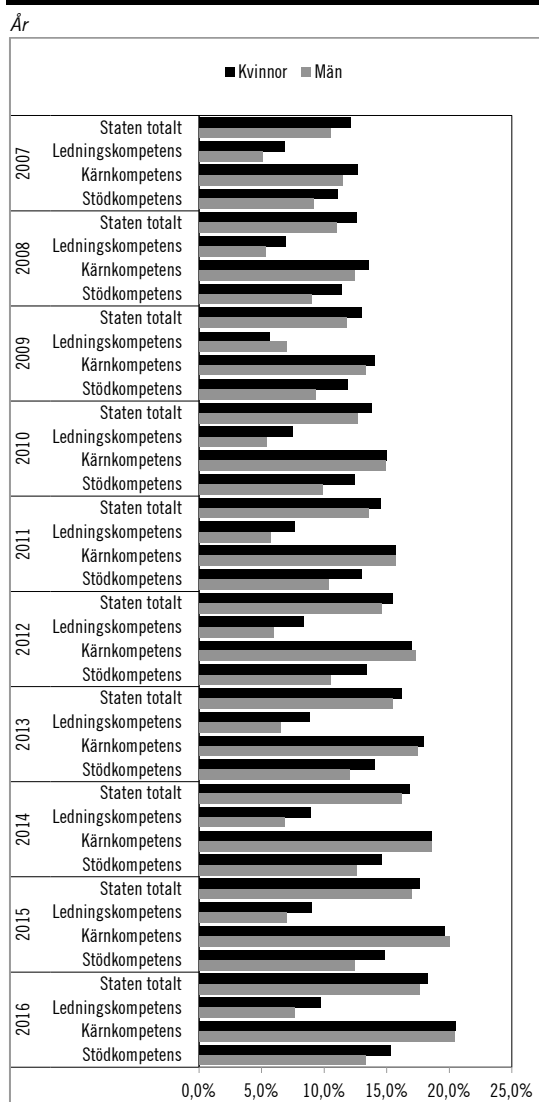
I staten är andelen anställda med utländsk bakgrund högst inom verksamhetsområdet Utbildning, där 29,7 procent av de anställda har utländsk bakgrund.

Andelen med utländsk bakgrund skiljer sig avsevärt åt mellan regioner, men kanske främst mellan storstadsområden och landsbygd. Utanför de tre storstadsområdena är andelen personer med utländsk bakgrund lägre än genomsnittet. Det gäller oavsett om jämförelsen görs för befolkningen, samtliga sysselsatta på arbetsmarknaden eller statligt anställda. Högst andel med utländsk bakgrund i staten finns i de tre storstadsområdena Stockholm (22,5 procent), Göteborg (20,1 procent) och Malmö (23,6 procent).

En högre andel av de anställda med utländsk bakgrund (77,6 procent) tillhör kategorin kärn-

kompetens jämfört med anställda med svensk bakgrund (67,1 procent). Motsatsen gäller för kategorierna stöd- och ledningskompetens. Andelen som tillhör ledningskompetens är mer än dubbelt så hög bland anställda med svensk bakgrund (8,1 procent) än bland dem med utländsk bakgrund (3,4 procent).

Diagram 7.8 Andelen anställda med utländsk bakgrund inom staten totalt och uppdelad per kompetenskategori och kön 2007-2016

Staten totalt avser individer med månadsavlönad anställning hos obligatoriska medlemmar i Arbetsgivarverket. Timanställda m.fl. ingår ej.
Källa: Arbetsgivarverket.

Diagram 7.8 illustrerar att det inte föreligger någon större skillnad mellan könen för de med utländsk bakgrund ifråga om kärnkompetens. Däremot är det en större andel kvinnor än män med utländsk bakgrund inom grupperna lednings- och stödkompetens.

Åldersstrukturen

Medelåldern för samtliga anställda är lägre bland personer med utländsk bakgrund än bland samtliga statsanställda. Medelåldern är också högre för samtliga nyanställda än för nyanställda med utländsk bakgrund. Av samtliga anställda var 21,6 procent i åldern 25–34 år 2016 (21,3 procent 2015), medan motsvarande andel i gruppen med utländsk bakgrund var 32,0 procent (31,9 procent 2015). Det är också denna åldersgrupp som har högst andel med utländsk bakgrund i befolkningen. Andelen äldre är generellt lägre bland anställda med utländsk bakgrund. Bland samtliga statligt anställda var andelen som var 55 år och äldre 23,0 procent 2016 (23,5 procent 2015), och bland anställda med utländsk bakgrund uppgick andelen till 16,2 procent (16,4 procent 2015).⁹

Stöd för myndigheterna

Arbetsgivarverket har tagit fram en strategi för den statliga arbetsgivarpolitiken som riktar sig till de statliga arbetsgivarna. Målsättningen med strategin är bl.a. att säkerställa en långsiktig kompetensförsörjning som stödjer en effektiv verksamhet och som lever upp till medborgarnas krav på kvalitet och service. En viktig del av strategin är ett inkluderande synsätt som uppmärksammar vikten av att ta till vara och utveckla den kompetens som verksamheten behöver för en effektiv verksamhet och ökad mångfald.

Arbetsmiljön i staten ska vara god

Som underlag för uppföljningen av arbetsmiljön i staten används uppgifter om sjukfrånvaro, sjukpension enligt det statliga tjänstepensionsavtalet och anmälningar enligt PSA. Utvecklingen av antalet anmälningar enligt det senare avtalet är en indikator som redovisades första gången i budgetpropositionen för 2017 och beträffande vilken redovisningen i denna proposition omfattar fyra år.

Den genomsnittliga sjukfrånvaron i staten

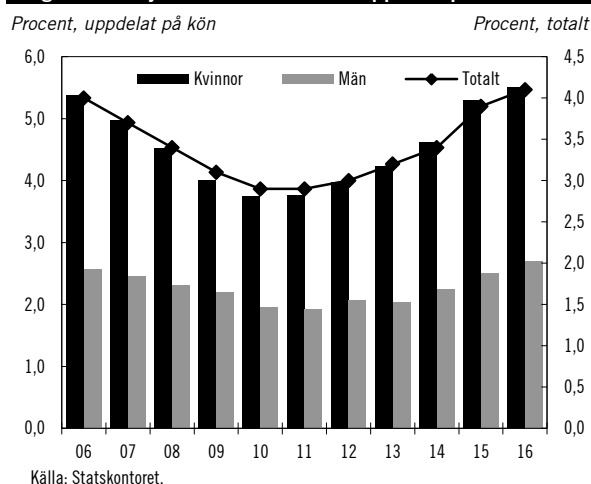
Sjukfrånvaron är lägre i staten än i de andra arbetsmarknadssektorerna. I likhet med de andra

sektorerna har dock den totala sjukfrånvaron i staten ökat de senaste åren.

Enligt Statskontorets årliga sammanställning av sjukfrånvaron i staten, planade trenden med minskande sjukfrånvaro ut 2011 och bröts 2012, då sjukfrånvaron ökade med 0,1 procentenhet till 3,0 procent. Ökningen har därefter fortsatt. År 2016 uppgick sjukfrånvaron till 4,1 procent, vilket innebär att den var något högre än 2006, då den uppgick till 4,0 procent.

Den ökning av sjukfrånvaron som skett sedan 2011 förklaras till största delen, 76 procent, av en ökad långtidsfrånvaro (mer än 60 dagar). Mellan 2015 och 2016 ökade långtidsfrånvaron med 1,9 procentenheter till 54,8 procent.

Diagram 7.9 Sjukfrånvaro totalt och uppdelat på kön

Som framgår av diagram 7.9 har kvinnor i genomsnitt en högre sjukfrånvaro än män. Under de senaste åren har skillnaderna ökat och 2013–2016 var kvinnornas sjukfrånvaro mer än dubbelt så hög som mäns.

För kvinnor finns det sedan 2011 en tydlig trend med ökande sjukfrånvaro. Mellan 2015 och 2016 ökade sjukfrånvaron med 0,2 procentenheter till 5,5 procent. Det innebär en bromsning av ökningstakten jämfört med året innan, då ökningen var 0,7 procentenheter.

De senaste åren har det även för männen funnits en tydlig trend med ökad sjukfrånvaro. För män uppgick sjukfrånvaron 2016 till 2,7 procent, vilket var en ökning med 0,2 procentenheter från året innan.

Regeringen har antagit ett generellt mål att sjukpenningtalet ska uppgå till högst nio dagar vid utgången av 2020, vilket motsvarar nivån på sjukfrånvaron för 2013. För staten innebär det att sjukfrånvaron ska minska till 3,2 procent. För

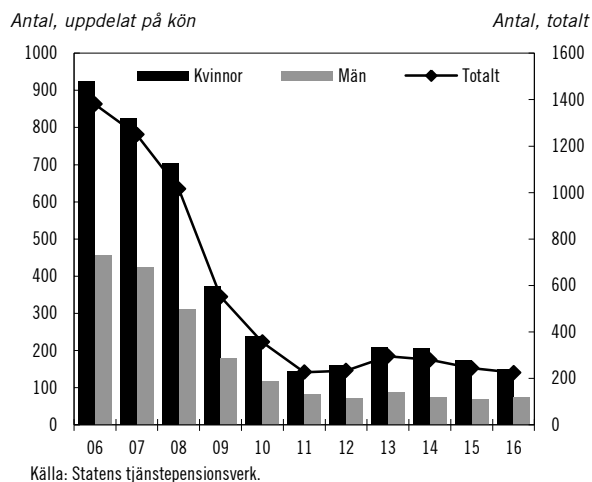
⁹ Uppgifterna kan skilja något från vad som angetts i avsnittet Åldersstrukturen i staten, då åldersgrupperingarna är olika.

att målet ska nås behöver sjukfrånvaron minska med 0,25 procentenheter per år.

Utvecklingen av nybeviljade sjukpensioner i staten
Statligt anställda som beviljas sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken har beroende på omfattningen rätt till en sjukpension eller tillfällig sjukpension enligt det statliga tjänstepensionsavtalet. I den följande redovisningen inkluderar begreppet sjukpension även tillfälliga sjukpensioner.

Som framgår av diagram 7.10 skedde det en markant minskning av antalet personer som nybeviljades sjukpensioner mellan 2006 och 2011, från 1 380 till 227 stycken. År 2012 och 2013 ökade nybeviljandet, för att därefter åter minska. År 2014–2016 nybeviljades 280, 244 respektive 225 sjukpensioner.

Diagram 7.10 Anställda som har nybeviljats sjukpension

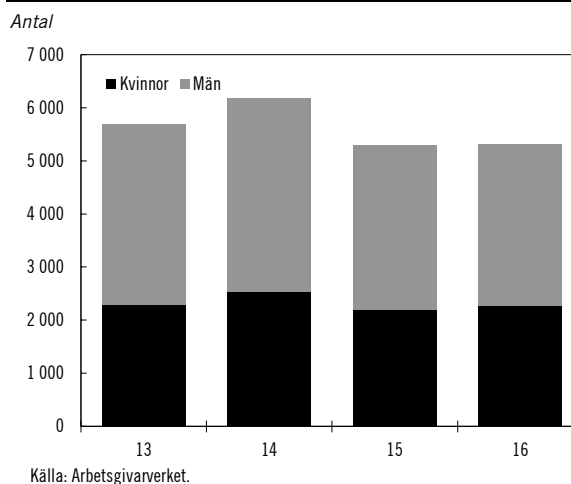
Det finns en tydlig skillnad mellan könen beträffande antalet fall av nybeviljad sjukpension. År 2016 beviljades 150 kvinnor och 75 män sjukpension. År 2016 ökade dock antalet fall av nybeviljad sjukpension för män från 69 till 75, medan trenden med ett minskande antal fall av nybeviljad sjukpension för kvinnor fortsatte, från 175 till 150. Av de beslut om sjukpension som fattades 2016 avsåg 67 procent kvinnor och 33 procent män.

Utvecklingen av antalet anmälningar enligt det statliga personskadeavtalet

Om en statligt anställd drabbas av personskada som bedöms vara en arbetsskada, har vederbörande rätt till ersättning enligt PSA. Med arbetsskada avses arbetsolycksfall, färdolycksfall, vålds- eller misshandelsfall, smittskada samt särskild utlandsskada.

Som framgår av diagram 7.11 var antalet anmälningar enligt PSA marginellt högre 2016 än 2015, då anmälningarna minskade efter den ökning som skedde 2014. Uppgifterna för 2013–2015 har justerats sedan förebyggande år. Totalt gjordes det 5 303 anmälningar 2016, 5 290 anmälningar 2015, 6 186 anmälningar 2014 och 5 688 anmälningar 2013.

Diagram 7.11 Anmälningar enligt PSA

Majoriteten av anmälningarna enligt PSA avser män. Under perioden har dock männens andel successivt minskat, från 60 procent 2013 till 57 procent 2016.

Grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statstjänsteman

Som underlag för uppföljningen av delmålet att de statsanställda ska ha kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statstjänsteman redovisas nedan de initiativ som regeringen tagit i arbetet för en god förvaltningskultur i staten, samt utvecklingen av antalet ärenden vid myndigheternas personalansvarsnämnder.

En god förvaltningskultur

Sedan den 1 januari 2017 har Statskontoret i uppgift att främja och samordna arbetet med en god förvaltningskultur i staten. I Statskontorets arbete för förtroendet för statsförvaltningen och dess anställda ska ledarskapets betydelse och rollen som statstjänsteman vara i fokus. Det arbete som Värdegrundsdelegationen bedrivit ska tas till vara. Detta är centrala delar i arbetet med tillitsbaserad styrning, se avsnitt 5.3.2.

Regeringen har vidare i mars 2017 gett Statskontoret i uppdrag att stärka arbetet mot korruption och andra oegentligheter i stats-

förvaltningen (Fi2017/01595/SFÖ). Statskontoret ska bl.a. inrätta och samordna ett statligt nätverk mot korruption. Vidare ska Statkontoret utarbeta riktlinjer för dels hur statliga myndigheter kan arbeta för att underlätta för anställda, uppdragstagare, leverantörer och kunder som vill informera om misstankar om korruption eller andra oegentligheter, dels hur myndigheterna kan hantera misstankar om oegentligheter. Riktlinjerna ska avse alla åtgärder som kan underlätta för den arbets- eller uppdragstagare som vill slå larm, antingen internt eller externt. Statskontoret ska senast den 22 december 2017 redovisa hur arbetet bedrivits.

Att återinrätta det statliga nätverket mot korruption var ett av de förslag som Värdegrundsdelegationen lämnade till regeringen i sin slutrapport Att säkerställa en god statsförvaltning (Fi2015/00092/ESA) i december 2016.

Myndigheternas personalansvarsnämnder

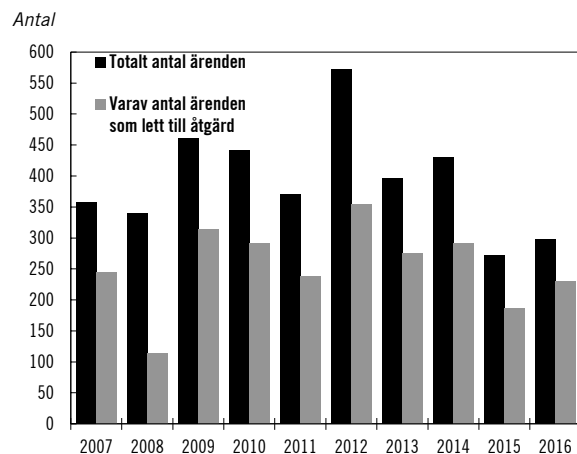
Myndigheternas personalansvarsnämnder handlägger ärenden som rör disciplinansvar, åtalsanmälan, avstängning och skiljande från anställning på grund av personliga förhållanden när det gäller statligt anställda.

För statligt anställda med högre befattningar, t.ex. myndighetschefer, domare, åklagare, polischefer och professorer, prövas frågor om disciplinansvar, åtalsanmälan, avstängning, läkarundersökning och avskedande av Statens ansvarsnämnd.

Myndigheternas personalansvarsnämnder har viktiga funktioner när det gäller att upprätthålla allmänhetens förtroende för statlig förvaltning och tillgodose arbetstagarnas intresse av en korrekt handläggning av de enskilda ärendena.

De statliga myndigheterna hanterade 298 personalansvarsärenden 2016, vilket var 26 fler än 2015. Av diagram 7.12 framgår utvecklingen av antalet personalansvarsärenden under perioden 2007–2016.

Diagram 7.12 Antal personalansvarsärenden och antal ärenden som lett till åtgärd 2007–2016

Anm. Uppgifterna bygger på en enkätundersökning. Svarsfrekvensen uppgick för år 2007 till 100 procent, 2008 till 97 procent, 2009 till 96 procent, 2010 till 98 procent, 2011 till 99 procent, 2012 till 98,6 procent, 2013 till 99 procent, 2014 till 98,6 procent, 2015 till 96,7 procent och 2016 till 97,6 procent.

Källa: Arbetsgivarverket.

Tabell 7.11 Personalansvarsärenden, typ av ärende och utfall 2014–2016

Typ av ärende	Ärenden som lett till åtgärd		
	2014	2015	2016
Uppsägning	27	6	9
Avskedande	22	27	22
Varning	136	83	105
Löneavdrag	66	46	63
Åtalsanmälan	41	28	27
Avstängning	2	6	5
Totalt¹	291	187	230

¹ Diskrepansen mellan del- och totalsummorna i tabellen beror på att vissa ärenden lett till mer än en åtgärd.

Källa: Arbetsgivarverket.

Övriga aktuella frågor inom den statliga arbetsgivarpolitiken

Uppdrag till myndigheterna att tillhandahålla praktikplatser 2016–2018

Regeringen gav i februari 2016 flertalet myndigheter i uppdrag att ta emot nyanlända arbetsökande och personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för praktik 1 april 2016–31 december 2018 (Fi2016/00386/ESA och A2016/00216/A). Myndigheterna ska gemensamt ta emot i genomsnitt minst 1 000 nyanlända per år.

Regeringen beslutade i februari 2017 om ett likalydande volymmål även för funktionsnedsatta (A2017/00238/A).

Myndigheterna ska senast den 1 oktober 2016, den 1 april 2017, den 1 april 2018 och den

15 januari 2019 till Statskontoret redovisa hur uppdraget genomförs och vilka resultat som nåtts. Statskontoret ska i sin tur vid angivna tidpunkter till regeringen redovisa hur arbetet med uppdragen fortskrider under den aktuella perioden.

Statskontorets uppföljning visar att under perioden 1 april 2016–28 februari 2017 har 135 myndigheter tagit emot totalt 1 527 praktikanter, varav 1 092 nyanlända och 435 personer med funktionsnedsättning. Av de nyanlända har 37 procent varit kvinnor och 63 procent män. Övervikten av män avspeglar deras överrepresentation bland nyanlända. Av personerna med funktionsnedsättning var 55 procent kvinnor och 45 procent män.

Moderna beredskapsjobb i staten

Myndigheterna har i sina respektive regleringsbrev för 2017 fått i uppdrag att bidra till regeringens satsning på moderna beredskapsjobb i staten. Dessa jobb ska bestå av samhällsnyttiga arbetsuppgifter som i dag inte utförs alls eller i otillräcklig omfattning men som behöver göras. Reformen inleddes 2017 och syftar till att sysselsätta minst 5 000 personer 2020. År 2017 bör omfattningen uppgå till minst 500 personer. Myndigheterna ska eftersträva att anställa personer som står långt från arbetsmarknaden inklusive nyanlända för att utföra enklare arbetsuppgifter vid myndigheten.

Regeringen har den 23 februari 2017 gett Statskontoret i uppdrag att följa reformen med moderna beredskapsjobb. Myndigheterna ska senast den 1 augusti 2017 lämna in en redovisning av utfallet vad gäller moderna beredskapsjobb till Statskontoret.

Senast den 1 oktober 2017 ska Statskontoret lämna en samlad redovisning av utfallet till regeringen.

Statistik från Arbetsförmedlingen visar att ca 580 personer hade ett pågående beslut om modernt beredskapsjobb (dvs. extratjänst inom staten) i slutet av juli 2017, inklusive personer med beslut som började 2016. Under perioden 1 januari–31 juli 2017 påbörjade totalt 521 personer ett modernt beredskapsjobb.

Uppdrag till Statskontoret gällande sjukfrånvaron vid myndigheterna

Regeringen gav i Statskontorets regleringsbrev för 2016 myndigheten i uppdrag att genomföra en analys av hur myndigheterna arbetar med att förebygga och minska sjukfrånvaron bland sina

anställda. Statskontorets rapport visar att myndigheterna överlag bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Samtidigt kan myndigheterna behöva stärka sitt uppföljningsarbete och arbeta med mer riktade insatser.

I regleringsbrevet för 2017 har Statskontoret fått i uppdrag att göra en fördjupad analys av sjukfrånvaron vid myndigheterna och ska bl.a. identifiera och redovisa faktorer som har betydelse för ett framgångsrikt arbete med att förebygga och minska sjukfrånvaron samt följa upp genomslaget av de goda exempel som lyftes fram i analysen från 2016. Uppdraget ska genomföras med ett jämställdhetsperspektiv.

Utredning om vissa villkor för statsråd och statssekreterare

Regeringen beslutade den 3 september 2015 att ge en särskild utredare i uppdrag att se över möjligheten för ett statsråd att vara ledig i samband med ett barns födsel eller adoption samt för tid därefter, i syfte att utöva sitt föräldraskap (dir. 2015:93). Den 23 mars 2016 beslutade regeringen att ge utredningen i uppdrag att även undersöka om det behövs förändringar av förutsättningarna för statsråd och statssekreterare att, inom en viss tid efter det att de har lämnat sitt uppdrag respektive sin anställning, ingå avtal om respektive åta sig vissa typer av anställningar och uppdrag (dir. 2016:26). I utredningens uppdrag ingick att vid behov föreslå ändringar i systemet för avgångsförmåner för statssekreterare.

Den 15 mars 2016 överlämnade utredaren betänkandet *Föräldraledighet för statsråd?* (SOU 2016:20) och den 23 januari 2017 betänkandet *Karantän för statsråd och statssekreterare* (SOU 2017:3). Betänkandena har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

7.3.3 Analys och slutsatser

Staten totalt

Regeringen noterar att utvecklingen är fortsatt positiv för flertalet av de delmål som har ställts upp för staten som arbetsgivare och där utvecklingen följs upp med angivna resultatindikatorer.

- Löneutvecklingen i staten fortsätter att relativt väl följa utvecklingen på arbetsmarknaden i stort.
- Andelen kvinnor på ledande befattningar har ökat.
- Löneskillnaderna mellan kvinnor och män fortsätter att minska.
- Andelen anställda med utländsk bakgrund har ökat på samtliga nivåer.
- Sjukfrånvaron i staten fortsätter dock att öka.
- Antalet nybeviljade sjukpensioner har minskat och ligger på en låg nivå.
- Antalet anmälningar enligt PSA har endast ökat marginellt.

Regeringen överväger att ta fram förslag till indikatorer för att följa hur de statsanställdas kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statstjänsteman utvecklas. I detta sammanhang är det även av värde att generellt följa utvecklingen av myndigheternas arbete med en god förvaltningskultur. Den enkätsammansättning som redovisas i Värdegrundsdelegationens slutrapport när det gäller myndigheternas värdegrundsarbete är av betydelse för att kunna följa utvecklingen i denna del.

Regeringen följer arbetet med den nya arbetsgivarpolitiska strategin för 2016–2020 (se avsnitt 7.3.2).

Kompetensförsörjningen i staten fungerar i huvudsak väl. Den statliga sektorn är den sektor som har högst andel högutbildade. Bristen på högutbildade på arbetsmarknaden är större än på de med lägre utbildningsnivåer, vilket innebär att bristen på arbetskraft fortsatt är relativt hög i staten. Att det råder stor brist på lämpliga sökanden med it-kompetens hos medlemmarna är inte heller något som är unikt för staten. Bristen ställer dock ytterligare krav på myndigheterna att stärka statens attraktivitet som arbetsgivare.

Sedan den 1 januari 2017 har Statskontoret i uppgift att främja och samordna arbetet med en god förvaltningskultur i staten. Regeringen noterar att det finns ett stort intresse från myndigheterna att delta i de aktiviteter som Statskontoret bjuder in till. Detta gäller inte minst deltagande i det nätverk mot korruption

som myndigheten fått i uppdrag att inrätta och samordna.

Arbetsgivarverket

Regeringen anser att den verksamhet som Arbetsgivarverket bedrivit bidragit till att utveckla och samordna den statliga arbetsgivarpolitiken.

Arbetsgivarverket tar sitt arbetsgivarpolitiska ansvar och bedriver ett strategiskt arbete med sin egen kompetensförsörjning. Det är dock viktigt att Arbetsgivarverket beaktar sina dubbla roller som förvaltningsmyndighet och medlemsorganisation.

Det är i första hand Arbetsgivarverkets medlemmar som ska bedöma verkets resultat, när det gäller dess roll som medlemsorganisation. Medlemsundersökningen för 2016 har omarbetats, vilket, som tidigare anförts, innebär att det är svårt att göra jämförelser med tidigare års undersökningar. Det kan dock konstateras att svaren på ett antal frågor i undersökningen visar på en låg andel nöjda medlemmar.

Regeringen bedömer att de stabsuppgifter som verket utfört åt regeringen har genomförts på ett tillfredsställande sätt.

Statens tjänstepensionsverk

Regeringens samlade bedömning är att SPV bedriver den verksamhet som avser den statliga tjänstepensioneringen och statens tjänstegrupp-livförsäkring i enlighet med regeringens styrning. För myndigheten präglades 2016 av att det nya statliga tjänstepensionsavtalet PA 16 trädde i kraft. Generellt kan sägas att SPV hanterat de utmaningar som detta inneburit väl.

Regeringen bedömer att SPV tar sitt arbetsgivarpolitiska ansvar. Myndigheten arbetar aktivt och strategiskt med att säkerställa kompetensförsörjningen. SPV arbetar även systematiskt med sin verksamhetsutveckling på flera olika sätt, vilket leder till effektiviseringar och ökad nytta för den statliga förvaltningen.

Nämndmyndigheter inom området

Nämndmyndigheterna inom området fyller viktiga funktioner för att upprätthålla allmänhetens förtroende för den statliga förvaltningen och säkerställa en korrekt handläggning av de enskilda ärendena. Regeringen bedömer att myndigheterna fungerar väl och bedriver en effektiv verksamhet.

7.4 Politikens inriktning

Regeringens uppdrag till myndigheterna att tillhandahålla praktikplatser för nyanlända och för personer med funktionsnedsättning går nu in på sitt sista år. Utfallet har varit positivt så här långt och regeringen överväger att förlänga uppdraget.

År 2017 var det första året för regeringens satsning på moderna beredskapsjobb i staten. Målsättningen att minst 500 personer ska sysselsättas 2017 har uppnåtts då ca 580 personer hade ett pågående beslut om modernt beredskapsjobb i slutet av juli 2017. Det är angeläget med ytterligare fokus på denna satsning, där bl.a. erfarenhetsutbyte med goda exempel lyfts fram för att inspirera myndigheterna i det fortsatta arbetet för att uppnå målsättningen om att minst 5 000 personer ska sysselsättas 2020 (se vidare utg.omr. 14 avsnitt 3.5).

Regeringen noterar att hot och våld mot statsanställda förekommer i många delar av staten. Hot mot statsanställda är ett hot mot och ett angrepp på demokratin. Förekomsten av hot och våld påverkar arbetsmiljön vid myndigheterna och kan även försämra myndigheternas kompetensförsörjning och statens attraktivitet som arbetsgivare. Regeringen ser allvarligt på förekomsten av hot och våld och överväger att ge Statskontoret i uppdrag att följa upp myndigheternas arbete med att förebygga och hantera hot, våld och andra riskfaktorer.

Sjukfrånvaron i staten följer utvecklingen på arbetsmarknaden i stort och ökar nu för femte året i rad. Regeringen följer arbetet med den avsiktsförklaring som parterna på det statliga avtalsområdet ingick hösten 2016 i syfte att sänka sjukfrånvaron. Regeringens utgångspunkt är att sjukfrånvaron för respektive sektor 2020 ska sjunka till den nivå som gällde 2013, vilket motsvarar det tidigare fattade beslutet att sjuk-

penningtalet inte ska överstiga 9,0 vid utgången av 2020 (se även utg.omr. 10 avsnitt 3.6.1). För staten innebär det att sjukfrånvaron, som 2016 uppgick till 4,1 procent av den tillgängliga arbetstiden, ska minska till 3,2 procent 2020.

7.5 Budgetförslag

7.5.1 1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor

Tabell 7.12 Anslagsutveckling 1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor

Tusental kronor

2016	Utfall	1 327	Anslags-sparande	1 116
2017	Anslag	2 443 ¹	Utgifts-prognos	2 418
2018	Förslag	2 443		
2019	Beräknat	2 443		
2020	Beräknat	2 443		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statliga arbetsgivarfrågor som Arbetsgivarverket utfört åt regeringen eller Regeringskansliet och som inte ingår i Arbetsgivarverkets uppgifter som medlemsorganisation samt för regeringens behov inom det arbetsgivarpolitiska området.

Anslaget får även användas för förvaltningsutgifter avseende vissa nämnder inom det arbetsgivarpolitiska området.

Kompletterande information

De aktuella nämnderna på det arbetsgivarpolitiska området är Offentliga sektorns särskilda nämnd, Statens ansvarsnämnd och Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd inklusive Skiljenämnden för grupplivfrågor.

Enligt avtalet om statens tjänstegrupplivförsäkring (TGL-S) ska tvister rörande frågor i avtalet avgöras genom skiljedom av en skiljenämnd. Skiljenämnden för grupplivfrågor bildas enligt avtalet av ledamöterna i Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd.

Regeringens överväganden

Tabell 7.13 Härledning av anslagsnivån 2018-2020 för 1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	2 443	2 443	2 443
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Varav BP18			
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 443	2 443	2 443

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 2 443 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Arbetsgivarpolitiska frågor* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 2 443 000 kronor respektive 2 443 000 kronor.

7.5.2 1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.

Tabell 7.14 Anslagsutveckling 1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2016	Utfall	12 475 341		-94 590
2017	Anslag	12 614 000 ¹	Utgifts-prognos	12 682 000
2018	Förslag	13 227 000		
2019	Beräknat	13 672 000		
2020	Beräknat	14 313 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statliga tjänstepensionsförmåner, avgångsförmåner, grupplivförmåner och personskadeersättningar samt liknande förmåner som följer av anställningar med statliga villkor. Därtill får anslaget användas för utgifter för räntor avseende sådana förmåner.

Vidare får anslaget användas för utgifter för löneskatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster respektive enligt lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader samt för premieskatt enligt

lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring m.m. Anslaget får även användas för löneavgifter enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980).

Anslaget får dessutom användas för förvaltningsutgifter vid Statens tjänstepensionsverk för biträde vid handläggningen av pensionsärenden avseende lärare m.fl. som överförs från statligt reglerade anställningar genom riksdagens beslut om kommunalt huvudmannaskap för lärare m.fl.

Kompletterande information

Följande förordningar reglerar utbetalningar från anslaget:

- förordningen (1991:704) om fastställande av särskild löneskatt på statens pensionskostnader,
- förordningen (2002:869) om utbetalning av statliga tjänstepensions- och grupplivförmåner, och
- förordningen (SAVFS 1990:3 A 1) om utbetalning av personskadeersättning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 7.15 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	286 658	-267 620	19 038
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2017	286 120	-296 810	-10 690
(varav tjänsteexport)			
Budget 2018	288 150	-284 692	3 458
(varav tjänsteexport)			

SPV disponerar för administrationskostnader det belopp från inkomsttiteln 5211 *Statliga pensionsavgifter* som anges i myndighetens regleringsbrev. För 2017 uppgår detta belopp till 184 500 000 kronor. Därutöver fastställer regeringen årligen de administrationsavgifter som de s.k. självförsäkrarna, dvs. de myndigheter m.fl. som skuldför sina pensionsåtaganden i respektive balansräkning, ska betala till SPV. För 2016 uppgick dessa till sammanlagt ca 4 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Tabell 7.16 Härledning av anslagsnivån 2018-2020 för 1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	12 614 000	12 614 000	12 614 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Varav BP18			
Övriga makroekonomiska förutsättningar	210 000	488 000	775 000
Volym	403 000	570 000	924 000
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	13 227 000	13 672 000	14 313 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget används för utbetalningar av statliga tjänstepensionsförmåner, premiebefrielseförmåner, grupplivförmåner, personskadeersättningar samt räntor och skatter på dessa förmåner. En stor del av de utbetalningar som belastar anslaget är hänförliga till redan beviljade förmåner.

I posten Övriga makroekonomiska förutsättningar ingår bl.a. effekten av att vissa förmåner som belastar anslaget årligen indexeras med prisbasbeloppets förändring.

I posten Volym speglar antalet förmåner som nybeviljas under budgetperioden och storleken på dessa förmåner.

Regeringen föreslår att 13 227 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Statliga tjänstepensioner m.m.* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 13 672 000 000 kronor respektive 14 313 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2018 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 kronor för att tillgodose Statens tjänstepensionsverks behov av likviditet i pensionshanteringen.

Skälen för regeringens förslag: SPV får bedriva uppdragsverksamhet när det gäller pensionshanteringen, där väsentliga penningflöden hanteras. SPV hanterar även flödet för

premiebestämda pensioner enligt det statliga tjänstepensionsavtalet. Enbart det senare flödet omsätter nästan 400 miljoner kronor varje månad och faktureras med väldigt kort tid för betalning. Skulle t.ex. betalningen för de två största fakturorna utebli en månad motsvarar det ett belopp och en räntekontobelastning på nästan 90 miljoner kronor. Regeringen bedömer därför att SPV även fortsättningsvis har ett behov av ett rörelsekapital i form av en kredit i Riksgäldskontoret under 2018.

För att minimera risken för övertrassering av likvida medel föreslås att krediten avseende förmedling av premiebestämda pensioner även 2018 uppgår till 75 miljoner kronor, dvs. samma nivå som för 2017. Krediten för att tillgodose likviditetsbehov i samband med pensionsutbetalningar för uppdragsgivares räkning föreslås fortsatt uppgå till 25 miljoner kronor, vilket motsvarar 2017 års nivå.

För 2016 utnyttjades 43,5 miljoner kronor av krediten som var avsedd för premiebestämda pensioner. Krediten som var avsedd för pensionsutbetalningar utnyttjades inte alls (se tabell 7.17).

Tabell 7.17 Beviljad respektive utnyttjad övrig kredit av SPV

Tusental kronor

	2014	2015	2016
Total beviljad kredit	100 000	100 000	100 000
- varav premiebestämda pensioner	75 000	75 000	75 000
- varav pensionsutbetalningar	25 000	25 000	25 000
Totalt utnyttjad kredit	50 492	51 163	43 529
- varav premiebestämda pensioner	50 492	51 163	43 529
- varav pensionsutbetalningar	0	0	0

Källa: Statens tjänstepensionsverk.

Regeringen bör bemyndigas att för 2018 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 miljoner kronor för att tillgodose SPV:s behov av likviditet i samband med pensionshanteringen, dvs. avseende premiebestämda pensioner och pensionsutbetalningar för uppdragsgivares räkning.

8 Offentlig upphandling

8.1 Omfattning

Området offentlig upphandling omfattar främst följande lagar:

- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU),
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF),
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner (LUK),
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet (LUFSS),
- lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV),
- lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen, och
- lagen (2013:311) om valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering.

Ett antal myndigheter har uppdrag inom området. Upphandlingsmyndigheten (UHM) ansvarar för det statliga upphandlingsstödet och ger stöd, information och vägledning om offentlig upphandling, inklusive bl.a. innovationsupphandling, miljökrav och sociala krav.

UHM ansvarar även för en nationell databas för annonsering (valfrihetswebben.se) inom områden där LOV och lagen om valfrihetssystem hos Arbetsförmedlingen är tillämpliga. Tillsynen på området utförs av Konkurrensverket (KKV). E-legitimationsnämnden administrerar en nationell webbplats för annonsering av valfrihetssystem.

8.2 Mål

Regeringens mål är att den offentliga upphandlingen ska vara effektiv, rättssäker och ta tillvara konkurrensen på marknaden, samtidigt som innovativa lösningar främjas samt miljöhänsyn och sociala hänsyn beaktas. På så sätt bidrar den offentliga upphandlingen till en väl fungerande samhällsservice till nytta för medborgarna och näringslivets utveckling samtidigt som skattemedlen används på bästa sätt.

Utifrån det övergripande målet har regeringen i Nationella upphandlingsstrategin (Fi 2016:8), beslutat om sju inriktningsmål:

- offentlig upphandling som strategiskt verktyg för en god affär,
- effektiva offentliga inköp,
- en mångfald av leverantörer och en väl fungerande konkurrens,
- en rättssäker offentlig upphandling,
- en offentlig upphandling som främjar innovationer och alternativa lösningar,
- en miljömässigt ansvarsfull offentlig upphandling, och
- offentlig upphandling som bidrar till ett socialt hållbart samhälle.

8.3 Resultatredovisning

8.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Följande resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder används vid resultatbedömningen:

- tillgång till UHM:s stöd,
- leverantörers benägenhet att delta i offentliga upphandlingar (genomsnittligt antal anbudsgivare per upphandling), och
- andel ställda miljökrav i samband med upphandlingar hos myndigheterna.

En mängd olika faktorer påverkar utvecklingen inom den offentliga upphandlingen och det pågår ett arbete med att utveckla indikatorer för upphandlingen, däribland förbättrad statistikinsamling.

Regeringens indikatorer och bedömningsgrunder för resultatredovisningen utgår från Nationella upphandlingsstrategins inriktningsmål. Det första inriktningsmålet, offentlig upphandling som strategiskt verktyg för en god affär, är det övergripande målet. Övriga sex inriktningsmål används för att nå detta. Det övergripande målet tar sikte på upphandlingens strategiska betydelse, dvs. dess betydelse för att utveckla verksamheter, samtidigt som en fungerande samhällsservice tillhandahålls.

Den reformering av upphandlingsområdet som inletts består av tre delar, upphandlingslagstiftningen, inrättandet av UHM och Nationella upphandlingsstrategin.

8.3.2 Resultat

Offentlig upphandling som strategiskt verktyg för en god affär

Regeringens samlade bedömning är att de insatser som regeringen och ansvariga myndigheter har genomfört på området har stärkt den offentliga upphandlingens strategiska betydelse. År 2016 beslutades tre nya lagar på upphandlingsområdet. Vidare antogs Nationella upphandlingsstrategin, samtidigt som UHM gavs i uppdrag att verka för att strategin genomförs. Ett antal statliga myndigheter fick ett återrappporteringskrav i 2017 års reglerings-

brev om att redovisa hur myndigheten verkat för ett strategiskt inköpsarbete. Därutöver fick Kammarkollegiet i 2017 års regleringsbrev ett särskilt uppdrag att redovisa arbetet med Nationella upphandlingsstrategin, både avseende ramavtalen och den egna verksamheten. Den 31 mars 2017 lämnade Kammarkollegiet in en redovisning av detta uppdrag.

Effektiva offentliga inköp

För att myndigheterna ska kunna göra effektiva inköp behövs kompetens och kunskap. Genom UHM:s stöd och vägledning har de upphandlande myndigheterna fått förutsättningar för ett effektivare och mer strategiskt inköpsförfarande.

De vägledningar och rapporter som finns tillgängliga på UHM:s webbplats har sammanlagt laddats ned drygt 6 100 gånger under 2016. Under året har myndighetens helpdeskfunktion besvarat ca 3 600 frågor och dess utbildningar, seminarier och konferenser är fortsatt välbesökta.

Övergång till elektronisk inköpsprocess

En övergång till en helt elektronisk inköpsprocess är ett viktigt verktyg för att effektivisera offentliga inköp. UHM verkar för detta, bl.a. genom det gemensamma arbetet med Ekonomistyrningsverket och Sveriges Kommuner och Landsting i SFTI-samarbetet (Single Face To Industry), vars syfte är att skapa förutsättningarna för elektronisk handel inom samt till och från den offentliga sektorn.

En mångfald av leverantörer och en väl fungerande konkurrens

En väl fungerande konkurrens, med en mångfald av aktörer, varor och tjänster, är avgörande för att samhällets behov ska kunna tillgodoses genom den offentliga upphandlingen.

Genom UHM:s stöd till leverantörer kan fler företag och andra aktörer såsom idéburna aktörer vara med och delta i upphandlingar, samtidigt som KKV:s tillsyn på upphandlingsområdet ökar förtroendet för marknadens funktion, vilket i sin tur leder till att fler leverantörer vill vara med och lämna anbud.

Ett av syftena med de EU-direktiv som 2017 års upphandlingslagar bygger på har varit att förenkla för leverantörer och främja små- och medelstora företags deltagande i upphandlingar. Exempel på detta är bl.a. regler om skyldighet att överväga att dela upp kontrakt i mindre delar

och om att högre krav inte får ställas på en leverantörs omsättning än vad som motsvarar det dubbla kontraktsvärdet, liksom ökade möjligheter att förhandla om anbudet. Obligatorisk e-upphandling kan också underlätta för leverantörer, inte minst i gränsöverskridande situationer.

Ett sätt att mäta konkurrensen på marknader för offentlig upphandling är att följa det genomsnittliga antalet anbudsgivare per upphandling. Detta visar på aktörernas intresse att delta i offentliga upphandlingar (se tabell 8.1).

Tabell 8.1 Genomsnittligt antal anbudsgivare per upphandling

2012–2016

2012	4,8
2013	4,7
2014	4,6
2015	4,4
2016	4,3

Källor: Konkurrensverket och Upphandlingsmyndigheten.

En rättssäker offentlig upphandling

En väl fungerande offentlig upphandling bygger på att såväl leverantörer som medborgare har tilltro till att den är rättssäker. En förutsättning för detta är en fungerande och användarvänlig lagstiftning, tillgång till rättsmedel samt transparenta processer där kommunikation står i centrum.

Tilltron till upphandlingsmarknaden är avgörande för viljan att delta i upphandlingar. I Nationella upphandlingsstrategin har regeringen betonat vikten av öppenhet och god kommunikation för att förebygga onödiga rättsprocesser och främja en rättssäker upphandling.

Ett sätt att mäta huruvida tilltron till en fungerande och rättssäker upphandlingsmarknad är låg eller inte kan vara att utgå från antalet överprövade upphandlingar, även om detta inte ger en fullständig bild (se tabell 8.2). Antalet överprövade upphandlingar i Sverige är avsevärt högre än i de flesta andra EU-länder

Tabell 8.2 Inkomna antal ansökningar om överprövning vid upphandling till förvaltningsrätt

2012–2016

2012	3 265
2013	3 201
2014	3 508
2015	2 973
2016	4 190

Källor: Domstolsverket och Konkurrensverket.

Anm. Tabellen avser antalet ansökningar om överprövning i förvaltningsrätt, inte antalet överprövade upphandlingar.

Nya upphandlingslagar

Den 1 januari 2017 trädde tre nya lagar på upphandlingsområdet i kraft, LOU, LUF och LUK. Genom lagändringar, som trädde i kraft den 1 juni 2017, kompletterades lagarna med bestämmelser om arbetsrättsliga villkor vid upphandling. De EU-direktiv som 2014 beslutades på upphandlingsområdet har därmed genomförts i svensk rätt.

Den nationella översynen

I samband med genomförandet av 2014 års EU-direktiv aviserade regeringen att den avsåg att tillsätta en utredning för att se över regelverket för upphandling under tröskelvärdena (prop. 2015/16:195 s. 882). Regeringen beslutade i juni 2017 om att ge en särskild utredare i uppdrag att se över bl.a. hur regelverket i LOU och LUF om upphandling under EU-direktivens tröskelvärden kan göras enklare och mer flexibelt (dir. 2017:69). Utredaren ska även överväga om motsvarande regelverk bör införas i LUF och LUK. Uppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2018.

En offentlig upphandling som främjar innovationer och alternativa lösningar

För att utveckla den offentliga sektorn, samt för att möta de samhällsutmaningar och möjligheter som bl.a. den globala ekonomin och de globala utmaningarna innebär, behöver innovationsupphandling bli en del av de upphandlande myndigheternas verksamhetsutveckling.

UHM:s insatser för att utveckla stöd för innovationsupphandling möjliggör för upphandlande myndigheter att bli bättre på att ställa krav på funktion och på så sätt utveckla sin verksamhet. UHM fortsätter sitt arbete utifrån myndighetens särskilda regeringsuppdrag om att främja innovation i upphandlingar (Fi 2015/04519/UR). En god dialog med

marknadens aktörer gör det möjligt för upphandlande myndigheter och enheter att få en bättre förståelse och kunskap om vilka lösningar som marknaden kan erbjuda eller utveckla. Uppdraget ska stimulera till nya lösningar och bidra till utveckling av offentlig upphandling, samt utveckla samspelet mellan upphandlande myndigheter eller enheter och leverantörer.

LOU medför ökade möjligheter att förhandla med leverantörerna, vilket skapar större förutsättningar för att upphandla innovativa lösningar. Även införandet av ett nytt upphandlingsförfarande, förfarandet för inrättande av innovationspartnerskap, i LOU och LUF kan ge större möjligheter för samverkan mellan det offentliga och näringslivet och upphandling av innovativa lösningar.

UHM har enligt ett särskilt regeringsuppdrag om upphandlings- och innovationskompetens (N2016/07793/FÖF) arbetat för att etablera beställargrupper, där upphandlande aktörer kan utbyta och utveckla kunskap som är relevant för genomförande av innovationsupphandlingar. Uppdraget, som utgör del av regeringens strategi Smart industri, löper fr.o.m. december 2016 t.o.m. mars 2019 och ska främja en samlad efterfrågan av utvecklingsbehov och därigenom öka användningen av innovationsupphandling. UHM har redan initierat flertalet insatser utifrån regeringsuppdraget, bl.a. i form av kunskaps-spridning genom följdforskning, erfarenhetsutbyte via erfarenhetsdagar, möten etc. samt samverkan i beställargrupper.

En miljömässigt ansvarsfull offentlig upphandling

Sverige ska ligga i framkant och fortsatt vara ett föredöme när det gäller miljöanpassad offentlig upphandling. Ett sätt att nå de av riksdagen beslutade nationella miljömålen och djurskyddskraven vid upphandling är strategiska inköp. UHM:s stöd är inriktat på att bl.a. verka för ökad miljöhänsyn. Naturvårdsverket har i sin sammanställning av myndigheternas arbete enligt förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter konstaterat att myndigheternas sammanlagda redovisade värde för upphandlingar med miljökrav 2016 uppgick till ca 58 miljarder kronor. Myndigheternas totala upphandling uppgick samma år till 76 miljarder kronor. Det innebär att 76 procent av myndigheternas totala upphandlingsvärde 2016 utgjordes av upphandlingar med miljökrav. Denna andel uppgick till 67 procent 2014 och

60 procent 2015. Myndigheterna har i allmänhet en upphandlingspolicy som anger att miljökrav ska ställas när det är möjligt.

UHM:s verksamhet med att förvalta och utveckla upphandlingskriterier är central för att utveckla en miljömässigt hållbar offentlig upphandling. Vid slutet av år 2016 fanns 619 hållbarhetskrav i myndighetens kriteriedatabas. Det stora antalet nedladdningar av UHM:s kriterier (totalt 8 626 under 2016) visar på en hög efterfrågan.

Offentlig upphandling som bidrar till ett socialt hållbart samhälle

Genom bestämmelser om att upphandlande myndigheter och enheter ska ställa villkor avseende lön, semester och arbetstid, om det är behövligt och de går att fastställa, bidrar den offentliga upphandlingen till ett socialt hållbart samhälle med skäliga anställningsvillkor där social dumpning motverkas. Regeringen föreslog som tidigare anförts i propositionen Arbetsrättsliga villkor vid upphandling regler om skyldighet att ställa krav på villkor enligt kollektivavtal i samband med upphandlingar (prop. 2016/17:163). Förslagen antogs av riksdagen och lagändringarna trädde i kraft den 1 juni 2017.

De nya reglerna i LOU och LUF innebär att större hänsyn ska tas till samtliga användares behov, särskilt när det gäller tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Detta bidrar, tillsammans med UHM:s stödverksamhet, till att delaktigheten för alla i samhället, bl.a. personer med funktionsnedsättning, kan öka.

Upphandlande myndigheter eller enheter som vidtar olika sysselsättningsfrämjande åtgärder i samband med upphandling kan bidra till ökad sysselsättning och minskad arbetslöshet. Det är dock relativt få upphandlande myndigheter och enheter som ställer sysselsättningsfrämjande krav i sina upphandlingar (se Trendens – utvecklingen på upphandlingsområdet 2017, nr.1).¹⁰

¹⁰ I enkätundersökningen har de upphandlande myndigheterna och enheterna fått frågan om de ställer sysselsättningsfrämjande krav i upphandlingar. På en skala 1–5, har de upphandlande myndigheterna och enheterna svarat med ett medelvärde på 2.

Resultatet av tillsynen över den offentliga upphandlingen

KKV ansvarar för tillsynen över den offentliga upphandlingen i Sverige. Myndigheten har i likhet med tidigare år fokuserat på otillåtna direktupphandlingar och lagt särskild vikt vid att föra talan om upphandlingsskadeavgift.

KKV har även utövat en bredare tillsyn genom särskilda tillsynsbeslut. Dessa beslut uppmärksammar upphandlande myndigheter och enheter som brustit i sin skyldighet att tillämpa LOU eller annan lagstiftning på upphandlingsområdet. Besluten ger även konkret vägledning för andra upphandlande myndigheter och enheter.

Upphandlingsskadeavgift

KKV kan på eget initiativ ansöka om att en upphandlande myndighet eller enhet ska åläggas att betala en upphandlingsskadeavgift, men är också i vissa fall, vid brott mot avtalsspärrar och förlängda avtalsspärrar, skyldig att ansöka om detta.

År 2016 presenterade KKV resultatet av den uppföljning som myndigheten låtit göra av vad som skett hos ett antal upphandlande myndigheter som ålagts att betala en upphandlingsskadeavgift (KKV 2016:1). KKV:s uppföljning visar att flertalet av de upphandlande myndigheter som har varit föremål för tillsynsbeslut ändrar sina rutiner.

8.3.3 Analys och slutsatser

Rätt använd kan upphandling utgöra ett effektivt instrument för att åstadkomma flera positiva effekter i samhället, såsom ökad tillväxt, sysselsättning och jämställdhet, främja tekniska framsteg och ökad innovationskraft, samt bidra till att bl.a. nå de nationella miljömålen men även genomförandet av Agenda 2030.

Ändamålsenliga insatser har genomförts för att uppnå det upphandlingspolitiska målet. Den nya lagstiftningen, UHM och arbetet med Nationella upphandlingsstrategin har tillsammans bidragit till att skapa bättre förutsättningar för myndigheter och upphandlande enheter att upphandla strategiskt. Införandet av de nya upphandlingslagarna är det hittills största lagstiftningsarbetet under mandatperioden. Tre direktiv har blivit nya upphandlingslagar, som

syftar till att förenkla och effektivisera upphandlingsförfarandet eller att göra det mer flexibelt. Genom bestämmelserna om krav på skäliga villkor om lön, semester och arbetstid bidrar den offentliga upphandlingen till ett socialt hållbart samhälle. Lagstiftningen kommer att underlätta för ännu fler att använda offentlig upphandling som ett strategiskt verktyg. UHM:s stödverksamhet och förebyggande arbete för att nå ut till upphandlande myndigheter och enheter bedöms ha ökat möjligheterna att i praktiken göra strategiska upphandlingar. Nationella upphandlingsstrategin med dess olika inriktningsmål har bidragit till att konkretisera hur ett strategiskt förhållningssätt till inköp kan realiseras. Att UHM samtidigt som strategin antogs fick i uppdrag att verka för att den genomförs har inneburit att myndigheter och upphandlande enheter fått bättre verktyg och stöd för att upphandla strategiskt.

Det genomsnittliga antalet anbudsgivare per upphandling låg på i stort sett samma nivå 2016 som tidigare år, vilket kan tolkas som att konkurrensen om upphandlade kontrakt inte förändrats över tid. Regeringens ambition är att förbättra konkurrensen vid upphandling. Ett syfte med den nya lagstiftningen är att öka de små och medelstora företagens tillträde till offentliga upphandlingar, bl.a. genom bestämmelser om uppdelning av större kontrakt i mindre delar. Detta kan innebära att konkurrensen på marknaden i högre utsträckning tas tillvara och resultera i fler anbudsgivare per upphandling.

Antalet ansökningar om överprövning av upphandlingar till förvaltningsrätterna 2016 var fler än de närmast föregående åren. Även om man bör vara försiktig med att dra allt för långtgående slutsatser av ett enstaka år, kan det konstateras att antalet överprövningar över tid ligger på en konstant hög nivå. Att många upphandlingar stoppas upp på grund av domstolsprocesser innebär svårigheter för såväl berörda upphandlande myndigheter och leverantörer som för samhället i stort och dess möjligheter att tillgodose grundläggande behov av service. Det är därför angeläget att försöka komma till rätta med detta. Uppdraget om att se över förutsättningarna för ett mer flexibelt regelverk är ett viktigt steg på vägen.

Miljökrav i upphandling är ett viktigt styrmedel för myndigheternas miljöarbete. Även om andelen upphandlingar där miljökrav ställs ökar

behöver regeringen, för att öka takten i arbetet, verka för att myndigheternas kunskap om möjligheterna att ställa sådana krav stärks. UHM har en viktig roll i detta arbete. Regeringen anser att det är viktigt att stärka kompetensen hos upphandlande myndigheter och enheter samt leverantörer när det gäller upphandling av livsmedel och måltidstjänster. UHM:s särskilda uppdrag om att förstärka kompetensen på området upphandling av livsmedel och måltidstjänster hos upphandlande myndigheter och enheter samt hos leverantörer (N2016/04785/JM) är ett sätt att verka för att målet om en miljömässigt ansvarsfull offentlig upphandling nås.

8.4 Politikens inriktning

Den reformering av upphandlingsområdet som inletts genom en ny upphandlingslagstiftning, inrättandet av UHM och framtagandet av Nationella upphandlingsstrategin ska fortsätta. Sverige ska fortsatt ha en ledande roll inom den internationella utvecklingen på upphandlingsområdet.

Inköp och upphandlingar är en strategisk fråga som behöver vara prioriterad hos beslutsfattare och verksamhetsföreträdare. Skattemedel ska användas på bästa sätt och regeringen verkar för en effektiv implementering av Nationella upphandlingsstrategins sju inriktningsmål.

Effektiva offentliga inköp

En effektiv offentlig upphandling förutsätter bl.a. att hela inköpsprocessen kan genomföras elektroniskt. Digitaliseringens möjligheter ska tas tillvara. Regeringen kommer också att prioritera en effektiv statlig inköpssamordning genom utvecklade ramavtal.

Förbättrad statistik på upphandlingsområdet behövs för att öka kunskapen om den offentliga upphandlingen. Regeringen kommer därför att prioritera arbetet med att ta fram ett författningsförslag som syftar till förbättrad statistik.

För att upprätthålla en väl fungerande konkurrens behöver antalet anbud per upphandling öka. Regeringen kommer att prioritera arbetet med att få upphandlande myndigheter och enheter att planera och genomföra upphandlingar på ett sätt som attraherar fler

företag och organisationer att delta i offentliga upphandlingar.

En rättsäker offentlig upphandling

Det är angeläget att, med bibehållna krav på rättssäkerhet, vidta åtgärder för att minska de negativa konsekvenserna av att många upphandlingar begärs överprövade. Regeringen har därför gett en särskild utredare i uppdrag att analysera för- och nackdelar med att införa bestämmelser om processkostnadsansvar och ansökningsavgifter i mål om överprövning av upphandling (dir. 2017:69). Regeringen avser även att återkomma med anledning av Överprövningsutredningens förslag om att bl.a. införa en s.k. preklusionsfrist i upphandlingsmål (SOU 2015:12).

UHM har vidare fått i uppdrag att, i samverkan med Konkurrensverket, kartlägga och analysera mål om överprövning av upphandling (Fi2017/02676/OU).

En offentlig upphandling som främjar innovationer och en hållbar utveckling

Regeringen kommer fortsatt att verka för att den potential som finns i att använda offentlig upphandling som ett verktyg för att främja utveckling och innovation används fullt ut. UHM:s uppdrag att arbeta för att främja innovation i upphandling är viktigt för att nå framgång. Sverige ska ligga i framkant och fortsatt vara ett föredöme när det gäller hänsyn till miljö- och djurskydd i offentlig upphandling. Upphandlande myndigheter och enheter kan genom kravställning i upphandlingar bidra till en miljömässigt mer hållbar utveckling samt till att minska negativ miljö- och klimatpåverkan och stödja samhällets anpassning till ett förändrat klimat. Upphandlande myndigheter kan också bidra till en god djurhållning och gott djurskydd genom att ställa krav på att livsmedel ska vara producerat enligt vissa kriterier som fastställs i den svenska djurskyddslagstiftningen.

Den offentliga upphandlingen kan även vara ett viktigt verktyg för att motverka social dumpning och säkerställa goda arbets- och anställningsvillkor vid upphandling. Regeringen kommer bl.a. att följa Trafikverkets arbete inom ramen för myndighetens uppdrag att redogöra för hur den tillämpar och utvärderar arbetsrättsliga krav vid sina upphandlingar (N2017/01833/TIF).

Offentlig upphandling ska fortsatt bidra till ett socialt hållbart samhälle. Regeringen kommer

att noga följa UHM:s arbete i projektet Syssel-sättning genom offentlig upphandling. Syftet med projektet är att utveckla metoder så att fler individer som i dag har svårt att komma in på arbetsmarknaden, särskilt nyanlända, kan erbjudas en anställning eller praktikplats i offentligt upphandlade kontrakt. Vidare får UHM i uppdrag att kartlägga och analysera förutsättningarna för att använda alternativa finansiella instrument i offentlig välfärdssektor genom exempelvis s.k. sociala utfallskontrakt.¹¹ Sverige ska vara ett föregångsland för fri och rättvis handel. Regeringen kommer under året att initiera ett arbete för att främja upphandlande myndigheters tillgång till tillförlitlig information om produktionsvillkoren i andra länder där UHM får en viktig roll (se utg.omr. 18 avsnitt 4.5).

8.5 Budgetförslag

8.5.1 1:17 Upphandlingsmyndigheten

**Tabell 8.3 Anslagsutveckling
1:17 Upphandlingsmyndigheten**

Tusental kronor				
2016	Utfall	66 412	Anslags-sparande	16 438
2017	Anslag	84 687 ¹	Utgifts-prognos	76 205
2018	Förslag	94 036		
2019	Beräknat	96 528 ²		
2020	Beräknat	95 088 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 95 020 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 92 036 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Upphandlingsmyndighetens förvaltningsutgifter.

¹¹ I SOU 2013:40 benämns Social Impact Bonds, SIB, som "obligation för samhällspåverkan" och beskrivs som ett finansiellt instrument som syftar till att åstadkomma sociala effekter i samhället, ekonomisk avkastning för investeraren och besparingar för offentlig sektor. I Sverige används även begreppet "sociala utfallskontrakt" för att beskriva denna form av projektfinansiering.

Regeringens överväganden

**Tabell 8.4 Härledning av anslagsnivån 2018 2020 för
1:17 Upphandlingsmyndigheten**

Tusental kronor			
	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	84 687	84 687	84 687
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 349	2 714	4 202
Beslut	8 000	9 127	6 199
Varav BP18 ³	8 000	9 000	6 000
Varav ³			
Vägledningsfunktion för statsstödsfrågor	5 000	5 000	5 000
Sociala utfallskontrakt	2 000	3 000	
Information om produktionsvillkor i andra länder	1 000	1 000	1 000
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	94 036	96 528	95 088

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att anslaget ökas fr.o.m. 2018 med 5 000 000 kronor för uppgiften att tillhandahålla nationell vägledning om statsstödsfrågor. Finansiering sker genom att anslaget 1:2 *Omstrukturering av kommunala bostadsföretag* under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik minskas med motsvarande belopp (se utg.omr. 25 avsnitt 2.5.3 och utg.omr. 18 avsnitt 3.7.2).

Vidare ökas anslaget med 1 000 000 kronor per år 2018–2021 för uppgiften att främja mer tillförlitlig och lättillgänglig information om produktionsvillkor i andra länder.

Anslaget ökas även med 2 000 000 kronor 2018 och 3 000 000 kronor 2019 för arbete avseende sociala utfallskontrakt.

Regeringen föreslår att 94 036 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Upphandlingsmyndigheten* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 96 528 000 kronor respektive 95 088 000 kronor.

9 Statistik

9.1 Omfattning

Området omfattar Statistiska centralbyråns (SCB) verksamhet som utgörs av utveckling, produktion, spridning och samordning av statistik. SCB ansvarar för att producera dels officiell statistik inom flera områden, t.ex. arbetsmarknadsstatistik och nationalräkenskaper (NR), dels annan statlig statistik inom främst utbildnings- och socialområdet. På uppdrag producerar myndigheten även statistik åt andra statistikansvariga myndigheter och övriga beställare.

SCB har även till uppgift att samordna Sveriges officiella statistik. Den officiella statistiken var under 2016 indelad i 22 ämnesområden, 108 statistikområden och 355 produkter. År 2016 fanns det 27 statistikansvariga myndigheter. SCB är den största av de statistikansvariga myndigheterna och 2016 ansvarade myndigheten för 118 av de 355 produkter som avsåg officiell statistik.

Av SCB:s verksamhet finansieras 46 procent genom avgifter från främst uppdragsfinansierad statistikproduktion. Den officiella statistiken utgör ca 25 procent av uppdragsverksamhetens totala volym. Statistisk bearbetning står för 20 procent, tjänsteexporten för 14 procent och övriga undersökningar för 41 procent av uppdragsverksamhetens intäkter. Statliga myndigheter utgör den största kundkategorin och står för något mer än tre fjärdedelar av uppdragsverksamhetens intäkter.

SCB:s internationella statistiksamarbete är omfattande och påverkar i stor utsträckning myndighetens verksamhet och utvecklingen av den officiella statistiken. Arbetet består framför allt av det samarbete som bedrivs inom ramen

för det europeiska statistiksystemet. Den officiella statistiken regleras till stor del av EU:s rättsakter. Detta gäller bl.a. jordbruksstatistiken, den ekonomiska statistiken och arbetsmarknadsstatistiken.

9.2 Mål och villkor för området

Målet för verksamheten är statistik av god kvalitet som är tillgänglig för användarna. Kostnaderna för uppgiftslämnandet ska minska och statistikproduktionen ska vara effektiv.

9.3 Resultatredovisning

9.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Målet att uppnå statistik av god kvalitet mäts bl.a. genom punktlighet i publicering, nöjdhetsindex och allmänhetens förtroende. Statistik som är tillgänglig för användarna mäts bl.a. genom antal tabeller i och uttag från SCB:s statistikdatabas på myndighetens webbplats (SSD) samt antal besök på webbplatsen. Kostnaderna för uppgiftslämnandet mäts genom uppgiftslämnarnas totala kostnader och kostnadsförändringen jämfört med föregående år. Effektiviteten i statistikproduktionen mäts genom produktivitetsförändringen.

Tabell 9.1 Resultatindikatorer

	2014	2015	2016
Statistikdatabasen			
- antal tabeller	3 390	3 548	3 794
- antal uttag (1000-tal)	1 235	1 092	1 174
Webbplatsen			
- antalet besök (1000-tal)	7 699	8 688	6 332 ¹
Punktlighet i publiceringen (%)	98	98	98
Nöjdhetsindex i uppdragsverksamheten			
- <i>Leveransenkäten</i> (7-gradig skala)	6,0	6,0	6,2
- <i>NöjdKundIndex</i> ² (10-gradig skala)	7,8	-	8,0
Allmänhetens förtroende (mycket eller ganska stort förtroende) (%) ³	79	79	
Kostnad för uppgiftslämnandet	459	451	404
Uppgiftslämnarnas kostnader (förändring jämfört med föregående år i mnkr) ⁴	-10	-36	-11
Produktivitetsförändring (%)	2,1	2,0	-1,4

¹ Statistiken är inte jämförbar med tidigare år p.g.a. byte av webbanalysverktyg.

² Nöjdhetsindex är en webbenkät riktad till ett antal kunder och genomförs vartannat år.

³ Resultat från undersökningen 2016 redovisas av SCB senare under 2017.

⁴ Förändringen är beräknad på en justerad uppgift för föregående år för jämförbarhet.

9.3.2 Resultat

Löpande statistikproduktion

SCB har inom sin anslagsfinansierade verksamhet producerat statistik i enlighet med den arbetsplan som myndigheten lämnade till regeringen i början av 2016 (Fi2016/603/SFÖ). Arbetsplanen innehöll bl.a. en redovisning för den planerade produktionen och planerade större förändringar i statistiken under året. SCB har fortsatt arbetet med att utveckla en processorienterad verksamhet och fullföljt myndighetens program för prioriterade kvalitetsåtgärder. För att höja organisationens förmåga till utveckling samt kapacitet att leverera produkter och tjänster, och för att skapa fokus på resultat, har myndigheten påbörjat förändringar av styrningsprocessen för utvecklingsprojekt.

SCB har inom ramen för sin uppdragsverksamhet producerat statistik i en något ökad omfattning jämfört med föregående år. Syftet med uppdragsverksamheten är att utnyttja det statistiska materialet och den statistiska

kompetensen för att tillgodose användarnas behov.

SCB fick knappt 7 miljoner kronor i bidrag från EU för anpassningar, utveckling och viss försöksverksamhet 2016. Bidragsnivån var i paritet med 2015 års bidrag.

Tabell 9.2 Intäkter, kostnader och registerutdrag

	2014	2015	2016
Totala intäkter (mnkr)	1 054	1 081	1 122
varav			
- <i>anslagsintäkter</i>	558	560	597
- <i>avgiftsintäkter och övr. ersättn.</i>	496	521	525
Andel av avgiftsintäkter av officiell statistik från andra statistikansvariga myndigh. (%)	25	25	25
Totala kostnader (mnkr)	1 044	1 079	1 130
Antal registeruttag enligt personuppgiftslagen (PUL)	115	77	89

Av den totala volymen uppdrag 2016 uppgick andelen uppdrag som SCB utförde åt andra statistikansvariga myndigheter till 34 procent, vilket var samma andel som föregående år. En fjärdedel av dessa uppdrag avsåg produktion av officiell statistik och tre fjärdedelar utrednings- och utvecklingsuppdrag.

De totala kostnaderna för SCB:s verksamhet uppgick 2016 till 1 130 miljoner kronor, vilket var en ökning med 51 miljoner kronor jämfört med 2015 (se tabell 9.2). Ökningen utgjordes främst av ökade lönekostnader samt ökade driftskostnader för it-tjänster och avgifter för dataprogram.

Andelen statistikprodukter som publicerades enligt fastställd tidsplan uppgick till 98 procent 2016, vilket var i nivå med 2015 års resultat (se tabell 9.1). Att statistiken publiceras i tid och i enlighet med fastställda tidsplaner är av vikt för såväl statistikens tillgänglighet som kvalitet.

I SCB:s uppdrag ingår att minska och underlätta uppgiftslämnandet så att kostnaderna för dem som lämnar uppgifter till statistiken ska bli lägre. Ramen för kostnadsberäkningen för uppgiftslämnandet utgörs av SCB:s anslagsfinansierade statistik samt officiell statistik som produceras på uppdrag av andra myndigheter. Varje år räknas en ny bas för jämförelse då det är olika undersökningar som genomförs varje år. För 2016 beräknas den totala kostnaden för uppgiftslämnandet ha uppgått till 404 miljoner kronor vilket är 11 miljoner kronor, eller 2,7 procent, lägre än 2015. Kostnaderna för företag och organisationer uppskattas ha uppgått

till 334 miljoner kronor. Minskningen är främst hänförlig till företag och organisationer.

Bland förklaringarna till minskningen finns förändrade tekniska lösningar för uppgiftslämnande, som t.ex. övergång från pappersbaserade enkäter till webbinsamling och ökade möjligheter att lämna filer som kan genereras av företagens egna administrativa system. Som ett led i att minska bördan för företagen har vidare SCB tillsammans med Bolagsverket, Skatteverket, Finansinspektionen och Bokföringsnämnden startat ett samarbete med syfte att påvisa hur gemensamma begrepp och ett standardiserat rapporteringsformat kan underlätta inrapportering av finansiell information. SCB samråder även med Näringslivets Regelnämnd, Sveriges Kommuner och Landsting och Regelrådet inför såväl framtagande av ny statistik som utvidgningar och neddragningar som kan påverka uppgiftslämnarna.

Enligt SCB:s regleringsbrev ska statistiken göras mer tillgänglig och användbar. En av de viktigaste kanalerna för SCB att sprida och kommunicera statistik är SSD. Tillgången till informationen som finns på webbplatsen är avgiftsfri. År 2016 uppmättes 6,3 miljoner besök på webbplatsen (se tabell 9.1). Statistiken är dock på grund av byte av webbanalyserverktyg inte jämförbar med tidigare år. SCB:s centrala statistikservice besvarade närmare 13 900 förfrågningar om statistik per telefon och 5 100 förfrågningar per e-post. De vanligaste frågorna gällde befolknings- och arbetsmarknadsstatistik. Antalet uttag av statistikuppgifter från SSD ökade med drygt 7 procent 2016 (se tabell 9.1). Totalt gjordes 1 174 000 uttag 2016. Antalet tabeller som fanns upplagda i databasen ökade från 3 548 år 2015 till 3 794 år 2016. SCB utvecklar löpande webbplatsen för att den i högre grad ska vara användbar på olika sorters datorer, läsplattor och smarta telefoner.

År 2015 lanserades Sverige i siffror, som ett nytt sätt för SCB att presentera statistik för unga och ovana statistikanvändare. Kärnan i satsningen är en funktion på SCB:s webbplats, som visar ett urval av myndighetens statistik om Sverige i text och infografik. Det senare presenterar statistik på ett lättillgängligt sätt med bl.a. interaktiva diagram. Statistiken är utvald utifrån kursplanen i samhällskunskap för grundskolan och gymnasieskolan samt de vanligaste frågorna till myndighetens statistikservice. Det handlar om statistik inom områdena befolkning,

arbetsmarknad, samhällsekonomi och allmänna val. För att öka användbarheten för Sverige i siffror i undervisningen har lärarhandledningar tagits fram för grundskolans mellanstadium respektive högstadium samt för gymnasieskolan. År 2016 tillkom ett nytt tema om miljö och en ny funktionalitet för information om kommunsektorn.

SCB medverkade 2016 för fjärde året i rad i ett samarrangemang av ett s.k. hackaton i syfte att utveckla webbtjänster och appar för ökad tillgänglighet av SCB:s öppna data i SSD och genom ett gränssnitt som finns tillgängligt för alla användare.

I syfte att nå fler målgrupper och öka kännedomen om myndigheten är SCB aktiv på plattformar för sociala nätverk. I dessa forum besvarar SCB frågor, samt publicerar information om ny statistik och nyheter om myndighetens aktiviteter.

Kundnöjdheten för uppdragsverksamheten uppgick enligt SCB:s s.k. leveransenkät 2016 till 6,2 på en sjugradig skala, vilket var en ökning med 0,2 i jämförelse med de senaste två åren (se tabell 9.1). Enkäten vänder sig till uppdragskunder som köper statistik för mer än 10 000 kronor.

Produktiviteten inom SCB ska enligt myndighetens regleringsbrev öka med i genomsnitt 3 procent per år. Den totala produktiviteten, som omfattar produktionsinsatserna för arbete, lokaler och övrigt, minskade med 1,4 procent 2016 (se tabell 9.1). Under den senaste femårsperioden har den i genomsnitt ökat med 1,2 procent per år och för den senaste tioårsperioden är den genomsnittliga ökningen 2,0 procent. De kvalitetsförbättringar som har gjorts under senare år beaktas inte i produktivetsberäkningarna. Produktiviteten kan variera mellan enskilda år till följd av kalendereffekter och andra tillfälliga orsaker, och bör därför främst följas genom en jämförelse av utvecklingen under en längre period. SCB har för att effektivisera verksamheten bl.a. minskat sina kostnader för lokaler i Stockholm genom en förtätning av arbetsplatser.

Samordning av officiell statistik

År 2016 fick SCB ett tydligt ansvar för att samordna systemet för den officiella statistiken i samband med att regeringen ändrade myndig-

hetens instruktion. Till sitt stöd för myndighetens samordningsroll finns ett råd för den officiella statistiken. En viktig del av samordningen av den officiella statistiken utgörs av seminarieverksamhet för kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte bland de statistikansvariga myndigheterna. Vidare organiserar SCB ett antal arbetsgrupper som behandlar väsentliga och gemensamma frågeställningar som rör produktionen av officiell och europeisk statistik. Myndigheten har vidare under 2016 tillgängliggjort en del av sina it-verktyg för att möjliggöra för andra statistikansvariga myndigheter att använda dem i sin statistikproduktion.

En uppföljning av kvaliteten i den officiella statistiken 2016 visar att samtliga statistikansvariga myndigheter arbetar med statistikens kvalitet utifrån riktlinjerna för europeisk statistik (European Statistics Code of Practice).

Löpande kvalitetsarbete

SCB är sedan 2014 certifierad enligt den internationella standarden ISO 20252:2 012 för marknad, opinion och samhällsundersökningar. År 2016 genomfördes en extern uppföljningsrevision som ger myndigheten en fortsatt certifiering. Vidare genomfördes en årlig utvärdering av kvaliteten i tio av de viktigaste undersökningarna med stöd av en extern expertgrupp. Utvärderingen visade på en positiv utveckling för sju av de granskade undersökningarna.

Jämställdhetsstatistik

SCB har under lång tid publicerat jämställdhetsstatistik. Publikationen På tal om kvinnor och män, Lathund om jämställdhet har getts ut sedan 1984 och publiceras numera vartannat år. Sedan 2012 finns också en särskild temaingång om jämställdhet på SCB:s webbplats. I temaingången redovisas aktuell jämställdhetsstatistik i form av indikatorer för uppföljning av jämställdhetspolitiken samt statistik inom några fördjupningsområden. En nödvändig förutsättning för framtagande av jämställdhetsstatistik är tillgång till könsuppdelad statistik. Enligt 14 § förordningen (2001:100) om den officiella statistiken ska individbaserad officiell statistik vara uppdelad efter kön, om det inte

finns särskilda skäl mot detta. SCB har i sitt regleringsbrev fått i uppdrag att följa upp och rapportera om efterlevnaden av denna reglering.

Myndigheten redovisade 2016 en plan för jämställdhetsintegrering för sin verksamhet i syfte att bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen.

Miljöstatistik

Utsläppsstatistik från miljöräkenskaperna har publicerats löpande varje kvartal 2016. Utöver det har ny årlig statistik för regionala luftutsläpp utvecklats och publicerats. Vidare har bl.a. moduler för energiräkenskaper miljöskydds-kostnadsräkenskaper prioriterats.

SCB:s miljöstatistik omfattar även andra områden, som t.ex. mark- och vattenanvändning samt miljöräkenskaper. Dessa utgör ett viktigt underlag för såväl nya styrmedel och åtgärder som uppföljning av de nationella miljö-kvalitetsmålen.

Statistik över cirkulär migration

SCB levererade 2016 för första gången statistik ur ett demografiskt perspektiv, som omfattar personer som 2005–2014 gjort två eller fler migrationer.

9.3.3 Analys och slutsatser

SCB har 2016 planenligt utvecklat, producerat, spridit och samordnat officiell och europeisk statistik i enlighet med sin uppgift. Statistiken bedöms i stor utsträckning användas som underlag för forskning, beslutsfattande och samhällsdebatt. Den uppdragsbaserade statistikverksamheten bedöms ha bidragit till en ökad statistikanvändning i samhället.

SCB bedöms driva ett målinriktat och systematiskt arbete för att säkerställa en effektiv och kvalitetssäkrad statistikproduktion. Det är viktigt att kvalitetsarbetet fortsätter inom alla områden, bl.a. genom att göra statistikproduktionen mer processinriktad, med standardiserade verktyg och metoder. SCB bedöms i stor utsträckning nå målet om en statistik av god kvalitet samt, genom utveckling av ny statistik och förbättringar av sina digitala

lösningar för åtkomst till SSD och annat statistiskt material, öka tillgängligheten till statistiken (se tabell 9.1). Ytterligare samverkan med andra registerhållande myndigheter och en fortsatt utveckling av digitala lösningar bedöms vara nödvändig för att fortsatt öka tillgängligheten för olika typer av användare. Myndigheten måste även fortsättningsvis hantera efterfrågan på ny statistik genom löpande förändringar av befintlig statistik och lansering av ny statistik. Detta kräver även att löpande omprioriteringar av verksamheten görs inom myndigheten.

Regeringen bedömer att SCB har en god medvetenhet om problematiken rörande svarsbortfall och ser det som positivt att flera insatser genomförts i syfte att hantera och reducera de negativa effekterna av detta. Det bedöms dock som allvarligt att vissa undersökningar har avslutats som en följd av de kvalitetsbrister som uppstått på grund av svarsbortfall.

Regeringen bedömer vidare att myndigheten på ett effektivt sätt bedriver ett arbete, självständigt och i samverkan med andra myndigheter och intressenter, för att minska kostnaderna för uppgiftslämnande. Indikatoren om kostnadsutvecklingen för uppgiftslämnande (se tabell 9.1) pekar på att kostnaderna har minskat.

Det redovisade måttet på produktivitetsförändringen tyder på att det finns behov av fortsatta effektiviseringar, men även på att det finns mer utvecklade former för redovisning av effekterna av effektiviseringsåtgärder.

9.4 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat en revisionsberättelse med reservation för SCB, med motivering att myndigheten under flera års tid har byggt upp ackumulerade under- och överskott i sin avgiftsbelagda verksamhet, vilket avviker från det beslutade ekonomiska målet för verksamheterna om full kostnadstäckning. SCB har 2016 tagit fram en plan med åtgärder för att hantera de uppkomna över- respektive underskotten för att på sikt uppnå full kostnadstäckning. Regeringen kommer att följa upp resultatet av dessa åtgärder.

9.5 Politikens inriktning

För att den officiella statistiken ska bidra till samhällsekonomisk effektivitet och samhällsnytta krävs att den är av god kvalitet och tillgänglig.

Regeringen har genom förordningsändringar skapat ett system för systematisk uppföljning av kvaliteten av den officiella statistiken. Regeringen ser att det fortsatta arbetet med detta är av stor vikt för att vidmakthålla kvaliteten och därmed förtroendet för den officiella statistiken. Regeringen kommer rikta särskild uppmärksamhet mot att SCB förbättrar tillgängligheten av den officiella statistiken och det statistiska materialet för alla användare. Regeringen ser det som angeläget att myndigheten förstärker sina insatser för att ta vara på digitaliseringens möjligheter i detta avseende. Detta utvecklingsarbete bör ske i samverkan med andra statistikansvariga myndigheter och inom ramen för myndighetens samordningsansvar för statistiksystemet.

Vidare är det angeläget att arbetet för att minska bortfallet i urvalsundersökningar fortsätter med en bred ansats och att de negativa effekterna av bortfallet hanteras och reduceras med stöd av vetenskaplig metodik. Myndigheten måste vara fortsatt proaktiv med att analysera och noga följa effekterna av de pågående omvärldsförändringar som påverkar utvecklingen av svarsbortfall.

För att underlätta en effektiv produktion av officiell statistik kommer regeringen löpande att överväga förändringar som tillvaratar berörda myndigheters möjlighet att kunna dela uppgifter med varandra.

Det är även av vikt att kostnaderna för uppgiftslämnarna, som till stor del utgörs av företag och organisationer, hålls nere och inte ökar. Arbetet med en ökad samverkan mellan uppgiftsinsamlade myndigheter är av stor betydelse för detta. SCB ska genom sin samordnande roll för systemet för den officiella statistiken arbeta för att en sådan samverkan sker där så är möjligt. Även i detta arbete bör digitaliseringens möjligheter till effektivisering utnyttjas. Omvärldens krav på ny statistik och förbättrad kvalitet i den befintliga statistiken måste främst mötas med löpande omprioriteringar och en ökad effektivitet i produktionen av statistik. Det är därför enligt

regeringen angeläget att SCB fortsatt arbetar med att effektivisera sin verksamhet.

9.6 Budgetförslag

9.6.1 1:9 Statistiska centralbyrån

Tabell 9.2 Anslagsutveckling 1:9 Statistiska centralbyrån

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2016	Utfall	570 546		-1 776
2017	Anslag	555 134 ¹	Utgifts-prognos	542 242
2018	Förslag	557 223		
2019	Beräknat	575 658 ²		
2020	Beräknat	585 658 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.
² Motsvarar 566 533 tkr i 2018 års prisnivå.
³ Motsvarar 566 533 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statistiska centralbyråns förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 9.3 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	514 482	523 334	-8 852
(varav tjänsteexport)	70 966	71 074	-108
Prognos 2017	509 000	525 900	-16 900
(varav tjänsteexport)	58 000	59 100	-1 100
Budget 2018	472 000	474 200	-2 200
(varav tjänsteexport)	55 000	55 200	-200

Huvuddelen av uppdragsverksamheten avser statistikproduktion. Produktion av officiell statistik till andra myndigheter utgör ca 25 procent av uppdragsverksamhetens totala volym. Statistisk bearbetning står för 20 procent, tjänsteexporten för 14 procent och övriga undersökningar för 41 procent av uppdragsverksamhetens intäkter.

Regeringens överväganden

Tabell 9.5 Härledning av anslagsnivån 2018 2020 för 1:9 Statistiska centralbyrån

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017 ¹	555 134	555 134	555 134
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	9 356	18 448	28 412
Beslut	13	4 013	4 083
Varav BP18 ³	1 000	5 000	5 000
Varav ³			
Ekonomisk redovisning på skolenhetsnivå	1 000	5 000	5 000
Överföring till/från andra anslag	-7 280	-1 937	-1 971
Varav BP18 ³	-7 280	-1 820	-1 820
Varav ³			
Statistiska valundersökningar	-7 280	-1 820	-1 820
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	557 223	575 658	585 658

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Med anledning av att den verksamhet som avser valundersökningar överförs till anslaget 2:8 Göteborgs universitet: *Forskning och utbildning på forskarnivå* under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning minskas anslaget med 7 280 000 kronor 2018 och med 1 820 000 kronor 2019 och framåt. Till följd av kommande förslag som föranledes av Skolkostnadsutredningens betänkande (SOU 2016:66) föreslår regeringen att anslaget ökas med 1 000 000 kronor 2018 och med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2019 och framåt.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget minskas med 987 000 kronor 2018.

Regeringen föreslår att 557 223 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Statistiska centralbyrån* för år 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 575 658 000 kronor respektive 585 658 000 kronor.

10 Prognos- och uppföljningsverksamhet

10.1 Omfattning

Prognos- och uppföljningsverksamheten har flera syften. Verksamheten ska bidra till att det finanspolitiska ramverket efterlevs, att politiska beslut och prioriteringar är välgrundade samt till transparens vid redovisningen av den ekonomiska politiken.

Inom området ska ansvariga myndigheter följa upp och analysera utfall, utarbeta kort- och medelfristiga prognoser samt analysera den samhällsekonomiska utvecklingen och utvecklingen för de offentliga finanserna. Budgetprognoser och prognoser för svensk och internationell makroekonomi är viktiga verksamheter inom området.

Utöver detta ingår också arbetet med att ta tillvara de resultat från den nationalekonomiska forskningen som är relevanta för utformningen av den ekonomiska politiken i området.

Verksamheten inom området är i huvudsak anslagsfinansierad och bedrivs av Konjunkturinstitutet, Ekonomistyrningsverket (ESV), Finanspolitiska rådet och Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO).

ESV:s övriga verksamheter samt förslag till budget för myndigheten redovisas i avsnitt 5.

10.2 Mål för området

Regeringens mål för området är att åstadkomma tillförlitliga och väldokumenterade prognoser samt analyser och uppföljningar av den samhällsekonomiska och statsfinansiella utvecklingen.

10.3 Resultatredovisning

10.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att bedöma måluppfyllelsen för prognos- och analysverksamheten används dels kvantitativa mått på prognosprecisionen och tendensen till systematiska fel för de viktigaste prognosvariablerna, dels de omdömen om prognoserna och analyserna som lämnas av läsarna av Konjunkturinstitutets rapportserie Konjunkturläget.

Resultatet redovisas nedan för de olika myndigheterna både i beskrivande text och med hjälp av indikatorer som anges i anslutning till respektive myndighet.

10.3.2 Resultat

Konjunkturinstitutets resultat

Systematiska fel och prognosprecision

Prognosprecision och förekomsten av systematiska prognosfel mäts vanligtvis genom kvantitativa mätningar av skillnader mellan prognosen och det faktiska utfallet. De genomsnittliga prognosfelen, mätt med de s.k. medelfelen, beräknas för att undersöka om prognosmakaren tenderar att under- eller överskatta utfallen för olika prognosvariabler. Prognosprecisionen, mätt med de s.k. medelabsolutfelen, beräknas för att undersöka tillförlitligheten i prognoserna.

Genom att jämföra olika prognosmakares prognosfel och prognosprecision vid olika tidpunkter ges en bild av hur tillförlitliga ett visst prognosinstituts prognoser är i jämförelse med andra prognosmakares. Olika prognosmakare

publicerar emellertid olika antal prognoser och vid olika tillfällen, vilket kan påverka både förutsättningarna för och bedömningen av prognosjämförelsen. En fullständig utvärdering av Konjunkturinstitutets systematiska prognosfel och prognosprecision finns i myndighetens specialstudie Utvärdering av makroekonomiska prognoser (Specialstudie nr 56, april 2017).

I tabell 10.1, tabell 10.2 och tabell 10.3 visas medelfel och medelabsolutfel för BNP-tillväxten, arbetslösheten och inflationen beräknad enligt konsumentprisindex.

För båda utvärderingsperioderna, 2016 och 2012–2016, var Konjunkturinstitutets prognosprecision bättre än genomsnittet bland de studerade prognosinstituten, mätt med medelabsolutfelet för inflationen och reporäntan och nära genomsnittet för övriga variabler. I likhet med flertalet andra prognosinstitut överskattade myndigheten 2016 års utfall för arbetslösheten och inflationen. Den genomsnittliga överskattningen var dock liten, drygt 0,1 procentenhet för både arbetslösheten och inflationen. För 2012–2016 underskattade samtliga prognosinstitut i genomsnitt innevarande års utfall för BNP-tillväxten, men överskattade i genomsnitt innevarande års utfall för arbetslösheten och inflationen. De genomsnittliga prognosfelen var dock små.

Tabell 10.1 Prognosprecision och systematiska fel för BNP tillväxt

Medelvärden av absoluta prognosfel resp. av prognosfel, procentenheter

	2016 ¹		2012–2016 ²	
	Medel- absolutfel	Medelfel	Medel- absolutfel	Medelfel
ESV	0,32	0,14	0,48	0,31
HUI	0,38	0,00	0,44	0,21
KI	0,18	-0,08	0,40	0,23
LO	0,23	-0,13	0,49	0,33
Nordea	0,43	0,00	0,47	0,26
Riksbanken	0,18	-0,12	0,41	0,22
Regeringen	0,40	0,20	0,55	0,22
SEB	0,49	-0,06	0,50	0,16
SHB	0,11	-0,06	0,48	0,17
Svenskt Näringsliv	0,13	0,07	0,44	0,22
Swedbank	0,12	-0,01	0,52	0,23
Medelvärde	0,27	0,00	0,47	0,23

Avvikelse = utfall minus prognos.

¹Avser prognoser för 2016 publicerade under 2015 och 2016.

²Avser prognoser för resp. år publicerade under resp. innevarande år.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Tabell 10.2 Prognosprecision och systematiska fel för arbetslöshet

Medelvärden av absoluta prognosfel resp. av prognosfel

	2016 ¹		2012–2016 ²	
	Medel- absolutfel	Medelfel	Medel- absolutfel	Medelfel
ESV	0,16	-0,02	0,12	-0,05
HUI	0,21	-0,20	0,08	-0,05
KI	0,28	-0,16	0,12	-0,05
LO	0,28	-0,18	0,13	-0,07
Nordea	0,28	-0,20	0,09	-0,09
Riksbanken	0,14	-0,09	0,07	-0,04
Regeringen	0,18	-0,12	0,13	-0,04
SEB	0,18	-0,05	0,11	0,02
SHB	0,14	-0,02	0,12	-0,08
Svenskt Näringsliv	0,30	-0,30	0,13	-0,08
Swedbank	0,36	-0,01	0,18	-0,04
Medelvärde	0,23	-0,12	0,12	-0,05

Avvikelse = utfall minus prognos.

¹Avser prognoser för 2016 publicerade under 2015 och 2016.

²Avser prognoser för resp. år publicerade under resp. innevarande år.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Tabell 10.3 Prognosprecision och systematiska fel för KPI inflation

Medelvärden av absoluta prognosfel resp. av prognosfel

	2016 ¹		2012–2016 ²	
	Medel- absolutfel	Medelfel	Medel- absolutfel	Medelfel
ESV	0,11	-0,07	0,11	-0,09
HUI	0,11	0,10	0,19	-0,19
KI	0,08	0,02	0,13	-0,10
LO	0,13	-0,08	0,11	-0,09
Nordea	0,14	-0,11	0,15	-0,15
Riksbanken	0,41	-0,36	0,15	-0,13
Regeringen	0,08	0,00	0,14	-0,11
SEB	0,14	0,04	0,15	-0,07
SHB	0,52	-0,52	0,14	-0,14
Svenskt Näringsliv	0,15	-0,15	0,20	-0,20
Swedbank	0,29	-0,26	0,24	-0,23
Medelvärde	0,19	-0,13	0,16	-0,14

Avvikelse = utfall minus prognos.

¹Avser prognoser för 2016 publicerade under 2015 och 2016.

²Avser prognoser för resp. år publicerade under resp. innevarande år.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Modellverksamhet

Såväl den kvantitativa prognosverksamheten som den fördjupade makroekonomiska analysen förutsätter ett kontinuerligt metodutvecklingsarbete. Med anledning av detta har regeringen gett Konjunkturinstitutet i uppdrag att utveckla ett lämpligt modellstöd för arbetet med medelfristiga (1–10 år) makroekonomiska scenarier vid Konjunkturinstitutet och Regeringskansliet

(Fi2014/03569/E1). Arbetet med att utveckla en sådan modell pågår för närvarande.

År 2016 fortsatte arbetet med Konjunkturinstitutets allmänjämviktsmodell EMEC (Environmental Medium Term Economic Model), som bl.a. används för att göra miljöekonomiska analyser.

Fördjupade specialstudier

Konjunkturinstitutet genomför även fördjupade analyser inom olika specialområden av betydelse för förståelsen av den makroekonomiska utvecklingen. Analyserna ingår i myndighetens kontinuerliga utvecklingsarbete och redovisas bl.a. i form av fördjupningar i publikationen Konjunkturläget. År 2016 innehöll Konjunkturläget 15 fördjupningar, bl.a. om

- utvecklingen på arbetsmarknaden på lång sikt,
- Konjunkturinstitutets prognosmodell för aktieprisindex, samt
- produktion och sysselsättning i tjänstebanscher.

Konjunkturinstitutet har även sammanställt en rapport om de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen, den s.k. Lönebildningsrapporten.

Studie om effekter av finanspolitiska åtgärder

Konjunkturinstitutet har på regeringens uppdrag genomfört en empirisk studie av vilka kort-siktiga effekter som olika finanspolitiska åtgärder har på BNP och sysselsättning. Studien visar att finanspolitiska åtgärder på kort sikt har positiva effekter på BNP och sysselsättningen, både i ett genomsnittligt konjunkturläge och i en lågkonjunktur. I likhet med internationella studier på området bedömer myndigheten att de kort-siktiga BNP- och sysselsättningseffekterna är större för den offentliga konsumtionen och de offentliga investeringarna än för transfereringar. Lågst effekter uppnås vid generella skattesänkningar.

Miljöekonomiskt arbete

Konjunkturinstitutet har i uppdrag att sammanställa en årlig rapport om miljöpolitikens samhällsekonomiska aspekter. I 2016 års rapport analyseras den cirkulära ekonomin ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. I rapporten behandlas vilka marknadsmisslyckanden som kan motivera styrning mot en mer cirkulär eko-

nomi. Vidare granskas effekter och ändamålsenligheten i styrmedel på avfallsområdet. I rapporten analyseras även den roll som grön offentlig upphandling har i en cirkulär ekonomi, i vilken mån som miljöskatter kan styra bort från användningen av farliga kemikalier i plast samt hur sysselsättningen och produktionen kan påverkas av en övergång till en mer cirkulär ekonomi.

Ekonomistyrningsverkets resultat

Prognosprecision

I syfte att mäta måluppfyllelsen gör ESV årligen en uppföljning av prognosprecisionen. Detta gjorde myndigheten även 2016 (ESV 2017:53). I uppföljningen jämför ESV sin prognosprecision avseende BNP och den offentliga sektorns sparande med andra prognosmakares. När det gäller utgifterna och inkomsterna i statens budget jämförs myndighetens precision med regeringens. ESV gör även en fördjupad utvärdering och analys av sina egna prognosavvikelser för utgifterna och inkomsterna i statens budget.

ESV:s utvärdering visar att de statliga prognosinstituten hösten 2014 låg relativt nära utfallet för BNP-utvecklingen, medan bankerna underskattade tillväxten. Mönstret i revideringarna av prognoserna skiljer sig ganska mycket mellan de olika prognosinstituten. Gemensamt var dock att BNP reviderades upp kraftigt av samtliga prognosmakare mellan hösten 2015 och våren 2016. Det berodde i huvudsak på att den offentliga konsumtionen ökade till följd av det stora antalet asylsökande hösten 2015. Prognoserna för den offentliga konsumtionen höjdes dock för mycket och alla utom en prognosmakare låg för högt i sina bedömningar våren 2016. Hösten 2016 sänktes prognoserna och låg då relativt nära utfallet.

Det offentliga finansiella sparandet underskattades av samtliga prognosinstitut vid samtliga prognostillfällen. Från de initialt låga nivåerna reviderade de flesta instituten upp prognoserna under 2016. Trots detta underskattade samtliga prognosmakare det faktiska sparandet. Utfallet är dock fortfarande preliminärt och kan komma att ändras.

ESV och regeringen är de enda prognosmakarna som gör prognoser för statens budget med samma detaljnivå och struktur, varför en jämförelse av sådana prognoser är möjlig endast mellan dessa två. Jämförelserna av avvikelserna i

tabell 10.4 avser prognoserna i september 2014, mars och september 2015 samt april och september 2016. Både ESV och regeringen underskattade budgetsaldot 2016. Sammantaget var myndighetens prognosprecision för budgetsaldot 2016 sämre än regeringens, mätt med medelabsolutfelet.

Tabell 10.4 Prognosavvikelse jämförelse ESV och regeringen

Miljarder kronor

	Utfall	Medelabsolutfel ESV	Medelabsolutfel regeringen
2016¹			
Totala inkomster	1 003	101,8	83,8
Totala utgifter	917	17,8	22,2
Budgetsaldo	85	88,8	82,7
2015²			
Totala inkomster	860	32,4	11,1
Totala utgifter	892	19,4	18,4
Budgetsaldo	-32	20,2	18,9

Avvikelse = prognos minus utfall.

¹ Jämförelsen 2016 avser prognosavvikelser i september 2014, mars och september 2015 samt april och september 2016..

² Jämförelsen 2015 avser prognosavvikelser september 2013, april och september 2014 samt mars och september 2015.

Källa: Ekonomistyrningsverket.

ESV:s utvärdering av sin prognosprecision

ESV:s utvärdering av sin prognosprecision som visas i tabellerna 10.5 och 10.6 bygger på de fem prognoser som myndigheten gjorde mellan september 2014 och december 2016 och avser statens inkomster och utgifter (takbegränsade). ESV:s prognoser underskattade statens inkomster 2016. Enligt myndighetens fördjupade utvärdering av sin prognosprecision berodde det framför allt på att företag och privatpersoner placerade pengar på sina skattekonton, eftersom räntan där var förmånlig. Den genomsnittliga prognosavvikelsen som andel av utfallet visar att ESV underskattade statens inkomster mer 2016 än 2015.

Tabell 10.5 ESV:s prognosavvikelse för statens inkomster

Miljarder kronor

	Utfall	Prognosavvikelse snitt	Andel av utfall
2016 Totalt¹	1 003	-101,8	-10,1 %
2015 Totalt²	894	-30,3	-3,4 %

¹ Jämförelsen 2016 avser prognosavvikelser i september 2014, april och september 2015 samt mars och september 2016.

² Jämförelsen 2015 avser prognosavvikelser september 2013, mars och september 2014 samt april och september 2015.

Källa: Ekonomistyrningsverket.

ESV underskattade även statens utgifter under 2016. Den genomsnittliga underskattningen av de takbegränsade utgifterna som andel av utfallet

var större för 2016 än för 2015. En stor del av prognosavvikelsen beror på nya politiska beslut. När den aggregerade utgiftsprognosen bryts ned på utgiftsområden framkommer det att de största genomsnittliga avvikelserna mellan prognoser och utfall fanns inom följande utgiftsområden:

- Försvar och samhällets krisberedskap (utg.omr. 6),
- Internationellt bistånd (utg.omr. 7),
- Migration (utg.omr. 8),
- Kommunikationer (utg.omr. 22),
- Areella näringar, landsbygd och livsmedel (utg.omr. 23), och
- Avgiften till Europeiska unionen (utg.omr. 27).

Tabell 10.6 ESV:s prognosavvikelse för takbegränsade utgifter

Miljarder kronor

	Utfall	Prognosavvikelse snitt	Andel av utfall
2016			
Totalt	1 184	-25,3	-2,1 %
Utgiftsområden exkl. räntor	899	-26,4	-2,9 %
Ålderspensions- systemet	285	1,1	0,4 %
2014			
Totalt	1 135	-23,1	-2,0 %
Utgiftsområden exkl. räntor	867	-23,4	-2,7 %
Ålderspensions- systemet	267	0,3	0,1 %

¹ Jämförelsen 2016 avser prognosavvikelser i september 2014, april och september 2015 samt mars och september 2016.

² Jämförelsen 2015 avser prognosavvikelser september 2013, mars och september 2014 samt april och september 2015.

Källa: Ekonomistyrningsverket.

Finanspolitiska rådet

Finanspolitiska rådet publicerade den 15 maj 2017 sin årliga rapport Svensk finanspolitik. Årets rapport innehöll bl.a. bedömningar av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet, regeringens prognoser, arbetslöshetsmålet och fördelningseffekter av marknadshyror. Med den årliga rapporten som utgångspunkt anordnade finansutskottet en offentlig utfrågning av rådets ordförande och finansministern. Regeringen kommenterar rådets samtliga förslag i Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 11.2.

Rådet har även anordnat konferenser i syfte att öka den offentliga diskussionen om den ekonomiska politiken.

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi

ESO ska bidra till att bredda och fördjupa underlaget för framtida samhällsekonomiska och finanspolitiska avgöranden. Uppgiften utförs framför allt genom att forskare och institutioner får i uppdrag att genomföra studier som ges ut i ESO:s skriftserie och publiceras på expertgruppens hemsida. ESO anordnar även seminarier och konferenser i syfte att stimulera debatten. ESO-studiernas författare offentliggör också sina resultat för en bredare publik genom bl.a. debattinlägg i tidningar.

År 2016 publicerade ESO sju rapporter, som bl.a. behandlade skillnader i effektivitet inom skola och omsorg, digitaliseringens effekter på jobb och produktivitet i svenskt näringsliv, sjukfrånvaron och dess drivkrafter samt kopplingen mellan boendesegregation och möjligheten att få jobb. I samband med att ESO publicerat rapporter har också större seminarier hållits. Därutöver har ett ytterligare seminarium anordnats om forskningspolitik inför lämnandet av den forskningspolitiska propositionen (prop. 2016/17:50).

10.3.3 Analys och slutsatser

Sammantaget bedömer regeringen att Konjunkturinstitutets prognoser varit jämförelsevis träffsäkra och tillförlitliga. Skillnaderna mellan prognosmakarnas prognosfel är jämförelsevis små och det är svårt att påvisa att något prognosinstitut skulle vara bättre eller sämre än något annat.

Konjunkturinstitutets styrka ligger framför allt i tillförlitliga bedömningar av svensk ekonomi. Dessa bedömningar visar på såväl djup som bredd samt god teoretisk och empirisk förankring. Prognosunderlagen är utförliga och väldisponerade. Underlagen har också relevanta fördjupningar som förklarar hur myndigheten gjort olika bedömningar och pedagogiska fördjupningar av mer allmänbildande karaktär.

ESV:s prognosprecision är liksom Konjunkturinstitutets i linje med andra bedömares. Myndighetens prognoser utgör underlag till regering-

en för att bedöma om åtgärder behöver vidtas för att nå de budgetpolitiska målen.

Regeringen bedömer att Konjunkturinstitutets och ESV:s prognoser är väl underbyggda och håller hög kvalitet. Sammantaget bedömer regeringen att myndigheternas prognoser varit tillförlitliga och relativt träffsäkra.

Genom utvärderingar samt kvalificerade och fördjupade analyser bidrar myndigheterna till ökad förståelse för utvecklingen av svensk ekonomi. Vid utvärderingen av sina egna prognoser beaktar regeringen myndigheternas prognoser.

Genom seminarier m.m. bidrar myndigheterna till en ökad öppenhet och tydlighet kring den ekonomiska politikens syften och ändamålsenlighet.

Regeringen anser att myndigheterna har en viktig roll för utformningen av den ekonomiska politiken och att de genom sina olika verksamheter bidrar till att målet för området uppfylls.

10.4 Politikens inriktning

Regeringen lägger stor vikt vid att de analyser som används som underlag för att utforma den framtida ekonomiska politiken bygger på bästa praxis. Det är även viktigt att den ekonomiska politiken är begriplig och förståelig för alla medborgare.

Myndigheterna ska därför kontinuerligt arbeta med att utveckla sina analysmetoder och metoder för utvärdering i syfte att förbättra underlaget för den ekonomiska politiken och debatten i samhället. Myndigheterna ska vidare kontinuerligt arbeta för att förbättra prognosprecisionen genom utveckling av den ekonomiska analysen och prognosmetoderna samt kontinuerligt utveckla uppföljningen av sina prognoser. Särskild vikt ska läggas på områden av stor ekonomisk betydelse.

10.5 Budgetförslag

10.5.1 1:6 Finanspolitiska rådet

Tabell 10.7 Anslagsutveckling 1:6 Finanspolitiska rådet

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2016	Utfall	9 578		219
2017	Anslag	9 803 ¹	Utgifts- prognos	9 600
2018	Förslag	10 078		
2019	Beräknat	10 238 ²		
2020	Beräknat	10 413 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 10 078 tkr i 2018 års prismet.

³ Motsvarar 10 078 tkr i 2018 års prismet.

Ändamål

Anslaget får användas för Finanspolitiska rådets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 10.8 Härledning av anslagsnivån 2018 2020 för 1:6 Finanspolitiska rådet

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017 ¹	9 803	9 803	9 803
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	274	434	609
Beslut	1	1	1
Varav BP18 ³			
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	10 078	10 238	10 413

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusivt beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusivt pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 10 078 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Finanspolitiska rådet* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 10 238 000 kronor respektive 10 413 000 kronor.

10.5.2 1:7 Konjunkturinstitutet

Tabell 10.9 Anslagsutveckling 1:7 Konjunkturinstitutet

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2016	Utfall	61 271		2 324
2017	Anslag	63 455 ¹	Utgifts- prognos	62 547
2018	Förslag	64 571		
2019	Beräknat	64 567 ²		
2020	Beräknat	65 709 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 63 527 tkr i 2018 års prismet.

³ Motsvarar 63 527 tkr i 2018 års prismet.

Ändamål

Anslaget får användas för Konjunkturinstitutets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 10.10 Härledning av anslagsnivån 2018 2020 för 1:7 Konjunkturinstitutet

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017 ¹	63 455	63 455	63 455
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 113	2 170	3 331
Beslut	3	-1 058	-1 077
Varav BP18 ³			
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	64 571	64 567	65 709

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusivt beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusivt pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 64 571 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Konjunkturinstitutet* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 64 567 000 kronor respektive 65 709 000 kronor.

11 Fastighetsförvaltning

11.1 Omfattning

Området fastighetsförvaltning omfattar förvaltning av fastigheter som av försvarspolitiska, kulturhistoriska eller andra skäl har ansetts lämpliga att förvaltas av staten. Fastigheterna är bl.a. regeringsbyggnader, länsresidens, ambassader, de kungliga slotten, museer, teatrar, monument, försvarsfastigheter, vissa fastigheter för den egna verksamheten, markområden och vissa fastigheter som har donerats till staten.

Statens kulturfastigheter förvaltas tillsammans med vissa andra fastigheter främst av Statens fastighetsverk (SFV). Fortifikationsverket (FortV) förvaltar fastigheter som främst används för försvarsändamål. Myndigheternas verksamheter finansieras framför allt genom avgifter, dvs. hyresintäkter. Övriga myndigheter som förvaltar fastigheter gör det främst för sin egen verksamhet.

11.2 Mål

Målet för området fastighetsförvaltning är en kostnadseffektiv statlig fastighetsförvaltning. Förvaltningen ska ske med rimligt risktagande samt med likvärdig avkastning och service i jämförelse med andra alternativ. I korthet innebär detta att de fastighetsförvaltande myndigheterna ska tillämpa följande övergripande målsättningar:

- Fastigheterna ska förvaltas så att god hushållning och hög ekonomisk effektivitet uppnås.

- Fastigheternas värden ska bevaras på en för ägaren och brukaren långsiktigt lämplig nivå.
- Hyresgästerna ska ges ändamålsenliga och konkurrenskraftiga lokaler, markområden och anläggningar.
- Myndigheterna ska uppfattas som kompetenta och serviceinriktade hyresvärdar.
- Myndigheterna ska inom sitt område verka för att uppfylla de nationella miljö kvalitetsmålen.

Hänsynen till miljö- och kulturmiljövärden ska i tillämpliga delar motsvara vad som gäller för andra stora fastighetsförvaltare.

Enligt SFV:s regleringsbrev för 2017 ska myndigheten i sin verksamhet uppnå ett resultat efter finansiella poster motsvarande en avkastning om 3,4 procent på 30 procent av myndighetens genomsnittliga lån för investeringar och anläggningar i Riksgäldskontoret. FortV ska enligt sitt regleringsbrev för 2017 i sin verksamhet uppnå ett resultat som efter finansiella poster motsvarar en avkastning om 3,4 procent på 30 procent av myndighetens genomsnittliga lån i Riksgäldskontoret för investeringar och anläggningar.

Inom SFV:s fastighetsbestånd har fastigheterna kategoriserats i tre kategorier. De flesta har en marknadsmässig hyressättning, några få har en kostnadsbaserad hyressättning och en tredje kategori fastigheter benämns bidragsfastigheter. De senare fastigheterna saknar förutsättningar att ge ett långsiktigt ekonomiskt överskott. Målet för SFV:s bidragsfastigheter är att deras intäkter på sikt ska öka. För fastigheter

med kostnadshyra gäller att hyresgästen betalar för kostnader för drift, underhåll, administration och kapitalkostnader. För övriga fastighetsförvaltande myndigheter finns inga särskilda mål för förvaltningen eftersom denna endast utgör en liten del av respektive myndighets verksamhet.

11.3 Resultatredovisning

11.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Grunderna för resultatbedömningarna avseende SFV och FortV baseras på årsredovisningarna samt övrig redovisning och statistik.

För att följa upp utvecklingen inom verksamhetsområdet i förhållande till målen används i huvudsak följande indikatorer:

- hyresintäkt i kronor per kvadratmeter,
- driftkostnad i kronor per kvadratmeter,
- underhållskostnad i kronor per kvadratmeter,
- driftnetto i kronor per kvadratmeter,
- ekonomisk vakansgrad,
- utveckling av kundnöjdhet,
- energianvändning, och
- myndigheternas miljöledningsarbete.

11.3.2 Resultat

SFV och FortV är de två största förvaltarna av statens fastigheter. De förvaltar bl.a. olika kulturhistoriskt värdefulla byggnader, stora mark- och skogsområdet och ett stort antal försvarsanläggningar med tillhörande byggnader. Fastigheternas värdeförändring sedan 2013 framgår av tabell 11.1.

Tabell 11.1 Statens byggnader, mark och fast egendom

Bokfört värde i miljoner kronor

	2013	2014	2015	2016
Staten totalt	36 415	39 274	39 723	39 384
- varav SFV	13 697	13 677	13 457	13 265
- varav FortV	9 729	9 836	10 122	9 989
SFV:s och FortV:s andel	64,3 %	59,9 %	59,4 %	59,0 %

Källa: Årsredovisningarna för staten 2014–2016.

Uppgifterna i tabellen bör bedömas med viss försiktighet då bl.a. vissa tillgångar med kulturhistoriskt värde inte behöver tas upp i balansräkningen. Andra myndigheter som förvaltar fast egendom är bl.a. Naturvårdsverket, Sjöfartsverket, Luftfartsverket, Riksdagsförvaltningen, Sveriges lantbruksuniversitet, Trafikverket, Svenska kraftnät och Kammarkollegiet. Värdet av statens innehav av byggnader, mark och annan fast egendom minskade något 2016. Det var främst den fasta egendomen som förvaltades av SFV, FortV, Trafikverket och Luftfartsverket som minskade i värde. Den fasta egendomen som förvaltades av Naturvårdsverket och Svenska kraftnät ökade istället i värde.

Minskningen av värdet av den fasta egendom som förvaltas av SFV berodde främst på att avskrivningarna var större än investeringarna.

FortV:s investeringstakt bedöms vara fortsatt mycket hög under de kommande åren. År 2016 minskade dock det bokförda värdet något, eftersom avskrivningarna var större än investeringarna.

Tabell 11.2 Fastighetsförvaltningens omfattning

Lokalarea (1 000 m²)

	2013	2014	2015	2016
SFV:s bestånd	1 680	1 679	1 678	1 649
- varav marknadsfastigheter	-	-	1 204	1 176
- varav kostnadshyresfastigheter	-	-	97	97
- varav bidragsfastigheter	360	362	377	376
FortV:s bestånd ¹	2 492	2 497	2 515	2 544

¹ Försvarsanläggningar redovisas normalt som bruttoarea. Omräkningsfaktor till lokalarea, som är ett vanligare jämförelsetal, är 0,83.

Källor: Statens fastighetsverks och Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Sedan 2008 har inga större förändringar skett av SFV:s totala lokalarea vilket delvis framgår av tabell 11.2. Uppgifterna om lokalarea för FortV omfattar enbart uthyrningsbar yta i det öppna beståndet.

Från och med 2016 infördes nya redovisningsregler för bl.a. SFV och FortV. Reglerna innebär att delar av tidigare underhållskostnader omklassificerats till investeringar och därför redovisas som anläggningstillgångar i balansräkningen. Denna förändring innebär för SFV:s räkning ett förbättrat resultat under ett antal år, som därefter kommer att följas av ett sämre resultat till följd av ackumulerade kostnader för

avskrivningar och ökade finansiella kostnader eftersom investeringar ska finansieras med lån hos Riksgäldskontoret.

För 2016 uppgick SFV:s resultat före fastighetsförsäljningar till 605 miljoner kronor (se tabell 11.3). Kravet på avkastning till staten uppgick 2016 till 3,8 procent av det genomsnittliga myndighetskapitalet. Detta motsvarade 140 miljoner kronor, vilket också har betalats in på statens centralkonto.

För 2016 uppgick FortV:s resultat till 104 miljoner (se tabell 11.4) kronor inklusive fastighetsförsäljningar. Det var en ökning jämfört med 2015. Även FortV hade 2016 ett avkastningskrav om 3,8 procent av det genomsnittliga myndighetskapitalet. Myndigheten har i enlighet med detta krav betalat in 119 miljoner på statens centralkonto.

Tabell 11.3 Uppgifter om det ekonomiska läget för Statens fastighetsverk

Miljoner kronor

	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Prognos 2017	Budget 2018
Totala intäkter	2 845	2 845	2 888	2 875	2 930	2 992
Totala kostnader	2 375	2 499	2 496	2 270	2 200	2 045
Resultat	470	346	392	605	730	947

Källor: Statens fastighetsverks årsredovisningar samt budgetunderlag för 2018–2020.

Tabell 11.4 Uppgifter om det ekonomiska läget Fortifikationsverket

Miljoner kronor

	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Prognos 2017	Budget 2018
Totala intäkter	3 466	3 273	3 172	3 178	3 236	3 160
Totala kostnader	3 339	3 272	3 147	3 074	3 151	3 074
Resultat	127	1	25	104	85	86

Källor: Fortifikationsverkets årsredovisningar samt budgetunderlag för 2018–2020.

Resultatindikatorer

SFV och FortV förvaltar olika typer av fastighetsbestånd. FortV:s bestånd är till ytan 50 procent större än SFV:s och en inte obetydlig del av beståndet utgörs av enklare förrådsytor som ibland är kallförråd. Myndigheterna har inte samma marknadsförutsättningar för sina bestånd. Sammantaget medför detta att det i flera fall är missvisande att jämföra myndig-

heternas nyckeltal med varandra. Syftet med indikatorerna och nyckeltalen är att redovisa en utveckling över tid för respektive myndighet. SFV tillämpar sedan den 1 januari 2017 en ny ekonomimodell för att dess verksamhet ska bli mer jämförbar med den verksamhet som bedrivs av andra fastighetsförvaltande organisationer och för att skapa en mer transparent redovisning. Införandet av modellen har inneburit att verksamhetsgrenarna har ändrats jämfört med tidigare år. Förändringen av verksamhetsgrenar påverkar möjligheten till jämförelser med tidigare års värden. Det innebär att resultatindikatorerna för 2016 främst redovisas på en aggregerad nivå för SFV och att det i vissa delar saknas siffror för tidigare år.

Hyresintäkt i kronor per kvadratmeter

SFV:s hyresintäkter per kvadratmeter ökar något från år till år (se tabell 11.5). Hyresintäkterna påverkas bl.a. av omförhandlingar och vissa variationer i vakansgraden.

Tabell 11.5 Utveckling av hyresintäkter för SFV

Kronor per kvadratmeter

	2014	2015	2016
SFV	1 361	1 372	1 396

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

FortV:s intäkter per kvadratmeter minskar något för varje år (se tabell 11.6). Detta förklaras bl.a. av att de totala hyresintäkterna minskar något, samtidigt som ytan ökar något för varje år.

Tabell 11.6 Utveckling av hyresintäkter för FortV

Kronor per kvadratmeter

	2014	2015	2016
FortV	605	583	554

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Driftkostnad i kronor per kvadratmeter

SFV:s driftkostnader skiljer sig normalt sett något mellan åren, vilket huvudsakligen kan förklaras av skillnader i energipriser och hur klimatet har påverkat användningen av kyla och värme. De totala driftkostnaderna ökade något under 2016 (se tabell 11.7).

Tabell 11.7 Utveckling av driftkostnaderna för SFV

Kronor per kvadratmeter

	2014	2015	2016
SFV Marknadsfastigheter	–	269	281
SFV Kostnadsfastigheter	–	216	277
SFV Bidragsfastigheter	–	190	200
SFV Totalt		266	281

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

FortV:s driftkostnad per kvadratmeter ligger på en stabil nivå. Myndigheten arbetar aktivt med långsiktiga planer för att sänka driftkostnaderna och 2016 minskade kostnaderna något (se tabell 11.8).

Tabell 11.8 Utveckling av driftkostnaderna för FortV

Kronor per kvadratmeter

	2014	2015	2016
FortV	37	44	42

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Underhållskostnad i kronor per kvadratmeter

Från och med 2016 tillämpas, som tidigare anförts, nya redovisningsregler inom staten som innebär att vissa kostnader som tidigare definierats som underhåll omklassificerats till investeringskostnader och därför redovisas som anläggningstillgångar i balansräkningen. Denna förändring innebär att underhållskostnaderna sjunkit kraftigt för SFV (se tabell 11.9). Den lägre anslagsnivån för bidragsfastigheterna har påverkat underhållskostnaderna.

Tabell 11.9 Utveckling av underhållskostnaderna för SFV

Kronor per kvadratmeter

	2014	2015	2016
SFV Marknadsfastigheter	–	414	202
SFV Kostnadsfastigheter	–	403	180
SFV Bidragsfastigheter	–	767	372
SFV Totalt		510	252

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

Även FortV:s underhållskostnader har minskat (se tabell 11.10) främst till följd av de förändrade redovisningsregler som redovisats ovan.

Tabell 11.10 Utveckling av underhållskostnaderna för FortV

Kronor per kvadratmeter

	2014	2015	2016
FortV	102	86	68

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Driftnetto i kronor per kvadratmeter

Driftnettet är intäkter minus kostnader före avskrivningar och räntor. Det redovisade driftnettet speglar resultatet i den normala förvaltningsverksamheten.

Driftnettet har ökat för SFV (se tabell 11.11) eftersom underhållskostnaderna minskat till följd av de förändrade redovisningsreglerna som redovisas ovan.

Tabell 11.11 Utveckling av driftnettet för SFV

Kronor per kvadratmeter

	2014	2015	2016
SFV Marknadsfastigheter	–	849	1 025
SFV Kostnadsfastigheter		318	136
SFV Bidragsfastigheter		49	53
SFV Totalt		675	785

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

Driftnettet för FortV har minskat något, vilket främst förklaras av att intäkterna minskat något mer än kostnaderna, samtidigt som ytan har ökat (se tabell 11.12).

Tabell 11.12 Utveckling av driftnettet för FortV

Kronor per kvadratmeter

	2014	2015	2016
FortV	249	242	229

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Vakansgrad

I statens fastighetsbestånd finns vissa lokalytor som inte är uthyrda vilket, brukar beskrivas som en fastighetsförvaltares vakansgrad.

Trenden för SFV vad gäller den ekonomiska vakansgraden är positiv, med en allt lägre vakansgrad och därmed högre andel uthyrd yta som i sin tur innebär ökade intäkter (se tabell 11.13).

Tabell 11.13 Utveckling av vakansgraden för SFV

Ekonomisk vakansgrad i procent

	2014	2015	2016
SFV Marknadsfastigheter	2,7	2,3	1,8
SFV Kostnadsfastigheter	–	–	–
SFV Bidragsfastigheter	–	–	–

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

FortV arbetar aktivt med att sänka vakansgraden. Myndigheten har de senaste åren sänkt vakansgraden med flera procentenheter, som nu ligger relativt konstant strax över 3 procent (se tabell 11.4).

Tabell 11.14 Utveckling av vakansgraden för FortV

Vakansgrad av uthyrbarsbar area i procent

	2014	2015	2016
FortV	3,7	3,3	3,1

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Mätning av kundnöjdhet

SFV och FortV genomför vart annat år kundundersökningar som kan användas för att bedöma huruvida myndigheterna tillhandahåller det kunderna efterfrågar samt hur kunderna uppfattar dem som hyresvärd. FortV genomförde en extra kundundersökning 2016.

SFV har en kundnöjdhet som motsvarar branschen i övrigt. Värdet ligger på en relativt konstant nivå (se tabell 11.15).

Tabell 11.15 Utveckling avseende kundnöjdheten för SFV

NKI

	2011	2013	2015
SFV	70	71	70

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

Indexvärdena för FortV hade sjunkit något i den extra kundundersökning som genomfördes 2016 (se tabell 11.16). Myndigheten ser nu över vad som kan ha orsakat denna förändring.

Tabell 11.16 Utveckling avseende kundnöjdheten för FortV

NKI

	2011	2013	2015	2016
FortV	64	58	61	59

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Energianvändning

Myndigheterna har fortsatt fokus på miljö- och kulturmiljövärden och hållbar utveckling. Arbetet med att upprätta vårdprogram för alla statliga byggnadsminnen fortgår. Det omfattar även åtgärder för ökad energieffektivisering.

År 2016 minskade energiförbrukningen i SFV:s byggnader i Sverige med 9 GWh, vilket delvis berodde på en minskad energianvändning hos hyresgästerna (se tabell 11.17). Jämfört med basåret för SFV:s mätningar, dvs. genomsnittet av förbrukningen 2001–2005, har energianvändningen minskat med ca 22 procent för de fastigheter som myndigheten förvaltar som är i

Sverige. För fastigheter som är belägna utomlands är minskningen endast 3 procent. SFV:s arbete med energiatgärder utomlands fortgår, men är mer komplext än i Sverige

Tabell 11.17 Utveckling av energianvändningen för SFV

Energianvändning i GWh

	Basår (snitt 2001– 2005)	2015	2016
SFV i Sverige	257	210	201
SFV Utrikes	32	26	31

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

År 2016 steg energianvändningen i FortV:s byggander med 3,8 GWh, vilket framför allt kan förklaras av det ökade antalet nya byggnader (se tabell 11.18). Jämfört med basåret 2013 (388,4) har dock energianvändningen minskat med 4 procent. Målet är att användningen ska minska med 10 procent 2013–2020. Myndigheten arbetar för en fortsatt effektivisering och har 2016, genom systemuppgraderingar av exempelvis befintliga värmesystem och belysningstyper, sett positiva effekter av detta arbete. FortV kan dock endast delvis påverka energiförbrukningen, eftersom delar av förbrukningen beror på hur hyresgästerna använder fastigheterna.

Tabell 11.18 Utveckling av energianvändningen för FortV

Energianvändning i GWh

	2014	2015	2016
FortV	385,2	369,2	373,0

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Myndigheternas miljöledningsarbete

Naturvårdsverket har i rapporten Miljöledning i staten genomfört en ranking av myndigheternas miljöledningsarbete. Myndigheterna erhåller poäng utifrån olika kriterier och för poäng mellan 19 och 22 anses myndigheten i mycket hög grad ha ett systematiskt miljöarbete som är integrerat i verksamheten. Vid poäng mellan 16 och 18 anses det systematiska miljöarbetet i hög grad vara integrerat i verksamheten. Medelvärdet i staten anges till 14 poäng och medianvärdet till 15 poäng.

SFV har ett bra miljöledningsarbete i styrningen och arbetar med att utveckla verksamheten på ett hållbart sätt. Myndigheten har av de externa revisorerna fått goda omdömen för sitt välintegrerade miljöarbete. Naturvårdsverket har i sin granskning av SFV 2016 gett myndigheten 18 poäng för sitt miljölednings-

arbete, vilket är sänkning med 1 poäng jämfört med 2015.

FortV har ett väl fungerande miljöledningsarbete och har fokus på att utveckla verksamheten på ett hållbart sätt. Naturvårdsverket har i sin granskning av FortV 2016 gett myndigheten 16 poäng för sitt miljöledningsarbete, vilket är sänkning med 2 poäng jämfört med 2015. FortV har ökat andelen upphandlingar med miljökrav och sänkt koldioxidutsläppen från bilresor. Den stora fordonsparken bestående av större arbetsfordon innebär dock att FortV fortfarande har höga koldioxidutsläpp.

11.3.3 Analys och slutsatser

Den statliga fastighetsförvaltningen fungerar i huvudsak bra. Det finns dock behov av att fortsätta det inledda arbetet med frågor som rör dels den statliga värdegrunden, dels intern styrning och kontroll. Det sammanhänger främst med att myndigheterna bedriver sin verksamhet i branscher med stora upphandlingar och betydande värden i omlopp. FortV har 2016 till stora delar genomfört sitt uppdrag tillfredställande och uppfyllt sina uppgifter och mål. För SFV:s del finns dock behov av att närmare följa arbetet hur den interna styrningen och värdegrundsarbetet förbättras (se vidare avsnitt 11.4). Resultatindikatorerna för SFV och FortV pekar på en stabil verksamhet där externa faktorer får nyckeltalen att variera, men där trenden avseende effektiviteten är positiv. Hyresintäkterna påverkas av hur stor yta myndigheterna hyr ut och förvaltar. För den yta som förvaltas ökar hyresintäkterna per kvadratmeter i takt med att äldre och uttjänta byggnader fasas ut, främst bland försvarsfastigheter. Energieffektiviseringsarbetet går något långsamt, men myndigheterna anger att målen kommer att uppfyllas. Det är också viktigt att fortsätta arbetet med att minska energi-användningen i fastigheter som staten äger utomlands. SFV planerar och genomför renoveringar av några av de kulturfastigheter som har kostnadshyra. Den nuvarande kostnadshyresmodellen är otillräcklig för att prissätta hyror för fastigheter av detta slag och som har genomgått en större renovering.

11.4 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i revisionsberättelsen för SFV 2016 avstått från att uttala sig om årsredovisningen. Som grund för detta har Riksrevisionen bl.a. angett att det inte finns tillräckliga revisionsbevis för att det inte förekommit väsentliga felaktigheter till följd av oegentligheter 2016. Oegentligheterna utreddes av polis då revisionsberättelsen avlämnades. Riksrevisionen ansåg vidare att det rådde osäkerhet om den f.d. generaldirektören hade utövat erforderlig tillsyn över myndigheten.

Regeringen följer nära det arbete som SFV genomför för att komma till rätta med de brister som uppdragats vid myndigheten. Regeringen har också gett Statskontoret i uppdrag att analysera hur SFV arbetar med att skapa en god förvaltningskultur (Fi2017/01171/SFÖ). I uppdraget ingår att kartlägga brister och föreslå en handlingsplan för vilka åtgärder SFV bör vidta. Regeringen har också utsett en vikarierande generaldirektör och förstärkt myndighetens styrelse med kompetens avseende bl.a. god förvaltningskultur. Regeringen har även inlett rekryteringen av en ny generaldirektör.

SFV har bl.a. anlitat en extern aktör för att granska myndighetens arbete med intern styrning och kontroll. Vidare har myndigheten stärkt sina rutiner vad gäller upphandling, attestering av fakturor och hantering av indikationer på korruption eller andra oegentligheter samt i fråga om medarbetarnas bisysslor. Därutöver har SFV vidtagit åtgärder när det gäller utvecklingen av myndighetens riskanalyser.

Regeringen avser fortsättningsvis nära följa SFV:s arbete med att uppfylla kraven på god intern styrning och kontroll samt arbetet för att säkerställa att myndigheten har en god förvaltningskultur.

11.5 Politikens inriktning

De av riksdagen beslutade riktlinjerna inom lokalförsörjnings- och fastighetsområdet ligger fast. Detta innebär bl.a. att fastighetsförvaltningen bör vara skild från brukandet av lokaler och mark, att statens fastighetsförvaltning bör bedrivas med ett avkastningskrav

som i så stor utsträckning som möjligt är marknadsmässigt samt att de fastigheter som av historiska eller andra skäl är olämpliga att föra över till bolag bör läggas i en samordnad förvaltning som bedrivs i myndighetsform.

De fastighetsförvaltande myndigheterna ska bl.a. förvalta fastigheterna så att god hushållning och hög ekonomisk effektivitet uppnås. Värdet på fastigheterna ska bevaras på en för ägaren och brukaren långsiktigt lämplig nivå. Myndigheterna ska också inom sitt område verka för att uppfylla de nationella miljö kvalitetsmålen, särskilt vad gäller energieffektivisering och begränsad klimatpåverkan.

Regeringen avser också att nära följa berörda myndigheters arbete med att säkerställa kraven på god intern styrning och kontroll samt god förvaltningskultur.

Statlig fastighetsförvaltning

Regeringen har för närvarande inte för avsikt att förändra inriktningen för den statliga fastighetsförvaltningen.

Statlig kulturfastighetsstrategi

I propositionen Kulturarvspolitik (prop. 2016/17:116) föreslog regeringen en strategi för statens förvaltning av kulturhistoriskt värdefulla fastigheter. Strategin utgår från behovet av att de fastighetsförvaltande myndigheterna förvaltar fastigheterna så att god hushållning och hög ekonomisk effektivitet kan uppnås, samtidigt som de kulturhistoriska värdena kan bevaras, användas och utvecklas. Strategin utgår från att området har mer begränsade resurser än tidigare och utgör bl.a. ett underlag för bedömningen av den framtida omfattningen av förvaltningen och av hur en avveckling av vissa befintliga fastigheter kan ske.

Hyressättning av vissa kulturfastigheter

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den bör vidta vissa åtgärder som rör kulturinstitutionernas lokalkostnader (bet. 2009/10:KrU1, rskr.2009/10:144). Regeringen har tidigare svarat på delar av tillkännagivandet och den del som kvarstår är den del som avser att

regeringen bör överväga de särskilda problem som systemet med ändamålsfastigheter och kostnadshyra har lett till inom kulturområdet.

Kostnadshyresmodellen infördes 2001 och gäller för huvudbyggnaderna vid Kungliga Operan, Kungliga Dramatiska teatern, Nationalmuseum, Historiska museet och Naturhistoriska riksmuseet. Denna modell har genom åren analyserats utifrån olika aspekter i olika utredningar och översyner. Bristerna med modellen blir påtagliga då flera institutioner nu står inför omfattande renoveringar som innebär kraftiga hyreshöjningar vilket inte kan hanteras inom ramen för den nuvarande kostnadshyresmodellen. Det är angeläget att värdefulla verksamheter inom det kulturpolitiska området fortsatt kan bedrivas på sina ursprungsplatser och i lokaler som formats för dessa specifika ändamål. Regeringen angav i budgetpropositionen för 2017 att man avsåg att börja tillämpa nya hyressättningsprinciper för de berörda byggnaderna under 2017. Regeringen har i detta arbete gjort bedömningen att nya alternativa och hållbara hyresmodeller bör övervägas för de fem institutionerna, i syfte att skapa bättre förutsättningar för verksamheten. I översynen ingår att värdera och bedöma möjligheterna till att de föreslagna alternativa modellerna kan tillämpas på andra motsvarande fastigheter som rymmer kulturverksamheter och som förvaltas av Statens Fastighetsverk.

11.6 Budgetförslag

11.6.1 Statens fastighetsverk

SFV:s uppgift är att förvalta det fastighetsbestånd som regeringen bestämmer. Det övergripande målet för myndigheten är att förvaltningen ska ske på ett sätt som innebär god resurshushållning och hög ekonomisk effektivitet, samtidigt som fastigheternas värden i vid mening ska bevaras och utvecklas. Förvaltningen av fastigheter ska tillgodose primärverksamhetens behov av lokaler och ta hänsyn till brukarens nytta av de resurser som läggs ner på lokalanskaffningen.

SFV:s verksamhet finansieras med hyresintäkter samt med lån hos Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och anläggnings-tillgångar. SFV disponerar även anslaget 1:10

Bidragsfastigheter för att finansiera underhållskostnader och löpande driftunderskott i sina bidragsfastigheter.

Större investeringar i pågående projekt

År 2018 och åren därefter genomförs renovering och ombyggnad av vissa regeringsbyggnader i Stockholm. För närvarande pågår renovering och ombyggnad av kvarteret Björnen. Kvarteret Rosenbad i Stockholm avses renoveras och projektering har nyligen påbörjats.

SFV kommer 2018 att avsluta ombyggnationen och renoveringen av Nationalmuseum. Vidare pågår projektering för en renovering och ombyggnad av Kungliga Operan.

SFV genomför också en ombyggnad av Carolina Rediviva i Uppsala, en upprustning av en kajanläggning på Skeppsholmen i Stockholm samt renovering och ombyggnad av Västra kanslikasernen i kvarteret Krubban i Stockholm.

Utomlands genomför SFV om- och tillbyggnad av ambassadkansliet i Peking samt ombyggnad av ambassadfastigheten i Oslo.

Planerade större investeringar som inte är beslutade av regeringen

På Skeppsholmen avser SFV att förtäta lokalerna i kasern III samt att återställa kasern II efter en brand.

I Rom planerar SFV att utföra en ombyggnad av ambassadkansliet och utveckla fastigheten för att möjliggöra samlokalisering med ett annat nordiskt land. Även i Islamabad planeras ett samnordiskt fastighetsprojekt.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Investeringsplanen för fastigheter och markanläggningar för 2018–2020 godkänns som riktlinje för Statens fastighetsverks investeringar (tabell 11.19).

Tabell 11.19 Investeringsplan för SFV 2018-2021

Miljoner kronor

	Utfall 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
Anskaffning och utveckling av nya investeringar					
Marknadshyresfastighet	8	29	56	103	70
Mark	7	14	15	11	11
Summa utgifter för anskaffning och utveckling av nya investeringar	15	43	71	114	81
<i>Varav investering av anläggningstillgångar</i>	<i>15</i>	<i>43</i>	<i>71</i>	<i>114</i>	<i>81</i>
Finansiering					
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	15	43	71	114	81
Summa finansiering av anskaffning och utveckling	15	43	71	114	81
Vidmakthållande av befintliga investeringar					
Marknadshyresfastighet	938	1 549	1 306	1 126	1 227
Kostnadshyresfastighet	442	462	255	198	70
Bidragsfastigheter	142	150	143	141	137
Mark	36	48	36	30	27
Summa utgifter för vidmakthållande	1 558	2 209	1 740	1 495	1 461
<i>Varav investering av anläggningstillgångar</i>	<i>1 134</i>	<i>1 758</i>	<i>1 291</i>	<i>1 106</i>	<i>1 091</i>
Finansiering					
Anslag 1:10 Bidragsfastigheter	142	150	143	141	137
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	1 134	1 758	1 291	1 106	1 091
Övrig finansiering	282	301	306	248	233
Summa finansiering av vidmakthållande	1 558	2 209	1 740	1 495	1 461
Totala utgifter för nyanskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar					
	1 573	2 252	1 811	1 609	1 542
<i>Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>1 149</i>	<i>1 801</i>	<i>1 362</i>	<i>1 220</i>	<i>1 172</i>

Tabell 11.20 Statens fastighetsverks pågående och planerade investeringar över 20 miljoner kronor 2008 2021

Miljoner kronor

	Utfall t.o.m. 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Beräk. 2019	Beräk. 2020
Projekt som är beslutade av regeringen¹					
Regeringsbyggnader kv. Björnen	758	635	89	-	-
Nationalmuseum	775	380	45	-	-
Regeringsbyggnader kv. Rosenbad	4	27	100	345	345
Carolina Rediviva i Uppsala	12	22	56	1	-
Skeppsholmen, kajanläggning m.m.	2	23	37	27	25
Ambassadkansliet i Peking	5	15	30	27	-
Västra kanslikasernen i kv. Krubban	-	7	37	9	-
Ambassadfastigheten i Oslo	-	5	20	-	-
Större projekt som planeras men som inte är beslutade av regeringen²					
Marknads- hyresfast.		53	229	312	567
Kostnads- hyresfast		39	114	160	37
Mark		-	-	-	-
Summa		225	343	472	604

¹ Projekten i tabellen listas i ordning efter total investeringskostnad. Alla objekten där ort inte anges ligger i Stockholm.

² Summering per fastighetskategori och år för planerade investeringar över 20 miljoner kronor.

Planerade investeringar som understiger 20 miljoner kronor ingår inte i redovisningen i tabell 11.20.

Omfattningen av dessa projekt beräknas 2018–2020 uppgå till mellan ca 173 och 576 miljoner kronor.

Låneram

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2018 besluta att Statens fastighetsverk får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och markanläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 15 200 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: SFV disponerar en låneram i Riksgäldskontoret för 2017 om 15 200 000 000 kronor för investeringar i fastigheter och markanläggningar. Den redovisade planen för investeringar bygger på de investeringsbehov som har angetts av brukarna. Låneramen bör, med hänsyn till tidigare upplåning och det behov som brukarna har angett, ligga kvar på samma nivå som föregående år. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2018 besluta att SFV får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och markanläggningar som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 15 200 000 000 kronor.

Tabell 11.21 Uppgifter om den utnyttjade låneramen för Statens fastighetsverk

Miljoner kronor

	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Prognos 2017	Beräkn. 2018
Utnyttjad låneram	12 012	11 945	12 497	13 997	14 947
Utnyttjad andel av låneram (%)	93,9	93,9	87,4	92,1	98,3

11.6.2 1:10 Bidragsfastigheter

Tabell 11.22 Anslagsutveckling 1:10 Bidragsfastigheter

Tusental kronor

År	Slags	Belopp	Anslags- sparande	Belopp
2016	Utfall	191 148		4 352
2017	Anslag	193 000 ¹	Utgifts- prognos	196 726
2018	Förslag	269 000		
2019	Beräknat	290 000		
2020	Beräknat	281 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för underhåll av och löpande driftunderskott för de bidragsfastigheter som SFV förvaltar. Anslaget får även användas för utgifter för insatser för att utveckla bidragsfastigheter. Anslaget får även användas för utgifter gällande investeringen i samband med uppförandet av en minnesvård efter flodvågskatastrofen i Sydostasien 2004.

Regeringens överväganden

Tabell 11.23 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:10 Bidragsfastigheter

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	193 000	193 000	193 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	76 000	97 000	88 000
Varav BP18	79 000	100 000	91 000
Varav			
Minnesvård tsunamin	4 000		
Underhåll av bidragsfastigheter	50 000	50 000	41 000
Solcellssatsning	25 000	50 000	50 000
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	269 000	290 000	281 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Med bidragsfastigheter avses de fastigheter som saknar förutsättningar att ge ett långsiktigt ekonomiskt överskott. SFV förvaltar över

100 sådana fastigheter. Bidragsfastigheterna omfattar ca 1 000 byggnader och anläggningar. I ungefär hälften av fastigheterna ingår parker och trädgårdar. Vidare ingår bl.a. kungliga slottsmiljöer, ett antal slotts- och herrgårdsmiljöer, flera stora slottsparkar, ett antal fästningsmiljöer, ruiner, kloster, bruksmiljöer samt Vasaminnena. Två världsarv, Drottningholms slott och delar av Karlskrona örlogsstad, ingår också i bidragsfastigheterna. Inom ramen för anslaget kommer SFV under en längre tid att genomföra en renovering av fasaderna på Stockholms slott samt de närmaste åren förstärka delar av säkerheten i och kring slottet. Vidare kommer myndigheten inom ramen för förslaget att kunna genomföra energieffektiviseringar avseende bidragsfastigheterna bl.a. genom en satsning på solceller.

Tidigare föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget minskas med 3 000 000 kronor 2018.

Anslaget föreslås öka med totalt 79 000 000 kronor jämfört med 2017; varav 50 000 000 kronor årligen 2018 och 2019, 41 000 000 kronor 2020 samt med 30 000 000 kronor årligen 2021–2030 för underhåll av bidragsfastigheter.

Anslaget föreslås vidare öka med 25 000 000 kronor 2018 samt med 50 000 000 kronor 2019–2023 för att energieffektivisera bidragsfastigheter genom nyttjande av solceller.

För 2018 föreslås anslaget förstärkas med 4 000 000 kronor för att täcka utgifter i samband med uppförandet av en minnesvård efter flodvågskatastrofen i Sydostasien 2004.

Regeringen föreslår att 269 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Bidragsfastigheter* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 290 000 000 kronor respektive 281 000 000 kronor.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2018 för anslaget 1:10 *Bidragfastigheter* ingå avtal för underhåll av bidragfastigheter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 50 000 000 kronor 2019.

Skälen för regeringens förslag: Den verksamhet som avser att vårda och underhålla de statliga fastigheter som utgör en del av det svenska kulturarvet förutsätter att fleråriga ekonomiska åtaganden kan ingås. De ekonomiska bindningar som avses är större enskilda underhållsprojekt där kostnaden överstiger 10 000 000 kronor. Övriga mindre projekt innebär inte några mer omfattande ekonomiska bindningar och bör betraktas som löpande. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2018 för anslaget 1:10 *Bidragfastigheter* ingå avtal för underhåll av bidragfastigheter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 50 000 000 kronor 2019.

Tabell 11.24 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:10 Bidragfastigheter

Tusental kronor

	Utfall 2016	Prognos 2017	Förslag 2018	Beräknat 2019
Ingående åtaganden		45 000	50 000	
Nya åtaganden	45 000	50 000	50 000	
Infriade åtaganden		-45 000	-50 000	-50 000
Utestående åtaganden	45 000	50 000	50 000	
Erhållet/föreslaget bemyndigande	30 000	50 000	50 000	

11.6.3 Fortifikationsverket

FortV:s huvuduppgift är att förvalta en viss del av statens fasta egendom, främst fastigheter avsedda för försvarsändamål, s.k. försvarsfastigheter. Fastigheterna ska förvaltas så att en god hushållning och en hög ekonomisk effektivitet uppnås, att ändamålsenliga mark-, anläggnings- och lokalresurser kan tillhandahållas på för brukaren konkurrenskraftiga villkor samt så att fastigheternas värden bevaras på en för ägaren och brukaren långsiktigt lämplig nivå.

FortV har ansvarar också för att etablera, förvalta och avyttra byggnader, anläggningar m.m. för försvarets behov i samband med internationella fredsbevarande och humanitära insatser. I myndighetens uppdrag ingår också att bedriva fortifikatoriskt utvecklingsarbete så att

kompetens för det svenska samhällets behov inom skydds- och anläggningsteknik kan utvecklas och säkerställas.

FortV:s verksamhet finansieras främst med hyresintäkter samt med lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och anläggningstillgångar.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Investeringsplanen för fastigheter och markanläggningar för 2018–2020 godkänns som riktlinje för Fortifikationsverkets investeringar (tabell 11.25).

Tabell 11.25 Investeringsplan för Fortifikationsverket 2018 2020

Miljoner kronor

	Utfall 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
Anskaffning och utveckling av nya investeringar					
Byggnader och markanläggningar	609	1 270	1 120	1 310	1 480
Mark	62	280	20	20	20
Försvarsanläggningar	146	310	256	370	170
Flygfält	97	185	370	120	50
Summa utgifter för anskaffning och utveckling	914	2 045	1 766	1 820	1 720
<i>Varav investering av anläggningstillgångar</i>	<i>914</i>	<i>2 045</i>	<i>1 766</i>	<i>1 820</i>	<i>1 720</i>
Finansiering					
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	817	1 801	1 551	1 565	1 515
Övrig finansiering	97	244	215	255	205
Summa finansiering av anskaffning och utveckling	914	2 045	1 766	1 820	1 720
Vidmakthållande av befintliga investeringar					
Byggnader och markanläggningar	538	570	700	686	736
Försvarsanläggningar	75	70	70	70	70
Flygfält	1	10	10	10	10
Summa utgifter för vidmakthållande	614	650	780	766	816
<i>Varav investering av anläggningstillgångar</i>	<i>264</i>	<i>335</i>	<i>484</i>	<i>470</i>	<i>520</i>
Finansiering					
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	222	299	449	435	485
Övrig finansiering	43	36	35	35	35
Avgifter	349	315	296	296	296
Summa finansiering av vidmakthållande	614	650	780	766	816
Totala utgifter för nyanskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar					
	1 528	2 695	2 546	2 586	2 536
<i>Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>1 179</i>	<i>2 380</i>	<i>2 250</i>	<i>2 290</i>	<i>2 240</i>

Tabell 11.26 Fortifikationsverkets pågående och planerade investeringar över 20 miljoner kronor 2018–2020

Miljoner kronor

	Utfall t.o.m. 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Beräk. 2019	Beräk. 2020
Projekt som är beslutade av regeringen¹					
Gotland, nybyggnation, på Tofta	17	117	325	170	10
Gotland, verkstad	1	13	50	75	15
Halmstad, skärmtak	1	10	10	-	-
Karlberg, elevförläggning i Solna	2	20	100	100	78
Karlsborg, rull- och taxibana m.m.	6	3	16	68	112
Kungsängen, utbyte teknisk infrastruktur i Upplands bror	1	17	48	31	-
Luleå, hangar för hkp 14	5	25	43	5	-
Revinge, kontor i Lund	2	10	20	-	-
Ronneby, hangar för helikoptrar	294	120	3	-	-
Ronneby, helikopterplatta m.m.	30	37	2	-	-
Ronneby, driv- medelsanläggning	30	1	20	6	-
Skövde, ledningshall	1	5	16	-	-
Sverige, hemlig anläggning	61	27	-	-	-
Sverige, hemlig anläggning	6	64	200	200	260
Såtenäs, rullbana	31	254	30	-	-
Umeå, inomhustränings- anläggning	8	5	45	40	10
Större projekt som planeras men som inte är beslutade av regeringen²					
Summa	44	366	618	1 069	1 210

¹ Projekten i tabellen listas i ordning efter ortsnamn.² Summering per år för planerade investeringar över 20 miljoner kronor.

Planerade investeringar som understiger 20 miljoner kronor ingår inte i redovisningen (tabell 11.26).

Dessa beräknas under åren 2018–2020 uppgå till mellan ca 416 miljoner kronor och 836 miljoner kronor per år.

Låneram

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2018 besluta att Fortifikationsverket får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och markanläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 14 200 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: FortV disponerar en låneram i Riksgäldskontoret för 2017 om 13 100 000 000 kronor för investeringar i fastigheter och markanläggningar. Den redovisade planen för investeringar bygger på de investeringsbehov som har angetts av brukarna. Låneramen bör, med hänsyn till tidigare upplåning och det behov som brukarna har angett, ligga kvar på samma nivå som föregående år. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2018 besluta att FortV får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och markanläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 14 200 000 000 kronor.

12 God redovisningssed

12.1 Omfattning

Området omfattar Bokföringsnämnden och dess normgivning i redovisningsfrågor. Nämnden är statens expertorgan på redovisningsområdet och ger ut allmänna råd, ofta med vägledningar, då ramlagstiftningen på området förutsätter kompletterande normgivning. Nämnden består av elva ledamöter som utses av regeringen och ett kansli med motsvarande sju heltidsanställda.

12.2 Mål för god redovisningssed

Bokföringsnämnden ska utveckla god redovisningssed. Verksamheten ska bidra till att förbättra standarden i företagens bokföring, årsredovisningar och bokslut genom informationsinsatser. Vidare ska Bokföringsnämnden verka för att regelverket på redovisningsområdet är enkelt och anpassat för dem som upprättar och använder redovisningen.

12.3 Resultatredovisning

Resultatbedömningen görs i huvudsak utifrån målet för delområdet. Till stöd för regeringen att bedöma resultatet finns bl.a. Bokföringsnämndens årsredovisning och Riksrevisionens iakttagelser.

12.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Följande indikatorer och bedömningsgrunder används i syfte att ge en övergripande bild av verksamheten och beskriva resultatutvecklingen:

- andel normgivningsarbete,
- andel information till småföretagare m.m., och
- genomförda förändringar i K-regelverken och aktiviteter för att förbättra standarden i företagens bokföring, årsredovisningar och bokslut.

12.3.2 Resultat

Bokföringsnämndens verksamhet består dels av normgivningsarbete och myndighetskontakter, dels av information till småföretagare m.m. Andelen normgivningsarbete var 2016 åter likvärdig nivån 2013. Från 2013 t.o.m. 2015 var utvecklingen att alltmer arbete avsåg information till småföretagare m.m.

Tabell 12.1 Resultat indikatorer för Bokföringsnämndens verksamhet

	2014	2015	2016
Normgivningsarbete (% av kostnaderna)	63	60	75
Information till småföretag m.m. (% av kostnaderna)	37	40	25

Källa: Bokföringsnämnden.

Omfördelning till normgivningsarbete har skett med anledning av ny lagstiftning på bokföringsområdet som har trätt i kraft 2016. Tillfälliga medel om 700 000 kronor, som tillfördes i

budgetpropositionen för 2016, har använts i arbetet med att uppdatera de befintliga K-regelverken. Exempelvis har ett stort antal ändringar beslutats i regelverket om årsredovisning och koncernredovisning (K3). Huvuddelen av ändringarna är en följd av ändringar i årsredovisningslagen (genomförandet av EU:s nya redovisningsdirektiv).

Bokföringsnämnden arbetar sedan flera år för att förenkla redovisningsreglerna i samband med förslag till ny lagstiftning och genom att förenkla de allmänna råden. Under 2016 har nämnden beslutat ett nytt allmänt råd med tillhörande vägledning med bestämmelser om årsredovisning för alla företagsformer utom enskilda näringsidkare. Det innebär att ett stort antal aktiebolag, ekonomiska föreningar, handelsbolag, stiftelser, ideella föreningar och samfällighetsföreningar som är mindre företag kan tillämpa regelverket. I samband med att regelverket om årsredovisning i mindre företag beslutades upphävdes båda K2-regelverken om årsredovisning i mindre aktiebolag och årsredovisning i mindre ekonomiska föreningar.

I EU:s redovisningsdirektiv uppmanas medlemsstaterna att utveckla elektroniska system för offentliggörande av finansiell information så att företag kan lämna redovisningsuppgifter i en form som tillåter att flera användare enkelt kan ta del av och använda uppgifterna. Regeringen har gett Bolagsverket i uppdrag (N2016/04957/SUN) att införa en digital tjänst för ingivning av finansiell information avseende årsredovisningar. Bokföringsnämnden bidrar i arbetet med kunskap om befintliga regler och ändringar i dessa för att systemet för inlämning av årsredovisningar i elektronisk form ska bli ändamålsenligt. Praktiskt handlar det om en systematisering och klassificering av termer i tillämplig redovisningslagstiftning och god redovisningssed (taxonomier) så att finansiell information kan lämnas elektroniskt.

Behovet av att prioritera normgivningsarbetet under 2016 har inneburit att tillgängligheten vad gäller information till småföretag m.m. har varit något lägre än tidigare år. Färre frågor via telefon och e-post, ca 20 procent färre än 2015, har besvarats. Samtidigt har arbetet med att sprida information på annat sätt utvecklats, t.ex. har myndigheten tagit i drift en ny webbplats med bättre funktionalitet.

12.3.3 Analys och slutsatser

Regeringens samlade bedömning är att måluppfyllelsen är god och att Bokföringsnämnden bidrar till att uppfylla målet för god redovisningssed för företag och organisationer.

K-regelverken finns nu på plats, endast en mindre del avseende årsbokslut kvarstår. En uppdaterad normgivning är en förutsättning för att företagen ska kunna tillämpa den nya lagstiftning på bokföringsområdet som har trätt i kraft 2016. Regeringens slutsats är att Bokföringsnämnden har kunnat uppdatera K-regelverken och samtidigt klarat av att fortsatt svara upp mot företagets behov av information. Regeringen bedömer att nämndens informationsarbete kan fortsätta att utvecklas t.ex. genom att i större utsträckning samverka med andra myndigheter i informationsarbetet.

Regeringen konstaterar att samverkan mellan Bolagsverket och Bokföringsnämnden i arbetet med att digitalisera företagets ingivning av finansiell information till myndigheterna är god. Bokföringsnämndens expertis på redovisningsområdet är nödvändig för arbetet eftersom systematiseringen måste följa god redovisningssed och normgivningen.

12.4 Politikens inriktning

Digital hantering av årsredovisningar och annan finansiell information kan bidra till att förbättra kvaliteten i företagets redovisning. Digitaliseringen förbättrar även möjligheten för myndigheter och andra aktörer i samhället att använda den finansiella informationen. Exempelvis kan företagets administrativa börda minska om digital information som företagen lämnat kan återanvändas av myndigheter och andra intressenter. Systematiseringen för att möjliggöra digital ingivning av finansiell information till myndigheterna måste följa god redovisningssed. Bokföringsnämndens expertis på redovisningsområdet är därför nödvändig för arbetet. Regeringen anser därför att det är viktigt att Bokföringsnämnden fortsätter att samarbeta med Bolagsverket inom ramen för pågående uppdrag om digital ingivning av årsredovisning.

12.5 Budgetförslag

12.5.1 1:13 Bokföringsnämnden

Tabell 12.2 Anslagsutveckling 1:13 Bokföringsnämnden

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2016	Utfall	10 357		-19
2017	Anslag	9 959 ¹	Utgifts- prognos	9 639
2018	Förslag	10 133		
2019	Beräknat	10 295 ²		
2020	Beräknat	10 472 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 10 133 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 10 133 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Bokföringsnämndens förvaltningsutgifter.

Tabell 12.3 Härledning av anslagsnivån 2018 2020 för 1:13 Bokföringsnämnden

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017 ¹	9 959	9 959	9 959
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	173	335	512
Beslut	1	1	1
Varav BP18 ³			
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	10 133	10 295	10 472

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 10 133 000 kronor anvisas under anslag 1:13 *Bokföringsnämnden* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 10 295 000 kronor respektive 10 472 000 kronor.

13 Riksrevisionen

13.1 Riksrevisionen

Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen med uppgift att granska genomförandet och resultatet av den verksamhet som bedrivs av staten, att statliga insatser är samhällsnyttiga och att god ordning råder i den statliga redovisningen. Grundläggande för Riksrevisionens verksamhet är att all statlig verksamhet ska vara föremål för granskning. Den årliga revisionen och effektivitetsrevisionen genomförs med utgångspunkt i lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

Riksrevisionen har även i uppdrag att vara det nationella revisionsorganet i nationella och internationella sammanhang samt att bedriva internationellt utvecklingssamarbete. Det internationella utvecklingssamarbetet genomförs inom ramen för den svenska biståndspolitiken och finansieras med ett eget anslag.

För sin verksamhet disponerar Riksrevisionen anslagen 1:15 *Riksrevisionen* inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning samt anslaget 1:5 *Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete* inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

13.2 Mål för Riksrevisionen

13.2.1 Uppgifter

Riksrevisionens verksamhet främjar en god förvaltning. Med detta avses att statens verksamhet ska bedrivas med hög effektivitet och enligt gällande regelverk, att den redovisas

på ett tillförlitligt sätt samt att god hushållning av statens resurser iakttas. I 13 kap. 7–9 §§ regeringsformen, lagen om revision av statlig verksamhet m.m. och lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen beskrivs Riksrevisionens ställning och uppgifter. Den revision som utförs utgör ett stöd för riksdagens kontroll av den statliga verksamheten. Granskningen sker genom årlig revision och effektivitetsrevision.

Genom årlig revision granskar Riksrevisionen om de statliga myndigheternas årsredovisningar är tillförlitliga och om räkenskaperna är rättvisande samt, med vissa undantag, om myndigheterna följer tillämpliga regler och särskilda beslut. Riksrevisionen reviderar i enlighet med den internationella revisionsstandarderna ISSAI (International Standards of Supreme Audit Institutions) för finansiell revision av statlig verksamhet och enligt Riksrevisionens instruktion för revisorns granskning av resultatredovisning och annan information i årsredovisning. Den årliga revisionen avrapporteras genom revisionsberättelser, huvudsakligen till regeringen.

Genom effektivitetsrevisionen granskar Riksrevisionen att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser. Det betyder att Riksrevisionen ska granska målpåfyllelse, effektivitet, hushållning och samhällsnytta. Som ett led i effektivitetsrevisionen får Riksrevisionen också lämna förslag på alternativa insatser för att nå avsedda resultat. Resultaten av effektivitetsrevisionen redovisas till riksdagen genom granskningsrapporter. De viktigaste iakttagelserna av effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen redovisas i en årlig rapport till riksdagen.

I uppdraget till Riksrevisionen ingår också att som det nationella revisionsorganet företräda offentlig revision, och därmed bidra till en god förvaltning, både nationellt och internationellt.

Riksrevisionens utvecklingssamarbete med systerorganisationer i samarbetsländer utgör en viktig del av det svenska biståndet och ska bedrivas i enlighet med mål och inriktning för Sveriges internationella utvecklingssamarbete.

13.2.2 Verksamhetsmål

Riksrevisionen redovisar sin verksamhet under tre verksamhetsgrenar: årlig revision, effektivitetsrevision och internationell verksamhet.

Målet för den årliga revisionen är att, i enlighet med god revisionsred, bedöma om myndigheternas redovisning är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande, samt om myndighetsledningarnas förvaltning följer tillämpliga regler och särskilda beslut.

Målet för effektivitetsrevisionen är att leva upp till hela den bredd av granskningar som uppdraget föreskriver och att ytterligare öka produktiviteten och kvaliteten i granskningarna framöver.

Riksrevisionen företräder Sverige som det nationella revisionsorganet i internationella sammanhang och är medlem i The International Organisation of Supreme Audit Institutions (INTOSAI). Riksrevisionen är också medlem i kontaktkommittén för revisionsorgan inom EU och ska samarbeta med Europeiska revisionsrätten.

I utvecklingssamarbetet arbetar Riksrevisionen i långsiktiga samarbetsprojekt till stöd för institutionell och professionell kapacitetsutveckling för partnerinstitutionerna. Målet är att stärka de nationella revisionsorganens kapacitet och förmåga att bedriva revision enligt internationella standarder.

13.3 Resultatredovisning

13.3.1 Resultat

Resultaten av Riksrevisionens verksamhet redovisas i myndighetens årsredovisning, i årliga rapporten och i uppföljningsrapporten.

Under 2016 slutfördes den årliga revisionen av 2015 års årsredovisningar i rätt tid och i enlighet med god revisionsred och i enlighet med Riksrevisionens instruktion för revisorns granskning av resultatredovisning och annan information i årsredovisningen.

Effektivitetsrevisionen följde under året den inriktning av revisionen som riksrevisorerna har beslutat om. Riksrevisionen publicerade 33 granskningsrapporter.

Riksrevisorernas granskningsplan ger en samlad bild av det kommande årets granskning, både inom effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen. I oktober 2016 lämnades granskningsplanen till riksdagen.

Den årliga rapporten som lämnades till riksdagen i maj 2016 sammanfattar de viktigaste iakttagelserna från effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen.

Riksrevisionen följer upp om granskningsrapporterna från effektivitetsrevisionen har medfört någon form av åtgärder från regeringen eller från andra granskade organisationer, förträdesvis förvaltningsmyndigheterna. Uppföljningsrapporten för 2016 lämnades till finansutskottet i april och innehåller en djupare uppföljning av 15 rapporter från 2011-2012 och en översiktlig uppföljning av 28 rapporter från 2013-2014. Uppföljningen visar att flertalet granskningsrapporter har medfört någon form av åtgärd av regeringen eller av andra granskningsobjekt. Rapporten innehåller också en uppföljning av åtgärder som gäller de 14 modifierade revisionsberättelser som lämnats av den årliga revisionen för verksamhetsåret 2014.

I rollen som nationellt revisionsorgan har Riksrevisionen aktivt bidragit till utvecklingen av revisionsstandarder inom INTOSAI. Riksrevisionen är också vice-ordförande i INTOSAI:s kommitté för kapacitetsutveckling (CBC). Tillsammans med ordförandelandet, Sydafrika, driver Riksrevisionen ett sekretariat till stöd för kommitténs arbete. Under året har Riksrevisionen deltagit i EU:s kontaktkommitténs möte och medverkat i flera av dess arbetsgrupper. Riksrevisionen har också medverkat till att genomföra Europeiska revisionsrättens granskningsbesök i Sverige.

Utvecklingssamarbetet har under året bedrivits i globala, regionala och bilaterala program i Afrika, Asien, västra Balkan och Östeuropa. Riksrevisionen har stött samarbetspartnerns utveckling av metoder och processer inom

finansiell revision och effektivitetsrevision samt coachat enskilda revisionsteam. Insatser har också gjorts inom utvecklingen av HR, IT, ledarskap och kommunikation. Projektet har i huvudsak löpt enligt plan.

Tabell 13.1 Verksamhetens nettokostnader 2016¹

Tusentals kronor

Verksamhet	Belopp
Årlig revision	160 331
Effektivitetsrevision	147 016
Internationell verksamhet	57 021
Summa	364 368

¹ Tabellen visar verksamhetens nettokostnader. Kostnader minus intäkter och lämnade bidrag (transfereringar), dock inte intäkter av anslag.

13.3.2 Revisionens iakttagelser

Finansutskottet har uppdragit åt en privat revisionsbyrå att utföra revision av Riksrevisionen. Revisionsbyrån har i sin revisionsberättelse bedömt att Riksrevisionens årsredovisning är i allt väsentligt rättvisande.

13.4 Budgetförslag

13.4.1 1:15 Riksrevisionen

Tabell 13.2 Anslagsutveckling 1:15 Riksrevisionen

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	Anslags-sparande	Utfall
2016	Utfall	319 696		9 399
2017	Anslag	324 200 ¹	Utgifts-prognos	334 000
2018	Förslag	329 737		
2019	Beräknat	335 000 ²		
2020	Beräknat	340 736 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 329 737 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 329 737 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksrevisionens förvaltningsutgifter utom för Riksrevisionens internationella utvecklingsarbete som finansieras inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Den årliga revision som Riksrevisionen utför på myndigheter är avgiftsbelagd. Inkomsterna tillförs inkomsttitel 2558 *Avgifter för årlig revision*.

Tabell 13.3 Offentligrättslig verksamhet Avgifter för årlig revision, inkomsttitel 2558

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)r	Akkumulerat över-/underskott
Utfall 2016	153 471	149 752	3 719	-1 330
Prognos 2017	151 000	150 000	1 000	-330
Budget 2018	150 000	150 000	0	-330

Den årliga revisionen ska vara avgiftsbelagd. Inkomsterna redovisas mot inkomsttitel och disponeras således inte av Riksrevisionen. Avgifterna ska beräknas så att full kostnads-täckning uppnås och över tiden anpassas så att varken överskott eller underskott uppstår. Riksrevisionen gör årligen en justering av avgifterna.

Lönekostnaderna för den årliga revisionen har ökat. Detta har medfört att både intäkter och kostnader för revision av myndigheter blev högre än budget. Antalet fakturerade revisions-timmar under 2016 var lägre än under 2015.

Tabell 13.4 Uppdragsverksamhet: Avgiftsfinansierade internationella uppdrag

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Årets över-/underskott	Akkumulerat över-/underskott
Utfall 2016	197	118	79	548
Prognos 2017	100	150	-50	498
Budget 2018	100	150	-50	448

Den internationella uppdragsverksamheten har under 2016 avsett revision av verksamheten inom Östersjöstaternas råd (Council of the Baltic Sea States).

Låneram för Riksrevisionen

Riksrevisionens förslag: Riksrevisionen bemyndigas att för 2018 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 15 000 000 kronor.

Skälen för Riksrevisionens förslag: Investeringar kommer att redovisas inom ramen för det beräknade anslaget och oförändrad låneram.

Riksrevisionens överväganden

Tabell 13.5 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för anslag 1:15 Riksrevisionen

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	324 200	324 200	324 200
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	5 537	10 800	16 536
Beslut			
Varav BP18 ³			
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	329 737	335 000	340 736

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Riksrevisionen bedömer att anvisat anslag det kommande året endast bör påverkas av pris- och löneomräkning. Riksrevisionen föreslår att anslaget 1:15 *Riksrevisionen* för 2018 anvisas med 329 737 000 kronor. Anslaget för 2019 och 2020 beräknas till 335 000 000 kronor respektive 340 736 000 kronor.

14 Vissa medlems- och garantiavgifter

14.1 Omfattning

Området omfattar kapitaltillskott till Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar (AIIB), årliga medlemsavgifter till Bruegel, European Institute of Public Administration (EIPA) och Europarådets utvecklingsbank (CEB), samt garantier till sex internationella finansieringsinstitut. En mer utförlig redogörelse för verksamhet, mål och resultat för AIIB, CEB och de övriga fyra internationella finansieringsinstituten finns i den återkommande skrivelsen till riksdagen om verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanksgruppen samt de regionala utvecklings- och investeringsbankerna (se exempelvis skr. 2015/16:145).

14.2 Mål, indikatorer och resultat

Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar

Efter beslut i riksdagen (prop. 2015/16:99, bet. 2015/16:FiU21, rskr. 2015/16:310) blev Sverige i juni 2016 tillsammans med 56 andra länder grundande medlem i AIIB. Banken har i uppdrag att främja hållbar ekonomisk utveckling, skapa välstånd och förbättra infrastrukturen i Asien, samt främja regionalt samarbete och partnerskap för att möta utvecklingsutmaningar.

I riksdagens beslut om AIIB bemyndigades regeringen att under 2016–2020 för anslaget 1:14 *Vissa garanti- och medlemsavgifter* besluta om kapitaltillskott på högst 1,1 miljard kronor till AIIB genom teckning av aktier som tilldelas medlemsländerna. Kapitaltillskottet ska betalas

in genom fem lika stora årliga utbetalningar, varav tre återstår.

OECD:s biståndskommitté DAC beslutade i juni 2017 att till 85 procent beteckna kapitaltillskott till AIIB som internationellt bistånd. Detta innebär att motsvarande del av Sveriges kapitaltillskott till AIIB kommer att finansieras från biståndsramen, dels genom överföring från utgiftsområde 7 till utgiftsområde 2, dels genom avräkning från biståndsramen. För 2018 görs därför en överföring om 8,4 miljoner kronor och en avräkning om 186,8 miljoner kronor (se utg.omr. 7, avsnitt 2.1).

Bruegel

Bruegel är en tankesmedja vars forskning bidrar till fördjupad förståelse av de, främst ekonomiska, utmaningar som Europa kan väntas möta i en globaliserad värld. Bruegels medlemmar utgörs av företag, institutioner samt en majoritet av EU:s medlemsländer, inklusive Sverige. Styrelsemedlemmarna utses för att på ett balanserat sätt representera tankesmedjans olika medlemmar. För att säkra tankesmedjans oberoende och objektivitet bidrar ingen enskild medlem med mer än 5 procent av årsbudgeten.

Bruegel är en ideell organisation enligt belgisk lag, som styrs enligt sina stadgar. Vart tredje år utvärderas Bruegel av en oberoende kommitté, och i den senaste utvärderingen som genomfördes 2016 fick Bruegel goda omdömen för sin verksamhet 2013–2015. Bruegel får återkommande utmärkelser för god transparens.

Bruegel har fått stort genomslag i den politiska debatten i EU, bl.a. på grund av nära kontakter med Europeiska kommissionen och

genom regelbundna presentationer vid Ekofin-möten.

European Institute of Public Administration

Sveriges medlemsavgift till EIPA syftar till att stödja institutets arbete med att genom forsknings- och utbildningsverksamhet bidra till utvecklingen av den offentliga förvaltningen i Europa. EIPA:s verksamhet stödjer den europeiska integrationsprocessen och är inriktad på EU:s institutioner, beslutsprocesser samt förvaltning och EU-rätt.

För att bedöma måluppfyllelsen används uppgifter om antalet deltagare i EIPA:s olika utbildningsinsatser. År 2016 uppgick antalet deltagare i institutets aktiviteter till 11 191 stycken, vilket var en nedgång med ca 10 procent jämfört med föregående år. Utfallet är i linje med tidigare års resultat, vilket innebär en nedåtgående trend även om antalet deltagare är relativt stabilt över tid.

Europarådets utvecklingsbank

Av skrivelsen Redovisning av verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanksgruppen samt de regionala utvecklings- och investeringsbankerna 2014 och 2015 (skr. 2015/16:145) framgår mål, prioriteringar och resultat för CEB. Medlemsavgiften höjdes mellan 2014 och 2015, från ca 24 000 euro till ca 26 300 euro, avgiften höjdes ytterligare till ca 26 700 euro 2016 men minskade till ca 26 200 euro 2017.

CEB uppfyller sina mål gällande såväl kvalitet som volym av lån.

Garantier till vissa internationella finansieringsinstitut

I enlighet med garantimodellen ska anslaget 1:14 *Vissa medlems- och garantiavgifter* kunna belastas om Sveriges garantier i sex (av ett tiotal) internationella finansiella institutioner behöver infrias: Europeiska investeringsbanken (EIB), Nordiska investeringsbanken (NIB), Världsbanksgruppen (IBRD), Europeiska utvecklingsbanken (EBRD), AIIB och CEB.

Sverige har ingått överenskommelser med ovan nämnda internationella finansiella institutioner om att stödja dem med garantikapital. Överenskommelserna innebär att svenska staten och övriga delägare i de internationella finansiella institutionerna förbinder sig att under vissa omständigheter tillskjuta ett bestämt kapitalbelopp till instituten, utöver det kapital som betalats in. De utestående svenska garantiåtagandena på 97,2 miljarder kronor vid utgången av 2016 har redovisats i skrivelsen Årsredovisning för staten 2016 (skr. 2016/17:101). Enligt praxis utökar medlemsstaterna vid behov andelen inbetalt kapital i stället för att infria garantikapitalet.

Riksgäldskontoret har bedömt sannolikheten som låg för att staten skulle behöva skjuta till omfattande kapitaltillskott. Bedömningen baseras på att de finansiella institutionerna har en stark underliggande kreditvärdighetsprofil och en stark kapacitet att utan stöd från medlemsländerna kunna fullgöra sina åtaganden.

Medlemsstaternas inbetalda kapital ingår i institutionernas eget kapital som sedan belånas utifrån samma hävstångsmekanism som i kommersiella banker. Institutionernas utlåning bidrar till de ekonomiska och sociala mål som medlemsländerna enats om.

I enlighet med en av riksdagen godkänd överenskommelse om NIB:s stadgar (prop. 2003/04:162, bet. 2004/05:FiU5, rskr. 2004/05:16) följer att medlemsländerna åtar sig att, utöver garantikapital, ställa ut kreditgarantier för att täcka förluster vid bankens långivning till icke-medlemsländer, s.k. projektinvesteringslån (PIL) och miljöinvesteringslån (MIL). Efter riksdagens beslut med anledning av förslagen i budgetpropositionen för 2017 uppgår statens maximala garantier för projektinvesteringslån till 622 134 827 euro och MIL-garantierna till 103 689 138 euro (prop. 2016/17:1, utg.omr. 2, bet 2016/17:FiU2, rskr. 2016/17:123).

14.2.1 Analys och slutsatser

Då AIIB grundades i januari 2016, och med hänsyn till att dess första investering gjordes i juni samma år, är det för tidigt att göra en bedömning av institutionens verksamhet och måluppfyllnad. De investeringar som hittills godkänts är väl i linje med bankens mandat att främja Asiens hållbara ekonomiska utveckling.

Mot bakgrund av medlemsstaternas praxis att utöka andelen inbetalt kapital, i stället för att infria garantiåtaganden, som redovisats ovan delar regeringen Riksgäldskontorets bedömning att risken för att staten inom överskådlig tid skulle behöva skjuta till kapital på grund av infriande av sina garantiåtaganden i de internationella finansiella institutionerna EIB, NIB, IBRD, EBRD, AIIB och CEB är mycket låg.

För Sverige innebär medlemskapet i Bruegel bättre möjligheter till deltagande och insyn i de debatter som förs i EU med Bruegel som plattform, inte minst gällande kommande EU-initiativ, och en möjlighet att påverka Bruegels forskningsinriktning.

Att den del av EIPA:s verksamhet som avser öppna aktiviteter har minskat något över tid till följd av ett lägre deltagarantal påverkar inte den långsiktiga bedömningen att Sveriges medlemskap i EIPA dels innebär att Sverige bidrar till övriga EU-länders förvaltningsutveckling, dels betyder att den svenska statsförvaltningen får tillgång till utbildning och forskning som är relevant för Sveriges deltagande i EU-arbetet liksom för den egna förvaltningsutvecklingen.

Sverige bidrar med sitt medlemskap i CEB till att projekt genomförs i bankens medlemsländer som främjar social sammanhållning och integration, inklusive flyktingmottagande.

14.3 Budgetförslag

14.3.1 1:14 Vissa medlems- och garantiavgifter

Tabell 14.1 Anslagsutveckling 1:14 Vissa medlems och garantiavgifter

Tusental kronor

2016	Utfall	210 802	Anslags-sparande	4 568
2017	Anslag	210 370 ¹	Utgifts-prognos	231 320
2018	Förslag	223 142		
2019	Beräknat	203 370		
2020	Beräknat	200 370		

¹Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Sveriges årliga medlemsavgifter eller statsbidrag till Bruegel, European Institute of Public Administration (EIPA) samt Europarådets utvecklingsbank (CEB).

Anslaget får även användas för utgifter för infrianden av garantier till vissa internationella finansieringsinstitut.

Anslaget får även användas för utgifter för eventuella böter till följd av försenat genomförande av EU-direktiv.

Anslaget får även användas för kapitaltillskott till Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar (AIIB).

Regeringens överväganden**Tabell 14.2 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter**

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	210 370	210 370	210 370
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	12 772	-7 000	-10 000
Varav BP18	16 772		
Varav			
Valutakursdiff AIIB	16 772		
<i>Överföring till/från andra anslag</i>			
Varav BP18			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	223 142	203 370	200 370

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De beräknade utgifterna för statsbidrag eller förvaltningsutgifter i form av medlemsavgifter till CEB, EIPA samt tankesmedjan Bruegel är en följd av Sveriges medlemskap i dessa organisationer.

Budgetförslaget baseras på antagandet om oförändrade eller svagt nominellt ökade utgifter för Bruegel, EIPA och CEB motsvarande 99 609 euro, 55 000 euro och 27 580 euro 2018–2020.

Det svenska åtagandet i AIIB är bestämt i US-dollar. Med anledning av att dollarn stärkts mot kronan blev 2017 års utbetalning dyrare än beräknat och anslagets kredit har behövts utnyttjas. För att finansiera kreditutnyttjandet 2017 ökas därför anslaget för 2018 med totalt 16,8 miljoner kronor.

I samband med utbetalningen till AIIB under 2017 uppstod en medelsbrist till följd av växelkursfluktationer i svenska kronor och US-dollar, vilket lett till att krediten har behövts utnyttjats. Regeringen föreslår därför, som kompensation för växelkursfluktationen, en ökning av anslaget 1:14 *Vissa medlems- och garantiavgifter* med totalt 16 772 000 kronor för 2018, varav 8 386 000 kronor finansieras via en överföring ifrån anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* inom utgiftsområde 7.

Inga medel beräknas behövas för infrianden av garantier till vissa internationella finansieringsinstitut. Sannolikheten att behov av medel skulle uppstå för eventuella böter till följd av försenat

genomförande av EU-direktiv (under 2017–2020) bedöms vara låg.

Regeringen föreslår att 223 142 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Vissa medlems- och garantiavgifter* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 203 370 000 kronor respektive 200 370 000 kronor.

Bilaga 1

Avgiftsuttaget till resolutionsreserven

Bilaga 1

Avgiftsuttaget till resolutionsreserven

Innehållsförteckning

1	Promemorians lagförslag.....	5
	Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution.....	5
2	Förteckning över remissinstanserna.....	11
3	Lagrådsremissens lagförslag.....	12
	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i marknadsföringslagen (2008:486).....	12
	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	13
	Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution.....	14
	Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution.....	19
	Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution.....	20
4	Lagrådets yttrande	21

1 Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2015:1016) om resolution dels att 27 kap. 18, 19 och 21 §§ och rubriken närmast före 27 kap. 18 § ska upphöra att gälla, dels att 1 kap. 2 §, 5 kap. 1 §, 12 kap. 1 §, 21 kap. 25 och 30 §§, 23 kap. 7 och 8 §§, 27 kap. 2, 5, 10, 13, 15, 22, 23 och 25 §§ och 29 kap. 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Innehållet i denna lag är uppdelat enligt följande.

----- AVDELNING III. RESOLUTION -----

10 kap. – Följder av ett beslut om resolution för ägare och ledning

11 kap. – Hinder mot exekutiva åtgärder och rättshandlingar knutna till resolution

12 kap. – Resolutionsåtgärder

----- AVDELNING III. RESOLUTION -----

10 kap. – Följder av ett beslut om resolution för ägare och ledning

11 kap. – Hinder mot exekutiva åtgärder och vissa rättshandlingar knutna till resolution

12 kap. – Resolutionsåtgärder

5 kap.

1 §

För en motpart till ett företag som avses i 1 kap. 1 § första stycket, gäller 11 kap. 3–6 och 8 §§ beträffande ett beslut om en krisavvärande åtgärd eller en händelse som har direkt koppling till ett sådant beslut. Det som anges om ett beslut om resolution eller resolutionsåtgärder ska då avse ett beslut om krisavvärande åtgärder.

För en motpart till ett företag som avses i 1 kap. 1 § första stycket gäller 11 kap. 3–7 §§ beträffande ett beslut om en krisavvärande åtgärd eller en händelse som har direkt koppling till ett sådant beslut. Det som anges om ett beslut om resolution eller resolutionsåtgärder ska då avse ett beslut om krisavvärande åtgärder.

12 kap.

1 §

När ett företag har försatts i resolution, får Riksgäldskontoret använda sig av följande resolutionsåtgärder:

1. Vidta åtgärder som anges i 10 kap. 2 §, 13 kap. 1, 2, 7, 8, 11 och 12 §§, 14 kap. 2–5 §§, 16 kap. 1, 3 och 4 §§, 17 kap. 7 och 9 §§, 18 kap. 8 och 10 §§, 19 kap. 7 och 9 §§, 20 kap. 1 och 4 §§, 21 kap. 16 och 18 §§ samt 28 kap. 2 §.

2. Tillämpa följande resolutionsverktyg:

- försäljningsverktyget enligt 17 kap.,
- broinstituttsverktyget enligt 18 kap.,
- avskiljandeverktyget enligt 19 kap., eller
- skuldnedskrivningsverktyget enligt 21 kap.

3. Tillsätta en särskild förvaltare enligt 15 kap. 1 §.

Dessutom får regeringen använda något av de statliga stabiliseringsverktygen under de förutsättningar som anges i 22 kap.

1. Vidta åtgärder som anges i 10 kap. 2 §, 13 kap. 1, 2, 7, 8, 11 och 12 §§, 14 kap. 2–4 §§, 16 kap. 1, 3 och 4 §§, 17 kap. 7 och 9 §§, 18 kap. 8 och 10 §§, 19 kap. 7 och 9 §§, 20 kap. 1 och 4 §§, 21 kap. 16 och 18 §§ samt 28 kap. 2 §.

21 kap.

25 §

Om en konvertering av skulder leder till ett förvärv som kräver tillstånd för bank- och finansieringsrörelse eller värdepappersrörelse, ska Finansinspektionen handlägga tillståndsärendet skyndsamt. Detsamma gäller om en konvertering innebär att tillstånd krävs enligt 7 kap. 12 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 7 kap. 13 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Om en konvertering av skulder leder till ett förvärv som kräver tillstånd för bank-, finansierings- eller värdepappersrörelse, ska Finansinspektionen handlägga tillståndsärendet skyndsamt. Detsamma gäller om en konvertering innebär att tillstånd krävs enligt 7 kap. 12 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 7 kap. 13 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

30 §

Om Riksgäldskontoret beslutar att undanta kvalificerade skulder, får myndigheten använda medel från resolutionsreserven eller alternativa finansieringskällor enligt vad som anges i 27 kap. 1 och 6 §§, om det behövs för att absorbera förluster i eller ge kapitaltillskott till företaget i resolution. Det får dock bara göras om innehavare av aktier eller andra äganderättsinstrument eller innehavare av relevanta kapitalinstrument eller kvalificerade skulder, genom nedskrivning, konvertering eller på annat sätt, har absorberat förluster i eller bidragit till kapitaliseringen av företaget med ett belopp som minst motsvarar

1. 8 procent av totala skulder och eget kapital i företaget i resolution baserat på värderingen enligt 7 kap., eller

2. 20 procent av det berörda företagens riskvägda tillgångar, baserat på värderingen enligt 7 kap.

Alternativet i första stycket 2 får användas bara om

1. resolutionsreserven har tillgång till ett belopp som anskaffats genom resolutionsavgift enligt 27 kap. 13 § motsvarande minst 3 procent av de totala garanterade insättningarna, och

2. det berörda företagens konsoliderade tillgångar är mindre än motsvarande 900 miljarder euro.

1. åtta procent av totala skulder och eget kapital i företaget i resolution baserat på värderingen enligt 7 kap., eller

1. resolutionsreserven har tillgång till ett belopp som anskaffats genom resolutionsavgift enligt 27 kap. 13 § motsvarande minst tre procent av de garanterade insättningarna, och

23 kap.

7 §

Om det är nödvändigt för att säkerställa att de garanterade insättningarna är tillgängliga för insättarna, får Riksgäldskontoret trots 3–5 §§

1. överföra garanterade insättningar som omfattas av ett arrangemang som avses i 1 § 1–5 utan att samtidigt överföra andra tillgångar eller förpliktelser som omfattas av samma arrangemang,

2. överföra tillgångar eller förpliktelser som omfattas av ett arrangemang som anges i 1 § 1–5 utan att samtidigt överföra garanterade insättningar som omfattas av samma arrangemang, eller

3. upphäva eller ändra villkor som rör sådana tillgångar eller förpliktelser.

Riksgäldskontoret får utöva de befogenheter som anges i 11 kap. 3–8 §§ och 13 kap. 2–17 §§ trots bestämmelserna i 3–6 §§.

Riksgäldskontoret får utöva de befogenheter som anges i 11 kap. 3–7 §§ och 13 kap. 2–17 §§ trots bestämmelserna i 3–6 §§.

8 §

Om det av en värdering enligt 7 kap. 11 § framgår att det ekonomiska utfallet för någon ägare, borgenär eller för insättningsgarantisystemet har blivit sämre än vad det hade blivit om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation, har en sådan ägare eller borgenär eller insättningsgarantisystemet rätt till ersättning ur resolutionsreserven för mellan-

Om det av en värdering enligt 7 kap. 10 § framgår att det ekonomiska utfallet för någon ägare, borgenär eller för insättningsgarantisystemet har blivit sämre än vad det hade blivit om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation, har en sådan ägare eller borgenär eller insättningsgarantisystemet rätt till ersättning ur resolutionsreserven för mellan-

skillnaden.

skillnaden.

Om Riksgäldskontoret har använt skuldnedskrivningsverktyget tillsammans med något annat resolutionsverktyg, har ägare och borgenärer endast rätt till ersättning till följd av myndighetens användning av skuldnedskrivningsverktyget.

27 kap.

2 §

För att finansiera de åtgärder som anges i 1 § ska en resolutionsreserv upprättas.

Resolutionsreserven ska utgöras av medel på ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret och andra tillgångar som anges i 5 § första stycket 5.

Resolutionsreserven ska utgöras av medel på ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret och andra tillgångar som anges i 5 § första stycket 4.

5 §¹

Till resolutionsreserven ska det föras

1. resolutionsavgifter enligt 13 §,
2. tilläggsavgifter enligt 16 §,
3. riskavgifter enligt 18 §,
4. dröjsmålsränta enligt 21 och 22 §§ samt artikel 13.4 i förordningen om resolutionsavgifter, och

5. tillgångar, återbetalningar, ersättning, ränta eller annan kompensation som Riksgäldskontoret får avseende åtgärder som vidtagits enligt denna lag och finansierats med medel ur resolutionsreserven.

Om kostnaderna för en koncernresolution enligt en överenskommen koncernresolutionsordning fördelas mellan flera länders finansieringsarrangemang, ska intäkter enligt första stycket 5 fördelas mellan resolutionsreserven och de utländska finansieringsarrangemangen i enlighet med bidragen till finansieringen.

3. dröjsmålsränta enligt artikel 13.4 i förordningen om resolutionsavgifter, och

4. tillgångar, återbetalningar, ersättning, ränta eller annan kompensation som Riksgäldskontoret får avseende åtgärder som vidtagits enligt denna lag och finansierats med medel ur resolutionsreserven.

Om kostnaderna för en koncernresolution enligt en överenskommen koncernresolutionsordning fördelas mellan flera länders finansieringsarrangemang, ska intäkter enligt första stycket 4 fördelas mellan resolutionsreserven och de utländska finansieringsarrangemangen i enlighet med bidragen till finansieringen.

10 §

Riksgäldskontoret får, efter regeringens tillåtelse, låna ut medel ur resolutionsreserven till ett annat finansieringsarrangemang inom EES. Sådana lån får lämnas endast om villkoren i artikel 106.1 i kris- hanteringsdirektivet är uppfyllda.

Resolutionsreservens fordran på ett annat finansieringsarrangemang inom EES är en sådan tillgång som avses i 5 § första stycket 5.

Vid beslut enligt denna paragraf ska förfarandet i 1 kap. 3 § andra stycket och 5 § andra stycket följas.

Resolutionsreservens fordran på ett annat finansieringsarrangemang inom EES är en sådan tillgång som avses i 5 § första stycket 4.

Vid beslut enligt denna paragraf ska förfarandet i 1 kap. 3 § andra stycket och 5 § andra stycket följas.

13 §²

Avgiftsskyldiga ska betala årliga resolutionsavgifter. De sammanlagda

Avgiftsskyldiga ska betala årliga resolutionsavgifter. De sammanlagda

¹ Ändringen innebär bl.a. att ”riskavgifter enligt 18 §” tas bort ur förteckningen i första stycket.

² Ändringen innebär bl.a. att fjärde stycket tas bort.

resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,09 procent av det totala underlag för samtliga avgiftsskyldiga som beräknas enligt 14 § (avgiftsunderlaget).

Om inte annat följer av tredje stycket fastställs den resolutionsavgift som en avgiftsskyldig ska betala i enlighet med förordningen om resolutionsavgifter.

Det som i artiklarna 4.1, 6-9, 12.1, 14.2, 14.3, 14.6 och 17.2 i förordningen om resolutionsavgifter anges om metoden för riskjustering av resolutionsavgift och om uppgiftsskyldighet, ska inte tillämpas för EES-filialer och värdepappersbolag som omfattas av definitionen i artikel 96.1 a eller b i tillsynsförordningen eller som bedriver verksamhet nr 8 i avsnitt A i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG, men som inte bedriver verksamheterna nr 3 eller 6 i samma avsnitt i den bilagan. För en sådan avgiftsskyldig ska riskjustering av resolutionsavgift ske i enlighet med de kriterier som anges i artikel 103.7 i krishanteringsdirektivet och föreskrifter som har meddelats med stöd av 29 kap. 1 § 8.

Resolutionsavgift ska betalas så länge som behållningen i resolutionsreserven vid utgången av det år avgiften avser understiger tre procent av de garanterade insättningarna.

resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,125 procent av det totala underlag för samtliga avgiftsskyldiga som beräknas enligt 14 § (avgiftsunderlaget).

15 §

Om behållningen i resolutionsreserven vid utgången av det år avgiften avser understiger 0,67 procent av de garanterade insättningarna, ska resolutionsavgiften höjas, om det är nödvändigt för att återställa behållningen i resolutionsreserven till 1 procent av de garanterade insättningarna inom sex år från den tidpunkt behållningen först understeg 0,67 procent av de garanterade insättningarna.

Den höjda avgiften ska bestämmas till en procentandel av avgiftsunderlaget som medför att summan av alla avgiftsskyldigas resolutionsavgifter uppgår till ett belopp som beräknas vara tillräckligt för att inom sex år från den tidpunkt behållningen först understeg 0,67 procent av de garanterade insättningarna återställa behållningen i resolutionsreserven till 1 procent av de garanterade insättningarna.

Om behållningen i resolutionsreserven under den tidsperiod som avses i andra stycket minskar ytterligare på grund av ytterligare utbetalningar ur resolutionsreserven, ska en ny sexårsperiod för beräkning av höjd grundavgift börja löpa.

Om behållningen i resolutionsreserven vid utgången av det år avgiften avser understiger 0,67 procent av de garanterade insättningarna, ska resolutionsavgiften höjas, om det är nödvändigt för att återställa behållningen i resolutionsreserven till *en* procent av de garanterade insättningarna inom sex år från den tidpunkt behållningen först understeg 0,67 procent av de garanterade insättningarna.

Den höjda avgiften ska bestämmas till en procentandel av avgiftsunderlaget som medför att summan av alla avgiftsskyldigas resolutionsavgifter uppgår till ett belopp som beräknas vara tillräckligt för att inom sex år från den tidpunkt behållningen först understeg 0,67 procent av de garanterade insättningarna återställa behållningen i resolutionsreserven till *en* procent av de garanterade insättningarna.

Om behållningen i resolutionsreserven under den tidsperiod som avses i andra stycket minskar ytterligare på grund av ytterligare utbetalningar ur resolutionsreserven, ska en ny sexårsperiod för beräkning av höjd grundavgift börja löpa.

22 §³

Riksgäldskontoret beslutar om resolutionsavgift, tilläggsavgift och riskavgift för varje avgiftsskyldig. Avgiften ska betalas inom en månad från dagen för myndighetens beslut.

Dröjsmålsränta ska tas ut på riskavgift som inte

Riksgäldskontoret beslutar om resolutionsavgift och tilläggsavgift för varje avgiftsskyldig. Avgiften ska betalas inom en månad från dagen för myndighetens beslut.

³ Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

betalas i rätt tid. Dröjsmålsräntan ska beräknas enligt en räntefot som per år motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid varje tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) med ett tillägg av åtta procentenheter.

23 §

Om det finns särskilda skäl, får Riksgäldskontoret sätta ned resolutionsavgiften eller riskavgiften. Om det finns särskilda skäl, får Riksgäldskontoret sätta ned resolutionsavgiften.

Riksgäldskontoret får bevilja anstånd med betalning av tilläggsavgift enligt 16 §, om det finns särskilda skäl med hänsyn till företagets finansiella ställning. Anståndet får beviljas för en tid av högst sex månader. På ansökan av företaget får denna tid förlängas.

25 §

Riksgäldskontorets beslut att ta ut resolutionsavgift, tilläggsavgift eller riskavgift får verkställas, om avgiften är obetald trots att den skulle ha betalats. Verkställighet får ske även om avgiftsbeslutet har överklagats. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

Riksgäldskontorets beslut att ta ut resolutionsavgift eller tilläggsavgift får verkställas, om avgiften är obetald trots att den skulle ha betalats. Verkställighet får ske även om avgiftsbeslutet har överklagats. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

29 kap.

1 §⁴

- Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om
1. vilka kvalificerade skulder som är medräkningsbara vid beräkningen av om minimikravet på nedskrivningsbara skulder enligt 4 kap. 1 § är uppfyllt,
 2. vilka kriterier som ska ligga till grund för ett beslut om storleken på minimikravet på nedskrivningsbara skulder enligt 4 kap. 3 §,
 3. vilken information om nedskrivningsbara skulder ett företag ska lämna till Riksgäldskontoret och när den ska lämnas,
 4. undantag enligt 5 kap. 3 § från skyldigheten i 5 kap. 2 § om att ta in vissa villkor i avtalen för sina skulder,
 5. vilka företag som ska upprätta register som avses i 5 kap. 5 §, vad registren ska innehålla och när företagen ska ge in register för olika typer av avtal,
 6. vad en omstruktureringsplan enligt 21 kap. 5 § ska innehålla,
 7. hur storleken på de skulder som är hänförliga till derivat enligt 21 kap. 17 § ska beräknas,
 8. metoden för riskjustering av resolutionsavgift enligt 27 kap. 13 § tredje stycket samt riskavgiftens storlek och hur den ska bestämmas enligt 18 § samma kapitel,
 8. metoden för riskjustering av resolutionsavgift enligt 27 kap. 13 § tredje stycket,
 9. vilka uppgifter en avgiftsskyldig ska lämna till Riksgäldskontoret enligt 27 kap. 20 §, och
 10. vilka upplysningar ett institut eller något annat koncernföretag ska lämna till Riksgäldskontoret för dess verksamhet enligt denna lag.

⁴ Ändringen innebär att "samt riskavgiftens storlek och hur den ska bestämmas enligt 18 § samma kapitel" tas bort ur förteckningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2 Förteckning över remissinstanserna

Följande remissinstanser har lämnat synpunkter: Sveriges riksbank, Kammarrätten i Stockholm, Riksgäldskontoret, Finansinspektionen, Ekonomistyrningsverket, Konjunkturinstitutet, Konkurrensverket, Tillväxtverket, Regelrådet, Finansbolagens Förening, Finansförbundet, Företagarna, Sparbankernas Riksförbund, Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen, Svenskt Näringsliv, Sveriges advokatsamfund och Sveriges Kommuner och Landsting.

Därutöver har yttrande inkommit från Exportkreditnämnden, AB Svensk Exportkredit, Finansförbundet, Industrins finansförening, Kommuninvest i Sverige AB, Skandinaviska Enskilda Banken AB och Stockholms handelskammare.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) och Landsorganisationen i Sverige.

3 Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Härigenom föreskrivs att 1 § marknadsföringslagen (2008:486) i stället för lydelsen enligt lagen (2017:000) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag har till syfte att främja konsumenternas och näringslivets intressen i samband med marknadsföring av produkter och att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenter och näringsidkare.

- Bestämmelser om marknadsföring finns bl.a. i
- lagen (1992:1672) om paketresor,
 - tobakslagen (1993:581),
 - lotterilagen (1994:1000),
 - sjölagen (1994:1009),
 - lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
 - lagen (1996:1006) om *anmälningsplikt* – lagen (1996:1006) om *valutaväxling och annan* finansiell verksamhet,
 - lagen (1996:1118) om marknadsföring av kristallglas,
 - lagen (1999:158) om investerarskydd,
 - lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informations-samhällets tjänster,
 - lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
 - lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
 - prisinformationslagen (2004:347),
 - lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler,
 - försäkringsavtalslagen (2005:104),
 - lagen (2005:405) om försäkringsförmedling,
 - lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet,
 - lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
 - lagen (2010:510) om lufttransporter,
 - radio- och tv-lagen (2010:696),
 - alkohollagen (2010:1622),
 - konsumentkreditlagen (2010:1846),
 - lagen (2011:914) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semesterprodukt,
 - lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
 - lagen (2013:1054) om marknadsföring av modersmjölksersättning och tillskottsnäring,
 - lagen (2014:1344) med kompletterande bestämmelser till EU:s tåg-, fartygs- och busspassagerarförordningar,
 - lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden,
 - lagen (2015:953) om kollektivtrafikresenärers rättigheter, *och* – lagen (2015:953) om kollektivtrafikresenärers rättigheter,
 - lagen (2016:415) om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner, – lagen (2016:415) om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner,
 - lagen (2016:915) om krav på installationer för alternativa drivmedel, *och* – lagen (2016:915) om krav på installationer för alternativa drivmedel, *och*
 - lagen (2017:000) om elektroniska cigaretter

och påfyllningsbehållare.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 30 kap. 6 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

6 §¹

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet som består i övervakning eller kontroll för sådan uppgift om en enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden som på begäran har lämnats av någon som är skyldig att lämna uppgifter till myndigheten, om övervakningen eller kontrollen sker enligt

1. lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument,
2. lagen (1996:1006) om *anmälningsskyldighet* *avseende viss* finansiell verksamhet, 2. lagen (1996:1006) om *valutaväxling och annan* finansiell verksamhet,
3. lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument,
4. lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
5. lagen (2006:451) om offentliga uppköpserbjudanden på aktiemarknaden,
6. lagen (2012:735) med kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning, eller
7. lagen (2013:287) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister.

Om en uppgift som avses i första stycket rör den som övervakningen avser, gäller sekretessen endast om denne kan antas lida skada eller men om uppgiften röjs och sekretessen inte motverkar syftet med uppgiftsskyldigheten.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

¹ Senaste lydelse 2016:1314.

Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2015:1016) om resolution
dels att 27 kap. 18, 19 och 21 §§ ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 27 kap. 18 § ska utgå,
dels att 1 kap. 2 §, 5 kap. 1 §, 12 kap. 1 §, 21 kap. 25 och 30 §§, 23 kap. 7 och 8 §§, 27 kap. 2, 5, 10, 13, 22, 23 och 25 §§ och 29 kap. 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Innehållet i denna lag är uppdelat enligt följande.

AVDELNING I. INLEDANDE BESTÄMMELSER

1 kap. – Övergripande om lagen

2 kap. – Definitioner

AVDELNING II. ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖRBEREDA RESOLUTION OCH UNDVIKA FALLISSEMANG

3 kap. – Resolutionsplaner

4 kap. – Minimikravet på nedskrivningsbara skulder

5 kap. – Ytterligare åtgärder för att förbereda resolution och undvika fallissemang

6 kap. – Nedskrivning eller konvertering av kapitalinstrument utanför resolution

7 kap. – Värdering

AVDELNING III. RESOLUTION

8 kap. – Inledande av resolution

9 kap. – Beslutsförfarande för gränsöverskridande koncerner

10 kap. – Följder av ett beslut om resolution för ägare och ledning

11 kap. – Hinder mot exekutiva åtgärder och rättshandlingar knutna till resolution

11 kap. – Hinder mot exekutiva åtgärder och vissa rättshandlingar knutna till resolution

12 kap. – Resolutionsåtgärder

13 kap. – Beslut om ändring av vissa avtalsvillkor och om förbud mot att fullgöra förpliktelser, ta i anspråk säkerheter och att utöva vissa rättshandlingar

14 kap. – Kompletterande befogenheter

15 kap. – Särskild förvaltare

16 kap. – Åtgärder mot ägare

17 kap. – Försäljningsverktyget

18 kap. – Broinstitutverktyget

19 kap. – Avskiljandeverktyget

20 kap. – Kompletterande befogenheter vid överföring

21 kap. – Skuldnedskrivningsverktyget

22 kap. – De statliga stabiliseringsverktygen

23 kap. – Skyddsåtgärder

24 kap. – Konkurs, likvidation och avslutande av resolution

25 kap. – Verkan av vissa beslut fattade av resolutionsmyndigheter i andra länder inom EES

26 kap. – Erkännande och verkställighet av resolution i tredjeland

27 kap. – Finansiering av resolution

AVDELNING IV. AVSLUTANDE BESTÄMMELSER

28 kap. – Samarbete och informationsutbyte

29 kap. – Bemyndiganden

30 kap. – Överklagande och verkställighet av beslut m.m.

5 kap.**1 §**

För en motpart till ett företag som avses i 1 kap. 1 § första stycket, gäller 11 kap. 3–6 och 8 §§ beträffande ett beslut om en krisavvärjande åtgärd eller en händelse som har direkt koppling till ett sådant beslut. Det som anges om ett beslut om resolution eller resolutionsåtgärder ska då avse ett beslut om krisavvärjande åtgärder.

För en motpart till ett företag som avses i 1 kap. 1 § första stycket gäller 11 kap. 3–7 §§ beträffande ett beslut om en krisavvärjande åtgärd eller en händelse som har direkt koppling till ett sådant beslut. Det som anges om ett beslut om resolution eller resolutionsåtgärder ska då avse ett beslut om krisavvärjande åtgärder.

12 kap.**1 §**

När ett företag har försatts i resolution, får Riksgäldskontoret använda sig av följande resolutionsåtgärder:

1. Vidta åtgärder som anges i 10 kap. 2 §, 13 kap. 1, 2, 7, 8, 11 och 12 §§, 14 kap. 2–5 §§, 16 kap. 1, 3 och 4 §§, 17 kap. 7 och 9 §§, 18 kap. 8 och 10 §§, 19 kap. 7 och 9 §§, 20 kap. 1 och 4 §§, 21 kap. 16 och 18 §§ samt 28 kap. 2 §.

2. Tillämpa följande resolutionsverktyg:

- a) försäljningsverktyget enligt 17 kap.,
- b) broinstitutetsverktyget enligt 18 kap.,
- c) avskiljandeverktyget enligt 19 kap., eller
- d) skuldnedskrivningsverktyget enligt 21 kap.

3. Tillsätta en särskild förvaltare enligt 15 kap. 1 §.

Dessutom får regeringen använda något av de statliga stabiliseringsverktygen under de förutsättningar som anges i 22 kap.

1. Vidta åtgärder som anges i 10 kap. 2 §, 13 kap. 1, 2, 7, 8, 11 och 12 §§, 14 kap. 2–4 §§, 16 kap. 1, 3 och 4 §§, 17 kap. 7 och 9 §§, 18 kap. 8 och 10 §§, 19 kap. 7 och 9 §§, 20 kap. 1 och 4 §§, 21 kap. 16 och 18 §§ samt 28 kap. 2 §.

21 kap.**25 §**

Om en konvertering av skulder leder till ett förvärv som kräver tillstånd för bank- och finansieringsrörelse eller värdepappersrörelse, ska Finansinspektionen handlägga tillståndsärendet skyndsamt. Detsamma gäller om en konvertering innebär att tillstånd krävs enligt 7 kap. 12 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 7 kap. 13 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Om en konvertering av skulder leder till ett förvärv som kräver tillstånd för bank-, finansierings- eller värdepappersrörelse, ska Finansinspektionen handlägga tillståndsärendet skyndsamt. Detsamma gäller om en konvertering innebär att tillstånd krävs enligt 7 kap. 12 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 7 kap. 13 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

30 §

Om Riksgäldskontoret beslutar att undanta kvalificerade skulder, får myndigheten använda medel från resolutionsreserven eller alternativa finansieringskällor enligt vad som anges i 27 kap. 1 och 6 §§, om det behövs för att absorbera förluster i eller ge kapitaltillskott till företaget i resolution. Det får dock bara göras om innehavare av aktier eller andra äganderättsinstrument eller innehavare av relevanta kapitalinstrument eller kvalificerade skulder, genom nedskrivning, konvertering eller på annat sätt, har absorberat förluster i eller bidragit till kapitaliseringen av företaget med ett belopp som minst motsvarar

1. 8 procent av totala skulder och eget kapital i företaget i resolution baserat på värderingen enligt 7 kap., eller

2. 20 procent av det berörda företagens riskvägda tillgångar, baserat på värderingen enligt 7 kap.

Alternativet i första stycket 2 får användas bara om

1. resolutionsreserven har tillgång till ett belopp som anskaffats genom resolutionsavgift enligt 27 kap. 13 § motsvarande minst 3 procent av de *totala* garanterade insättningarna, och

2. det berörda företagens konsoliderade tillgångar är mindre än motsvarande 900 miljarder euro.

1. resolutionsreserven har tillgång till ett belopp som anskaffats genom resolutionsavgift enligt 27 kap. 13 § motsvarande minst 3 procent av de garanterade insättningarna, och

23 kap.

7 §

Om det är nödvändigt för att säkerställa att de garanterade insättningarna är tillgängliga för insättarna, får Riksgäldskontoret trots 3–5 §§

1. överföra garanterade insättningar som omfattas av ett arrangemang som avses i 1 § 1–5 utan att samtidigt överföra andra tillgångar eller förpliktelser som omfattas av samma arrangemang,

2. överföra tillgångar eller förpliktelser som omfattas av ett arrangemang som anges i 1 § 1–5 utan att samtidigt överföra garanterade insättningar som omfattas av samma arrangemang, eller

3. upphäva eller ändra villkor som rör sådana tillgångar eller förpliktelser.

Riksgäldskontoret får utöva de befogenheter som anges i 11 kap. 3–8 §§ och 13 kap. 2–17 §§ trots bestämmelserna i 3–6 §§.

Riksgäldskontoret får utöva de befogenheter som anges i 11 kap. 3–7 §§ och 13 kap. 2–17 §§ trots bestämmelserna i 3–6 §§.

8 §

Om det av en värdering enligt 7 kap. 11 § framgår att det ekonomiska utfallet för någon ägare, borgenär eller för insättningsgarantisystemet har blivit sämre än vad det hade blivit om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation, har en sådan ägare eller borgenär eller insättningsgarantisystemet rätt till ersättning ur resolutionsreserven för mellanskillnaden.

Om Riksgäldskontoret har använt skuldnedskrivningsverktyget tillsammans med något annat resolutionsverktyg, har ägare och borgenärer endast rätt till ersättning till följd av myndighetens användning av skuldnedskrivningsverktyget.

Om det av en värdering enligt 7 kap. 10 § framgår att det ekonomiska utfallet för någon ägare, borgenär eller för insättningsgarantisystemet har blivit sämre än vad det hade blivit om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation, har en sådan ägare eller borgenär eller insättningsgarantisystemet rätt till ersättning ur resolutionsreserven för mellanskillnaden.

27 kap.

2 §

För att finansiera de åtgärder som anges i 1 § ska en resolutionsreserv upprättas.

Resolutionsreserven ska utgöras av medel på ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret och andra tillgångar som anges i 5 § första stycket 5.

Resolutionsreserven ska utgöras av medel på ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret och andra tillgångar som anges i 5 § första stycket 4.

5 §

Till resolutionsreserven ska det föras

1. resolutionsavgifter enligt 13 §,

2. tilläggsavgifter enligt 16 §,

3. *riskavgifter* enligt 18 §,

4. dröjsmålsränta enligt 21 och 22 §§ samt artikel 13.4 i förordningen om resolutionsavgifter, och

5. tillgångar, återbetalningar, ersättning, ränta eller annan kompensation som Riksgäldskontoret får avseende åtgärder som vidtagits enligt denna lag och finansierats med medel ur

3. dröjsmålsränta enligt artikel 13.4 i förordningen om resolutionsavgifter, och

4. tillgångar, återbetalningar, ersättning, ränta eller annan kompensation som Riksgäldskontoret får avseende åtgärder som vidtagits enligt denna lag och finansierats med medel ur resolutionsreserven.

resolutionsreserven.

Om kostnaderna för en koncernresolution enligt en överenskommen koncernresolutionsordning fördelas mellan flera länders finansieringsarrangemang, ska intäkter enligt första stycket 5 fördelas mellan resolutionsreserven och de utländska finansieringsarrangemangen i enlighet med bidragen till finansieringen.

Om kostnaderna för en koncernresolution enligt en överenskommen koncernresolutionsordning fördelas mellan flera länders finansieringsarrangemang, ska intäkter enligt första stycket 4 fördelas mellan resolutionsreserven och de utländska finansieringsarrangemangen i enlighet med bidragen till finansieringen.

10 §

Riksgäldskontoret får, efter regeringens tillåtelse, låna ut medel ur resolutionsreserven till ett annat finansieringsarrangemang inom EES. Sådana lån får lämnas endast om villkoren i artikel 106.1 i kris- hanteringsdirektivet är uppfyllda.

Resolutionsreservens fordran på ett annat finansieringsarrangemang inom EES är en sådan tillgång som avses i 5 § första stycket 5.

Vid beslut enligt denna paragraf ska förfarandet i 1 kap. 3 § andra stycket och 5 § andra stycket följas.

Resolutionsreservens fordran på ett annat finansieringsarrangemang inom EES är en sådan tillgång som avses i 5 § första stycket 4.

13 §

Avgiftsskyldiga ska betala årliga resolutionsavgifter. De sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,09 procent av det totala underlag för samtliga avgiftsskyldiga som beräknas enligt 14 § (avgiftsunderlaget).

Om inte annat följer av tredje stycket fastställs den resolutionsavgift som en avgiftsskyldig ska betala i enlighet med förordningen om resolutionsavgifter.

Det som i artiklarna 4.1, 6–9, 12.1, 14.2, 14.3, 14.6 och 17.2 i förordningen om resolutionsavgifter anges om metoden för riskjustering av resolutionsavgift och om uppgiftsskyldighet, ska inte tillämpas för EES-filialer och värdepappersbolag som omfattas av definitionen i artikel 96.1 a eller b i tillsynsförordningen eller som bedriver verksamhet nr 8 i avsnitt A i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG, men som inte bedriver verksamheterna nr 3 eller 6 i samma avsnitt i den bilagan. För en sådan avgiftsskyldig ska riskjustering av resolutionsavgift ske i enlighet med de kriterier som anges i artikel 103.7 i krishanteringsdirektivet och föreskrifter som har meddelats med stöd av 29 kap. 1 § 8.

Resolutionsavgift ska betalas så länge som behållningen i resolutionsreserven vid utgången av det år avgiften avser understiger tre procent av de garanterade insättningarna.

Avgiftsskyldiga ska betala årliga resolutionsavgifter. De sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,125 procent av det totala underlag för samtliga avgiftsskyldiga som beräknas enligt 14 § (avgiftsunderlaget).

22 §¹

Riksgäldskontoret beslutar om resolutionsavgift, tilläggsavgift och riskavgift för varje avgiftsskyldig. Avgiften ska betalas inom en månad från dagen för myndighetens beslut.

Dröjsmålsränta ska tas ut på riskavgift som inte betalas i rätt tid. Dröjsmålsräntan ska beräknas enligt en räntefot som per år motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid varje tid gällande

Riksgäldskontoret beslutar om resolutionsavgift och tilläggsavgift för varje avgiftsskyldig. Avgiften ska betalas inom en månad från dagen för myndighetens beslut

¹ Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635)
med ett tillägg av åtta procentenheter.

23 §

Om det finns särskilda skäl, får Riksgäldskontoret sätta ned resolutionsavgiften eller *riskavgiften*.

Riksgäldskontoret får bevilja anstånd med betalning av tilläggsavgift enligt 16 §, om det finns särskilda skäl med hänsyn till företagets finansiella ställning. Anståndet får beviljas för en tid av högst sex månader. På ansökan av företaget får denna tid förlängas.

Om det finns särskilda skäl, får Riksgäldskontoret sätta ned resolutionsavgiften.

25 §

Riksgäldskontorets beslut att ta ut resolutionsavgift, tilläggsavgift eller *riskavgift* får verkställas, om avgiften är obetald trots att den skulle ha betalats. Verkställighet får ske även om avgiftsbeslutet har överklagats. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

Riksgäldskontorets beslut att ta ut resolutionsavgift eller tilläggsavgift får verkställas, om avgiften är obetald trots att den skulle ha betalats. Verkställighet får ske även om avgiftsbeslutet har överklagats. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

29 kap.

1 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka kvalificerade skulder som är medräkningsbara vid beräkningen av om minimikravet på nedskrivningsbara skulder enligt 4 kap. 1 § är uppfyllt,
2. vilka kriterier som ska ligga till grund för ett beslut om storleken på minimikravet på nedskrivningsbara skulder enligt 4 kap. 3 §,
3. vilken information om nedskrivningsbara skulder ett företag ska lämna till Riksgäldskontoret och när den ska lämnas,
4. undantag enligt 5 kap. 3 § från skyldigheten i 5 kap. 2 § om att ta in vissa villkor i avtalen för sina skulder,
5. vilka företag som ska upprätta register som avses i 5 kap. 5 §, vad registren ska innehålla och när företagen ska ge in register för olika typer av avtal,
6. vad en omstruktureringsplan enligt 21 kap. 5 § ska innehålla,
7. hur storleken på de skulder som är hänförliga till derivat enligt 21 kap. 17 § ska beräknas,
8. metoden för riskjustering av resolutionsavgift enligt 27 kap. 13 § tredje stycket *och riskavgiftens storlek och hur den ska bestämmas enligt 18 § samma kapitel,*
8. metoden för riskjustering av resolutionsavgift enligt 27 kap. 13 § tredje stycket,
9. vilka uppgifter en avgiftsskyldig ska lämna till Riksgäldskontoret enligt 27 kap. 20 §, och
10. vilka upplysningar ett institut eller något annat koncernföretag ska lämna till Riksgäldskontoret för dess verksamhet enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution

Härigenom föreskrivs att 27 kap. 13 § lagen (2015:1016) om resolution ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.3

Föreslagen lydelse

27 kap. 13 §

Avgiftsskyldiga ska betala årliga resolutionsavgifter. De sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,125 procent av det totala underlag för samtliga avgiftsskyldiga som beräknas enligt 14 § (avgiftsunderlaget).

Avgiftsskyldiga ska betala årliga resolutionsavgifter. De sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,09 procent av det totala underlag för samtliga avgiftsskyldiga som beräknas enligt 14 § (avgiftsunderlaget).

Om inte annat följer av tredje stycket fastställs den resolutionsavgift som en avgiftsskyldig ska betala i enlighet med förordningen om resolutionsavgifter.

Det som i artiklarna 4.1, 6–9, 12.1, 14.2, 14.3, 14.6 och 17.2 i förordningen om resolutionsavgifter anges om metoden för riskjustering av resolutionsavgift och om uppgiftsskyldighet, ska inte tillämpas för EES-filialer och värdepappersbolag som omfattas av definitionen i artikel 96.1 a eller b i tillsynsförordningen eller som bedriver verksamhet nr 8 i avsnitt A i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG, men som inte bedriver verksamheterna nr 3 eller 6 i samma avsnitt i den bilagan. För en sådan avgiftsskyldig ska riskjustering av resolutionsavgift ske i enlighet med de kriterier som anges i artikel 103.7 i krishanteringsdirektivet och föreskrifter som har meddelats med stöd av 29 kap. 1 § 8.

Resolutionsavgift ska betalas så länge som behållningen i resolutionsreserven vid utgången av det år avgiften avser understiger tre procent av de garanterade insättningarna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution

Härigenom föreskrivs att 27 kap. 13 § lagen (2015:1016) om resolution ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.4

Föreslagen lydelse

27 kap. 13 §

Avgiftsskyldiga ska betala årliga resolutionsavgifter. De sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,09 procent av det totala underlag för samtliga avgiftsskyldiga som beräknas enligt 14 § (avgiftsunderlaget).

Avgiftsskyldiga ska betala årliga resolutionsavgifter. De sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,05 procent av det totala underlag för samtliga avgiftsskyldiga som beräknas enligt 14 § (avgiftsunderlaget).

Om inte annat följer av tredje stycket fastställs den resolutionsavgift som en avgiftsskyldig ska betala i enlighet med förordningen om resolutionsavgifter.

Det som i artiklarna 4.1, 6–9, 12.1, 14.2, 14.3, 14.6 och 17.2 i förordningen om resolutionsavgifter anges om metoden för riskjustering av resolutionsavgift och om uppgiftsskyldighet, ska inte tillämpas för EES-filialer och värdepappersbolag som omfattas av definitionen i artikel 96.1 a eller b i tillsynsförordningen eller som bedriver verksamhet nr 8 i avsnitt A i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG, men som inte bedriver verksamheterna nr 3 eller 6 i samma avsnitt i den bilagan. För en sådan avgiftsskyldig ska riskjustering av resolutionsavgift ske i enlighet med de kriterier som anges i artikel 103.7 i krishanteringsdirektivet och föreskrifter som har meddelats med stöd av 29 kap. 1 § 8.

Resolutionsavgift ska betalas så länge som behållningen i resolutionsreserven vid utgången av det år avgiften avser understiger tre procent av de garanterade insättningarna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

4 Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde
2017-06-19

Närvarande: F.d. justitieråden Leif Thorsson och Lennart Hamberg samt justitierådet Anita Saldén Enérus.

Avgiftsuttaget till resolutionsreserven

Enligt en lagrådsremiss den 8 juni 2017 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2017:000) om ändring i marknadsföringslagen (2008:486),
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
3. lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution,
4. lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution,
5. lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Patrik Engberg.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Bilaga 2

Statsförvaltningens utveckling

Bilaga 2

Statsförvaltningens utveckling

Innehållsförteckning

1	Inledning	7
2	Den statliga förvaltningens organisation och utveckling.....	7
2.1	Statsförvaltningens utveckling	7
	Effektivitet, låg korruption och hög trovärdighet	7
2.2	Antal myndigheter	7
2.3	Organisationsförändringar per departement.....	8
	Kulturdepartementet.....	8
3	Personalstrukturen m.m. i staten.....	8
3.1	De anställda	8
	Antalet statsanställda	8
	Antal statsanställda uppdelade efter län och kön.....	9
	Anställningsformer inom staten.....	10
	Befattningsstruktur i staten.....	10
3.2	Åldersstrukturen	11
	Nybeviljade ålderspensioner.....	11
	Nybeviljade delpensioner	12
3.3	Könsfördelningen.....	13
	Jämn könsfördelning i staten.....	13
	Andel kvinnor och män med chefsuppgifter.....	13
	Fördelning av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt.....	13
3.4	Anställda med utländsk bakgrund.....	14
	Andelen anställda med utländsk bakgrund fortsätter att öka	14
	Könsfördelningen.....	15
	Åldersstrukturen	15
	Var och inom vilka kompetens kategorier finns de anställda med utländsk bakgrund i staten?	16
	Variation mellan COFOG-grupperna.....	16
3.5	Personalrörligheten	17
3.6	Uppsägningar i staten	17
3.7	Sjukfrånvaro.....	19
	Sjukfrånvaron vid statliga myndigheter	19
	Sjukfrånvaron i staten jämfört med andra sektorer	20
	Antal sjukpensioner	20
3.8	Lönenivåer och löneutveckling	21
	Lönenivåer	21
	Löneutvecklingen i staten.....	21
	Utvecklingen av genomsnittliga löner	22
	Löneskillnaderna mellan kvinnor och män.....	22

Myndighetschefer per den 8 september 2017	31
Ordförande i styrelsemyndigheter per den 8 september 2017	36

Tabellförteckning

Tabell 3.1	Antal anställda och andel kvinnor och män i procent 2014–2016 fördelade efter COFOG-grupp	9
Tabell 3.2	Antalet statsanställda fördelade på län m.m. och kön 2016.....	10
Tabell 3.3	Fördelning total andel statsanställda per kompetenskategori samt könsfördelning för respektive kategori 2016.....	11
Tabell 3.4	Antal anställda 67 år eller äldre fördelade efter kompetens kategorier och kön 2014–2016	12
Tabell 3.5	Andelen nybeviljade respektive löpande delpensioner hos anställda i olika kompetens kategorier	13
Tabell 3.6	Fördelningen den 8 september 2017 av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt	14
Tabell 3.7	Andelen anställda med utländsk bakgrund fördelade på COFOG-grupper och kompetens kategorier 2016	16
Tabell 3.8	De som lämnat Trygghetsstiftelsen.....	18
Tabell 3.9	Sjukfrånvaron inom olika COFOG-grupper	19
Tabell 3.10	Nominell och real löneutveckling i statlig sektor 1997–2016	22
Tabell 3.11	BESTA-klassning efter grupperingsnivå (svårighetsgrad) 2016.....	24

Diagramförteckning

Diagram 2.1	Antalet myndigheter 2000–2017.....	8
Diagram 3.1	Antalet statsanställda 1995–2016.....	8
Diagram 3.2	Åldersstrukturen i staten och på arbetsmarknaden totalt 2016, andel fast anställda av de sysselsatta i arbetskraften.....	11
Diagram 3.3	Nybeviljade ålderspensioner	11
Diagram 3.4	Nybeviljade delpensioner.....	13
Diagram 3.5	Fördelningen av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt 2006–2017.....	14
Diagram 3.6	Andel med utländsk bakgrund för staten totalt, nyanställda, förvärvsarbetande 20–64 år samt för befolkningen i arbetsför ålder 2007–2016.....	15
Diagram 3.7	Andelen anställda med utländsk bakgrund inom staten totalt och uppdelad per kompetenskategori och kön 2007–2016.....	15
Diagram 3.8	Personalrörlighet fördelad på kompetens kategorier, ålder och kön.....	17
Diagram 3.9	Totalt inflöde av uppsagda till Trygghetsstiftelsen	18
Diagram 3.10	Sjukfrånvaro vid myndigheterna.....	19
Diagram 3.11	Förändring i sjukfrånvaron mellan 2016 och 2015 vid myndigheterna...	20
Diagram 3.12	Sjukfrånvaro enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar	20
Diagram 3.13	Anställda som har nybeviljats sjukpension	21
Diagram 3.14	Genomsnittlig månadslön i olika sektorer på arbetsmarknaden 2016	21
Diagram 3.15	Utvecklingen av genomsnittliga löner i olika sektorer på arbetsmarknaden 1994–2016.....	22
Diagram 3.16	Löneskillnader mellan kvinnor och män i staten uppdelat på förklaringsfaktorer 2007–2016.....	23
Diagram 3.17	Grupperingsnivå (svårighetsgrad) uppdelat på kompetens kategorier och kön i staten 2016.....	24

1 Inledning

I denna bilaga redogörs för den statliga förvaltningens organisation och utveckling. Vidare ges en övergripande redovisning av personalstrukturen m.m. inom staten.

En ständigt pågående utveckling och förnyelse av statsförvaltningen är en förutsättning för att regeringens politik ska få genomslag inom alla områden. Utvecklingsarbete bedrivs både av regeringen och av myndigheterna. I avsnitt 5 under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning redovisar regeringen sin bedömning av den statliga förvaltningspolitiken och dess utveckling.

Regeringen redovisar årligen i budgetpropositionen sin bedömning av den statliga arbetsgivarpolitiken och dess utveckling för riksdagen, se utg.omr. 2 avsnitt 7.

2 Den statliga förvaltningens organisation och utveckling

Målet för den statliga förvaltningspolitiken är en innovativ och samverkande statsförvaltning som är rättssäker och effektiv, har väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet och som därigenom bidrar till Sveriges utveckling och ett effektivt EU-arbete (prop. 2009/10:175, bet. 2009/10:FiU38, rskr. 2009/10:315).

2.1 Statsförvaltningens utveckling

Effektivitet, låg korruption och hög trovärdighet

Världsbankens indikator Government Effectiveness (GE) beskriver effektivitet i bred mening och avser måluppfyllelse för hela den offentliga sektorn. Med indikatorn redovisas bedömningen av kvaliteten i offentliga tjänster och institutioner, självständigheten från politiska påtryckningar, kvaliteten på politikens utformning och genomförande samt beständigheten i politiska åtaganden. Mätningar har gjorts årligen sedan 2006. Rankat på percentilen låg Sverige 2016 på 96,2 av världens länder, vilket är en knapp förbättring jämfört med 2015, men ett lägre resultat än åren dessförinnan.

Indikatorn Corruption Perceptions Index (CPI) tas fram av organisationen Transparency International. Sedan 1995 rankas världens länder utifrån graden av korruption i den offentliga sektorn. Sverige har legat bra till i alla mätningar. I CPI 2016 rankades den svenska offentliga sektorn som världens fjärde minst korrupta, vilket var en försämring med en placering jämfört med 2015.

OECD ger vartannat år ut rapporten Government at a Glance. Där följs den offentliga sektorn upp inom en rad områden, bl.a. allmänhetens förtroende för den nationella regeringen. Sverige ligger över snittet för OECD-länderna, men förtroendet har sjunkit sedan 2007.

Resultaten ska tolkas med viss försiktighet. Enskilda länder med förhållandevis dåliga resultat i CPI, alltså för korruption i den offentliga sektorn, kan ha ett högt förtroende för den nationella regeringen. Jämfört med OECD-länder ligger Sverige dock över snittet. För index på en sådan aggregerad nivå som GE och CPI är det mycket svårt att dra slutsatser utifrån små förändringar från ett år till ett annat. Resultaten talar emellertid för att den svenska offentliga sektorn hör till världens bästa. Samtidigt finns det utrymme för förbättringar.

2.2 Antal myndigheter

Nedan följer en redogörelse för antalet myndigheter under perioden 1 januari 2016–31 december 2016.

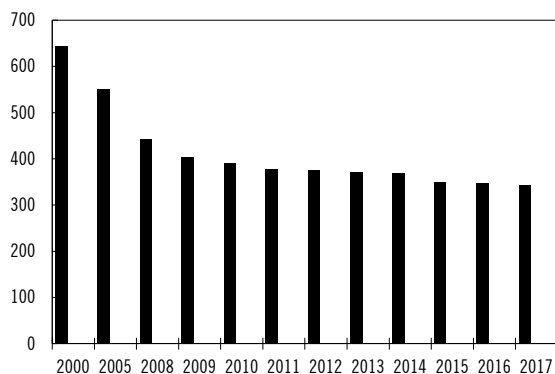
Antalet myndigheter har fortsatt att minska, men med en avtagande takt. Den 1 januari 2017 fanns det enligt Statskontoret 343 myndigheter under regeringen, vilket var en minskning med 4 myndigheter sedan den 1 januari 2016. Statistiken omfattar förvaltningsmyndigheter och domstolar som lyder under regeringen och som regeringen har utfärdat en specifik förordning med instruktion för, eller som styrs av en särskild lag. Statistiken omfattar inte myndigheter som har ett tidsbegränsat uppdrag, så som delegationer och kommittéer. De så kallade utlandsmyndigheterna ingår i statistiken i Regeringskansliet.

Totalt har fyra myndigheter (Ersättningsnämnden, Marknadsdomstolen, Patentbesvärsrätten och Prövningsnämnden för stöd till kreditinstitut) avvecklats sedan januari 2016. Regeringen har samtidigt inrättat Patent- och

marknadsdomstolen och Patent- och marknadsöverdomstolen. Dessa är dock inte egna myndigheter, utan utgör del av Stockholms tingsrätt respektive Svea hovrätt. I diagram 2.1 redovisas utvecklingen av antalet myndigheter under regeringen 2000–2017.

Diagram 2.1 Antalet myndigheter 2000–2017

Antal myndigheter

Källa: Statskontoret.

2.3 Organisationsförändringar per departement

Nedan följer en redogörelse för organisationsförändringar under perioden augusti 2016–juli 2017.

Kulturdepartementet

Myndigheten Riksställningar avvecklades och upphörde som myndighet den 31 maj 2017. Den 1 juni 2017 inordnades ett flertal av Riksställningars tidigare uppgifter i Riksantikvarieämbetet som också fick utökade uppgifter avseende museifrågor.

Stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde avskiljdes från myndigheten Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde den 1 juli 2017. Verksamheten ingår nu i sin helhet i stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde.

3 Personalstrukturen m.m. i staten

Ansvar för den statliga arbetsgivarpolitiken har till stor del delegerats till de statliga myndigheterna. Det innebär att myndigheterna, utifrån sina uppgifter, har en betydande frihet bl.a. när

det gäller att utforma sin organisation och sina arbetsprocesser samt sin lönebildning och kompetensförsörjning.

För att regeringen ska kunna följa utvecklingen av kompetensförsörjningen redovisar myndigheterna varje år sedan 1997 sin kompetensförsörjning till regeringen. Från och med 2003 sker denna redovisning i myndigheternas årsredovisning.

Myndigheterna ska i sin kompetensförsörjning säkerställa att relevant kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som de är ålagda och för att tillgodose sina behov på både kort och lång sikt. Myndigheterna ska i sin strategiska kompetensförsörjning systematiskt analysera vilken kompetens som behövs för att de ska klara sina nuvarande och framtida uppgifter.

3.1 De anställda

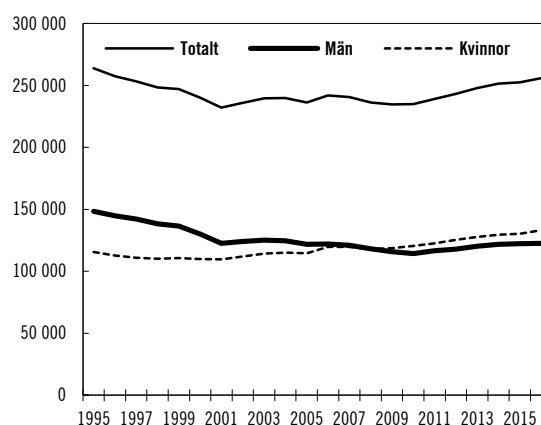
Antalet statsanställda

År 2016 var 255 797 personer anställda i den statliga sektorn, vilket var en ökning med knappt 3 400 jämfört med 2015. Sedan 2011 har antalet anställda ökat med ca 16 700. De statsanställda motsvarar 5,5 procent av samtliga sysselsatta på den svenska arbetsmarknaden.

Av diagram 3.1 framgår utvecklingen av antalet statsanställda 1995–2016, uppdelat på kvinnor och män.

Diagram 3.1 Antalet statsanställda 1995–2016

Antal

Källa: Arbetsgivarverket.

Fram till 2008 var fler män än kvinnor anställda i staten, men sedan 2009 är förhållandet det omvända.

Uppföljningen av utvecklingen i staten redovisas fr.o.m. 2008 enligt den internationella klassifikationen COFOG.¹ Vissa justeringar har gjorts under redovisningstiden avseende några myndigheters COFOG-tillhörighet.

Som framgår av tabell 3.1 finns flest anställda inom COFOG-gruppen Utbildning och minst antal inom gruppen Fritidsverksamhet, kultur och religion. Den största ökningen mellan 2015 och 2016 skedde i gruppen Socialt skydd m.m.

Den största ökningen bland enskilda myndigheter skedde hos Migrationsverket, där antalet anställda ökade med ca 1 900 anställda, vilket innebar en ökning med över 30 procent. Hos Försäkringskassan ökade antalet anställda med nästan 800, hos Polismyndigheten med ca 450 och hos Arbetsförmedlingen med ca 400. Hos Försvarsmakten minskade antalet anställda med ca 800.

Tabell 3.1 Antal anställda och andel kvinnor och män i procent 2014 2016 fördelade efter COFOG grupp

Grupper, antal och procentuell fördelning

	2014	2015	2016
Allmän offentlig förvaltning	28 615	28 176	28 179
Andel kvinnor	62	62	63
Andel män	38	38	37
Försvar	27 812	28 071	27 232
Andel kvinnor	20	20	20
Andel män	80	80	80
Samhällsskydd och rättsskipning	52 516	52 307	53 064
Andel kvinnor	47	48	48
Andel män	53	52	52
Näringslivsfrågor m.m. ¹	25 087	25 043	25 598
Andel kvinnor	48	48	49
Andel män	52	52	51
Fritidsverksamhet, kultur och religion	2 603	2 532	2 544
Andel kvinnor	60	61	61
Andel män	40	39	39
Utbildning	75 445	74 651	74 256
Andel kvinnor	54	54	54
Andel män	46	46	46
Socialt skydd m.m. ²	39 437	41 627	44 924
Andel kvinnor	68	68	67
Andel män	32	32	33
Totalt	251 515	252 407	255 797
Andel kvinnor	52	52	52
Andel män	48	48	48

¹ Näringslivsfrågor, miljöskydd samt bostadsförsörjning och samhällsutveckling.

² Socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård.

Källa: Arbetsgivarverket.

Antal statsanställda uppdelade efter län och kön

I tabell 3.2 redovisas antalet statsanställda fördelade på län m.m. och kön 2016.

¹ COFOG (Classification of the functions of the government) syftar till att redovisa sektorns uppgifter efter deras funktion eller ändamål.

Tabell 3.2 Antalet statsanställda fördelade på län m.m. och kön 2016

<i>Antal</i>			
Län m.m.	Kvinnor	Män	Totalt
Stockholms län (AB)	40 670	37 162	77 832
Västerbottens län (AC)	4 701	4 139	8 840
Norrbottnens län (BD)	3 977	5 156	9 133
Uppsala län (C)	8 629	8 519	17 148
Södermanlands län (D)	2 306	1 845	4 151
Östergötlands län (E)	7 205	7 012	14 217
Jönköpings län (F)	3 159	2 768	5 927
Kronobergs län (G)	1 885	1 436	3 321
Kalmar län (H)	1 973	1 562	3 535
Blekinge län (K)	1 857	3 280	5 137
Gotlands län (I)	973	759	1 732
Skåne län (M)	14 974	13 463	28 437
Hallands län (N)	1 893	2 235	4 128
Västra Götalands län (O)	17 530	16 246	33 776
Värmlands län (S)	2 735	2 119	4 854
Örebro län (T)	4 086	3 136	7 222
Västmanlands län (U)	2 280	1 921	4 201
Dalarnas län (W)	2 653	2 256	4 909
Gävleborgs län (X)	3 191	2 437	5 628
Västernorrland (Y)	3 706	2 937	6 643
Jämtlands län (Z)	2 063	1 456	3 519
Utlandet	490	478	968
Okänt	182	357	539
Totalt	133 118	122 679	255 797
Andel kvinnor			52 %
Andel män			48 %

Källa: Arbetsgivarverket.

Flest statsanställda finns i Stockholms län och minst antal i Gotlands län. Störst skillnad i antal anställda kvinnor och män, procentuellt sett, finns i Blekinge län. Några av de största statliga arbetsgivarna där är Försvarsmakten, Blekinge tekniska högskola och Polismyndigheten.

Anställningsformer inom staten

Fördelningen av anställda mellan de olika anställningsformerna, t.ex. tillsvidareanställda, visstidsanställda och timanställda var i princip oförändrad inom staten 2016 jämfört med 2015.

I september 2016 var ca tre fjärdedelar av de statsanställda tillsvidareanställda. Av kvinnorna hade 78 procent en tillsvidareanställning jämfört med 74 procent av männen. Av de anställda var 18 procent visstidsanställda, varav 17 procent av

kvinnorna och 19 procent av männen. Återstående 6 procent av de anställda hade betings-, dag- eller timanställningar, varav 5 procent var kvinnor och 7 procent var män.

Bland de tidsbegränsat anställda ingår bl.a. de som har en provanställning, de som fått möjlighet till tjänstledighet för att prova annan statlig anställning och chefer för myndigheter som anställs av regeringen för en bestämd tid.

En stor del av de tidsbegränsade anställningarna inom staten grundar sig på arbetets karaktär eller förutsättningar och har stöd i lag, förordning eller kollektivavtal. Som exempel kan nämnas soldater och sjömän, för vilka både lag och kollektivavtal reglerar förutsättningarna samt tingsnotariernas författningsreglerade anställningar inom Sveriges domstolar.

Andelen tidsbegränsade anställningar skiljer sig åt mellan olika myndigheter. År 2016 fanns, liksom tidigare år, den högsta andelen tidsbegränsat anställda inom universitet och högskolor. Även andelen timanställda skiljer sig åt mellan myndigheterna. Till exempel är säsongsanställningar särskilt vanligt vid de statliga museerna.

Befattningsstruktur i staten

Av tabell 3.3 framgår fördelningen av statsanställda totalt per kompetenskategori och könsfördelningen inom respektive kategori 2016.

Med ledningskompetens avses personal med ett formellt personalansvar som har till uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet på olika nivåer, oavsett om uppgifterna avser kärn- eller stödkompetens. Kärnkompetens avser personal med sakområdeskompetens inom myndighetens verksamhetsområde. Stödkompetens avser personal med stödfunktion för lednings- och kärnkompetens, utan specifik sakområdeskompetens inom myndighetens verksamhetsområde.

Tabell 3.3 Fördelning total andel statsanställda per kompetenskategori samt könsfördelning för respektive kategori 2016

Procent

	Totalt i staten	Varav kvinnor	Varav män
Ledningskompetens	7	42 ¹	58
Kärnkompetens	67	51	49
Stödkompetens	23	62	38
Oklassade	3	42	58

¹Vid en exkludering av anställda tillhörande ledningskompetens inom Försvarsmakten uppgår andelen kvinnor på ledande befattningar i staten 2016 till 47 % och andelen män till 53 %. Se utg.omr. 2, diagram 7.3

Totalt sett överensstämmer fördelningen för 2016 med 2015. Nedbrutet per kön syns vissa skillnader såvitt avser tre kategorier. Andelen kvinnor har ökat från 39 procent till 42 procent i gruppen ledningskompetens, samtidigt som andelen män minskat från 61 procent till 58 procent. Andelen kvinnor har ökat från 60 procent till 62 procent i gruppen stöd-kompetens, samtidigt som andelen män minskat från 40 procent till 38 procent. Andelen kvinnor har ökat från 39 procent till 42 procent i gruppen oklassade, samtidigt som andelen män minskat från 61 procent till 58 procent.

3.2 Åldersstrukturen

Staten har en äldre personalstyrka än arbetsmarknaden i övrigt. År 2016 var medelåldern för de statligt anställda 44 år för både kvinnor och män, se diagram 3.2.

Att medelåldern för statsanställda är högre kan till stor del förklaras av att utbildningsnivån i den statliga sektorn är högre än på arbetsmarknaden i övrigt, vilket innebär att antalet anställda i den yngsta åldersgruppen är få.

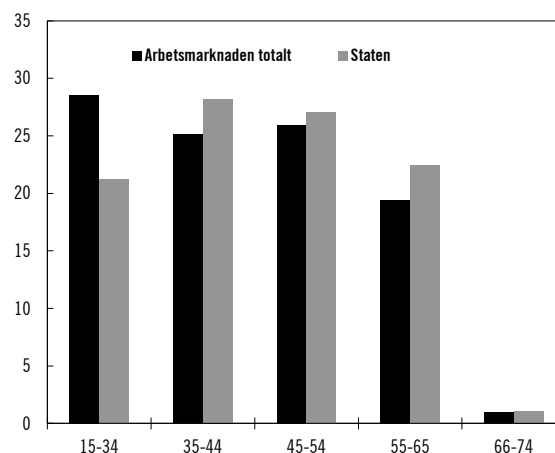
Åldersfördelningen i staten 2016 hade ändrats något i jämförelse med 2015. Av de statsanställda var 27 procent i åldern 45–54 år (att jämföra med 29 procent 2015) och 28 procent i åldern 35–44 år (att jämföra med 27 procent 2015).

På hela arbetsmarknaden var ca 20 procent 55 år eller äldre, medan ca 29 procent var yngre än 35 år.²

² Data är insamlade under året och skattas för hela året. Populationen skiljer sig något från den åldersstruktur som redovisas i diagram 7.1 där även könsfördelningen per åldersgrupp kommenteras. Här redovisar

Diagram 3.2 Åldersstrukturen i staten och på arbetsmarknaden totalt 2016, andel fast anställda av de sysselsatta i arbetskraften

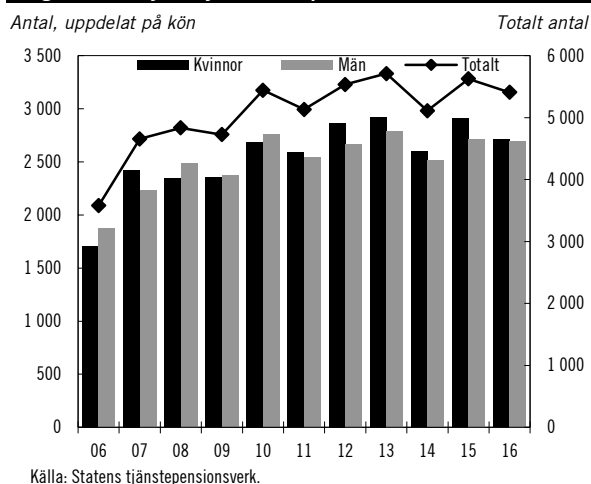
Procent

Källa: Statistiska centralbyrån.

Nybeviljade ålderspensioner

År 2016 nybeviljades 5 409 förmånsbestämda ålderspensioner enligt det statliga tjänstepensionsavtalet. Det är 217 färre än 2015, men 299 fler än 2014. Sedan 2006 finns en uppåtgående trend i nybeviljandet av ålderspensioner. Under de senaste 6–7 åren har trenden mattats av och nybeviljandet varierat kring 5 400 ålderspensioner per år, se diagram 3.3.

Diagram 3.3 Nybeviljade ålderspensioner

Källa: Statens tjänstepensionsverk.

År 2006–2010 nybeviljades, med undantag för 2007, fler män än kvinnor ålderspension. År

Arbetsgivarverket läget per september 2016. I Arbetsgivarverkets underlag ingår affärsverken. Dessa ingår inte i den statistik som Statistiska centralbyrån redovisar avseende staten.

2011–2016 har det i stället varje år varit fler kvinnor än män som nybeviljats ålderspension.

Medianåldern för när statsanställda går i pension är fortsatt 65 år. Det finns dock en tydlig trend att allt färre avgår med ålderspension vid den månad då de fyller 65 år. I stället har både andelen som tar ut ålderspensionen före 65 år och andelen som tar ut pensionen efter 65 år ökat.

År 2016 avgick 926 personer den månad då de fyllde 65 år, vilket motsvarade 17 procent, vilket ska jämföras med 19 procent 2015 och 21 procent 2014. Av kvinnorna avgick 20 procent vid den månad då de fyllde 65 år, medan 14 procent av männen gjorde det. Det är ett tydligt mönster att en större andel kvinnor än män avgår den månad då de fyller 65 år.

År 2016 var det 2 446 personer som tog ut sin ålderspension efter att de fyllt 65 år. Det innebär att andelen som sköt upp uttaget av sin ålderspension ökade med 1 procentenhet från 44 procent 2015 till 45 procent 2016. Ökningen var densamma för både kvinnor och män. År 2016 tog 48 procent av männen ut sin pension efter att de fyllt 65 år, medan 43 procent av kvinnorna gjorde det. Det finns en tydlig skillnad mellan könen som innebär att en större andel män än kvinnor arbetar längre än till 65 år.

Andelen som tar ut sin ålderspension före 65 år fortsatte att öka 2016. Totalt avgick 2 037 personer, vilket motsvarar 38 procent, före månaden då de fyllde 65 år. År 2015 och 2014 var det 37 respektive 34 procent som gjorde det. Män har i större utsträckning än kvinnor en lägre pensionsålder än 65 år, medan kvinnor i större utsträckning använder eventuell rätt till lägre pensionsålder enligt övergångsbestämmelser till äldre pensionsavtal. Vidare använder kvinnor i större utsträckning än män möjligheten till s.k. förtida uttag av sin ålderspension. Det är ungefär lika stor andel av kvinnorna som av männen som går i pension före månaden de fyller 65 år. År 2016 var det 38 procent av kvinnorna och 37 procent av männen som gjorde det. Det kan jämföras med 2015, då det var knappt 37 procent av kvinnorna och 36 procent av männen, och 2014 då det var 35 procent av kvinnorna och 33 procent av männen som gjorde det.

Antalet statsanställda som har månadslön och är 67 år eller äldre har ökat, från 1 649 personer 2015 till 1 776 personer 2016. Fördelningen efter kompetenskategori och kön framgår av tabell 3.4.

Tabell 3.4 Antal anställda 67 år eller äldre fördelade efter kompetens kategorier och kön 2014 2016

Antal	2014	2015	2016
Ledningskompetens	48	63	37
– varav kvinnor	15	21	10
– varav män	33	42	27
Kärnkompetens	1 168	1 124	1 136
– varav kvinnor	365	357	363
– varav män	803	767	773
Stödkompetens	315	255	254
– varav kvinnor	152	130	127
– varav män	163	125	127
Oklassade	200	207	349
– varav kvinnor	56	60	137
– varav män	144	147	212
Summa	1 731	1 649	1 776
– varav kvinnor	588	568	637
– varav män	1 143	1 081	1 139

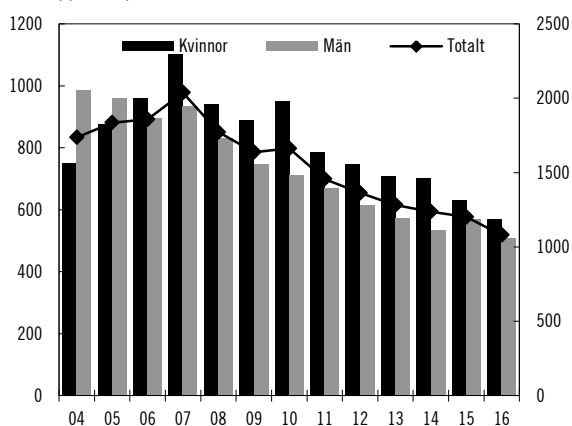
Källa: Arbetsgivarverket.

Jämfört med 2015 har antalet anställda som är 67 år eller äldre minskat inom kategorierna lednings- och stödkompetens. I kategorin kärnkompetens och oklassade har dock en ökning skett. Av det totala antalet anställda som är 67 år eller äldre är 36 procent kvinnor och 64 procent män. Andelen kvinnor har ökat med 2 procentenheter jämfört med 2015.

Nybeviljade delpensioner

År 2016 nybeviljades 1 080 delpensioner enligt avtalet om delpension för arbetstagare hos staten. Det var 122 färre än 2015 och 157 färre än 2014. Efter 2007 har det varje år utom 2010 nybeviljats färre delpensioner än året innan. Av diagram 3.3 framgår antalet nybeviljade delpensioner uppdelat på kön.

Den totala andelen beviljade delpensioner av antalet aktivt anställda i åldern 61–64 år har fortsatt att minska och uppgick till 16,9 procent 2016, vilket ska jämföras med 17,2 procent 2015 och 18,2 procent 2014.

Diagram 3.4 Nybeviljade delpensionerAntal, uppdelat på kön Totalt antal

Källa: Statens tjänstepensionsverk.

De första tre åren efter att avtalet om delpension trädde i kraft 2003 var det fler män än kvinnor som beviljades delpension. Från och med 2006 och framåt är det dock fler kvinnor än män som beviljats förmånen.

Omfattningen på den beviljade delpensionen skiljer sig mellan kvinnor och män. Kvinnor beviljas i högre utsträckning delpension upp till 20 procent. Män beviljas i högre utsträckning den högsta omfattningen av delpension, som är 50 procent.

Av tabell 3.5 framgår att delpension är vanligast förekommande hos anställda inom kompetenskategorin kärnkompetens och minst vanlig inom kategorin ledningskompetens.

Beviljade delpensioner står i relativt god proportion till kompetenskategoriernas relativa andel (se tabell 3.3).

Tabell 3.5 Andelen nybeviljade respektive löpande delpensioner hos anställda i olika kompetenskategorier

Procent

Kompetenskategori	Nybeviljade delpensioner 2016	Löpande delpensioner 2016
Ledningskompetens	2,5	2,4
Kärnkompetens	63,2	62,0
Stödkompetens	33,6	35,2
Oklassade	0,7	0,4

Källa: Statens tjänstepensionsverk.

3.3 Könsfördelningen

Jämn könsfördelning i staten

Staten är den sektor som har jämnast könsfördelning på arbetsmarknaden. År 2009 fanns det för första gången fler kvinnor än män bland de statsanställda. År 2016 var andelen kvinnor 52 procent.

Av tabell 3.1 framgår dock att könsfördelningen skiljer sig åt mellan COFOG-grupperna och därmed också mellan myndigheter och kompetenskategorier.

Andel kvinnor och män med chefsuppgifter

Andelen chefer som är kvinnor har under en lång tid ökat i staten. Totalt finns nu drygt 7 150 chefer som är kvinnor (42 procent) och drygt 9 700 som är män (58 procent).

År 2007 var ca 4 600 chefer kvinnor (34 procent) och ca 8 700 män (66 procent).

Fördelning av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt

År 2016 anställde regeringen totalt 32 myndighetschefer, varav 14 (44 procent) var kvinnor och 18 (56 procent) var män.

Den 8 september 2017 var andelen kvinnor bland myndighetscheferna 48,2 procent, dvs. 1,5 procentenheter lägre än 2016. Förändringar i myndighetsstrukturen kan påverka det totala antalet myndighetschefer som regeringen anställer. Dessa uppgår nu till 195, dvs. samma antal som 2016 (se tabell 3.6).

Tabell 3.6 Fördelningen den 8 september 2017 av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt

Antal	Kvinnor	Män	Totalt
Generaldirektörer	49	54	103
Landshövdingar	13	8	21
Rektorer ¹	12	19	31
Överintendenter	4	6	10
Övriga titlar ²	16	14	30
Myndighetschefer totalt³	94	101	195⁴

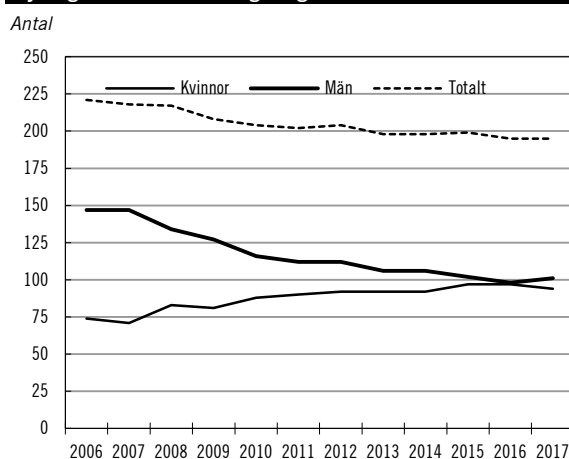
¹Regeringen anställer rektorer vid statliga universitet och högskolor efter förslag från lärosätets styrelse.

²Här ingår myndighetschefer med andra eller unika titlar såsom ombudsmän, direktörer, ordföranden samt rikspolischef, riksåklagare etc.

³Inklusive vikarierande myndighetschefer.

⁴Riksställningar har upphört som myndighet. Myndigheten för stöd till trossamfund är ny enrådighetsmyndighet (tidigare nämndmyndighet).

Av diagram 3.5 framgår fördelningen av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt 2006–2017.

Diagram 3.5 Fördelningen av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt 2006–2017

3.4 Anställda med utländsk bakgrund

Andelen anställda med utländsk bakgrund fortsätter att öka

Fram t.o.m. budgetpropositionen för 2016 inkluderade den redovisade statistiken avseende andelen anställda med utländsk bakgrund inom staten även Arbetsgivarverkets frivilliga medlemmar. I denna proposition, liksom i budgetpropositionen för 2017, redovisas endast statistik för de obligatoriska medlemmarna för samtliga jämförelseår.

Med personer med utländsk bakgrund avses i detta sammanhang, i enlighet med Statistiska centralbyråns definition, personer som är utrikes

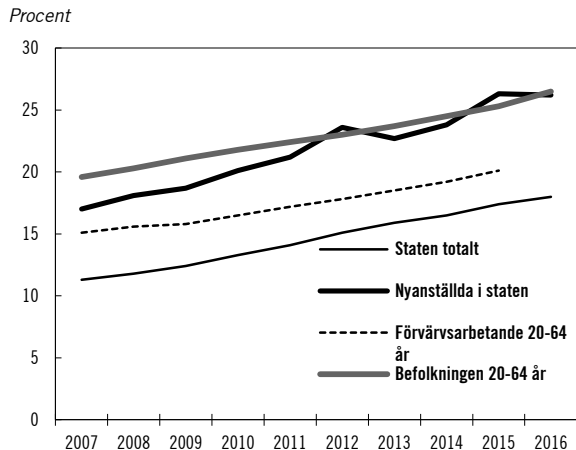
födda eller personer som är födda i Sverige och vars båda föräldrar är utrikes födda.

Totalt hade ca 43 300 statsanställda utländsk bakgrund 2016. Andelen anställda med utländsk bakgrund fortsätter att öka och uppgick 2016 till 18,0 procent, vilket var en ökning med 0,6 procentenheter jämfört med 2015. Diagram 3.6 visar dock att andelen med utländsk bakgrund bland de nyanställda har minskat marginellt med 0,1 procentenheter efter den stora ökningen 2015. Andelen uppgick 2016 till 26,2 procent. Andelen är nästan i nivå med den totala andelen med utländsk bakgrund i befolkningen (26,5 procent 2016).

Andelen anställda med utländsk bakgrund förändras över tid. Många av dem som i dag är statsanställda rekryterades när andelen med utländsk bakgrund i befolkningen var lägre än i dag. Det är därför intressant att följa andelen nyanställda med utländsk bakgrund inom staten eftersom det på sikt påverkar andelen med utländsk bakgrund bland de statsanställda totalt sett.

Mellan 2006 och 2015 uppgick ökningen av andelen statsanställda med utländsk bakgrund till 6,5 procentenheter bland de statsanställda och till 5,7 procentenheter bland samtliga förvärvsarbetande i Sverige. Diagram 3.6 visar att andelen nyanställda med utländsk bakgrund är på samma nivå som andelen med utländsk bakgrund när det gäller befolkningen i arbetsför ålder. Ökningen av andelen anställda med utländsk bakgrund är snabbare i staten än bland det totala antalet förvärvsarbetande.

Diagram 3.6 Andel med utländsk bakgrund för staten totalt, nyanställda, förvärvsarbetande 20-64 år samt för befolkningen i arbetsför ålder 2007-2016

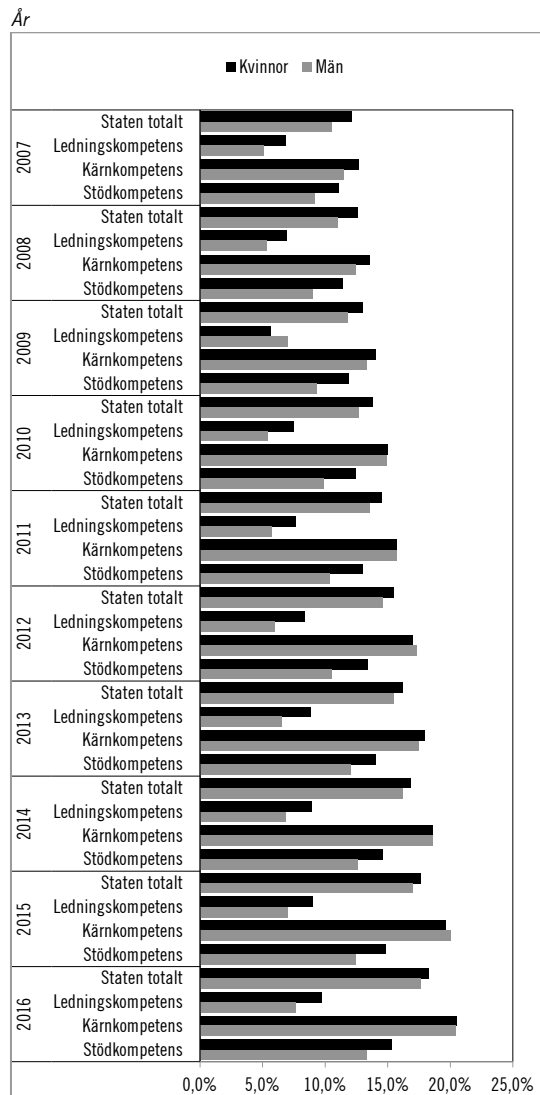
Staten totalt avser individer med månadsavlönad anställning hos obligatoriska medlemmar i Arbetsgivarverket. Timanställda m.fl. ingår ej, källa: Arbetsgivarverket. Som nyanställda räknas individer som inte varit anställda i staten föregående år samt individer som bytt anställningsmyndighet sedan föregående år, källa Arbetsgivarverket. Förvärvsarbetande 20–64 år, källa Statistiska centralbyråns (SCB) registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS). I RAMS ingår egna företagare och personer vars arbetstidsomfattning är minst en timme per vecka. Statistik för 2016 avseende förvärvsarbetande 20–64 år är ännu inte tillgänglig. Befolkningen 20–64 år, källa SCB:s befolkningsstatistik.

Nedbrutet per födelseregion är 14,7 procent av de statsanställda födda utrikes och 3,3 procent födda i Sverige med två föräldrar som är födda utrikes. Bland de utrikesfödda har de som kommer från länder utanför EU och de nordiska länderna successivt ökat under de senaste åren.

Könsfördelningen

Av diagram 3.7 framgår att andelen kvinnor med utländsk bakgrund i statsförvaltningen var 18,3 procent 2016 och andelen män 17,6 procent. Det innebär en ökning med 0,6 procentenheter för både kvinnor och män jämfört med 2015. Att andelen är något lägre bland män hänger samman med strukturen i COFOG-grupperna Försvar, Näringslivsfrågor m.m. samt Samhällsskydd och rättsskipning, inom vilka en majoritet av de anställda är män. Inom dessa grupper har mellan drygt 6 och 11 procent av de anställda utländsk bakgrund. De låga andelarna kan till viss del förklaras av en skev könsfördelning och det krav på svenskt medborgarskap som följer av viss lagstiftning, bl.a. lagen (1994:260) om offentlig anställning och säkerhetsskyddslagen (1996:627). Att en betydande andel av verksamheterna bedrivs i regioner med en befolkning med få invånare med utländsk bakgrund kan också ha betydelse.

Diagram 3.7 Andelen anställda med utländsk bakgrund inom staten totalt och uppdelad per kompetenskategori och kön 2007-2016

Staten totalt avser individer med månadsavlönad anställning hos obligatoriska medlemmar i Arbetsgivarverket. Timanställda m.fl. ingår ej. Källa: Arbetsgivarverket.

Åldersstrukturen

Medelåldern är lägre bland personer med utländsk bakgrund än bland samtliga statsanställda. Den totala andelen anställda i åldern 25–34 år uppgick till 21,6 procent 2016, medan andelen anställda i gruppen med utländsk bakgrund var 32,0 procent. Det är också denna åldersgrupp som har högst andel personer med utländsk bakgrund i befolkningen. Andelen äldre är generellt lägre bland anställda med utländsk

bakgrund. Bland samtliga statligt anställda var andelen som var 55 år och äldre 23,0 procent 2016, och bland anställda med utländsk bakgrund uppgick andelen till 16,2 procent.³

Var och inom vilka kompetenskategorierna finns de anställda med utländsk bakgrund i staten?

Andelen med utländsk bakgrund skiljer sig avsevärt åt mellan regioner, men kanske främst mellan storstadsområden och landsbygd. Utanför de tre storstadsområdena är andelen personer med utländsk bakgrund lägre än genomsnittet. Det gäller oavsett om jämförelsen görs för befolkningen, samtliga sysselsatta på arbetsmarknaden eller statligt anställda. Högst andel med utländsk bakgrund i staten finns i de tre storstadsområdena Stockholm (22,5 procent), Göteborg (20,1 procent) och Malmö (23,6 procent).

En högre andel av de anställda med utländsk bakgrund (77,6 procent) tillhör kategorin kärnkompetens jämfört med anställda med svensk bakgrund (67,1 procent). Motsatsen gäller för kategorierna stöd- och ledningskompetens. Andelen som tillhör ledningskompetens är mer än dubbelt så hög bland anställda med svensk bakgrund (8,1 procent) än bland dem med utländsk bakgrund (3,4 procent).

Diagram 3.7 illustrerar att det inte föreligger någon större skillnad mellan könen för de med utländsk bakgrund ifråga om kärnkompetens. Däremot är det en större andel kvinnor än män med utländsk bakgrund inom grupperna lednings- och stödkompetens.

Variation mellan COFOG-grupperna

Andelen anställda med utländsk bakgrund varierar mellan olika delar av statsförvaltningen då verksamhetens karaktär har betydelse. I tabell 3.7 redovisas andelen anställda med utländsk bakgrund fördelad på COFOG-grupper och kompetenskategorierna.

Tabell 3.7 Andelen anställda med utländsk bakgrund fördelade på COFOG grupper och kompetenskategorierna 2016

Procent	Kompetenskategori			
	Totalt	Ledning	Kärn	Stöd
Allmän offentlig förvaltning	13,6	8,0	14,6	13,1
Försvar	6,3	4,1	6,2	7,2
Samhällsskydd och rättsskipning	11,0	5,9	11,4	12,1
Näringslivsfrågor m.m.	10,9	7,9	11,2	10,6
Fritidsverksamhet, kultur och religion	14,6	7,7	13,4	16,0
Utbildning	29,7	15,2	35,8	19,0
Socialt skydd m.m.	22,0	12,4	24,6	15,4
Totalt	18,0	8,5	20,4	14,6

Källa: Arbetsgivarverket.

Anm. Uppgifterna i tabellen baseras på alla anställda med månadsavlönad anställning hos Arbetsgivarverkets obligatoriska medlemmar. Timavlönade m.fl. ingår inte. Totalen inkluderar även de som inte är klassade på kompetenskategori.

Den högsta andelen anställda med utländsk bakgrund, 29,7 procent, finns inom gruppen Utbildning. Det är också denna grupp som har flest anställda i statlig sektor. Universitetens och högskolornas verksamhet karaktäriseras av internationellt samarbete inom både forskning och utbildning och rekryteringar sker ofta internationellt. Det förklarar den relativt höga andelen anställda med utländsk bakgrund inom gruppen. Även andelen nyanställda med utländsk bakgrund är högst inom denna grupp, 42,1 procent.

Gruppen Socialt skydd m.m. har den näst högsta andelen anställda med utländsk bakgrund, 22,0 procent. Här har också den största ökningen skett sedan föregående år, med 1,5 procentenheter. Övriga fem grupper har andelar under genomsnittet på 18,0 procent.

Gemensamt för alla grupper utom Fritidsverksamhet, kultur och religion är att andelen anställda med utländsk bakgrund successivt ökat varje år 2006–2016. Inom gruppen Fritidsverksamhet, kultur och religion har också andelen med utländsk bakgrund ökat, men inte varje år. Det beror delvis på att förändringarna inom denna, den minsta gruppen, påverkas procentuellt mer även av små förändringar av antalet anställda. Andelen med utländsk bakgrund i denna grupp uppgick till 14,6 procent.

Den lägsta andelen anställda med utländsk bakgrund finns inom gruppen Försvar, där 6,3 procent av de anställda har utländsk bakgrund. Inom både grupperna Försvar och Näringslivsfrågor m.m., där affärsverken finns,

³ Uppgifterna om utländsk bakgrund avser endast anställda med månadslön, varför andelen kan skilja något från uppgifterna under rubriken Åldersstrukturen i detta avsnitt.

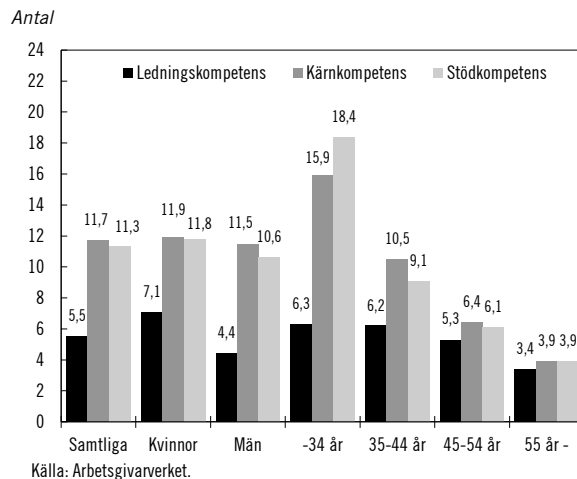
samt inom gruppen Samhällsskydd och rättsskipning, finns befattningar som förutsätter svenskt medborgarskap. Detta krav kan antas sänka andelen anställda med utländsk bakgrund inom dessa grupper. Inom gruppen Försvar har endast 0,4 procent av de anställda något annat medborgarskap än svenskt. Inom gruppen Samhällsskydd och rättsskipning är motsvarande andel 0,7 procent. Inom den största gruppen Utbildning har 17,6 procent utländskt medborgarskap, vilket ska jämföras med 5,9 procent i statsförvaltningen som helhet och 10,3 procent av befolkningen i åldern 20–64 år.

3.5 Personlörligheten

Mellan september 2015 och september 2016 uppgick personlörligheten i staten till 12 procent. Det innebär att lörligheten ökade med 1 procentenhet jämfört med perioden september 2014–september 2015. Med personlörlighet avses här nyanställningar och avgångar vid myndigheterna, oavsett om det skett inom staten eller i förhållande till andra arbetsmarknadssektorer.

I likhet med tidigare år var lörligheten under 2016 totalt sett högre bland anställda under 35 år, för att sedan avta med stigande ålder (se diagram 3.8). Personlörligheten var också högre inom kompetenskategorierna kärn- och stöd-kompetens än inom kategorin ledningskompetens, framför allt i den yngsta åldersgruppen. Skillnaderna i personlörligheten mellan kvinnor och män var marginella. Skillnaden i lörlighet mellan kvinnor och män i kompetenskategorierna ledningskompetens har dock ökat med 0,7 procentenheter och uppgår nu till 2,7 procent. Den högsta personlörligheten, 14 procent, finns i COFOG-gruppen Fritidsverksamhet, kultur och religion. Den lägsta, 8 procent, finns i gruppen Samhällsskydd och rättsskipning, 8 procent.

Diagram 3.8 Personlörlighet fördelad på kompetens kategorier, ålder och kön

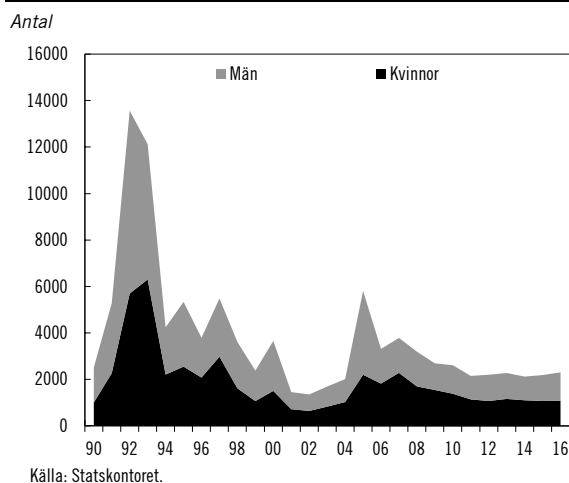

3.6 Uppsägningar i staten

Trygghetsstiftelsen – en kollektivavtalsstiftelse (Trygghetsstiftelsen) har som ändamål att stödja och hjälpa statsanställda som på grund av arbetsbrist är uppsägningshotade, uppsagda eller arbetslösa. Detsamma gäller när någon till följd av omlokalisering av en myndighets verksamhet väljer att inte följa med till den nya orten.

Trygghetsstiftelsen bildades 1990 i samband med att parterna på det statliga avtalsområdet enades om trygghetsavtalet för statligt anställda. Från och med 2015 arbetar stiftelsen efter ett nytt avtal, benämnt avtal om omställning. Trygghetsstiftelsens stöd till de uppsagda är individinriktat och ska underlätta återgång till arbete.

Sedan starten 1990 har det totala inflödet till Trygghetsstiftelsen varit nästan 103 200 personer.

Diagram 3.9 Totalt inflöde av uppsagda till Trygghetsstiftelsen

År 2016 uppgick antalet anmälda personer till Trygghetsstiftelsen till 2 305 personer, vilket var 116 fler än 2015 och 181 fler än 2014.

Andelen kvinnor respektive män som anmäls till Trygghetsstiftelsen är relativt jämn. De senaste två åren har andelen män varit något högre än andelen kvinnor och innan dess var förhållandet det motsatta. Andelen kvinnor som anmäldes till Trygghetsstiftelsen 2016 uppgick till 47 procent. Året innan var andelen kvinnor 49 procent.

De senaste åren har majoriteten av de som anmäls till Trygghetsstiftelsen lämnat en tidsbegränsad anställning. År 2016 hade 78 procent av de som anmäldes lämnat en tidsbegränsad anställning, vilket ska jämföras med 75 procent 2015 och 67 procent 2014. Majoriteten av de anmälda, 90 procent, kom från universitets- och högskolesektorn.

De personer som är aktuella för Trygghetsstiftelsens insatser är de som anmäls till stiftelsen, som omfattas av avtalen och som inte fått en permanent lösning på sin arbetssituation. Vid utgången av 2016 uppgick dessa till 3 816 personer. Det är betydligt färre jämfört med utgången av 2015, då antalet uppgick till 4 089 personer, och utgången av 2014, då antalet uppgick till 4 815 personer. Minskningen beror dels på att många 2016 fick tillsvidareanställningar, dels på den tidsgräns för trygghetsavtalet respektive ramtiden för avtalet om omställning om sju år som infördes i trygghetsavtalet 2008 och som tillämpades första gången 2015.

Av de 3 816 personerna som var anmälda hos stiftelsen hade 53 procent en tillfällig lösning eller var i målinriktad åtgärd. De allra flesta av

dem hade en tillfällig anställning. Andra var på praktik, inskolning, utbildning eller höll på att starta ett eget företag.

I tabell 3.8 redovisas uppgifter om dem som fått en permanent lösning på sin situation och därmed lämnat Trygghetsstiftelsen. Det saknas underlag för att fullt ut redovisa uppgifterna med uppdelning på kön.

Tabell 3.8 De som lämnat Trygghetsstiftelsen

Lämnat Trygghetsstiftelsen	2014	2015	2016
Totalt antal	2 124	2 955	2 569
Kvinnor	53 %	52 %	50 %
Män	47 %	48 %	50 %
Snittålder	44 år	44 år	42 år

Källa: Trygghetsstiftelsen.

År 2016 var det en lika stor andel kvinnor som män som lämnade Trygghetsstiftelsen. Tidigare år har andelen kvinnor varit större än andelen män. Majoriteten av de som lämnade stiftelsen var tidigare anställda inom universitets- och högskolesektorn. Snittåldern för de som lämnade stiftelsen 2016 var 42 år, vilket var 2 år lägre än 2015 och 2014.

Av de 2 569 personer som lämnade Trygghetsstiftelsen 2016, inföll tidsgränsen för 164 personer. Av de 2 405 personer som lämnade stiftelsen av annan anledning än att de uppnått tidsgränsen fick 62 procent ett nytt arbete eller startade eget företag. Det ska jämföras med 50 procent 2015 och 2014. Andelen som avböjt kontakt minskade 2016 och uppgick till 29 procent, vilket ska jämföras med 38 procent 2015 och 34 procent 2015. År 2016 var det 5 procent som lämnade stiftelsen till följd av pension och 4 procent av övrig anledning. År 2015 och 2014 var det 8 procent respektive 9 procent som lämnade stiftelsen till följd av pension och 4 procent respektive 7 procent av övrig anledning.

År 2016 fick 81,1 procent av dem som lämnat en tillsvidareanställning ett nytt arbete eller en annan lösning innan uppsägningstidens slut. Detta ska jämföras med 73,4 procent 2015 och 76,8 procent 2014. Av de personer som lämnat en tidsbegränsad anställning fick 86,1 procent 2016 en lösning inom nio månader från uppsägningen. Detta ska jämföras med 84,2 procent 2015 och 83,5 procent 2014. Trygghetsstiftelsens målsättning är att 75 procent av de som lämnat en tillsvidareanställning ska få en lösning på sin situation innan uppsägningstidens slut.

Målsättningen för de som lämnat en tidsbegränsad anställning är att de ska få en lösning på sin situation inom nio månader från att deras anställning löpte ut.

3.7 Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron vid statliga myndigheter

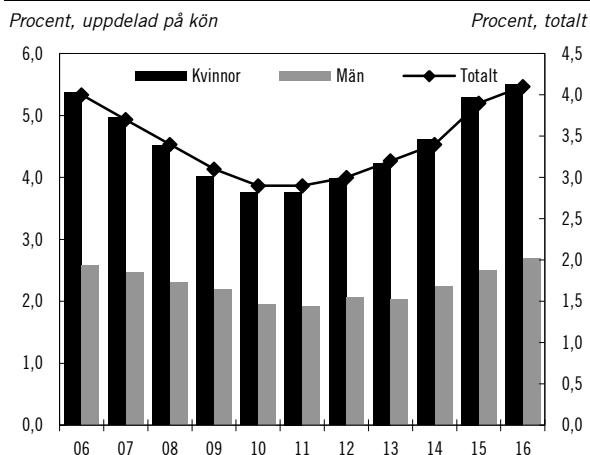
Statskontoret har ett årligt uppdrag att göra en sammanställning av sjukfrånvaron i staten utifrån myndigheternas årsredovisningar. Den statistik som myndigheterna redovisar följer av förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag och är inte fullt ut könsuppdelad.

Enligt Statskontorets sammanställningar planerade trenden med minskande sjukfrånvaro ut 2011 och bröts 2012, då sjukfrånvaron ökade med 0,1 procentenhet till 3,0 procent. Ökningen har därefter fortsatt. För 2016 uppgick sjukfrånvaron till 4,1 procent, vilket innebär att den var något högre än 2006, då nivån uppgick till 4,0 procent.

Den ökning av sjukfrånvaron som skett sedan 2011 förklaras till största delen, 76 procent, av ökad långtidsfrånvaro (mer än 60 dagar). Mellan 2015 och 2016 ökade långtidsfrånvaron med 1,9 procentenheter till 54,8 procent.

Som framgår av diagram 3.10 har kvinnor i genomsnitt en högre sjukfrånvaro än män. Under de senaste åren har skillnaderna ökat och 2013–2016 har kvinnornas sjukfrånvaro varit mer än dubbelt så hög som männens.

Diagram 3.10 Sjukfrånvaro vid myndigheterna

Källa: Statskontoret.

För kvinnor finns det sedan 2011 en tydlig trend med ökande sjukfrånvaro. År 2016 ökade sjukfrånvaron med 0,2 procentenheter till 5,5 procent. Det innebär att ökningstakten har bromsats in; ökningen mellan 2014 och 2015 uppgick till 0,7 procentenheter.

De senaste åren har det även för männen funnits en tydlig trend med ökad sjukfrånvaro. För männen uppgick sjukfrånvaron 2016 till 2,7 procent, vilket var en ökning med 0,2 procentenheter jämfört med 2015.

De senaste årens ökning av sjukfrånvaron gäller för alla åldersgrupper. År 2016 ökade sjukfrånvaron mest för anställda i åldern 30–49 år. För den gruppen var ökningen 0,3 procentenheter, jämfört med 0,2 procentenheter för anställda yngre än 30 år och för anställda som var 50 år eller äldre.

Sjukfrånvaron varierar mellan statens olika COFOG-grupper (se avsnitt 3.1).

Tabell 3.9 Sjukfrånvaron inom olika COFOG grupper

Procent			
COFOG-grupp	2014	2015	2016
Allmän offentlig förvaltning	3,4	3,9	4,1
Försvar	2,0	2,3	2,4
Samhällsskydd och rättskipning	3,9	4,6	5,0
Näringsliv, miljö, bostad och samhällsutveckling	3,4	3,7	3,8
Fritidsverksamhet, kultur, och religion	3,4	4,2	4,2
Utbildning	2,4	2,7	2,9
Socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård	5,7	6,3	6,4
Totalt	3,4	3,9	4,1

Källa: Statskontoret.

Den högsta sjukfrånvaron finns inom gruppen Socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård, där sjukfrånvaron var 6,4 procent 2016. Det är 0,1 procentenhet högre än 2015 och 0,7 procentenheter högre än 2014. Näst högst sjukfrånvaro, 5,0 procent, finns inom gruppen Samhällsskydd och rättskipning. För den gruppen var sjukfrånvaron 0,4 procentenheter högre 2016 än 2015 och 1,1 procentenheter högre 2016 än 2014.

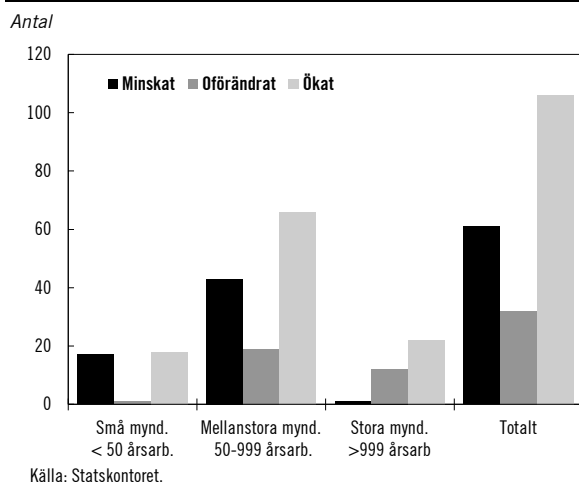
Den grupp som har lägst sjukfrånvaro är Försvar. År 2016 var sjukfrånvaron 2,4 procent, vilket ska jämföras med 2,3 procent 2015 och 2,0 procent 2014. Gruppen Utbildning uppvisar också en låg sjukfrånvaro. År 2016 var sjukfrånvaron i denna grupp 2,9 procent, vilket ska

jämföras med 2,7 procent 2015 och 2,4 procent 2014.

Att myndigheter inom gruppen Försvar hade den lägsta totala sjukfrånvaron, och myndigheterna inom gruppen Socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård hade den högsta, återspeglar könsfördelningen inom verksamheterna. Inom försvarsmyndigheterna var andelen män nästan 80 procent och inom det sociala området var andelen kvinnor drygt 67 procent. Gruppen Utbildning hade lägst sjukfrånvaro både för kvinnor (4,0 procent) och för män (1,5 procent). Då andelen kvinnor inom utbildningsområdet var hög blev dock den totala sjukfrånvaron högre än inom gruppen Försvar, där sjukfrånvaron var 4,4 procent för kvinnor och 1,8 procent för män.

Av de statliga myndigheterna hade 53 procent högre sjukfrånvaro 2016 än 2015, medan 47 procent hade samma eller lägre sjukfrånvaro 2016 än 2015.

Diagram 3.11 Förändring i sjukfrånvaron mellan 2016 och 2015 vid myndigheterna

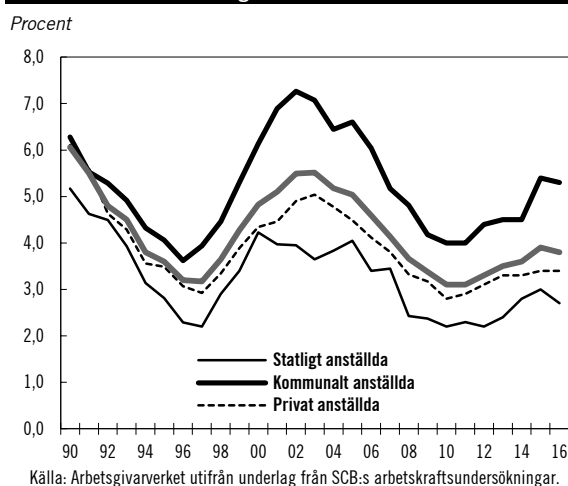

Bland de små myndigheterna, dvs. myndigheter med mindre än 50 årsarbetskrafter, hade hälften av 36 myndigheter oförändrad eller minskad sjukfrånvaro 2016 jämfört med 2015, medan hälften hade en ökad sjukfrånvaro. I de medelstora myndigheterna, dvs. myndigheter med 50–999 årsarbetskrafter, var sjukfrånvaron lägre eller oförändrad i 62 och högre i 66 av de totalt 128 berörda myndigheterna. Av de stora myndigheterna, dvs. myndigheter med minst 1 000 årsarbetskrafter, var sjukfrånvaron lägre eller oförändrad i 13 och högre i 22 av sammanlagt 35 myndigheter.

Sjukfrånvaron i staten jämfört med andra sektorer

I Statistiska centralbyråns (SCB) arbetskraftsundersökningar jämförs sjukfrånvaron i olika arbetsmarknadssektorer. Definitioner och mätmetoder skiljer sig mellan sjukfrånvarouppgifterna i myndigheternas årsredovisningar, som Statskontoret sammanställer, och SCB:s undersökningar. Statskontorets redovisning är därmed inte jämförbar med de som visas i diagrammet nedan.

Diagram 3.12 Sjukfrånvaro enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar

Enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar minskade sjukfrånvaron i staten 2016 med 0,3 procentenheter till 2,7 procent. Sjukfrånvaron bland anställda på arbetsmarknaden minskade från 3,9 procent till 3,8 procent.

SCB:s arbetskraftsundersökningar visar att sjukfrånvaron sedan 1990 varit lägre i staten än i de andra sektorerna. Att statsanställda i snitt är mindre sjuka än andra hänger samman med att staten har en större andel anställda med tjänstemannayrken än de andra arbetsmarknadssektorerna. Om man skulle jämföra enbart tjänstemannagrupper inom de olika sektorerna med varandra skulle skillnaderna bli mindre. Utvecklingen inom de olika sektorerna följer ungefär samma trend.

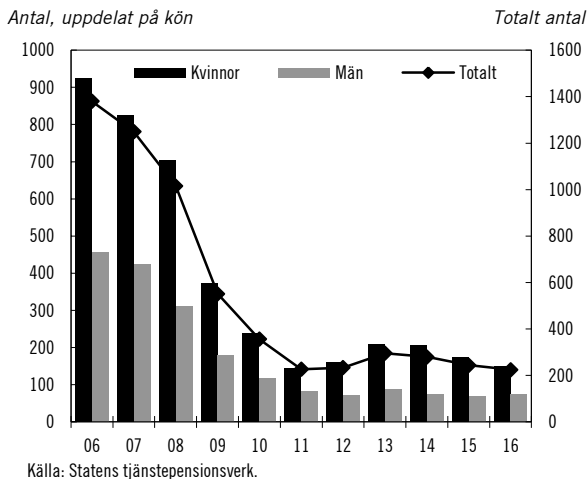
Antal sjukpensioner

Statligt anställda som beviljas sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken har beroende på omfattningen rätt till en sjukpension eller tillfällig sjukpension enligt det statliga tjänstepensionsavtalet. I den följande

redovisningen inkluderar begreppet sjukpension även tillfälliga sjukpensioner.

Som framgår av diagram 3.13 skedde det en markant minskning av antalet personer som nybeviljades sjukpension 2006–2011, från 1 380 till 227. Därefter ökade nybeviljandet, men under de senaste åren har trenden vänt och antalet personer som nybeviljats sjukpension minskat. År 2014–2016 nybeviljades 280, 244 respektive 225 personer sjukpension.

Diagram 3.13 Anställda som har nybeviljats sjukpension

Det finns en tydlig skillnad mellan könen beträffande nybeviljade sjukpensioner. År 2016 beviljades 150 kvinnor och 75 män sjukpension. År 2016 ökade dock antalet nybeviljade sjukpensioner för män från 69 till 75, medan trenden med ett minskande antal nybeviljade sjukpensioner fortsatte för kvinnorna, då antalet minskade från 175 till 150. Detta innebar att 2016 nybeviljades 67 procent av sjukpensionerna till kvinnor och 33 procent av sjukpensionerna till män.

År 2016 var det precis lika stor andel kvinnor och män som beviljades sjukpension med en omfattning om 100 procent, respektive med en lägre omfattning än 100 procent. Tidigare år har de flesta av kvinnorna beviljats en sjukpension med lägre omfattning än 100 procent, medan de flesta av männen beviljats sjukpension på 100 procent.

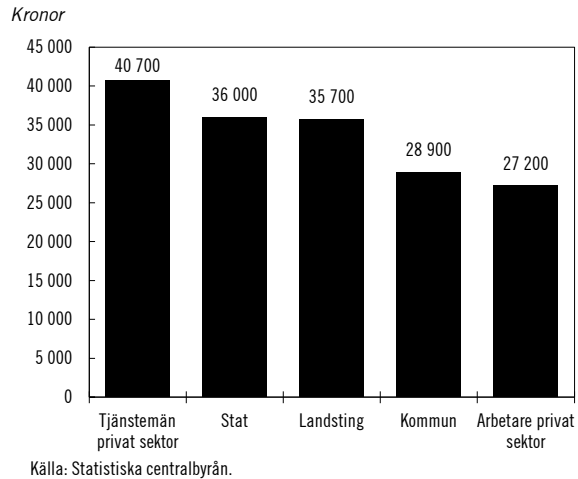
För 2016 sänktes medianåldern för kvinnor som beviljades sjukpension med knappt 10 månader, till 55 år och nio månader. För män sänktes medianåldern med 31 månader, till 56 år och fem månader.

3.8 Lönenivåer och löneutveckling

Lönenivåer

I diagram 3.14 redovisas den genomsnittliga månadslönen för olika sektorer på arbetsmarknaden 2016.

Diagram 3.14 Genomsnittlig månadslön i olika sektorer på arbetsmarknaden 2016

Den genomsnittliga månadslönen i staten uppgick till 36 000 kronor. Medellönen på hela arbetsmarknaden uppgick till 32 800 kronor.

Löneutvecklingen i staten

Arbetsgivarverket träffar som arbetsgivarpart avtal på statens vägnar med de fackliga parterna Offentliganställdas Förhandlingsråds förbundsområden inom det statliga förhandlingsområdet sammantagna (OFR/S,P,O), Sveriges Akademikers Centralorganisation Staten (Saco-S) samt Seko, service- och kommunikationsfacket.

Nuvarande ramavtal om löner m.m. för arbetstagare inom det statliga avtalsområdet (RAIS) gäller tills vidare med Saco-S. Med OFR/S,P,O och med Seko är avtalen tidsbegränsade och gäller t.o.m. den 30 september 2017.

Arbetsgivarverket har tagit fram uppgifter om den kollektiva löneutvecklingen 1997–2017 kopplat till årstakt, se tabell 3.10.

Tabell 3.10 Nominell och real löneutveckling i statlig sektor 1997–2016

Procent				
Statistik-period sept–sept	Avtalsperiod för centrala avtal	Löne- utv. års takt	Föränd- ring i KPI ¹	Real löneutv. i årstakt
1997–1998	RALS ² 1998–2001	3,8	-0,1	3,9
1998–1999	RALS 1998–2001	3,8	0,4	3,4
1999–2000	'RALS 1999–2000	3,8	1,0	2,8
2000–2001	RALS 2001	4,2	2,5	1,7
2001–2002	RALS 2002–2004	3,8	2,1	1,7
2002–2003	RALS 2002–2004	3,6	1,9	1,7
2003–2004	RALS 2002–2004	3,4	0,4	3,0
2004–2005	RALS 2004–2007	3,1	0,4	2,7
2005–2006	RALS 2004–2007	3,2	1,4	1,8
2006–2007	RALS 2004–2007	3,2	2,2	1,0
2007–2008	RALS 2007–2010	3,7	3,5	0,2
2008–2009	RALS 2007–2010	3,4	-0,3	3,7
2009–2010	RALS 2007–2010	4,1	1,3	2,8
2010–2011	RALS 2010–2012/ RALS-T	2,9 ³	2,6	0,3 ⁴
2011–2012	RALS 2010–2012/ RALS-T	2,3	0,9	1,4
2012–2013	RALS 2012–2013/ RALS-T	2,6	0,0	2,6
2013–2014	RALS 2013–2016/ RALS-T	2,2	-0,2	2,4
2014–2015	RALS 2013–2016/ RALS-T	2,3	0,0	2,3
2015–2016	RALS 2013–2016/ RALS-T	2,6	1,0	1,6
Genomsnittlig årlig ökning		3,3	1,1	2,2

¹ Förändringen är beräknad som förändring i årsmedeltal.

² RALS: Ramavtal om löner m.m. för arbetstagare i staten.

³ Siffran korrigerad på grund av ytterligare inkommet utfall.

⁴ Konsekvenskorrigerad siffra.

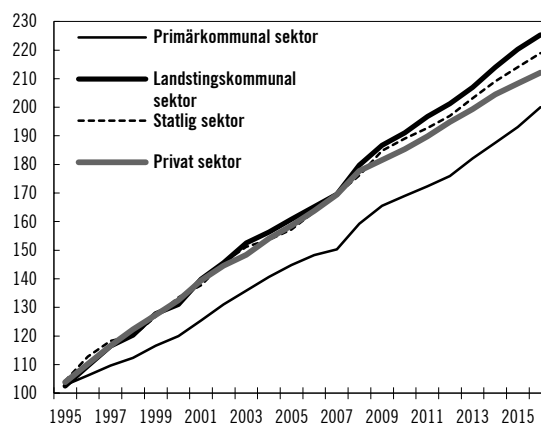
Källa: Arbetsgivarverket.

Utvecklingen av genomsnittliga löner

Löneutvecklingstakten inom det statliga området har förhållandevis väl följt utvecklingen på arbetsmarknaden i stort, enligt jämförande statistik från tiden efter ramanslagsreformen (se diagram 3.15).

Diagram 3.15 Utvecklingen av genomsnittliga löner i olika sektorer på arbetsmarknaden 1994–2016

Index 1994 = 100

Anm. Uppgifterna avser nominella löner och är rensade med hänsyn till strukturella förändringar i utbildningsnivå, ålder och kön.

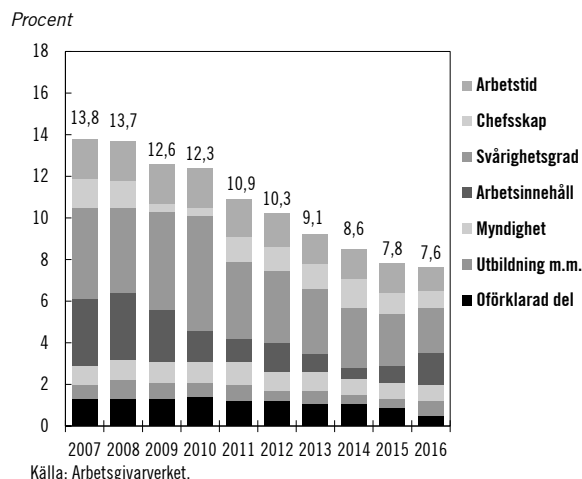
Källa: Statistiska centralbyrån.

Mellan 1994 och 2016 uppgick löneutvecklingen inom den landstingskommunala sektorn till 125,3 procent, inom den statliga sektorn till 118,9 procent, inom den privata sektorn till 112,1 procent och inom den kommunala sektorn till 100,0 procent. För tjänstemän inom den privata sektorn uppgick löneutvecklingen till 120,1 procent och för arbetare till 101,5 procent.

Löneskillnaderna mellan kvinnor och män

Regeringens mål är att löneskillnaderna mellan kvinnor och män i staten ska minska. Som underlag för uppföljningen av delmålet används den partsgemensamma lönestatistiken.

Löneskillnaden mellan kvinnor och män i staten fortsätter att minska och har mer än halverats sedan 2000, då den uppgick till knappt 18 procent. I september 2016 var de statsanställda kvinnornas genomsnittslön totalt sett 7,6 procent lägre än de statsanställda männens. År 2015 var motsvarande löneskillnad 7,8 procent. I diagram 3.16 redovisas löneskillnaderna 2007–2016 uppdelade på olika förklaringsfaktorer.

Diagram 3.16 Löneskillnader mellan kvinnor och män i staten uppdelat på förklaringsfaktorer 2007-2016

Den statistiska analys som Arbetsgivarverket har gjort utifrån den partsgemensamma lönestatistiken visar att den genomsnittliga löneskillnaden nästan helt kan hänföras till mätbara faktorer.⁴

Löneskillnaden beror på att fler kvinnor än män arbetar deltid, att deras arbetes svårighetsgrad och innehåll skiljer sig åt samt på att fler män än kvinnor är chefer. Vidare påverkar det att arbetsinnehåll och löner ser olika ut hos olika myndigheter. Det finns också skillnader när det gäller utbildning, erfarenhet och i vilken region som de anställda arbetar.

Den oförklarade löneskillnaden

Den löneskillnad som inte kan förklaras av den mätbara information som finns tillgänglig i den partsgemensamma lönestatistiken, den s.k. oförklarade löneskillnaden, uppgick i september 2016 till 0,5 procent, vilket var en minskning med 0,4 procentenheter jämfört med 2015. År 2003 var den som högst sedan mätningarna inleddes 2000 och uppgick då till 2,0 procent (se vidare utg.omr. 14 avsnitt 5.6 för en beskrivning av kvinnors och mäns löner enligt lönestrukturstatistiken).

Förklaringsfaktorer

Som framgår av diagram 3.16 är det två faktorer som tillsammans står för knappt hälften av den totala löneskillnaden mellan kvinnor och män.

Dessa två förklaringar är att kvinnor jämfört med män oftare har arbetsuppgifter på en lägre grupperingsnivå (svårighetsgrad) och skillnader i arbetsinnehåll mellan kvinnor och män. Skillnader i grupperingsnivå var 2016 fortfarande den viktigaste förklaringsfaktorn, även om den hade minskat något (0,3 procentenheter) i betydelse. Andelen kvinnor har ökat på de högre nivåerna, samtidigt som kvinnors medellön ökat snabbare än mäns på motsvarande nivåer. Skillnaderna i arbetsinnehåll har vidare ökat i betydelse (0,7 procentenheter).

Skillnader i arbetstid mellan könen har minskat i betydelse. År 2016 var det 14,0 procent av kvinnorna som arbetade deltid (15,2 procent 2015), medan motsvarande andel för männen var 7,3 procent (7,5 procent 2015).

Bland samtliga månadsavlönade statsanställda hade 95 procent av såväl kvinnorna som männen en heltidsanställning. År 2015 var motsvarande andel 94 procent för kvinnorna och 95 procent för männen.

Närmare om grupperingsnivå (svårighetsgrad)

För att bättre kunna analysera lönestatistiken i staten har parterna på det statliga avtalsområdet kommit överens om en indelning av arbetsuppgifter i arbetsområden och grupperingsnivåer. Denna indelning, BESTA-systemet, delar upp arbetsuppgifter på ett sextiototal arbetsområden och på sex grupperingsnivåer. Grupperingsnivån anger arbetsuppgifternas omfattning och komplexitet. Den ska också återspegla det ansvar, den självständighet, de kunskaper och de erfarenheter som krävs för att utföra dem. Sammantaget var det ca 19 000 anställda som inte var klassificerade 2016.

Som framgår av tabell 3.11 är nivå 3 den vanligaste BESTA-klassificeringen. För chefer, dvs. personer som tillhör kompetenskategorin ledningskompetens, finns en särskild nivågruppering. Genom att jämföra antalet klassificerade som chefer med antalet som inte är klassificerade som chefer ser man att det går ca 14 anställda per chef i staten. År 2015 uppgick antalet till ca 17 anställda per chef. Myndighetschefer ingår inte i det aktuella chefskollektivet eftersom de inte klassificeras i BESTA-systemet när det gäller arbetsområde och grupperingsnivå.

⁴ Arbetsgivarverkets rapport om löneskillnader mellan statsanställda kvinnor och män 2000–2016 (Fi2017/02430/ESA).

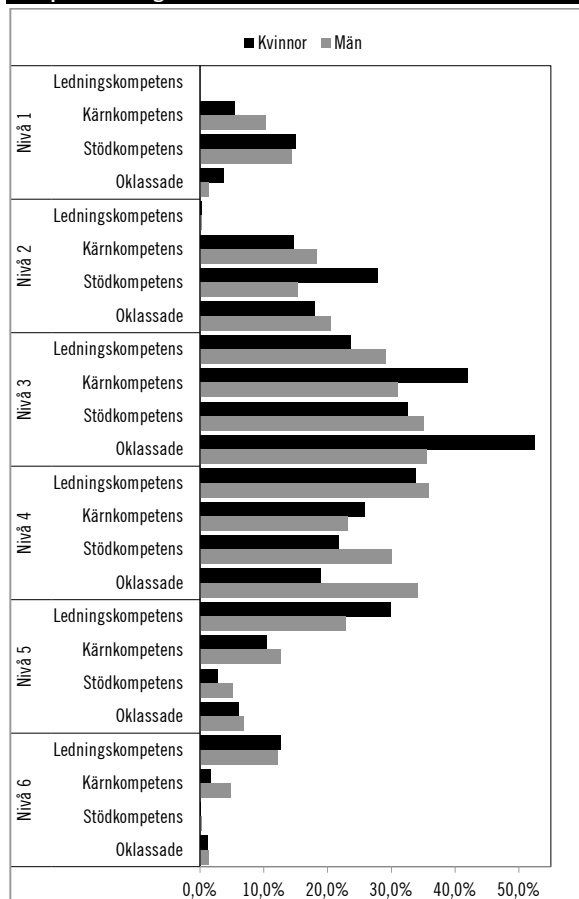
Tabell 3.11 BESTA klassning efter grupperingsnivå (svårighetsgrad) 2016

Antal och procentuell fördelning

Grupperingsnivå	Anställda, ej klassade som chef	Anställda, klassade som chef
Nivå 1	21 980	0
Andel kvinnor	46,1	
Andel män	53,9	
Nivå 2	40 733	0
Andel kvinnor	54,4	
Andel män	45,6	
Nivå 3	77 660	4 632
Andel kvinnor	58,8	37,6
Andel män	41,2	62,4
Nivå 4	53 566	6 052
Andel kvinnor	53,7	41,0
Andel män	46,3	59,0
Nivå 5	20 606	4 283
Andel kvinnor	46,2	49,0
Andel män	53,8	51,0
Nivå 6	5 393	1 796
Andel kvinnor	27,3	45,0
Andel män	72,7	55,0
Oklassade	19 096	
Andel kvinnor	43,2	
Andel män	56,8	
Summa	239 034	16 763

Källa: Arbetsgivarverket.

Av diagram 3.17 redovisas grupperingsnivå (svårighetsgrad) uppdelat på kompetens-kategorier och kön 2016.

Diagram 3.17 Grupperingsnivå (svårighetsgrad) uppdelat på kompetens-kategorier och kön i staten 2016

Källa: Arbetsgivarverket.

Genomsnittslöner

Enligt urvalet i Arbetsgivarverkets rapport uppgick de statsanställda kvinnornas genomsnittslön i september 2016 till 33 104 kronor i månaden, medan de statsanställda männen i genomsnitt hade en lön om 35 836 kronor.

Inom chefskollektivet har löneskillnaderna mellan kvinnor och män varierat under den studerade perioden. Mellan 2004 och 2016 ökade snittlönen för kvinnliga chefer från 38 034 till 53 304 kronor per månad, medan snittlönen för manliga chefer ökade från 39 433 till 51 492 kronor. År 2004 var genomsnittslönen 3,6 procent högre för manliga chefer än för kvinnliga. För 2016 visar statistiken att genomsnittslönen för kvinnliga chefer var 3,5 procent högre än för manliga chefer.

Genomsnittlig löneutveckling

Den genomsnittliga löneutvecklingen i årstakt under statistikperioden 2015 och 2016 var liksom under hela avtalsperioden 2013–2016 och tidigare var högre för de kvinnliga cheferna än för de manliga. Den uppgick 2015 och 2016 till

5,1 procent för de kvinnliga cheferna och 4,6 procent för de manliga. Denna beräkning omfattar endast identiska individer, dvs. de som varit anställda på samma myndighet under hela mätperioden.

För statsanställda, exklusive chefer, har den genomsnittliga löneutvecklingen för identiska individer varit 3,6 procent för både kvinnor och män.

Partsgemensamt arbete

Parterna har på alla nivåer ett gemensamt ansvar för att utjämna och förhindra skillnader i löner och andra anställningsvillkor mellan kvinnor och män som utför arbete som är att betrakta som lika eller likvärdigt. Parterna ska också främja alla medarbetares lika möjligheter att på sakliga grunder påverka sin löneutveckling.

De centrala parterna har träffat en överenskommelse om att gemensamt fortsatt bedriva fyra utvecklingsområden inom Rådet för partsgemensamt stöd inom det statliga avtalsområdet⁵. Ett av områdena rör centrala parters stöd till lokal lönebildning. Arbetet ska fortgå fram t.o.m. den 31 december 2017.

⁵ Rådet är en ideell förening vars medlemmar är Arbetsgivarverket, OFR/S,P,O, Saco-S och Seko.

Underbilaga Myndighetschefer och ordförande i styrelsemyndigheter

Underbilaga Myndighetschefer och ordförande i styrelsemyndigheter

Innehållsförteckning

Myndighetschefer per den 8 september 2017	31
Ordförande i styrelsemyndigheter per den 8 september 2017.....	36

Myndighetschefer per den 8 september 2017

Nedan redovisas en sammanställning över de myndighetschefer som anställs och lönesätts av regeringen. Sammanställningen redovisar förhållandena per den 8 september 2017⁶.

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Affärsverket svenska kraftnät	GD	Sandborgh	Ulla
Allmänna reklamationsnämnden	Ordförande	Ahnmé Kågerman	Britta
Arbetsdomstolen	Ordförande	Lilja Hansson	Cathrine
Arbetsförmedlingen	GD	Sjöberg	Mikael
Arbetsmiljöverket	GD	Zelmin-Ekenhem	Erna
Barnombudsmannen	Barnombudsman vik.	Wickström	Anita
Blekinge tekniska högskola	Rektor	Hederstierna	Anders
Bolagsverket	GD	Stenberg	Annika
Boverket	GD	Sjelvgren	Anders
Brottsförebyggande rådet	GD	Wennerström	Erik
Brottsoffermyndigheten	GD	Öster	Annika
Centrala studiestödsnämnden	GD	Forsberg	Christina
Datainspektionen	GD vik.	Håkansson	Eva
Diskrimineringsombudsmannen	Ombudsman	Broberg	Agnetta
Domstolsverket	GD	Holmgren	Martin
E-hälsomyndigheten	GD	Valik	Janna
Ekobrottsmyndigheten	GD vik.	Holmberg	Fredrik
Ekonomistyrningsverket	GD	Olsson	Clas
Elsäkerhetsverket	GD	Falemo	Elisabet
Energimarknadsinspektionen	GD	Vadasz Nilsson	Anne
Exportkreditnämnden	GD	Jatko	Anna-Karin
Fastighetsmäklarinspektionen	Ordförande	Westberg	Eva
Finansinspektionen	GD	Thedéén	Erik
Finanspolitiska rådet	Kanslichef	Sonnegård	Joakim
Folke Bernadotteakademin	GD	Söder	Sven-Eric
Folkhälsomyndigheten	GD	Carlson	Johan
Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd	GD	Forsberg	Ethel
Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (FORMAS)	GD	Petersson	Ingrid
Fortifikationsverket	GD	Karlström	Urban
Forum för levande historia	Överintendent	Lomfors	Ingrid
Försvarets materielverk	GD	Mårtensson	Göran
Försvarets radioanstalt	GD	Hartelius	Dag
Försvvarshögskolan	Rektor	Enmark	Romulo

⁶ På grund av att särskilda bestämmelser reglerar ledningen av Arbetsgivarverket och Regeringskansliet ingår dessa myndigheter inte i sammanställningen.

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Försvarsmakten	ÖB	Bydén	Micael
Försvarsunderrättelsesdomstolen	Ordförande	Lundgren	Lars
Försäkringskassan	GD	Begler	Ann-Marie
Gymnastik- och idrottshögskolan	Rektor	Larsén	Karin
Göteborgs universitet	Rektor	Wiberg	Eva
Havs- och vattenmyndigheten	GD	Granit	Jakob
Högskolan Dalarna	Rektor	Hilliges	Marita
Högskolan i Borås	Rektor	Brorström	Björn
Högskolan i Gävle	Rektor	Fältholm	Ylva
Högskolan i Halmstad	Rektor	Hwang	Stephen
Högskolan i Skövde	Rektor	Niklasson	Lars
Högskolan Kristianstad	Rektor	Pihl	Håkan
Högskolan Väst	Rektor	Hellström	Martin
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	GD	Ekborg	Peter
Inspektionen för socialförsäkringen	GD	Hemström-Hemmingsson	Maria
Inspektionen för strategiska produkter	GD	Ahlström	Christer
Inspektionen för vård och omsorg	GD	Hult Backlund	Gunilla
Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	GD	Åslund	Olof
Institutet för rymdfysik	Föreståndare	Barabash	Stanislav
Institutet för språk och folkminnen	GD	Sundin	Martin
Justitiekanslern	JK	Skarhed	Anna
Kammarkollegiet	GD	Larsson	Gunnar
Karlstads universitet	Rektor	Sterte	Johan
Karolinska institutet	Rektor	Ottersen	Ole Petter
Kemikalieinspektionen	GD	Cromnier	Nina
Kommerskollegium	GD	Stelling	Anna
Konjunkturinstitutet	GD	Hansson Brusewitz	Urban
Konkurrensverket	GD	Jermsten	Rikard
Konstfack	Rektor	Lantz	Maria
Konstnärsnämnden	Direktör	Söderbäck	Anna
Konsumentverket	GD och KO	Tisell	Cecilia
Kriminalvården	GD	Öberg	Nils
Kronofogdemyndigheten	Rikskronofogde	Gellerbrant Hagberg	Christina
Kungl. biblioteket	Riksbibliotekarie	Herdenberg	Gunilla
Kungl. Konsthögskolan	Rektor	Arrhenius	Sara
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	Rektor vik.	Westman	Bo
Kungl. Tekniska högskolan	Rektor	Karlsson	Sigbritt
Kustbevakningen	GD	Jönsson	Lena
Lantmäteriet	GD	Kjellson	Bengt
Linköpings universitet	Rektor	Dannetun	Helen
Linnéuniversitetet	Rektor vik.	Aronsson	Peter
Livruskammaren och Skokloster slott med Stiftelsen Hallwylska palatset	Överintendent	Grundberg	Malin

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Livsmedelsverket	GD	Sohlström	Annica
Lotteriinspektionen	GD vik.	Rosenberg	Camilla
Luftfartsverket	GD	Persson-Grivas	Ann
Luleå tekniska universitet	Rektor vik.	Höglund	Erik
Lunds universitet	Rektor	von Schantz	Torbjörn
Läkemedelsverket	GD	Andersson Forsman	Catarina
Länsstyrelsen i Blekinge län	Landshövding	Andnor Bylund	Berit
Länsstyrelsen i Dalarnas län	Landshövding	Thörn	Ylva
Länsstyrelsen i Gotlands län	Landshövding	Schelin Seidegård	Cecilia
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	Landshövding	Bill	Per
Länsstyrelsen i Hallands län	Landshövding	Sommestad	Lena
Länsstyrelsen i Jämtlands län	Landshövding	Hägglund	Jöran
Länsstyrelsen i Jönköpings län	Landshövding	Sörman	Håkan
Länsstyrelsen i Kalmar län	Landshövding	Carlzon	Thomas
Länsstyrelsen i Kronobergs län	Landshövding	Burman	Ingrid
Länsstyrelsen i Norrbottens län	Landshövding	Österberg	Sven-Erik
Länsstyrelsen i Skåne län	Landshövding	Hulthén	Anneli
Länsstyrelsen i Stockholms län	Landshövding vik.	Ryding	Åsa
Länsstyrelsen i Södermanlands län	Landshövding	Hagberg	Liselott
Länsstyrelsen i Uppsala län	Landshövding	Enander	Göran
Länsstyrelsen i Värmlands län	Landshövding	Johansson	Kenneth
Länsstyrelsen i Västerbottens län	Landshövding	Andersson	Magdalena
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	Landshövding	Holmgren	Gunnar
Länsstyrelsen i Västmanlands län	Landshövding	Akhtarzand	Minoo
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	Landshövding vik.	Schultze	Lisbeth
Länsstyrelsen i Örebro län	Landshövding	Larsson	Maria
Länsstyrelsen i Östergötlands län	Landshövding	Nilsson	Elisabeth
Malmö högskola	Rektor	Tham	Kerstin
Medlingsinstitutet	GD	Gunnarsson	Carina
Migrationsverket	GD	Ribbenvik	Mikael
Mittuniversitetet	Rektor	Fällström	Anders
Moderna museet	Överintendent	Birnbaum	Daniel
Myndigheten för delaktighet	GD	Ekman Aldén	Malin
Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	GD	Svartz	Kristina
Myndigheten för kulturanalys	Direktör	Härd	Sverker
Myndigheten för press, radio och tv	GD	Ingvar-Nilsson	Charlotte
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	GD vik.	Svartz	Nils
Myndigheten för stöd till trossamfund	Direktör	Göransson	Åke
Myndigheten för tillgängliga medier	GD	Larsson	Magnus
Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	GD	Daltung	Sonja
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	GD	Nyberg	Lena
Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	GD	Lennartsson	Fredrik
Myndigheten för yrkeshögskolan	GD	Persson	Thomas
Mälardalens högskola	Rektor	Pettersson	Paul
Nationalmuseum	Överintendent	Arell	Berndt
Naturhistoriska riksmuseet	Överintendent	Malmström	Joakim

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Naturvårdsverket	GD	Risinger	Björn
Nordiska Afrikainstitutet	Direktör	Soiri	Iina
Patent- och registreringsverket	GD vik.	Ström	Gunilla
Pensionsmyndigheten	GD	Westling Palm	Katrin
Polarforskningssektariatet	Föreståndare	Dahlbäck	Björn
Polismyndigheten	Rikspolischef	Eliasson	Dan
Post- och telestyrelsen	GD	Sjöblom	Dan
Revisorsinspektionen	Direktör	Johansson	Per
Riksantikvarieämbetet	Riksantikvarie	Amréus	Lars
Riksarkivet	Riksarkivarie	Åström Iko	Karin
Riksgäldskontoret	Riksgäldsdirektör	Lindblad	Hans
Rymdstyrelsen	GD	Norberg	Olle
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet)	GD	Lööw	Lars
Rättsmedicinalverket	GD	Rodrigo	Monica
Sjöfartsverket	GD	Norén	Katarina
Skatteverket	GD	Hansson	Ingemar
Skogsstyrelsen	GD	Sundqvist	Herman
Skolforskningsinstitutet	Direktör	Adamson	Lena
Socialstyrelsen	GD	Wigzell	Olivia
Specialpedagogiska skolmyndigheten	GD	Malmberg	Fredrik
Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	GD	Axelsson	Susanna
Statens centrum för arkitektur och design	Överintendent	Long	Kieran
Statens energimyndighet	GD	Brandsma	Erik
Statens fastighetsverk	GD vik.	Böhlin	Birgitta
Statens försvarshistoriska museer	Överintendent	Hagberg	Magnus
Statens geotekniska institut	GD	Karlsson	Åsa-Britt
Statens haverikommission	GD	Ytterberg	Hans
Statens historiska museer	Överintendent	Jansén	Maria
Statens institutionsstyrelse	GD	Ehliasson	Kent
Statens jordbruksverk	GD	Denneberg	Leif
Statens konstråd	Direktör	Malm	Magdalena
Statens kulturråd	GD	Forssell	Staffan
Statens maritima museer	Överintendent	Grundberg	Leif
Statens medieråd	Direktör	Thorslund	Ewa
Statens museer för världskultur	Överintendent	Follin	Ann
Statens musikverk	GD vik.	Kunosson	Gerhard
Statens servicecenter	GD	Pålsson	Thomas
Statens skolinspektion	GD	Ängmo	Helén
Statens skolverk	GD	Fredriksson	Peter
Statens tjänstepensionsverk	GD	Stymne	Joakim
Statens veterinärmedicinska anstalt	GD	Mattsson	Jens
Statens väg- och transportforskningsinstitut	GD	Svensson	Tomas
Statistiska centralbyrån	GD vik.	Stoye	Helen
Statskontoret	GD vik.	Malmberg	Tony
Stockholms konstnärliga högskola	Rektor	Crabtree	Paula

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Stockholms universitet	Rektor	Söderbergh Widding	Astrid
Strålsäkerhetsmyndigheten	GD	Persson	Mats
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)	GD	Strömbäck	Peter
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	GD	Jämtin	Carin
Svenska institutet	GD	Rembe	Annika
Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps)	Direktör	Sjögren	Eva
Sveriges geologiska undersökning	GD	Söderberg	Lena
Sveriges lantbruksuniversitet	Rektor	Högberg	Peter
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI)	GD	Brennerfelt	Rolf
Säkerhetspolisen	Säkerhetspolischef	Thornberg	Anders
Södertörns högskola	Rektor	Amberg	Gustav
Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	GD	Wallström	Sofia
Tillväxtverket	GD	Nordlöf	Gunilla
Totalförsvarets forskningsinstitut	GD	Lind	Jan-Olof
Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	GD	Malm	Christina
Trafikanalys	GD	Saxton	Brita
Trafikverket	GD	Erixon	Lena
Transportstyrelsen	GD	Bjelfvenstam	Jonas
Tullverket	Generaltulldirektör	Mattsson	Therese
Umeå universitet	Rektor	Adolfsson	Hans
Universitets- och högskolerådet	GD	Melin	Ulf
Universitetskanslersämbetet	GD	Söderholm	Anders
Upphandlingsmyndigheten	GD	Ek	Inger
Uppsala universitet	Rektor	Åkesson	Eva
Verket för innovationssystem (Vinnova)	GD	Brogren	Charlotte
Vetenskapsrådet	GD	Stafström	Sven
Åklagarmyndigheten	Riksåklagare	Perklev	Anders
Örebro universitet	Rektor	Schnürer	Johan
Överklagandenämnden för studiestöd	Direktör	Åhgren	Hans Göran

Ordförande i styrelsemyndigheter per den 8 september 2017

Nedan redovisas en sammanställning över ordförandena i de myndigheter som leds av en styrelse. Sammanställningen avser förhållandena per den 8 september 2017.

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Affärsverket svenska kraftnät	Överdirektör	Netz	Bo
AP-fonden Första	GD	Karlström	Urban
AP-fonden Andra	F.d. VD	Arwidson	Marie S.
AP-fonden Tredje	F.d. statsråd	Nuder	Pär
AP-fonden Fjärde	F.d. VD	McPhee	Sarah
AP-fonden Sjätte	Civilekonom	Ingelstam	Catrina
AP-fonden Sjunde	F.d. landshövding	Källstrand	Bo
Arbetsförmedlingen	GD	Erixon	Lena
Arbetsgivarverket	Rikspolischef	Eliasson	Dan
Blekinge tekniska högskola	Konsult	Örn	Peter
E-hälsomyndigheten	Hälso- och sjukvårdsdirektör	Lundgren	Lena
Exportkreditnämnden	VD	Roxendal	Jan
Finansinspektionen	Landshövding	Österberg	Sven-Erik
Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd	Professor	Ingvar	Martin
Fortifikationsverket	F.d. landshövding	Norrfalk	Maria
Försvarets materielverk	F.d. GD	Ås Sivborg	Susanne
Försvarshögskolan	F.d. landshövding	Egardt	Peter
Försäkringskassan	F.d. VD	Böhlin	Birgitta
Gymnastik- och idrottshögskolan	F.d. landshövding	Eriksson	Björn
Göteborgs universitet	Landshövding	Schelin Seidegård	Cecilia
Högskolan Dalarna	Konsult	Bellander	Christina
Högskolan i Borås	Riksbibliotekarie	Herdenberg	Gunilla
Högskolan i Gävle	F.d. rektor	Palmér	Ingegerd
Högskolan i Halmstad	Vice VD	Castler	Harald
Högskolan i Skövde	F.d. rektor	Norén	Kerstin
Högskolan Kristianstad	Regionöverläkare	Kvist	Ulf
Högskolan Väst	F.d. landshövding	Eriksson	Eva
Karlstads universitet	VD	Johansson	Karin
Karolinska institutet	F.d. statsråd	Odenberg	Mikael
Konstfack	Jurist	Rennerstedt	Kristina
Konstnärsnämnden	Chefredaktör	Kindstrand	Gunilla
Kungl. Konsthögskolan	VD	Kumlin	Ewa
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	Stadsdirektör	Lindh	Ingela
Kungl. Tekniska högskolan	Affärsområdeschef	Ewaldsson	Ulf
Lantmäteriet	F.d. GD	Sundin	Olle
Linköpings universitet	Landshövding	Sommestad	Lena
Linnéuniversitetet	Professor	Brändström	Dan
Lotteriinspektionen	Senior rådgivare	Håkansson	Per
Luftfartsverket	F.d. VD	Olson	Jan

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Luleå tekniska universitet	Ordförande	Nordmark	Eva
Lunds universitet	Ambassadör	Hafström	Jonas
Malmö högskola	F.d. ordförande	Fjelkner	Metta
Mittuniversitetet	Seniorrådgivare	Nygårds	Peter
Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	Professor	Anell	Anders
Mälardalens högskola	Landshövding	Hagberg	Liselott
Post- och telestyrelsen	Civilekonom	Hedén	Åke
Pensionsmyndigheten	F.d. statsråd	Hägglund	Göran
Riksgäldskontoret	F.d. GD	Gustafsson	Yvonne
Rymdstyrelsen	F.d. Landshövding	Egardt	Peter
Sjöfartsverket	F.d. GD	Sundin	Olle
Skogsstyrelsen	Forskningschef	Larsson Stern	Marie
Socialstyrelsen	F.d. landshövding	Skogö	Ingemar
Statens fastighetsverk	F.d. statssekreterare	Olsson	Sten
Statens kulturråd	F.d. statssekreterare	Stuart Hamilton	Ulrika
Statens servicecenter	F.d. landshövding	Holmberg	Barbro
Statens tjänstepensionsverk	F.d. GD	Sjöstrand	Mats
Statens väg- och transportforskningsinstitut	VD	Löfsjögård	Malin
Stockholms konstnärliga högskola	Professor	Bremer	Kåre
Stockholms universitet	Justitieråd	Calissendorff	Kerstin
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	F.d. GD	Gustafsson	Yvonne
Sveriges lantbruksuniversitet	GD	Brennerfelt	Rolf
Södertörns högskola	Landshövding	Akhtarzand	Minoo
Tillväxtverket	F.d. Landshövding	Alsér	Kristina
Totalförsvarets forskningsinstitut	F.d. GD	Gustafsson	Yvonne
Trafikverket	F.d. GD	Sjöstrand	Mats
Transportstyrelsen	Konsult	Johansson	Anita
Umeå universitet	F.d. Landshövding	Heister	Chris
Universitets- och högskolerådet	F.d. universitetsdirektör	Rehnqvist	P-O
Uppsala universitet	Professor	Hernes	Gudmund
Verket för innovationssystem (Vinnova)	Direktör	Nilsson-Ehle	Anna
Vetenskapsrådet	F.d. rektor	Bladh	Agnetta
Örebro universitet	Generaldirektör	Wigzell	Olivia